

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om statens pensioner samt av vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att reformer som tidigare genomförts i pensionslagarna inom den privata sektorn genomförs i statens pensionssystem på så sätt, att särdragen i statens pensionssystem beaktas. I propositionen föreslås att lagen om statens pensioner ändras så, att inkomsterna under alla åren i arbetslivet påverkar pensionsbeloppet. Enligt förslaget skall pensionen räknas utgående från en tillväxtprocent som är bunden till lönen för varje år och till förmånstagarens ålder. Det föreslås att pension skall börja intjänas från 18 års ålder och att pensionen skall tillväxa med 1,5 %. Vid 53 års ålder stiger tillväxtprocenten till 1,9 % och vid 63 års ålder till 4,5 %. Pension intjänas fram till 68 års ålder.

Övergången till ålderspension görs flexibel så, att förmånstagaren kan gå i ålderspension i åldern 63-68 år. Eftersom tillväxtprocenten är större efter 63 års ålder förbättrar en senareläggning av pensioneringen pensionsskyddet. För att det skall bli möjligt att kvarstå i arbetet föreslås det att statstjänstemannalagen ändras så, att den allmänna avgångsåldern för tjänstemän höjs till 68 år.

Löpande pensioner som utbetalas till pensionstagare i alla åldrar skall justeras med ett index där lönerna viktas till 20 % och priserna till 80 %. Vid beräkningen av pensionen höjs inkomsterna till nivån vid beräkningstidpunkten med en koefficient där lönerna viktas till 80 % och priserna till 20 %. För säkerställande av pensionsnivån för dem som länge har varit invalidpensionerade höjs invalidpensionerna med hjälp av en åldersbunden koefficient när fem år har förflutit från att pensionen började.

Tiden för beräkning av pensionslönen för återstående tid ändras. Inkomsterna för den återstående tiden bestäms på basis av de arbetsinkomster som förmånstagaren haft under de fem kalenderåren före det år då arbetsförmågan inträdde. Också fastställandet av det pensionsskydd som tillväxer för oavlönade perioder ändras så, att den pension som intjänas uträknas på de inkomster som ligger till grund för de inkomstrelaterade förmåner som betalas för oavlönade perioder. För att anpassa pensionsskyddet till den genomsnittliga ökade livslängden tar man inom statens pensionssystem 2009 i bruk en livslängdskoefficient.

Övergången till det nya sättet att beräkna pensionen sker så, att alla fortgående anställningar som vid utgången av 2004 omfattas av lagen om statens pensioner tekniskt avslutas vid utgången av 2004 och den pensionsrätt som intjänats beräknas enligt nuvarande bestämmelser. I samband med detta samordnas också pensionerna. Samordningsgränsen avvägs genom att man beaktar tiden mellan uppnåendet av 23 års ålder och utgången av 2004 i förhållande till 40 år. Från ingången av 2005 samordnas pensionerna inte längre.

Det föreslås att motsvarande ändringar görs i tillämpliga delar i lagen om statens familjepensioner. Eftersom pension efter reformen intjänas för allt arbete föreslås det att lagen om ordnande av pensionsskydd i statliga anställningsförhållanden som varar kortare tid än en månad upphävs såsom obehövlig.

Avsikten är att de föreslagna lagarna skall träda i kraft den 1 januari 2005.

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Inledning	3
2. Nuläge.....	3
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	6
4. Propositionens verkningar	15
4.1. Verknningar i fråga om organisation	15
4.2. Ekonomiska verkningar.....	15
4.3. Bedömning av könsrelaterade verkningar.....	15
5. Beredningen av propositionen	17
DETALJMOTIVERING	18
1. Lagförslag	18
1.1. Lagen om statens pensioner.....	18
1.2. Lagen om statens familjepensioner.....	50
1.3. Lagen om upphävande av lagen om ordnande av pensionsskydd i statliga anställningsförhållanden som varar kortare tid än en månad	52
1.4. Lagen om ändring av 35 § statstjänstemannalagen.....	52
2. Ikraftträdande	52
3. Lagstiftningsordning.....	52
LAGFÖRSLAGEN.....	54
om ändring av lagen om statens pensioner	54
om ändring av lagen om statens familjepensioner.....	77
om upphävande av lagen om ordnande av pensionsskydd i statliga anställningsförhållanden som varar kortare tid än en månad	80
om ändring av 35 § statstjänstemannalagen.....	81
BILAGA	82
PARALLELLTEXTER	82
om ändring av lagen om statens pensioner.....	82
om ändring av lagen om statens familjepensioner.....	142
om ändring av 35 § statstjänstemannalagen.....	148

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Hösten 2002 avläts till Riksdagen en proposition med förslag till ändring av den privata sektorns arbetspensionslagstiftning (RP 242/2002 rd). I propositionen föreslogs att lagändringar som avser att trygga arbetstagarna och företagarna ett tillräckligt inkomstrelaterat pensionsskydd också i framtiden skulle genomföras inom den privata sektorns arbetspensionssystem. Samtidigt som man strävade efter att stärka arbetspensionssystemets hållbarhet så att systemet motsvarar förändringarna i arbetslivet och de nya omständigheter som följer av att befolkningen åldras, var avsikten också att göra arbetspensionssystemet dels mer åskådligt, dels mer rättvist än förut när det gällde fastställandet av pensionsskyddet. Riksdagen har godkänt ändringarna i arbetspensionslagarna inom den privata sektorn. Lagändringarna (634-638/2003) träder i kraft den 1 januari 2005.

I enlighet med regeringsprogrammet föreslås det att ändringar som motsvarar reformerna inom den privata sektorn genomförs också i den lagstiftning som gäller statens pensioner. I propositionen beaktas dock särdragen i statens pensionssystem. De föreslagna ändringarna har diskuterats i statens delegation för pensionsärenden.

Regeringens proposition (RP 176/2002) gällande den första fasen i reformen av statens pensionssystem avläts till Riksdagen hösten 2002. Den gällde en ändring av den lägsta åldersgränsen för deltidspension till 58 år samt slopandet av individuell förtidspension. Lagen om ändring av lagen om statens pensioner (1006/2002) trädde i kraft vid ingången av 2003 i fråga om den ändrade åldersgränsen för deltidspension. Ändringarna gällande individuell förtidspension tillämpas dock från ingången av 2004.

2. Nuläge

Anställningar som omfattas av lagen om statens pensioner

Enligt 2 § lagen om statens pensioner (280/1966) gäller lagen om statens pensioner

inte anställningar som har börjat efter att förmånstagaren har fyllt 65 år eller anställningar i vilka förmånstagarens arbetsinkomst i anställningen i medeltal understiger 15,14 euro (90 mark) i månaden. Inkomstgränsen har angetts enligt 1966 års indexnivå. Enligt 5 § 1 mom. lagen om statens pensioner räknas såsom pensionstid den tid under vilken förmånstagaren efter att ha fyllt 23 år innehaft minst en månad oavbrutet fortlöpande anställning.

Lagen om ordnande av pensionsskydd i statliga anställningsförhållanden som varar kortare tid än en månad (1152/1997) tillämpas på de i lagen om statens pensioner avsedda arbetsavtals- eller tjänsteförhållanden som inte omfattas av lagen om statens pensioner, antingen för att de ensamma har varat kortare tid än en månad eller, i de fall då de varat minst en månad, då arbetsinkomsten i anställningen i medeltal inte når upp till den inkomstgräns som avses i 2 § lagen om statens pensioner.

Kraven på kontinuitet och slutkarens i anställningen

Enligt 1 § 3 mom. lagen om statens pensioner avses med gammal förmånstagare en förmånstagare som uppfyller kraven på kontinuitet och slutkarens i anställningen. Andra än gamla förmånstagare anses vid tillämpningen av lagen om statens pensioner vara nya förmånstagare. Indelningen i gamla och nya förmånstagare gäller förmånstagare som är födda 1940 eller senare.

Enligt kravet på kontinuitet skall förmånstagaren den 31 december 1992 ha haft en anställning som omfattas av lagen om statens pensioner och som har fortgått utan avbrott och fortgår utan avbrott fram till pensionsfallet. Enligt kravet på slutkarens skall förmånstagaren under sex månader omedelbart innan anställningen upphörde ha haft en anställning som hade fortgått utan avbrott och under fem år omedelbart innan anställningen upphörde ha haft sammanlagt minst 3 år pensionstid eller skall invalid- eller arbetslöshetspensions beviljas med stöd av 5 a §.

Pensionstillväxt

Förmånstagare som är födda före 1940 intjänar enligt lagen om statens pensioner i pension 2,2 % per år om det så kallade kravet på slutkarens i anställningen uppfylls. Om kravet på slutkarens inte uppfylls är tillväxtprocenten 2,0 % per år.

Förmånstagare som är födda 1940 eller senare intjänar i pension 1,5 % per år från och med den 1 januari 1995. När det gäller gamla förmånstagare tillväxer pensionen för tiden före 1995 med 2,2 % per år och när det gäller nya förmånstagare med 2,0 % per år för motsvarande tid. För gamla förmånstagare har dock tillväxtprocenten höjts till 2,0 % per år efter uppnådd 55 års ålder. För nya förmånstagare är tillväxtprocenten 2,5 % per år från ingången av det år då de fyller 60 år.

För den återstående tiden och för den tid under vilken arbetstagaren har uppburit invalidpension som innehåller återstående tid är tillväxtprocenten graderad. Tillväxtprocenten är 1,5 % per år fram till uppnådd 50 års ålder, 1,2 % per år mellan uppnådd 50 års ålder och 60 års ålder och 0,8 % per år för tiden efter uppnådd 60 års ålder.

För arbete som utförs vid sidan av deltidspension tillväxer pensionen enligt samma tillväxtprocenter som för annat arbete. Enligt den ändring (1006/2002) av lagen om statens pensioner som trädde i kraft vid ingången av 2003 tillväxer pensionen för förmånstagare som är födda 1947 eller senare dock med 0,75 % per år av inkomstbortfallet. För förmånstagare som är födda 1947-1951 och som har fått deltidspension första gången efter att de fyllt 60 år tillväxer ålderspensionen med 1,0 % per år av inkomstbortfallet. För förmånstagare som är deltidspensionerade tillväxer invalidpensionen alltså enligt huvudregeln med 1,5 % av inkomstbortfallet per år.

Ettårsregeln och arbetspensionstillägget

Enligt 6 § 1 mom. 3 punkten lagen om statens pensioner räknas tid under vilken arbete eller tjänstgöring under fortgående anställning varit avbruten utan lön i en följd längre än ett år inte till pensionstiden. Enligt denna så kallade ettårsregel tillväxer pensionen för korta oavlönade perioder som pågår högst ett

år på samma sätt som när personen i fråga är anställd. Bestämmelsen trädde i kraft den 1 januari 1996 (Lag om ändring av lagen om statens pensioner 1671/1995) och tillämpas på oavlönade avbrott som börjat efter att lagen trädde i kraft.

10 a § lagen om statens pensioner, som gäller arbetspensionstillägg, trädde i kraft vid ingången av 1994. Arbetspensionstillägget gäller förmånstagare som är födda 1940 eller senare och tillämpas vid beräkningen av pensionen för sådana förmånstagare vilkas sammanlagda tillväxtprocent för pensioner som beviljas med stöd av lagen om statens pensioner är under 60 %. Arbetspensionstillägget gäller inte deltidspension. Till arbetspensionstillägg berättigar de förmånstagarens förmåner som nämns i 10 a § lagen om statens pensioner. Sådana förmåner är bland annat dagpenning avvägd enligt förtjänsten som förmånstagaren får med stöd av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) antingen som sådan löntagare eller som sådan person som idkat företagsverksamhet som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa samt förtjänststöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990).

Förmåner

Förmånstagare som är födda före 1940 har haft rätt till ålderspension vid uppnådd 63 års ålder. Pensionsåldern är dock 65 år om anställningen upphör före 63 års pensionsålder. Gamla förmånstagare som är födda 1940 eller senare har rätt att få ålderspension vid en graderad personlig pensionsålder i åldersintervallet 63-65 år. Pensionsåldern för nya förmånstagare är 65 år. En ytterligare förutsättning för ålderspension är att den statliga anställningen har upphört.

På ansökan kan ålderspensionen beviljas i förtid tidigast från ingången av månaden efter den månad under vilken arbetstagaren fyllt 58 år. Pensionen beviljas då minskad på det sätt som bestäms i 10 b § 1 mom. lagen om statens pensioner. Förtidsminskningen är 0,4 % av pensionen för varje månad för vilken pension utbetalas före månaden efter den månad då förmånstagaren uppnår pensionsåldern. I statens pensionssystem ingår ingen uppskjuten ålderspension, utan pensionen

tillväxer för anställningen också efter att förmånstagaren uppnått 65 års ålder, om anställningen har börjat före uppnåendet av denna ålder.

Full invalidpension eller arbetslöshetspension omvandlas till ålderspension efter att anställningen upphört och då pensionstagaren uppnår pensionsåldern, när det gäller pensionstagare i tjänsteförhållande dock senast då pensionstagaren uppnår avgångsåldern.

Rätt till deltidspension har under de förutsättningar som föreskrivs i 9 d § lagen om statens pensioner förmånstagare som ännu inte har uppnått sin pensionsålder för ålderspension. Deltidspensionen omvandlas till ålderspension då pensionstagaren uppnår den pensionsålder som berättigar till ålderspension eller avgångsåldern, om den är lägre. I det fall att deltidspensionstagaren fortsätter arbeta på deltid efter pensionsåldern omvandlas deltidspensionen till ålderspension när deltidsarbetet upphör.

Återstående tid

I 5 a § lagen om statens pensioner bestäms om rätten till pension som innehåller så kallad återstående tid. Enlig lagrummet beaktas tiden mellan pensionsfallet eller avgångsåldern, om den är lägre, och pensionsåldern såsom till pension berättigande anställningstid, om pensionsfallet inträffar medan anställningsförhållandet fortgår eller inom 360 dagar efter att detta upphört. Denna tid om 360 dagar förlängs på grund av studieledighet och förmåner vid rehabilitering, sjukdom och arbetslöshet samt på grund av barnavård. Denna tid har i fråga om nämnda förmåner beaktats på olika sätt, beroende på vilken förmån saken gäller.

Pensionslön

Bestämmelserna om den pensionsgrundande lönen (pensionslönen) ändrades vid ingången av 1996 så, att pensionslönen enligt huvudregeln räknas ut på de indexjusterade arbetsinkomsterna för de 10 sista kalenderåren före det år då varje enskild anställning upphörde. Om pensionslönen bestäms i 7 och 7 a-7 d § lagen om statens pensioner. I fråga om anställningar som är kortare än 10 år är

pensionslönen ett medeltal av inkomsterna under hela anställningen. När pensionslönen räknas ut beaktas inte de år under vilka inkomsterna understiger 50 % av den uträknade medelinkomsten. De år som lämnas obekaktade på detta sätt kan dock utgöra högst en tredjedel av antalet urvalsår, dvs. tre. Vid användningen av arbetsinkomsterna för de 10 senaste åren då pensionslönen räknas ut övergår man dock gradvis till att efter det år då lagändringen träder i kraft lägga till ett år i sänder vad gäller antalet år som skall beaktas när pensionslönen räknas ut.

Samordning

Enligt 11 och 12 § lagen om statens pensioner samordnas pensioner som utbetalas enligt lagen om statens pensioner i tillämpliga delar i enlighet med 8 § lagen om pension för arbetstagare (395/1961). Pensionen samordnas med övriga grundpensioner och fortlöpande ersättningar så, att pensionerna sammanlagt inte överstiger den samordningsgräns som beroende på den tid som förmånstagaren varit anställd fram till utgången av 1994 är 60-66 % av samordningsgrunden. Samordningsgrunden utgörs av den högsta lön som ligger till grund för grundpensionen i ett sådant arbets- eller tjänsteförhållande eller i sådan företagarkerksamhet där den till pension berättigande tiden är minst ett år. Om pensionerna överstiger samordningsgränsen minskas pensionen i fråga om den överskjutande delen. Primära i förhållande till arbetspensionen är de pensioner, fortlöpande ersättningar och livräntor som grundar sig på bestämmelser enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) och trafikförsäkringslagen (279/1959). Arbetspensionen betalas endast om beloppet av den är större än den primära förmånen.

Indexbundenhet

Enligt 16 § 1 mom. lagen om statens pensioner justeras den pensionsgrundande lönen då pensionen beviljas enligt de indexal som årligen fastställs för tillämpningen av 9 § lagen om pension för arbetstagare. Enligt 16 § 2 mom. lagen om statens pensioner justeras pensionens belopp på det sätt som är bestämt

om justering av pensioner som utgår enligt lagen om pension för arbetstagare. På statens familjepensioner tillämpas en bestämmelse med motsvarande innehåll i 11 § lagen om statens familjepensioner (774/1968). Fram till utgången av det kalenderår då förmånstagaren fyller eller förmånslåtare skulle ha fyllt 65 år binds således pensionsskyddet vid ett index där förändringen i lönenivån viktas till 0,5 och förändringen i prisnivån till 0,5. För den efterföljande tiden används ett index där förändringen i lönenivån viktas till 0,2 och förändringen i prisnivån till 0,8.

Särskild yrkesbaserad pensionsålder

Vissa yrkesgrupper som omfattas av lagen om statens pensioner har haft rätt att välja en särskild pensionsålder. De särskilda pensionsåldrarna för dessa yrkesgrupper är 55, 58 och 60 år. De yrkesbeteckningar som berörs av särskild pensionsålder finns uppräknade i 5 § förordningen om statens pensioner (611/1966), 72 § grundskolelagen (476/1983) och 125 § grundskoleförordningen (718/1984), vilka upphävts den 1 juli 1989. Den särskilda yrkesbaserade pensionsåldern var förknippad med en valrätt och en valtid som gällde fram till den 30 juni 1999. Valrätten och det val som gjorts med stöd av rätten innebär att arbetstagarna har valt det gamla systemet med särskild yrkesbaserad pensionsålder i sin helhet. De har således inte möjlighet att utnyttja olika former av förtidspension, dvs. individuell förtidspension, deltidspension och förtida ålderspension.

Valet garanterar dock inte i sig rätt till ålderspension vid den särskilda pensionsåldern. Anställningen skall dessutom uppfylla kraven på kontinuitet och slutkarens. Enligt kravet på kontinuitet skall förmånstagaren den 31 december 1992 ha haft en anställning som omfattas av lagen om statens pensioner och som har fortgått utan avbrott och fortgår utan avbrott fram till pensionsfallet. Enligt kravet på slutkarens skall förmånstagaren under sex månader omedelbart före uppnåendet av pensionsåldern ha haft en anställning som fortgått utan avbrott och berättigat till särskild yrkesbaserad pensionsålder och under fem år omedelbart innan anställningen upphörde ha haft minst tre års tid som räknas

som pensionstid i anställningen i fråga.

Med avvikelse från vad som nämnts ovan skall specialklasslärare och rektor för specialskola för att få ålderspension vid 55 års ålder ha minst 30 års anställningstid som räknas som pensionstid. Dessutom skall han eller hon ha verkat minst 15 år som lärare i hjälpskola eller på observationsklass eller motsvarande specialklass enligt grundskoleförordningen. En person som innehaft en tjänst som specialklasslärare eller rektor för specialskola skall också ha haft en fortgående anställning fram till pensioneringen och ha innehaft tjänsten i fråga vid pensioneringen.

Antalet personer i arbetslivet som valt en särskild pensionsålder är när denna proposition avläts ca 25 000. När lagen träder i kraft, dvs. vid ingången av 2005, beräknas antalet ha minskat med ca 5000 personer.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Allmänt

Pensionslagarna inom den privata sektorn har reviderats genom lagarna 634-638/2003, vilka träder i kraft vid ingången av 2005. Målet för reformen är att stärka arbetspensionssystemets hållbarhet och trygga ett tillräckligt pensionsskydd inom pensionssystemet också i framtiden. Målet är att senarelägga den genomsnittliga pensionsåldern med två till tre år.

Målet för denna proposition är att revidera statens pensionssystem enligt samma principer som genomförts i pensionssystemet inom den privata sektorn genom ovan nämnda lagändringar.

Med tanke på pensionssystemets hållbarhet, strävandena att förenhetliga pensionssystemen och pensionsskyddet som helhet för de försäkrade som arbetat i branscher som omfattats av olika pensionssystem, är det ändamålsenligt att ändringar som motsvarar ändringarna i privata branscher i tillämpliga delar genomförs också i statens pensionssystem. Att genomföra ändringarna i statens pensionssystem är inte helt problemfritt med tanke på skyddet av pensionsförmåner som följer av tidigare ändringar och som avviker från systemet inom den privata sektorn samt

slopandet av systemet med särskild yrkesbaserad pensionsålder i samband med övergången till ett smidigt pensionssystem. På grund av särdragen i statens pensionssystem har man i propositionen varit tvungen att ta in specialbestämmelser som fastställer hur övergången från det gamla systemet till det nya skall ske.

De centrala ändringarna i den föreslagna reformen är ändringar gällande reglerna för beräkning av pensionen samt pensionstillväxten, ibruktagandet av en livslängdskoefficient samt index. Dessutom minskar antalet pensionsformer efter en övergångstid.

Ändringar gällande regeln för beräkning av pensionen samt pensionstillväxten

Den nuvarande separata regeln för beräkning av pensionslönen slopas och pensionen beräknas från ingången av 2005 utgående från lönen för varje år och en tillväxtprocent. Alternativa beräkningssätt används inte, utan övergången till det nya beräkningssättet sker vid ingången av 2005 för alla som omfattas av lagen om statens pensioner.

Pensionen tillväxer med 1,5 % av årslönen fram till 53 års ålder, i åldersintervallet 53-62 år tillväxer den med 1,9 % och i åldersintervallet 63-68 år med 4,5 % av årslönen. De gamla förmånstagare med en fortgående anställning som är födda före 1950 och som har uppnått en årstillväxt om 2,0 % efter 55 års ålder före år 2005, får dock bibehålla denna tillväxt. När de fyller 63 år är också deras tillväxtprocent 4,5.

Det åldersintervall då pensionen tillväxer utvidgas så, att pensionen från ingången av 2005 tillväxer för inkomster som har erhållits efter att förmånstagaren fyllt 18 år fram till det att han eller hon fyller 68 år. Ändringarna i intjäningstiden gäller inte tiden före 2005. För arbete före 18 års ålder eller efter 68 års ålder intjänas ingen pension. Utvidgandet av intjäningstiden förutsätter också att den allmänna avgångsåldern för tjänstemän, som för närvarande är 65 år, höjs till 68 år.

Principen i reformen är att pension intjänas för allt arbete. Därför tillväxer pensionen med 1,5 % per år också för arbete som utförs medan ålderspension eller full invalidpension utbetalas. För arbete som utförs under tiden

av deltidspension tillväxer pensionen som för annat arbete. Förfärdarbete påverkar fortfarande invalidpensionen, men det föreslås att bestämmelserna i anslutning till detta preciseras. Om inkomsterna är 40–60 % av genomsnittet av de inkomster som erhållits fram till pensionsfallet, omvandlas pensionen till delinvalidpension, och om inkomsterna är större än 60 % indras invalidpensionen eller avbryts utbetalningen av pensionen.

Eftersom de penning- och tidsmässiga undre gränserna för anställningen och förvärsinkomsterna slopas och pension enligt lagen om statens pensioner intjänas för allt arbete, föreslås det att lagen om ordnande av pensionsskydd i statliga anställningsförhållanden som varar kortare tid än en månad upphävs.

Arbetstagarnas pensionsavgift

Pensionsavgiften stiger från och med 53 års ålder också för de arbetstagare som omfattas av lagen om statens pensioner så, att pensionsavgiften är 19/15 i förhållande till de yngres avgift, alldeles som inom den privata sektorn. Enligt lagen om statens pensionsfond (1372/1989) motsvarar arbetstagarnas pensionsavgift för personer som omfattas av lagen om statens pensioner den avgift som fastställs i lagen om pension för arbetstagare. Därför föreslås det inte att avgiften för personer över 53 år höjs nu, utan den ändring som gjorts i lagen om pension för arbetstagare genom lag 2003 gäller via den nämnda hänvisningen också dem som omfattas av lagen om statens pensioner. I motiveringen (RP 242/2002 rd) till ändringen av lagen om pension för arbetstagare konstateras att höjningen beräknad på basis av den nuvarande avgiftsprocenten skulle vara ca 1,2 procentenheter, dvs. att arbetstagarnas pensionsavgift efter förhöjningen skulle vara ca 5,6 %.

Ändringar gällande index

Med tanke på ett enhetligt pensionssystem är det ändamålsenligt att genomföra indexjusteringarna i pensionerna på samma sätt i hela arbetspensionssystemet. Därför föreslås det att man också inom statens pensionssystem tar i bruk de ändringar gällande index för pensionsjustering som antagits inom den

privata sektorn. Löpande pensioner som utbetalas till pensionstagare i alla åldrar justeras med det nuvarande pensionsindexet från ingången av 2005. I pensionsindexet har inkomstnivåindex viktats till 20 % och konsumentprisindex till 80 % (pensionsindex). Vid beräkningen av pensionen höjs inkomsterna till nivån vid beräkningstidpunkten med en koefficient där inkomstnivåindex har viktats till 80 % och konsumentprisindex till 20 % (lönekoefficient).

Nuvarande index, där både inkomstnivåindex och konsumentprisindex har viktats till 50 %, tillämpas vid beräkningen av sådana pensioner som också efter 2005 räknas ut enligt de nuvarande bestämmelserna. Sistnämnda kategori pensioner är de som omfattas av skyddsbestämmelserna gällande arbetslöshetspensionerna 1996 och 2000. De fribrev som utfärdats före 2005 höjs med nuvarande index till 2004 års nivå och därifrån, till nivån för beräkningstidpunkten, med lönekoefficienten.

Pensionstillväxten för oavlönade perioder

I bestämmelserna om pensionsskydd som tillväxer för oavlönade perioder görs motsvarande ändringar som inom den privata sektorn. Från ingången av 2005 tillväxer pensionen för perioder som gäller inkomstrelaterade dagpenningar så, att med årsarbetsinkomsterna jämföras de inkomster som ligger till grund för de förmåner som betalas för oavlönade perioder och som för närvarande ökar pensionen i form av arbetspensionstillägg. Likaså är det meningen att pensionen skall tillväxa på basis av sjukdagpenning, moderskapspenning, särskild moderskapspenning, faderskaps- och föräldrapenning samt ersättning vid alsteringsledighet. Den nuvarande ettårsregeln och det nuvarande arbetspensionstillägget slopas från ingången av 2005. De arbetspensionstillägg som intjänats fram till utgången av 2004 räknas ut och registreras hos pensionsskyddscentralen.

I fråga om moderskapsledighetsperioder, perioder gällande särskild moderskapsledighet, faderskaps- och föräldraledighetsperioder tillväxer ålderspensionen på basis av de inkomster som ligger till grund för förmånen så, att den inkomst som ligger till grund

för förmånen höjs med koefficienten 1,17 i de fall då förmånen betalas till förmånstagaren själv. I fråga om inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning och alsteringsledighet tillväxer ålderspensionen enligt en grund om 75 % av den inkomst som ligger till grund för förmånen. I fråga om övriga perioder av inkomstrelaterade dagpenningar, bl.a. sjukdagpenning, dagpenningar enligt olycksfallsförsäkringssystemet samt i fråga om utbildnings- och rehabiliteringsförmåner tillväxer ålderspensionen enligt en grund om 65 % av den inkomst som ligger till grund för förmånen. På basis av nämnda förmåner avses ålderspensionen, oberoende av den försäkrades ålder, tillväxa med 1,5 % per år. Vid beräkning av återstående tid är procenttalet i fråga om samtliga förmåner 100.

Pensionen som tillväxer med stöd av lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003), som träder i kraft vid ingången av 2005, betalas också vid utbetalning av pension enligt lagen om statens pensioner.

Ändringar gällande ålderspensionen

Övergången till ålderspension sker flexibelt i åldern 63-68 år. Övergången till förtida ålderspension kan ske vid 62 års ålder. Förtidsminskningen är då 0,6 % för varje månad före 63 års ålder för vilken pension betalas.

Förtida ålderspension är förknippad med en skyddsbestämmelse för de förmånstagare som då lagen träder i kraft i enlighet med 8 § 2 mom. lagen om statens pensioner har rätt till förtida ålderspension, dvs. att det är högst fem år tills pensionsåldern uppnås. För dessa förmånstagare bibehålls den förtida ålderspensionen. Förtidsminskningen är då 0,4 % per månad räknat utgående från den nuvarande pensionsåldern.

För att den undre åldersgränsen för förtida ålderspension inte ska höjas oskäligt mycket jämfört med motsvarande ändring inom den privata sektorn föreslås det dessutom att en skyddsbestämmelse utfärdas för de förmånstagare som är födda 1940-1959 och som är berättigade till en personlig pensionsålder mellan 63 och 65 år. Dessa personer kan få förtida ålderspension före 63 års ålder tid-

gast då personen uppnår en ålder som är tre år lägre än hans eller hennes nuvarande personliga pensionsålder. Förtidsminskningen är 0,6 % räknat utgående från 63 års ålder.

I lagen om statens pensioner införs en möjlighet att skjuta upp ålderspensionen. Om ålderspensionen börjar efter uppnådd 68 års ålder betalas en uppskovsförhöjning om 0,4 % för varje uppskovsmånad.

Ändringar gällande invalidpensionen

I bestämmelserna om invalidpension föreslås motsvarande ändringar som i pensionslagarna inom den privata sektorn. Enligt förslaget ändras fastställandet av invalidpensionen så, att utgångspunkten blir att till alla invalidpensioner kopplas rätten att få en pensionsdel som beräknas från pensionsfallet fram till det att personen i fråga fyller 63 år (den återstående tiden). När det gäller särskild yrkesbaserad pensionsålder och avgångsålder är slutåldern för återstående tid dock pensions- eller avgångsåldern i fråga. Förutsättningen för rätt till återstående tid är att personen har minst 12 566,70 euro i inkomster som omfattas av arbetspensionsförsäkringen under året för pensionsfallet och de 10 föregående kalenderåren. Gränsen motsvarar indexnivån 2004 och binds till löneindex.

Pensionstillväxten för återstående tid är fram till 50 års ålder 1,5 % och från 50 års ålder framåt 1,3 % per år av den arbetsinkomst som motsvarar den lönenivå som stabiliserats före arbetsoförmågans inträde. Den stabiliserade lönenivån skall enligt förslaget fastställas på basis av årsarbetsinkomsterna för de fem kalenderår som föregick pensionsfallet.

Vid fastställandet av inkomsterna för den återstående tiden skall man enligt förslaget med arbetsinkomsterna jämföra också de inkomster som ligger till grund för förmåner som betalats för oavlönade perioder och på basis av vilka ålderspensionen tillväxer. Vidare skall med årsarbetsinkomsterna jämföras den tid för vilken har betalats grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993). I fråga om inkomsterna för återstående tid blir

inkomstgrunden för dessa förmåner 1 047,22 euro per månad enligt indexnivån 2004.

Om arbetstagaren återgår till arbetet från att ha varit invalidpensionerad, tillväxer pensionen för den tid i pension som föregick återgången till arbetet med 1,5 % per år fram till 50 års ålder och därefter, fram till 63 års ålder, med 1,3 % per år av den lön som ligger till grund för pensionen för återståendetid.

I fråga om mycket unga personer kan metoden att beräkna pensionen för återstående tid på basis av arbetsinkomsterna under de fem senaste åren leda till ett oskäligt slutresultat. Därför föreslås att man i fråga om personer som är yngre än 23 år i stället för en femårsperiod skall använda den tid under vilken den unga personen hade hunnit omfattas av arbetspensionssystemet innan han eller hon blev arbetsoförmögen.

Det är nödvändigt att säkerställa pensionsnivån för dem som blivit arbetsoförmögna i unga år, eftersom deras pensionering kan fortgå i många årtionden och deras lön kan ha varit låg samtidigt som familjens utgifter kan vara stora. Därför föreslås att till invalidpensionens belopp fogas en av åldern beroende engångsförhöjning när pensionen har fortsatt fem år. I det skedet kan man anta att pensioneringen blir långvarig. Genom det föreslagna förfarandet kan de ungas pensionsnivå säkerställas. En motsvarande förhöjning görs i familjepensionerna. Engångsförhöjningen beviljas första gången vid ingången av 2010. Den beviljas också till invalidpensioner som börjat före denna lags ikraftträdande enligt den förhöjningsprocent som motsvarar invalidpensionstagarens ålder vid förhöjningstidpunkten, dvs. vid ingången av 2010.

För säkerställandet av pensionsnivån för dem som varit borta från arbetslivet till följd av barnavård föreslås att inkomsten för granskningstiden skall kunna ses över enligt prövning, om inkomsterna under granskningstiden till följd av vård av barn som är yngre än tre år är mindre än den stabiliserade inkomstnivån. Avsikten är att denna justering skall kunna göras på ansökan av arbetstagaren och att justeringen skall förutsätta att verkningarna på pensionsskyddet är minst 20 %. Den föreslagna bestämmelsen ersätter den nuvarande regeln för beräkning av pensions-

lönen i samband med barnavårdstid samt bestämmelsen om att rätten till pension för återstående tid kvarstår till följd av vården av ett barn som är yngre än tre år, dock högst under nio år.

Eftersom den återstående tiden hänför sig till alla invalidpensioner kan den inte längre användas som villkor för yrkesinriktad rehabilitering. Kravet gällande återstående tid ersätts med ett krav på att arbetsinkomsterna för återstående tid under en granskningstid om fem år skall uppgå till sammanlagt minst 25 133,40 euro enligt 2004 års indexnivå.

Övergången till det nya sättet att fastställa pensionen för återstående tid sker stegvis så att pensionen för återstående tid första gången 2006 delvis bestäms på grundval av arbetsinkomsterna före 2005 och arbetsinkomsterna under 2005. Som inkomst för 2004 används härvid den till årsinkomst ändrade pensionslön på grundval av vilken pensionen för den återstående tiden skulle ha beräknats enligt nu gällande bestämmelser om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen den 31 december 2004. Om förmånstagaren inte då hade haft rätt till pension innefattande återstående tid, skall det vid beräkningen av ny pension för den återstående tiden anses att förmånstagaren inte haft några som helst arbetsinkomster 2004.

Individuell förtidspension

Berättigade till förtida ålderspension är förmånstagare som är födda före 1944 samt förmånstagare som är födda 1944-1947 och som omfattats av systemet med särskild yrkesbaserad pensionsålder men som inte har valt detta system. I samband med de ändringar som trädde i kraft vid ingången av 2000 bibehöll förmånstagare som är födda före 1944 samt förmånstagare som omfattats av särskild yrkesbaserad pensionsålder och som är födda 1944-1946 rätten att få individuell förtidspension efter uppnådd 58 års ålder. För förmånstagare som är födda 1947 är den undre åldersgränsen 59 år. Dessa samma åldersklasser bibehåller rätten till individuell förtidspension också i fortsättningen, men de bestämmelser som gäller detta överförs till lagens ikraftträdelsebestämmelse.

Deltidspension

År 2002 infördes i lagen om statens pensioner bestämmelser om ändring av pensionstillväxten under tiden av deltidspension. När en förmånstagare som är född före 1947 går i deltidspension skall de bestämmelser som gällde den 31 december 2002 tillämpas på deltidspensionen. Under tiden av deltidspension tillväxer pensionen således med 2,0 % per år av inkomstbortfallet. Också förmånstagare som är födda 1947-1951 och som har fått deltidspension första gången efter att de fyllt 60 år bibehåller en tillväxt om 1,0 % under tiden av deltidspension. För övriga förmånstagare är tillväxten under tiden av deltidspension 0,75 % per år.

Det föreslås att de nya tillväxtprocenter som träder i kraft vid ingången av 2005 tillämpas också på arbete som utförs vid sidan av deltidspension av sådana förmånstagare som är födda 1947 eller senare och som har gått i pension innan denna lag trädde i kraft. Dessutom föreslås det att också förmånstagare som gått i deltidspension innan denna lag trädde i kraft skall kunna gå i ålderspension då de fyllt 63 år. Inverkan på ålderspensionen är då den samma som för andra förmånstagare som går i pension före sin personliga pensionsålder.

Ändringar gällande arbetslöshetspension

Det föreslås att det långvariga utkomstskyddet för äldre arbetslösa skall överföras från pensionssystemet till systemet gällande utkomstskydd för arbetslösa. Rätten till arbetslöshetspension slopas i fråga om personer som är födda 1950 eller senare. Om dessa personers rätt till tilläggsdagar inom utkomstskyddet för arbetslösa fram till uppnådd 65 års ålder bestäms i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Slopandet av arbetslöshetspensionen ersätts i pensionssystemet så, att de försäkrade som är berättigade till tilläggsdagar får möjlighet att från och med att de fyllt 62 år gå i ålderspension utan förtidsminskning. I fråga om pension som intjänats före 1995 görs dock en normering som beskrivs nedan, om pensionen börjar före den personliga pensionsåldern, dvs. före 65 års ålder. Dessa försäkrade har alltså möj-

lighet att välja mellan att gå i ålderspension eller att kvarstå inom systemet med utkomstskydd för arbetslösa.

Förmånstagare som är födda före 1950 beviljas fortfarande arbetslöshetspension också efter 2005. Pensionen omvandlas till ålderspension vid 63 års ålder. Om pensionsfallet sker efter att den sökande redan har fyllt 62 år beviljas pensionen i form av ålderspension.

De föreslagna ändringar som gäller fastställandet av pension för återstående tid återspeglas också i arbetslöshetspensionen. När de bestämmelser som gäller arbetslöshetspension tidigare har ändrats, har för personer i vissa åldersklasser vilka varit arbetslösa vid tidpunkten för lagändringarnas ikraftträdande i ikraftträdelsebestämmelserna föreskrivits förmåner enligt tidigare bestämmelser.

Vid ingången av 1996 graderades tillväxtprocenten för återstående tid så att den återstående tiden räknas ut med en tillväxt om 1,5 % fram till 50 års ålder, 1,2 % i åldern 50–59 år och 0,8 % från och med fyllda 60 år (Lag om ändring av lagen om statens pensioner 1671/1995). Enligt 9 mom. i lagändringens ikraftträdelsebestämmelse tillämpas på förmånstagare som är födda före 1943 och som den 1 januari 1996 var berättigade till arbetslöshetsdagpenning eller vuxenutbildningsstöd alltså en tillväxt om 1,5 % per år för den återstående tiden. De förmånstagare som är födda 1942 är den yngsta åldersklass som omfattas av denna ikraftträdelsebestämmelse. De fyller 65 år 2007.

Beräkningen av arbetslöshetspensionen ändrades vid ingången av 2000 så att pensionsdelen för återstående tid inte längre lades till arbetslöshetspensionen. Pensionsdelen för återstående tid hänförs dock till ålders- och familjepension efter arbetslöshetspensionen (Lag om ändring av lagen om statens pensioner 1229/1999). Enligt 4 mom. i lagändringens ikraftträdelsebestämmelse tillämpas på förmånstagare som är födda före 1945 och som den 1 januari 1996 var berättigade till arbetslöshetsdagpenning eller vuxenutbildningsstöd eller till vilka 1999 utbetalats arbetslöshetsdagpenning eller vuxenutbildningsstöd för minst hundra dagar alltså de tidigare bestämmelserna om återstående tid. Som en följd av denna bestämmelse hän-

förs återstående tid alltså till dessa förmånstagares arbetslöshetspension, uträknad antingen med en årlig tillväxt om 1,5 % enligt den ikraftträdelsebestämmelse för vilken redogjorts ovan eller med ovan avsedda graderade tillväxtprocenttal. Den yngsta åldersklassen som berörs av denna ikraftträdelsebestämmelse, nämligen förmånstagare som är födda 1944, fyller 65 år 2009.

Till arbetslöshetspensionen för andra förmånstagare som är födda åren 1945–1949, men som inte omfattas av de ikraftträdelsebestämmelser för vilka redogjorts ovan hänförs inte längre återstående tid, men till ålders- eller familjepension som beviljas därefter läggs återstående tid.

För närvarande får den som får arbetslöshetspension förtjäna ett belopp som är högst två gånger det gränobelopp som anges i 2 § 1 mom. lagen om statens pensioner utan att pensionen avbryts eller dras in. Detta belopp ändras till 523,61 euro per månad. Beloppet överensstämmer med 2004 års indexnivå.

Förberedelser inför en ökad förväntad livslängd

För anpassning av pensionsskyddet till förändringen i den förväntade livslängden föreslås att en likadan teknik med livslängdskoefficient som genomförts i pensionssystemet inom den privata sektorn genom lagändringarna 634-638/2003 tas i bruk inom statens pensionssystem. Som livslängdskoefficient används den koefficient som fastställs enligt 7 h § lagen om pension för arbetstagare.

Syftet med ibruktage av livslängdskoefficienten är att behovet att höja åldersgränserna för pension i framtiden hanteras genom en teknik där en del av den ökade förväntade livslängden hänförs sig till de aktiva åren. För att detta skall genomföras kommer beloppet av den pension som börjar att bero på hur den förväntade livslängden utvecklas.

Livslängdskoefficienten tillämpas första gången på pensioner som börjar 2009, varvid koefficienten är 1. För att tillfälliga variationer skall jämnas ut räknas den livslängdskoefficient som tillämpas för respektive år ut på basis av Statistikcentralens femårsstatistik över dödligheten. Som grund används den fräskaste möjliga statistikperioden och en

räntesats om två procent. År 2009 är livslängdskoefficienten således 1 och den motsvarar dödlighetsstatistiken för åren 2003-2007. Livslängdskoefficienten inverkar första gången på de pensioner som beviljas 2010 och den baserar sig på dödlighetsstatistiken för åren 2004-2008 och den förändrade förväntade livslängden för åren 2003-2007.

Ålderspensionen multipliceras, oberoende av pensioneringsåldern, med den koefficient som fastställdes för det år då pensionstagaren fyllde 62 år. Om ålderspensionen börjar före 62 års ålder, används den koefficient som fastställts för det år då ålderspensionen börjar. På invalidpension tillämpas livslängdskoefficienten när den omvandlas till ålderspension, dock inte om pensionsfallet för invalidpension sker före 2006. Personer som gått i individuell förtidspension hinner inte känna av livslängdskoefficienten, eftersom personer födda efter 1947 inte längre har rätt till denna pension. Efter ändringen är endast personer födda före 1950 berättigade till arbetslöshetspension och därmed försvinner denna pensionsform rätt snart efter att livslängdskoefficienten tagits i bruk. Livslängdskoefficienten tillämpas inte på arbetslöshetspension eller på barnpension. På efterlevandepensioner tillämpas livslängdskoefficienten i det skede då pensionsjämkning görs. Dessa ändringar ingår redan i de privata pensionslagarna.

Samordning

I det nuvarande pensionssystemet ingår som en väsentlig del samordning av pensioner. Förmånstagarens pensioner samordnas med andra arbetspensioner och fastställs till en målnivå som är 60-66 % av den högsta pensionslönen. Inom statens pensionssystem har samordningen varit påkallad eftersom pensionstillväxten före 1995 har varit avsevärt högre än inom den privata sektorn. På grund av den bättre pensionstillväxten kan man inte helt frånga samordning av pensioner inom statens pensionssystem. Att slopa samordningen skulle leda till oskäligt stora pensionsförmåner eftersom statliga anställningar traditionellt har varit långa och en stor del av de statsanställdas pensionstillväxt redan nu har överskridit den nuvarande sam-

ordningsgränsen. Om samordningen slopas kan pensionsnivån stiga till och med till 90 % av pensionslönen.

För att samordningen skall kunna slopas när det nya sättet att beräkna pensionen träder i kraft föreslås det att samordningen görs i samband med övergången till det nya beräkningssättet. Övergången till det nya beräkningssättet sker tekniskt sett så, att alla fortlöpande anställningar som 2004 omfattas av lagen om statens pensioner avslutas vid utgången av 2004 och den pensionsrätt som intjänats fram till utgången av 2004 beräknas enligt de nuvarande reglerna (fribrevsförfarande). I samband med detta samordnas också pensionerna. Samordningsgränsen anpassas genom att man beaktar tiden mellan uppnåendet av 23 års ålder och utgången av 2004 i förhållande till 40 år. Också fribrev som utfärdats på basis av anställningar som upphört tidigare samordnas. Härefter samordnas pensionerna inte längre.

Alternativet hade varit att övergången till ett beräkningssätt som motsvarar beräkningssättet inom den privata sektorn sker vid ingången av 2005, men samordningen skulle ha gjorts först vid pensioneringen, alldeles som för närvarande. Detta skulle ha lett till att belönandet av att förmånstagarna kvarstår i arbetet, vilket är syftet med den högre tillväxten med tilltagande ålder, inte skulle ha förverkligats eftersom samordningen skulle ha skurit ned de största tillväxterna. Det skulle också ha varit svårt att hitta en samordningsgrund då det nuvarande begreppet pensionslön försvinner på grund av det ändrade sättet att beräkna pensionen och man i registreringen av pensioner övergår till att registrera de årliga inkomsterna.

I samband med samordningen minskas pensionen med den del som överskrider samordningsgränsen, alldeles som hittills. När samordningen tidigareläggs till att ske i samband med fribrevsförfarandet vid utgången av 2004 läggs den pension som tillväxer efter reformen i sin helhet till den pension som i framtiden betalas till förmånstagaren. Samordningsgränsen ställs i proportion till förmånstagarens ålder så, att samordningsgränsen för de förmånstagare vilkas pension enligt lagen om statens pensioner har kunnat tillväxa i 40 år före utgången av 2004 fast-

ställs till 60 %. Syftet med denna metod är att tidigare lägga den nuvarande samordningen till slutet av 2004.

Endast sådana pensioner där tillväxten avviker från tillväxten i lagen om pension för arbetstagare, samordnas, med undantag av tilläggs pensionsandel som inte ska samordnas. Vid utgången av 2004 samordnas också pensioner som intjänats i anställningar som upphört tidigare, även om personen inte längre har en fortgående anställning.

Samordningsgränsen avvägs i samband med fribrevsförfarandet genom att man beaktar tiden mellan uppnåendet av 23 års ålder och utgången av 2004 i förhållande till 40 år. Om det till exempel vid utgången av 2004 har förflutit 30 år från att förmånstagaren uppnått 23 års ålder är samordningsgränsen 45 % ($30/40 \times 60 \% = 45 \%$). När det gäller de förmånstagare som valt en särskild yrkesbaserad pensionsålder utökas den samordningsgräns som räknats ut på normalt sätt med 1,5 % per år för tiden mellan en pensionsålder som är lägre än 63 år och 63 års ålder, eftersom 40 års pensionstillväxt inte är möjlig för dessa förmånstagare. Samordningsgränsen kan dock vara högst 60 %.

Den del av det pensionsbelopp som beaktas vid samordningen som överstiger samordningsgränsen minskas från pensionerna inom den offentliga sektorn.

Samordningen är förknippad med en skyddsbestämmelse enligt vilken förmånstagaren då han eller hon går i pension alltid får minst en så stor pension som den pension som med nuvarande bestämmelser intjänats och samordnats fram till utgången av 2004, dock högst 60 % av målnivån. Detta sker på så sätt att om ny pension efter 2005 inte tillväxer till samma belopp som det belopp som minskats vid samordningen, betalas ett skyddat belopp.

Dessutom ingår i förslaget en skyddsklausul för sådana exceptionella fall där pensionsskyddet enligt lagen om statens pensioner är mindre än den pension som förmånstagaren under samma yrkesbana skulle ha intjänat enligt lagen om pension för arbetstagare. En dylik situation kan uppstå i fråga om de personer födda före 1945 som förlorat sitt tilläggs pensionsskydd och som har en yrkesbana som är längre än 35 år före 1995, och

som enligt lagen om pension för arbetstagare skulle ha blivit berättigade till en årstillväxt om 2,5 % då de fyllde 60 år. Denna tillväxt enligt lagen om pension för arbetstagare kan under långa yrkesbanor leda till att pension intjänats till ett större belopp än maximibeloppet, dvs. över 60 %. Eftersom man inom det privata pensionssystemet 2005 inte längre samordnar de pensioner som intjänats kan arbetstagare inom den privata sektorn vara berättigade till en pensionstillväxt över 60 % redan vid ingången av 2005.

Fribrevsförfarandet vid utgången av 2004

Vid utgången av 2004 avslutas alla fortgående anställningar som omfattas av lagen om statens pensioner tekniskt och den pension som intjänats i anställningen fram till den 31 december 2004 räknas ut enligt de nuvarande bestämmelserna. Pensionslönen kan enligt prövning justeras i samband med fribrevsförfarandet om pensionslönen av undantagsskäl är 7,5 % mindre eller större än den stabiliserade inkomstnivån. I samband med detta samordnas också pensionerna på det sätt som beskrivits ovan. Den pensionsrätt som intjänats omvandlas till ett fribrev som registreras i väntan på det kommande pensionsfallet.

Efter reformen är det möjligt att gå i ålderspension i åldern 63-68 år. För närvarande är pensionsåldern för gamla förmånstagare graderad mellan 63 och 65 år och för nya förmånstagare är pensionsåldern 65 år. Med tanke på enhetliga pensionssystem är det dock ändamålsenligt att man inom statens pensionssystem kan gå i pension vid samma ålder som inom andra sektorer och att personen samtidigt kan få de pensioner som intjänats inom flera olika sektorer. En sänkt åldersgräns ersätter också det gradvisa sloandet av de förtida pensionerna.

För att stöda fortsatt arbete föreslås det dock att den pension som intjänats före 1995 av de förmånstagare som väljer att gå i pension vid 63 års ålder inte skall betalas ut till samma belopp som för dem som fortsätter arbeta minst till sin nuvarande pensionsålder. Pensionsskyddet för statsanställda blir bättre än inom den privata sektorn om förmånstagaren kvarstår i anställningen minst till sin nuvarande pensionsålder. Även för närvarande

förlorar man det bättre pensionsskyddet och pensionsåldern stiger till 65 år om personen avgår från tjänsten före sin personliga pensionsålder. Fortsatt arbete belönas också genom bättre pensionstillväxt under senare arbetsår.

Eftersom pensionen beräknas på olika sätt beroende på pensionsåldern i fråga om de personer vilkas pensionstillväxt är 2,0 % eller 2,2 % för tiden före 1995, räknas det fribrev som utfärdas vid utgången av 2004 ut på två olika sätt. Två alternativa fribrev registreras.

Det första fribrevet används när förmånstagaren går i pension tidigast vid sin nuvarande personliga pensionsålder. När fribrevet utfärdas samordnas det intjänade pensionsstödet på det sätt som beskrivits ovan. Vid pensioneringen fogas den tilläggs pensionsandel som eventuellt intjänats före 1995 till pensionen. För gamla förmånstagare har tilläggs pensionsandelen tillväxt med 0,2 % per år. Kravet på att den nuvarande anställningen har fortgått utan avbrott, som är en förutsättning för tilläggs pensionsandelen och en pensionsålder som är lägre än 65 år, skall uppfyllas den 31 december 2004. Härfter ersätts kraven på kontinuitet och karens med ett krav på årliga inkomster, enligt vilket förmånstagaren från och med 2005 under varje år fram till pensionsfallet skall ha minst 6000 euro i förvärsinkomster som omfattas av lagen om statens pensioner. Beloppet överensstämmer med 2004 års indexnivå.

Det andra fribrevet används när förmånstagaren går i pension vid 63-65 års ålder före sin nuvarande ålderspensionsålder. Den grundpension som intjänats för tiden före 1995 normeras då. Normeringen är ett slags förtidsminskning och innebär att den intjänade grundpensionen divideras med en normeringskoefficient som är 1,106. Pension i enlighet med grundpensionsskyddet är förknippad med 65 års pensionsålder, och normeringen, dvs. omvandlingen av pensionen så att den motsvarar en viss pensionsålder, görs från 65 års ålder till 63 års ålder. Normeringen görs före samordningen vid utgången av 2004. I pensionen ingår heller ingen rätt till tilläggs pensionsandel för tiden före 1995. Också enligt den gällande lagen förlorar man rätten till tilläggs pensionandel om anställning-

en upphör före pensionsåldern.

Förmånstagare som är födda 1960 eller senare har dock rätt till ålderspension vid 63 års ålder utan normering. Avsikten är att övergångsarrangemangen skall avslutas med denna åldersklass. Dessa åldersklasser har inte i väsentlig utsträckning kunnat erhålla högre pensionstillväxter före 1995, och samma åldersgräns användes då de ändringar som trädde i kraft 1995 gjordes.

Särskild yrkesbaserad pensionsålder

De förmånstagare som valt en särskild yrkesbaserad pensionsålder kan också efter reformen gå i ålderspension vid den pensionsålder de valt.

I ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (1528/1993) bestäms att de som valt en särskild yrkesbaserad pensionsålder har rätt till en pensionstillväxt om minst 60 % om de har minst 30 år anställningstid som räknas såsom pensionstid enligt lagen om statens pensioner. Denna tillväxtgaranti bibehålls i samband med fribrevsförfarandet vid utgången av 2004 så, att tillväxtprocenten i fribrevet för dem som valt en särskild yrkesbaserad pensionsålder är den relativa andel av 60 % som fås då den pensionstid som intjänats vid utgången av 2004 jämförs med 30 år. Tillväxtgarantin innehåller den tilläggs pensionsandel som intjänats före 1995.

De nuvarande kraven på kontinuitet och karens slopas och ersätts med ett krav på årliga inkomster. För att förmånstagare som valt en särskild yrkesbaserad pensionsålder skall bibehålla den pensionsålder de valt skall de årligen i inkomster som omfattas av lagen om statens pensioner ha minst 6 000 euro enligt indexnivån 2004. Övergången till kravet på årliga inkomster gör att förmånstagaren på ett mer flexibelt sätt än tidigare kan byta arbetsuppgifter. En person som valt en särskild yrkesbaserad pensionsålder skall dock ha en fortgående anställning fram till utgången av 2004. Däremot kontrolleras inte om kravet på slutkarens har uppfyllts i samband med fribrevsförfarandet vid utgången av 2004 eller därefter.

De som valt en särskild pensionsålder får möjlighet att få deltidspension efter att de

uppnått pensionsåldern om de uppfyller de allmänna kraven för deltidspension. De kan således i stället för att gå i ålderspension fortsätta arbeta på deltid och samtidigt få deltidspension. Avsikten är att stöda fortsatt arbete.

En person som valt en särskild yrkesbaserad pensionsålder kan också få deltidspension före uppnåendet av den valda pensionsåldern. Att ansöka om och gå i deltidspension innebär att valet upphävs. Dessa personer kan således inte få ålderspension vid den särskilda pensionsålder som de valt, utan övergår till att omfattas av den allmänna ålderspensionsåldern, dvs. de kan gå i ålderspension vid en graderad personlig pensionsålder eller enligt det nya systemet i åldern 63-68 år.

4. Propositionens verkningar

4.1. Verkningsområde i fråga om organisation

Statens pensionssystem genomgår en grundlig strukturförändring vid ingången av 2005. Verkställandet av pensionsskyddet har hittills huvudsakligen fokuserat på tidpunkten för pensioneringen i fråga om de personer som omfattas av lagen om statens pensioner. Pensionsbeloppet jämte övriga samordnade pensioner som påverkar beloppet har således i allmänhet räknats ut först då förmånstagaren har ansökt om pension eller gjort förfrågningar i förväg. När lagförslagen träder i kraft flyttas fokus till åren 2004-2008 eftersom det föreslås att den pension som intjänats enligt nu gällande bestämmelser fram till utgången av 2004 räknas ut för sig.

Antalet anställda som omfattas av lagen om statens pensioner är vid utgången av 2004 ca 182 000. Dessutom omfattas av lagen ca 450 000 personer som någon gång omfattats av lagen, men som ännu inte har gått i pension. För dessa 600 000 personer måste statskontoret före pensionsfallet räkna ut den pension som intjänats fram till utgången av 2004. Avsikten är att detta skall göras före 2008. Det förutsätter ett omfattande samarbete inom hela det finländska arbetspensionssystemet och existerande registeruppgifter måste användas på ett nytt sätt för att målet skall nås. Arbetet kräver också mer personarbete än

hittills.

4.2. Ekonomiska verkningar

Propositionens verkningar märks fullt ut först på lång sikt. Enligt propositionen minskar pensionsutgifterna i hela statens pensionssystem enligt 2002 års prisnivå med ca 90 miljoner euro 2020, ca 170 miljoner euro 2030 och ca 250 miljoner euro 2050. Den procentuella minskningen i pensionsutgifterna är ca 2,5 % år 2020, ca 4,9 % år 2030 och ca 7,0 % år 2050.

Propositionen innehåller ändringar som dels sänker, dels höjer pensionerna. Den största sänkande faktorn är ibruktage av en livslängdskoefficient om yrkesbanorna inte förlängs i motsvarande grad. Höjande faktorer är bland annat utvidgandet av tiden för intjäning av pension, högre tillväxter än hittills, ändringen i pensionsskyddet för oavlönade perioder samt den uppskattade förlängningen av yrkesbanorna på grund av att pensioneringen sker senare. På pensionstagarens ställning inverkar ändringarna så småningom. Uppskattningsvis sker pensioneringen 2050 ca 3 år senare än hittills och pensionsbeloppet är ca 15 % större än pensionen enligt nuvarande lagstiftning, om man bortser från verkningarna av livslängdskoefficienten. Om den förväntade livslängden ökar enligt prognoserna är verkningen av livslängdskoefficienten på pensionerna 2050 ca 12 %. Omvandlingen till fribrev vid utgången av 2004 av det hittills intjänade pensionsskyddet är kostnadsneutral för pensionstagaren.

Vid statskontoret behövs under åren 2004-2008 investeringar om ca 20 miljoner euro, huvudsakligen i informationsteknik. Propositionen ökar under samma tidsperiod också de övriga administrativa kostnaderna något.

4.3. Bedömning av könsrelaterade verkningar

De könsrelaterade verkningarna av de föreslagna lagändringarna har bedömts i detalj i samband med motsvarande förslag till lagändringar inom den privata sektorn (RP 242/2002 rd). Verkningarna av de föreslagna ändringarna är liknande också i fråga om statens pensionssystem. Av de statsanställda var

48 % kvinnor 2002.

Enligt förslaget förlängs tiden för intjäning av pension i båda ändarna. Pension börjar intjänas redan vid 18 års ålder och pensioneringen kan flyttas fram ända till 68 års ålder. När man utöver den förlängda tiden för intjäning av pension beaktar åldersgraderingen av tillväxtprocenterna förbättrar reformen möjligheterna att intjäna en pension som överensstämmer med den nuvarande målnivån. Trots att den åldersgraderade tillväxten avgjort effektiviserar pensionsintjänningen vid stigande ålder, innebär detta om man bedömer saken enligt sysselsättningsgrader inte att pensionsskillnaderna mellan män och kvinnor ökar i den ålder då tillväxten är högre.

Livsinkomstprincipen och de incitament som den innefattar erbjuder i framtiden goda chanser att höja pensionsnivån också mot slutet av tiden i arbetslivet. Den graderade tillväxtprocenten gagnar särskilt dem vars tid i arbetslivet har blivit ofullständig, t.ex. på grund av studier eller barnavård. Det uppkomna glappet kan effektivt kompenseras genom att tiden i arbetslivet förlängs i den ålder då tillväxten är förhöjd. Eftersom sammanjämkningen av familj och arbete ofta ger upphov till glapp för kvinnorna redan när de är i början av sin yrkesbana förbättrar reformen i synnerhet kvinnornas möjligheter till ett skäligt pensionsskydd.

Jämfört med nuvarande praxis gagnar tillämpningen av den föreslagna lönekoeficienten i synnerhet dem vars tid i arbetslivet omspänner flera anställningsförhållanden redan i början av yrkesbanan. Enligt statistiken är visstidsanställningar vanliga särskilt bland unga kvinnor. Om skillnaden mellan könen förblir likadan i framtiden och unga kvinnor oftare än män har kortvariga anställningsförhållanden, gagnar sloandet av den till anställningsförhållandet bundna pensionsberäkningen och övergången till en lönekoeficient särskilt kvinnorna.

Även om reglerna för beräkning av pensionslönen är de samma för män och kvinnor, kan det hända att pensionslönen för återstående tid i invalidpensionen för kvinnor skulle bli svagare än den vedertagna nivån därför att oavlönad barnavårdstid ingår i perioden för beräkning av pensionslönen. Enligt förslaget används härvid som pensionslön på

ansökan av arbetstagaren den inkomst som barnavårdstiden inte har minskat. Syftet med bestämmelsen är att som för närvarande säkerställa att år som använts till barnavård inte medför en oskälig försvagning av pensionsskyddet.

Enligt förslaget justeras arbetspensionerna från ingången av 2010 med en livslängdskoefficient. Avsikten är att eliminera den ökning av arbetspensionsutgifterna som följer av att livslängden ökar. Storleken på pensioner som börjar betalas i framtiden är därmed beroende av hur livslängden utvecklas. Livslängdskoefficienten är den samma för män och kvinnor, trots att männens livslängd har ökat något snabbare än kvinnornas. Utvecklingen antas fortgå och om prognosen slår in väntas tillämpningen av samma koefficient gynna männen mer än kvinnorna. Eftersom det lagstadgade socialskyddet skall garantera förmåner för alla på samma grunder måste koefficienten vara identisk för både män och kvinnor, och även om den takt i vilken den förväntade livslängden förändras är olika för kvinnor och män kan skillnaden inte påverka förmånens storlek.

Det är emellertid skäl att notera att utgångsläget är gynnsamt för kvinnorna. De försäkrade som lever längre åtnjuter under en längre tid pension som intjänats på samma grunder: vid 65 års ålder är kvinnornas förväntade återstående livslängd fyra år längre än männens. Om prognosen enligt vilken männens livstid förlängs snabbare slår in, innebär detta att skillnaden mellan könen vad gäller livslängden och den tid under vilken förmåner betalas ut krymper i framtiden.

Från och med den 1 januari 2005 intjänas pension för oavlönade perioder på enhetliga grunder. Detta innebär att pension intjänas under de inkomstrelaterade förmånstider som definieras i lag, grunden för intjänningen är den inkomst som ligger till grund för dagpenningen och tillväxtprocenten är den samma, alltså 1,5 % om året, för alla oavlönade perioder.

Eftersom pension intjänas utgående från den inkomst som ligger till grund för dagpenningen innebär reformen att personer som befinner sig i olika ställning på arbetsmarknaden uppnår en jämlik position i fråga om det pensionsskydd som intjänas under oavlö-

nade perioder. På basis av ettårsregeln intjänas nu pension av personer som har ett pågående anställningsförhållande. Enligt förslaget intjänar personer med fast anställning, visstidsanställda och personer som av någon orsak tillfälligt är borta från arbetsmarknaden pension enligt samma regler. Eftersom kvinnor oftare än män har visstidsanställningar ökar reformen jämställdheten. Detta innebär också att alla mödrar i fortsättningen intjänar pension under moderskapsledigheten.

Vidare ökar den del av pensionsreformen som gäller oavlönade perioder jämställdheten när det gäller intjäningen av pension under yrkesbanor av olika längd. Yrkesbanans längd inverkar inte längre på pensionsintjänningen under oavlönade tider, vilket nu är fallet med sådana dagpenningstider som berättigar till arbetspensionstillägg. Enligt de nuvarande bestämmelserna intjänas större pension enligt intjäningsprincipen under de tider som berättigar till arbetspensionstillägg

av dem vilkas yrkesbana är längre, när de tider som berättigar till arbetspensionstillägg inräknas. Eftersom kvinnors yrkesbana är något kortare än mäns ökar reformen jämställdheten i fråga om intjänningen av pension under oavlönade perioder.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen baserar sig på det avtal om en reform av statens pensionssystem som ingicks den 29 april 2003 av Statens arbetsmarknadsverk, Löntagarorganisationen Pardia rf och Valtion yhteisjärjestö VTY ry. Propositionen har beretts vid finansministeriet som tjänsteuppdrag i samarbete med statskontoret och de centralorganisationer som representerar de statsanställda. Om propositionen har också förts samarbetsförhandlingar inom statens delegation för pensionsärenden, där de centralorganisationer som representerar de statsanställda är företrädare.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lagen om statens pensioner

1 §. Nytt 3 mom. blir det nuvarande innehållet i 1 § förordningen om statens pensioner (611/1966), enligt vilken även personer som står i tjänste- eller arbetsförhållande till riksdagen har rätt till pensionsskydd enligt denna lag. De ämbetsverk vid riksdagen vars anställda i tjänste- eller arbetsförhållande avses i momentet är riksdagens kansli, statsrevisorernas kansli och riksdagens justitieombudsmans kansli samt Statens revisionsverk, som finns i anknytning till riksdagen. Riksdagens justitieombudsman och biträdande justitieombudsmän, som är två till antalet, behöver nämnas separat eftersom lagen om riksdagens tjänstemän (1197/2003) inte gäller riksdagens justitieombudsmän.

Paragrafens nuvarande 3 mom. blir 4 mom. I momentet ingår definitioner av gammal och ny förmånstagare, en bestämmelse om villkoren för s.k. slutkarens inom en anställning samt en bestämmelse som anger när en anställning anses fortgå utan avbrott, varvid förmånstagaren bibehåller sin ställning som gammal förmånstagare.

I momentet föreslås en sådan ändring att en anställning vid tillämpning av momentet anses fortsätta utan avbrott, om den arbetsinkomst som fås av anställningen årligen uppgår till sammanlagt minst 6 000 euro. Den arbetsinkomst per månad som krävs det år anställningen upphör fås genom att beloppet i fråga divideras med 12. I de fall då kravet på en årsinkomst på 6 000 euro inte uppfylls men förmånstagaren visar att anställningen har varit i kraft utan avbrott, anses anställningen också ha fortsatt utan avbrott. Detta är nödvändigt eftersom en förmånstagare kan vara tjänstledig t.ex. på grund av föräldradledighet, sjukdom eller av någon annan personlig orsak. Av en förmånstagare med lön på indragningsstat förutsätts ändå inte att kravet på en årsinkomst på 6 000 euro uppfylls, utan också en mindre lön på indragningsstat per år gör att anställningen anses fortsätta utan avbrott. Tiden för betalning av rehabiliteringspenning räknas som anställning vid tillämp-

ningen av detta moment. Om kontinuitetskravet uppfylls, kvarstår förmånstagaren som gammal förmånstagare vad anställningen beträffar. Kravet i fråga om årsinkomster iaktas ända tills den personliga pensionsåldern enligt 15 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i denna lag uppnås. Om åldern för ålderspension är en vald särskild yrkesbaserad pensionsålder eller om pensionsåldern är densamma som den obligatoriska avgångsåldern, iaktas arbetsinkomsterna ända tills pensionsåldern eller avgångsåldern i fråga uppnås. De gamla förmånstagare vars anställning inte fortsätter oavbrutet på ovan avsett sätt fram till pensionsåldern anses vid tillämpningen av denna lag vara nya förmånstagare. Indelningen i gamla och nya förmånstagare gäller de förmånstagare som är eller har varit anställda innan denna lag trädde i kraft.

Eftersom det ovan nämnda kravet i fråga om årsinkomster ersätter det s.k. slutkarensvillkoret för en anställning, föreslås att bestämmelsen om detta stryks som obehövlig.

Bestämmelserna i 4—8 och 12 mom. om oavbrutna anställningar blir överflödiga och föreslås bli strukna, eftersom pensionen inte längre räknas ut separat för varje anställningsförhållande. För att lagen skall bli tydligare föreslås att 9—11 mom., som innehåller bestämmelser om tillämpningen av kontinuitetsprincipen för tilläggs pensionsskyddet vid övergångar i samband med kommunalisering av statlig verksamhet, flyttas till en ny 1 a §.

1 a §. Paragrafen är ny. De bestämmelser som finns i 1 § 9—11 mom. och som gäller tillämpningen av kontinuitetsprincipen för tilläggs pensionsskyddet vid övergångar i samband med kommunalisering av statlig verksamhet, flyttas till 1—3 mom. i denna nya paragraf.

I 1 mom. föreskrivs om förutsättningarna för att en person som i samband med kommunalisering har övergått från att omfattas av lagen om statens pensioner till att omfattas av det kommunala pensionsskyddet skall få bibehålla sin ställning som gammal förmånstagare enligt lagen om statens pensioner.

Enligt 2 mom. kan en pension som har beviljats inom det kommunala pensionssystemet

met med tillämpning av bestämmelserna om återstående tid jämföras med motsvarande pension enligt lagen om statens pensioner. En förutsättning för ålderspension enligt lagen om statens pensioner är att den anställning som omfattas av lagen om kommunala pensioner har upphört.

I 3 mom. föreskrivs om rätten för dem som har valt en särskild yrkesbaserad pensionsålder att behålla denna pensionsålder vid en kommunalisering.

Samtidigt föreslås att bestämmelserna ses över på så sätt att hänvisningarna till lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare ändras till hänvisningar till lagen om kommunala pensioner (549/2003). Dessutom görs preciseringar som föranleds av att kravet på årsinkomster enligt 1 § 4 mom. införs.

2 §. I paragrafen anges lagens tillämpningsområde. En fullständig ändring av paragrafen föreslås. I paragrafens 1 punkt fastställs enligt förslaget den nedre gränsen för pensionsskydd enligt lagen om statens pensioner till 18 år. Den övre gränsen för pensionsskydd ändras på så sätt att lagen inte gäller anställning efter den månad under vilken förmånstagaren fyller 68 år. Om detta föreskrivs i 2 punkten. I paragrafen slopas bestämmelsen i den nuvarande 1 mom. 2 punkten, enligt vilken ingen pension tjänas in under den tid för vilken en person har fått pension där inkomsten för den återstående tiden har beaktats.

Det föreslås att de nuvarande 1 mom. 4 och 5 punkten slopas. I 4 punkten föreskrivs om minimiinkomsterna i en anställning som omfattas av pensionsskyddet och i 5 punkten att en anställning som utan avbrott har fortgått kortare tid än en månad inte omfattas av lagen. I denna proposition föreslås att lagen om ordnande av pensionsskydd i statliga anställningsförhållanden som varar kortare tid än en månad (1152/1997) upphävs. Det är meningen att lagen om statens pensioner skall tillämpas på alla anställningar oavsett förmånstagarens arbetsinkomst och också på anställningar som har varat kortare tid än en månad.

I 3 punkten tas bestämmelsen från den nuvarande 1 mom. 3 punkten in. Bestämmelsen föreslås samtidigt bli ändrad på så sätt att lagen om statens pensioner inte skall gälla an-

ställningar som med stöd av någon annan lag beaktas vad pensionen beträffar. I enlighet med detta intjänas enligt lagen om statens pensioner ingen pension för anställningar som beaktas t.ex. i fråga om pensioner enligt lagen om sjömanspensioner (72/1956), lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962) eller någon annan pensionslag. Härigenom förhindras att dubbelt pensionsskydd tjänas in på basis av samma anställning.

I 4 punkten tas bestämmelsen från den nuvarande 1 mom. 6 punkten in utan ändringar. Bestämmelsen i den nuvarande 2 mom. slopas som obehövlig.

3 §. I 3 mom. föreskrivs om pensionsförsäkringsdelegationen. Det föreslås att delegationens namn ändras till statens pensionsdelegation, eftersom detta är dess vedertagna namn. I lagen skall för tydlighetens skull nämnas att delegationen finns vid finansministeriet. I praktiken har delegationen i pensionsfrågor varit förhandlingsorgan enligt lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar (651/1988) och enligt olika avtal. Denna uppgift föreslås bli inskriven i lagen. Till 3 mom. överförs dessutom från nuvarande 28 § en bestämmelse enligt vilken närmare bestämmelser om delegationens uppgifter och sammansättning kan utfärdas genom förordning av statsrådet. Samtidigt ses också momentets lydelse över.

I 4 mom. föreskrivs om statskontorets förtidspensionsnämnd. Nämnden har till uppgift att styra och följa tillämpningspraxis i fråga om individuell förtidspension, förtida ålderspension och deltidspension. Den individuella förtidspensionen är en pensionsform som kommer att försvinna på grund av lagändring 1006/2002, och för förtida ålderspension och deltidspension har ingen styrning behövts från nämndens sida. Därför föreslås en sådan ändring av nämndens uppgifter att dess uppgift blir att styra och följa den praxis som tillämpas vid bedömningen av arbetsförmågan och i rehabiliteringsfrågor. I dessa uppgifter kan nämnden ha en likadan roll som den nu har när det gäller att ge akt på den individuella förtidspensionen. Dessutom föreslås att nämnden får namnet delegationen för ärenden gällande arbetsförmåga och rehabilitering. Det föreslås att man frångår benämning-

en nämnd för att den inte på grund av namnet skall förväxlas med statens pensionsnämnd, som är en besvärinstans. Vidare preciseras paragrafens bemyndigande att utfärda förordning på så sätt att närmare bestämmelser om delegationens uppgifter och sammansättning kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 a §. I paragrafen bestäms om ett arrangemang gällande den sista pensionsanstalten. Det föreslås att en ny 3 punkt fogas till 1 mom. med bestämmelser om att den pension som intjänats på basis av förmåner under oavlönade perioder beviljas av den pensionsanstalt som i sista hand avgör pensionsansökan.

4 §. I paragrafen föreskrivs i vilken ålder ålderspension kan beviljas. Enligt 1 mom. har förmånstagare rätt att enligt eget val gå i ålderspension under tiden mellan uppnådd 63 och uppnådd 68 års ålder. Om rätt till förtida och uppskjuten ålderspension föreskrivs i 2 mom. Ålderspension i förtid beviljas tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 62 års ålder uppnåtts. Ålderspension beviljas såsom uppskjuten efter att 68 års ålder uppnåtts, varvid pensionen höjs på det sätt som föreskrivs i 10 a § 2 mom. Enligt 3 mom. tillämpas på förtida och uppskjuten ålderspension i övrigt bestämmelserna om ålderspension.

5 §. I paragrafen föreskrivs om tjänstgöringstid som berättigar till pension. Eftersom pensionen tillväxer utifrån årsinkomsterna ändras 1 mom. på så sätt att till pension berättigar arbetsinkomst som förmånstagaren har haft från det att han eller hon fyllde 18 år till det att han eller hon fyllde 68 år. När pensionen räknas ut fördelas arbetsinkomsterna över hela det kalenderår under vilket de tjänades in. Om arbetsinkomster som berättigar till pension föreskrivs enligt förslaget i 7 §, och om förmåner som beviljas under den tid då ingen lön betalas ut och som berättigar till pension föreskrivs i 6 §. Enligt sista meningen i 1 mom. berättigar inkomster som erhållits under det år då arbetsoförmågan började inte till pension. I denna proposition föreslås det att bestämmelsen i 5 a § 1 mom. om pensionsdelen för återstående tid ändras så, att den återstående tiden betraktas såsom till pension berättigande från ingången av det år

då arbetsoförmågan inträdde till utgången av den månad då förmånstagaren fyller 63 år. Därmed kompenseras den pension som inte tillväxer på basis av inkomsterna för det år då arbetsoförmågan började av pensionstillväxten på basis av inkomsterna för den återstående tiden. Arbetsinkomsterna för det år då arbetsoförmågan började tas i fråga om invalidpension dock i beaktande i det fall att den återstående tiden inte betraktas såsom till pension berättigande eftersom förmånstagaren under de tio kalenderåren före det år då arbetsoförmågan inträdde inte har minst 12 566,70 euro i arbetsinkomster som är försäkrade enligt arbetspensionslagarna. Arbetsinkomsterna för det år då arbetsoförmågan började beaktas också i sådana undantagsfall som avses i 5 b §, dvs. då arbetsinkomster har erhållits endast under året för pensionsfallet eller året innan eller när det är fråga om en pensionstagare under 23 år.

Paragrafens 2, 5 och 7 mom. föreslås bli slopade som obehövliga, eftersom pensionen tjänas in utifrån årsinkomsterna och inte utifrån tjänstgöringstiden. Paragrafens nuvarande 4 mom. handlar om att den tid under vilken en person får pension skall räknas såsom till pension berättigande tid när ny pension bestäms. Också detta moment föreslås bli slopat eftersom bestämmelsen, med en ändring av innehållet, blir 1 mom. i den nya 5 c §.

I 8 mom. föreskrivs om finansministeriets rätt att i enskilda fall, då statens fördel kräver det, bestämma att såsom pensionstid skall räknas den tid som i övrigt inte skulle räknas såsom pensionstid enligt lagen om statens pensioner. Bestämmelsen har kommit till vid en tid då pensionsskyddet ännu inte var heltäckande, och den har använts för att hindra att någon blir lidande. Bestämmelsen föreslås bli ändrad på så sätt att tiden efter 2004 enligt bestämmelsen inte längre skall räknas såsom pensionstid. Detta behövs inte längre, för efter 2004 tillväxer pensionen utifrån alla arbetsinkomster.

5 a §. I paragrafen föreskrivs om pension för återstående tid. I 1 och 2 mom. föreskrivs att den tid som återstår från pensionsfallet till pensionsåldern, dvs. den återstående tiden, skall räknas till den pensionsberättigande tiden. Den fastställs som hela månader och

börjar vid ingången av det kalenderår under vilket förmånstagaren blir arbetsoförmögen och räknas till utgången av den kalendermånad då förmånstagaren uppnått 63 års ålder eller en lägre pensionsålder eller avgångsålder. En allmän förutsättning för pension för återstående tid är att förmånstagaren under det år då arbetsoförmågan började och de omedelbart föregående tio kalenderåren har haft minst 12 566,70 euro sammanlagt i sådana arbetsinkomster som omfattas av arbetspensionslagarna. Detta krav på minimiarbete ersätter det nuvarande kravet på 12 månaders arbete under de tio senaste kalenderåren. Beloppet motsvarar 2004 års indexnivå.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att rätten till pension för återstående tid fastställs på grundval av arbetsinkomsterna under de fem kalenderår som föregick året för pensionsfallet. Utifrån dessa samma inkomster beräknas också den pensionsgrundande lönen för återstående tid. Denna tid av fem kalenderår som föregår arbetsoförmågans början kallas granskningstid. Inkomsten för den återstående tiden fås genom att summan av arbetsinkomsterna under granskningstiden divideras med granskningstiden, dvs. sextio månader. Arbetsinkomsterna justeras med lönekoeficienten enligt 7 c § i lagförslaget så att de överensstämmer med beräkningstidpunkten. Utöver de inkomster som omfattas av denna lag beaktas som arbetsinkomster också de inkomster som omfattas av övriga arbetspensionslagar.

Har förmånstagaren inga arbetsinkomster under granskningstiden på grund av att han eller hon är sjuk, arbetslös eller barnavårdsledig, kan pensionen för den återstående tiden bli mycket liten eller utebli helt och hållet. För att detta skall förhindras föreskrivs i 3 mom. om de socialförsäkringsförmåner i fråga om vilka den arbetsinkomst som ligger till grund för dem jämföras med arbetsinkomst under granskningstiden. Enligt förslaget jämföras med arbetsinkomst den förvärvs- eller arbetsinkomst som nämns i 6 § och som ligger till grund för förmån för oavlönad period. När lönen för den återstående tiden bestäms, beaktas dessa förvärvs- och arbetsinkomster till fullt belopp för den tid under vilken förmånen har betalats till för-

månstagaren.

Enligt 4 mom. beaktas de förmåner som nämns i momentet och som hänför sig till granskningstiden som arbetsinkomst till ett belopp av 1 047,22 euro per månad. Beloppet överensstämmer med indexnivån 2004. Dessa förmåner beaktas i inkomsterna för återstående tid trots att de inte beaktas i den pension som intjänats.

Om förmånstagaren inte har några som helst arbetsinkomster under granskningstiden, kan inkomsten för återstående tid inte bestämmas enbart på grundval av förmåner som utbetalats för oavlönade perioder. Om detta föreskrivs i 5 mom.

Om förmånstagaren under granskningstiden har varit borta från arbetslivet på grund av vård av barn, kan inkomsterna under granskningstiden bli mindre än den stabiliserade förvärvsinkomsten, fastän till dem hänförs de inkomster som ligger till grund för ovan avsedda socialförsäkringsförmåner och som skall jämföras med arbetsinkomsterna under granskningstiden. För att invalidpensionen också i sådana situationer fortfarande skall ge ett tillräckligt skydd, används på ansökan av förmånstagaren såsom inkomst under granskningstiden en sådan stabiliserad förvärvsinkomst som barnavårdstiden inte har minskat. Inkomsterna beaktas för högst de tio sista kalenderåren före pensionsfallet. En förutsättning är att förmånstagaren under granskningstiden har varit borta från arbetet på grund av vård av ett barn som är under tre år gammalt och att denna omständighet har en inverkan på pensionsskyddet som uppgår till minst 20 %. Det föreslås att en bestämmelse om detta tas in i 6 mom.

Övergången till det nya sättet att fastställa pension för återstående tid sker stegvis så att de kalenderår som skall beaktas utökas med ett år i sänder. Grunden för pension för återstående tid kommer således att omfatta fem hela kalenderår före det år då pensionsfallet inträffade när det gäller sådana invalidpensioner i fråga om vilka arbetsoförmågan börjar 2010. Om detta föreskrivs i ikraftträdelsebestämmelsen.

Enligt 7 mom. kan närmare bestämmelser om tillämpningen av denna paragraf utfärdas genom förordning av finansministeriet.

5 b §. I 1 mom. ingår en undantagsbe-

stämmelse med tanke på sådana situationer då förmånstagaren inte under ett enda år under granskningstiden har sådana arbetsinkomster som skall beaktas när granskningstiden för den återstående tiden bestäms. Enligt den föreslagna undantagsbestämmelsen beaktas inkomsterna för det år då arbetsoförmågan inträdde fram till utgången av den månad då förmånstagaren blev arbetsoförmögen. Dessa inkomster under det år då arbetsoförmågan började beaktas också då förmånstagaren har arbetsinkomster endast under det sista året av granskningstiden. I sådana fall beaktas inkomsterna under det år då arbetsoförmågan började fram till utgången av kalendermånaden före den månad då arbetsoförmågan började. Också i dessa fall fås inkomsten för den återstående tiden genom att summan av arbetsinkomsterna under det år då arbetsoförmågan började och de eventuella arbetsinkomsterna året innan divideras med 60 månader. Som arbetsinkomster beaktas också de inkomster och förmåner som nämns i 5 a § 2, 3 och 6 mom.

I paragrafens 2 mom. bestäms om fastställande av pension för återstående tid för unga personer. Under granskningstiden beaktas tiden mellan ingången av den månad som följer efter den under vilken förmånstagaren fyllde 18 år och utgången av den månad då arbetsoförmågan började, även om denna tidsperiod är kortare än fem år. Också i dessa fall beaktas den återstående tiden från ingången av året för pensionsfallet till utgången av den månad då pensionstagaren fyllde 63 år. Inkomsten för återstående tid fås genom att inkomsterna under denna kortare granskningstid divideras med det antal månader som ingår i samma period. Också då förutsätts emellertid att den unga personen har förvärvsinkomster till minst det i 5 a § 1 mom. nämnda minimibeloppet, avvägt enligt tiden från det att förmånstagaren fyllde 18 år till det att pensionsfallet inträffade. I praktiken blir denna undantagsbestämmelse tillämplig på unga förmånstagare som blir arbetsoförmögna före utgången av det år under vilket de fyller 23 år.

Enligt 3 mom. utgör den inkomst för återstående tid som omfattas av denna lag samma relativa andel av det sammanlagda beloppet av inkomsterna för återstående tid som de

inkomster som omfattas av denna lag och som beaktas under granskningstiden utgör av det motsvarande sammanlagda beloppet av de arbetsinkomster som omfattas av arbetspensionslagarna. De inkomster som ligger till grund för de förmåner som betalas för oavlönade perioder och som ingår i inkomsterna under granskningstiden fördelas på pensionslagarna i proportion till de försäkrade arbetsinkomsterna under granskningstiden.

Enligt 4 mom. kan närmare bestämmelser om tillämpningen av denna paragraf utfärdas genom förordning av finansministeriet.

5 c §. Paragrafen är ny. Till paragrafens 1 mom. överförs bestämmelserna i den gällande lagens 5 § 4 mom., som gäller hänförandet av tid med pension till den tid som berättigar till pension då ny pension fastställs. I bestämmelsen görs de ändringar som föranleds av det nya sättet att räkna ut pension för återstående tid. När pension räknas för tiden av tidigare invalidpension används inkomsterna för återstående tid som grund. Om förmånstagaren under granskningstiden har haft inkomster enligt denna lag och också enligt en sådan pensionslag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare används vid beräkningen av pension enligt denna lag för tiden av pension som grund den relativa andel av inkomsterna för den återstående tiden som motsvarar beloppet av arbetsinkomsterna enligt denna lag av det totala beloppet av inkomsterna under granskningstiden. Såsom berättigande till pension räknas dock inte tid för vilken invalidpension har betalats till förmånstagaren utan fog på grund av för stora arbetsinkomster.

Till 2 och 3 mom. överförs med ändrad lydelse de bestämmelser i gällande 19 § 1-3 mom. som gäller beviljande av ny pension på samma grunder som den tidigare pensionen. Samtidigt föreslås 19 § bli upphävd som obehövlig. Till 2 mom. fogas en ny bestämmelse om att också ålderspension beviljas enligt samma grunder som den tidigare pensionen om det då ålderspensionen börjar har flutit högst 2 år från det att invalidpensionen upphörde. Att räkna om pensionen vid ålderspensionsåldern är inte ändamålsenligt och medför skillnader mellan den pension som omedelbart omvandlas till ålderspension

och den ålderspension som räknas på nytt.

6 §. I paragrafen föreskrivs om den tid som inte räknas till pensionstiden. Bestämmelserna i 1 och 4 punkten ersätts av den föreslagna 2 § 3 punkten. Bestämmelsen i 2 punkten, som gäller situationer då lön på indragningsstat innehålls, behövs inte längre eftersom pensionen enligt lagförslaget i fortsättningen tjänas in utifrån årsinkomsterna. Lön på indragningsstat berättigar till pension enligt det föreslagna 5 § 1 mom. på samma sätt som andra arbetsinkomster.

Paragrafens 3 punkt ersätts av den nya bestämmelse som föreslås om de förmåner för oavlönade perioder som grundar sig på sådana förvärvs- eller arbetsinkomster på grundval av vilka pensionen tillväxer. Till dessa förmåner hör de förmåner som berättigar till arbetspensionstillägg och som nämns i den 10 a § som gäller till utgången av 2004, bl.a. inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning samt olika rehabiliterings- och utbildningsförmåner. Samtidigt föreslås att bestämmelserna om arbetspensionstillägg i 10 a § slopas. Till exempel pensionstillväxten under arbetslöshetstiden beräknas för löntagare på grundval av den lön som ligger till grund för inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning. På samma sätt beaktas också de övriga inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönade perioder vilka utbetalats under granskningstiden.

Nya förmåner är att pensionen tillväxer också på grundval av den inkomst som ligger till grund för alternering ersättningen, likaså på grundval av den arbetsinkomst enligt sjukförsäkringslagen som ligger till grund för sjukdagpenning samt moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning. Om sjukdagpenning inte utbetalas på grund av att förmånstagaren får ersättning för förlorad inkomst enligt de bestämmelser som gäller olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, jämföras den inkomst som ligger till grund för nämnda förmån med arbetsinkomst till den del den utbetalats till förmånstagaren.

Till pension berättigar de förmåner som betalats för oavlönade perioder som förmånstagaren erhållit från ingången av kalendermånaden efter den månad då han eller hon fyllde 18 år till utgången av året före året för

pensionsfallet. Till pension berättigar således inte de förmåner som förmånstagaren har erhållit medan han eller hon fått pension eller arbetsinkomster eller förmåner under året för pensionsfallet. En förutsättning för erhållandet av pensionsrätt som tillväxer på basis av förmåner som betalats för oavlönade perioder är också vissa inkomster. Enligt denna förutsättning skall förmånstagaren ha arbetsinkomster som är försäkrade enligt arbetspensionslagarna till ett belopp av minst 12 566,70 euro före pensioneringen. Beloppet överensstämmer med index för 2004. På så sätt säkerställs att arbetspension inte kan erhållas enbart på basis av socialförsäkringsförmåner.

Enligt 2 mom. används för den tid då moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning har betalats till förmånstagaren själv som grund för pensionstillväxten den nämnda grunden förhöjd med koefficienten 1,17. För den tid då förmånen har betalats till arbetsgivaren som ersättning för lönen under tiden av moderskapsledighet är grunden för pensionstillväxten den arbetsinkomst som ligger till grund för moderskapspenningen omvandlad med koefficienten 0,17. För denna tid tillväxer pensionen på basis av den på så sätt omvandlade arbetsinkomsten samt lönen, varvid tillväxten motsvarar den ovan nämnda tillväxten på basis av arbetsinkomsterna förhöjda med koefficienten 1,17.

Ytterligare föreslås det i 2 mom. att om moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning på grund av att förvärvsinkomster saknas eller på grund av de är för små har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenningen, är grunden för tillväxten 523,61 euro i månaden. Beloppet motsvarar index för 2004. I det fall att föräldraförmånen på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenningen är grunden för tillväxten den minimidagpenning som betalats till förmånstagaren. I dessa fall tillväxer pensionen både på basis av lönen och minimidagpenningen.

I 3 mom. bestäms om grunderna för pensionstillväxten i fråga om de förmåner som nämns i 1 mom. 2-9 punkten. När det gäller inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning

och alterneringsersättning är grunden för tillväxten 75 % av den inkomst som ligger till grund för förmånen, och när det gäller övriga förmåner 65 % av den förvärvs- eller arbetsinkomst som ligger till grund för förmånen. Om moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenningen på grund av att förvärvsinkomster saknas eller de har varit låga, används en månadsinkomst på 523,61 euro som grund för tillväxten. Beloppet har fastställts enligt 2004 års index.

I 3 mom. föreskrivs om fortsatt tillväxt under moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningsperioden. Under dessa perioder är intjäningstiden sammanlagt minst 12 månader per barn, och i denna 12 månaders tid ingår också de perioder för vilka moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning har betalats. Den fortsatta tillväxten hindrar dock inte tillväxten av pension under tid med särskild moderskapspenning. Den arbetsinkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning utgör också grund för den fortsatta tillväxten. Om de nämnda förmånerna på grund av att inkomster saknas eller de har varit låga har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenningen, används en månadsinkomst på 523,61 euro som grund för den fortsatta tillväxten. Den förälder som har uppburit föräldrapenning under längre tid har rätt till fortsatt tillväxt, om föräldrarna inte uppger något annat.

I 4 mom. föreskrivs om pensionstillväxten i de fall där förmånstagaren är berättigad till pension enligt två eller flera arbetspensionslagar. Den del av pensionen som tillväxt för oavlönade perioder betalas då av den sista pensionsanstalt som avses i 3 a § eller, om bestämmelserna om sista pensionsanstalt inte tillämpas, den pensionsanstalt som avses i 10 d § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare. I det fall att förmånstagaren inte har arbetsinkomster enligt pensionslagar för den privata sektorn är den sista pensionsanstalten den pensionsanstalt där pensionsskyddet har ordnats på basis av det sista förvärvsarbetet. I momentet bestäms också om hur ansvaret för de pensioner som intjänats på basis av dessa

förmåner delas mellan pensionsanstalterna. Ansvaret för den pension som intjänats på basis av förmåner som betalats för oavlönade perioder delas årligen mellan pensionsanstalterna i förhållande till lönebeloppen för de personer som är försäkrade i pensionsanstalterna respektive år. Bestämmelser om detta föreslås ingå i 12 § 1 mom. 6 punkten lagen om pension för arbetstagare, som det hänvisas till i detta moment.

7 §. I den gällande paragrafen föreskrivs om fastställandet av pensionslönen. Pensionen fastställs dock inte längre på grundval av pensionslönen utan på grundval av arbetsinkomsten för varje år och tillväxtprocenten. Huvudregeln är att när arbetsinkomsten bestäms, beaktas lön eller annat vederlag som betalats eller enligt överenskommelse skall betalas som ersättning för arbete. Om detta föreskrivs i 1 mom.

Till de pensionsgrundande inkomsterna räknas således grundlönen, som kan bestämmas utifrån tiden eller arbetsprestationen eller bådadera. Också provision eller bonus som grundar sig på förmånstagarens arbetsprestation betalas som ersättning för arbetet. Till de pensionsgrundande inkomsterna räknas enligt nuvarande tillämpningspraxis också olika lönetillägg och löneförhöjningar, t.ex. miljötillägg, skifttillägg, kvällstillägg och natttillägg samt övertidsförhöjning, söndagsförhöjning och förhöjning på grund av uttryckningsbetonat arbete. Som ersättning för arbete räknas dessutom enligt nuvarande tillämpningspraxis olika beredskapsersättningar, söckenhelg ersättningar och ersättningar för friskift samt i pengar betalade ersättningar för att överenskomna ledigheter i avsikt att förkorta arbetstiden inte har kunnat hållas. Som arbetsinkomster beaktas också olika extra löneposter som betalas till förmånstagaren enligt överenskommelse eller vedertagen praxis. Däremot utgör sedvanliga gåvor i form av föremål eller pengar som arbetsgivaren ger med anledning av en anställds bemarkelsedag eller av någon annan motsvarande personlig anledning inte vederlag för utfört arbete. Dessa gåvor står utanför begreppet pensionslön oavsett hur de behandlas i skattehänseende.

Lönen betalas av tradition utgående från utfört arbete. Under senare år har det vid sidan

av tid- och prestationslöner i allt större grad uppkommit olika slag av resultatpremier där beloppet av den betalda premien inte är direkt beroende av det arbete en enskild person har utfört utan där premiebeloppet kan bestämmas utifrån det som grupper av anställda eller arbetsenheter har presterat. Även om beloppet av en sådan premie inte direkt beror på det arbete en enskild person utför är det vanligen fråga om s.k. resultatlön. Sådan resultatlön utgör t.ex. bonusar, produktionspremier och produktionstillägg som betalas till en grupp. Arbetsgivaren kan dessutom komplettera tid- och prestationslönerna med resultatpremier eller resultatpremietillägg, som vanligen är löner som betalas till grupper och om vars användning, innehåll och struktur arbetsgivaren beslutar. Sådana resultatpremieposter räknas i enlighet med nuvarande tillämpningspraxis som pensionsgrundande arbetsinkomster.

Som lön för arbete räknas enligt nuvarande praxis också semesterlön samt semesterpenning eller andra motsvarande förmåner. I fråga om den semesterersättning som betalas när en anställning upphör ändras det nuvarande läget genom att den semesterersättning som betalas när anställningsförhållandet upphör alltid skall hänföras till de pensionsgrundande inkomsterna.

Som vederlag för arbete räknas enligt vderdagen tillämpningspraxis också naturaförmåner. Således räknas t.ex. bostads-, kost- och bilförmån som pensionsgrundande arbetsinkomster oavsett om de betalas utöver penninglönen eller som enda vederlag för arbetet. Naturaförmånerna skall i enlighet med nuvarande praxis värderas i pengar enligt de grunder som skattestyrelsen fastställer. De naturaförmåner vars värde skattestyrelsen inte fastställer skall värderas till gängse värde.

Löner eller andra vederlag som enligt överenskommelse skall betalas som ersättning för arbete anses höra till pensionslönen också då de i stället för av arbetsgivaren betalas till förmånstagaren av ett konkursbo, en myndighet som sköter lönegarantiärenden och som avses i lönegarantilagen eller någon annan betalare (ställföreträdande betalare). En strävan med begreppet ställföreträdande betalare är att se till att det faktum att lönen tek-

niskt sett betalas av någon annan än arbetsgivaren själv inte påverkar förmånstagarens pensionsgrundande inkomster. Således skall lön som betalats av arbetsgivarens konkursbo eller lön som betalats via lönegarantin räknas till de pensionsgrundande inkomsterna. Med bestämmelsen avses enbart de situationer då en ställföreträdande betalare betalar lönen i stället för arbetsgivaren. Bestämmelsen om ställföreträdande betalare behövs eftersom en del av dem som är anställda vid privata anstalter har rätt till pension enligt lagen om statens pensioner.

I 2 mom. föreslås en förteckning över exempel på poster som inte beaktas när den pensionsgrundande arbetsinkomsten bestäms. Arbetsinkomsterna omfattar inte sådana förmåner eller prestationer som fås på grundval av ett anställningsförhållande men i någon annan form än som ett egentligt vederlag som har överenskommit som ersättning för arbetet.

Till de pensionsgrundande inkomsterna räknas t.ex. inte personalförmåner som fått av arbetsgivaren. Med personalförmåner avses förmåner som arbetsgivaren ger sina anställda i någon annan form än pengar. De är i regel avsedda att vara fortgående, och de utgör vanligen inte anställningsvillkor. Eftersom dessa förmåner inte är naturaförmåner som kan jämföras med lön har deras värde i pengar inte fastställts i det beslut om naturaförmåner som skattestyrelsen varje år utfärdar. Sådana personalförmåner kan vara personalrabatter eller resor som trafikföretag ger sina anställda gratis eller till nedsatt pris. Arbetsgivaren kan också stödja sina anställdas rekreations- och fritidsverksamhet samt tillhandahålla gratis hälsovård eller dagvård för sina anställdas barn.

Som pensionsgrundande arbetsinkomster räknas inte heller dagtraktamenten eller andra kostnadsersättningar som betalats för arbetsresor. Den skattepliktiga andelen av dagtraktamentena och det belopp av kostnadsersättningen som överskrider kostnaderna skall likväl beaktas som arbetsinkomster i enlighet med nuvarande praxis.

Sådan lön för väntetid som avses i arbetsavtalslagen (55/2001) samt ersättningar som betalas vid upphävande av arbetsavtal eller tjänsteförhållande eller andra skadestånd

räknas inte heller som pensionsgrundande arbetsinkomster. Enligt statstjänstemannalagen (750/1994) och arbetsavtalslagen kan arbetsgivaren åläggas att betala ersättning om ett anställningsförhållande sägs upp utan grund. Dessutom kan arbetsgivaren och den anställda sinsemellan komma överens om att avsluta anställningsförhållandet och om den ersättning som på grund av detta skall betalas den anställda. Posterna i fråga utgör inte vederlag för utfört arbete, utan de är ersättningar för kostnader eller skada. Lön för väntetiden är en prestation som har karaktären av ränta och som en arbetstagare har rätt till om betalningen av hans eller hennes lön eller av någon annan fordran som härrör från anställningsförhållandet fördröjs när anställningsförhållandet upphör.

Enligt förslaget skall inte heller ersättningar och förhöjningar som på grund av lokala särförhållanden betalas till tjänstemän inom utrikesrepresentationen räknas som pensionsgrundande arbetsinkomster, vilket de inte heller för närvarande gör.

Enligt 3 mom. fogas vid uträkningen av pensionen för tjänstemän inom utrikesrepresentationen och för vissa andra tjänstemän som arbetar utomlands till arbetsinkomsterna ett dyrtortstillägg, om ett sådant inte annars ingår i arbetsinkomsterna. Bestämmelsen motsvarar det nuvarande 7 d § 2 mom., men befattningshavare enligt 1 § förordningen om arbetskraftsattachéer (209/1977) nämns inte längre, eftersom förordningen i fråga har upphävts år 2000.

7 a §. I den gällande paragrafen föreskrivs om det belopp som skall avdras från pensionslönen och som motsvarar procenttalet för förmånstagarens pensionsavgift. Eftersom pensionen enligt förslaget inte längre fastställs på grundval av pensionslönen utan på grundval av årsinkomsterna, ändras lydelsen i 1 mom. på motsvarande sätt. Dessutom föreslås bestämmelsen bli flyttad till 7 b §. Paragrafens 2 och 3 mom. hänför sig till den period då förmånstagarens pensionsavgift trädde i kraft, och de föreslås bli slupade som obehövliga. Paragrafen föreslås bli ändrad på så sätt att där bestäms hur pensionstillväxten för året för pensionsfallet skall räknas. I 1 mom. föreskrivs att om förmånstagaren under minst tre på varandra följande kalenderår

före pensionsfallsåret har inkomster som omfattas av denna lag och som uppgår till minst 6 000 euro varje år, tillväxer pensionen för pensionsfallsåret på grundval av inkomsten under det år som föregick pensionsfallsåret. Inkomsterna under föregående år multipliceras med antalet månader från ingången av pensionsfallsåret till utgången av pensionsfalls månaden och delas med 12.

Enligt 2 mom. tillämpas 1 mom. likväl inte om inkomsterna under det år som föregick pensionsfallsåret avviker från de genomsnittliga inkomsterna under de föregående två åren med över 10 %. I dessa fall tillväxer pensionen för pensionsfallsåret på grundval av de inkomster som omfattas av denna lag och som betalats före pensionsfallet.

7 b §. Det föreslås att de bestämmelser i paragrafen om hur barnavårdstiden påverkar pensionen utfärdas i 6 §. Det föreslås att paragrafen ändras så, att bestämmelsen i det nuvarande 7 a § 1 mom. om avdrag av förmånstagarens pensionsavgift från hans eller hennes arbetsinkomster flyttas till paragrafen. I fråga om de förmånstagare som fyllt 53 år minskas från arbetsinkomsterna ett belopp som motsvarar den höjda avgiften för personer som fyllt 53 år. Om förmånstagaress pensionsavgift föreskrivs i 4 § 3 mom. lagen om statens pensionsfond (1372/1989). Enligt det nämnda lagrummet motsvarar förmånstagarens pensionsavgift till sin storlek den pensionsavgiftsprocent som anges i 12 b § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare.

7 c §. I paragrafen föreslås en bestämmelse enligt vilken de inkomstgränser och belopp som anges i denna lag samt arbetsinkomsterna vid uträkningen av pensionen justeras med en lönekoeficient. I lönekoeficienten är vägningskoeficienten för förändringar i lönenivån 0,8 och vägningskoeficienten för förändringar i prisnivån 0,2. Lönekoeficienten fastställs årligen genom en förordning av social- och hälsovårdsministeriet med stöd av 7 b § lagen om pension för arbetstagare. Grunden för lönekoeficienten är de genomsnittliga årliga förändringarna i löne- och konsumentprisnivån jämfört med föregående kalenderårs tredje kvartal. När lönekoeficienten fastställs enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare minskas förändringen i lönenivån med ett belopp som motsvarar föränd-

ringen i början av föregående kalenderår i arbetstagarnas pensionsavgiftsprocent.

7 d §. I paragrafen föreskrivs om höjning av unga förmånstagares invalidpension eller rehabiliteringsstöd med en särskild koefficient. Denna engångsförhöjning beviljas när pension har betalats under fem hela kalenderår. Förhöjningens belopp beror på pensionstagarens ålder vid förhöjningstidpunkten. Förhöjning kan fås tidigast vid 24 års ålder, om arbetsoförmågan har börjat det år under vilket personen i fråga fyllde 18 år. Förhöjningen är då 21 % av pensionsbeloppet enligt denna lag. Förhöjningen minskar med 0,7 procentenheter för varje levnadsår. Således beviljas ingen förhöjning längre om arbetsoförmågan börjar efter det att förmånstagaren fyllt 50 år.

7 e §. I paragrafen föreskrivs hur pensionslönen för en förmånstagare som uppförts på indragningsstat bestäms. Eftersom pensionen tillväxer utifrån en lön på indragningsstat på samma sätt som utifrån andra arbetsinkomster enligt det föreslagna 5 § 1 mom., behövs denna bestämmelse inte. Däremot föreslås i paragrafen en bestämmelse om den livslängdskoefficient som inverkar på ålderspensionens belopp. Första gången justeras de pensioner som börjar 2010 med livslängdskoefficienten. Ålderspensionen omvandlas med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket förmånstagaren fyllde 62 år. Om ålderspensionen börjar tidigare än vid 62 år, omvandlas ålderspensionen med den koefficient som fastställts för det år under vilket pensionen började. Dessutom justeras pensionen med livslängdskoefficienten då en invalidpension ändras till ålderspension eller då den som får deltidspension beviljas ålderspension. Också då används den koefficient som fastställts för det år under vilket förmånstagaren fyllde 62 år. Livslängdskoefficienten tillämpas inte då arbetslöshetspension eller individuell förtidspension ändras till ålderspension och inte heller på invalidpensioner i fråga om vilka pensionsfallet har inträffat före denna lags ikraftträdande. Om dessa föreskrivs i 20 § 1 mom. och i ikraftträdelsebestämmelsens 2 och 20 mom.

Enligt 3 mom. används som livslängdskoefficient den koefficient som social- och hälsovårdsministeriet årligen fastställer med

stöd av 7 h § lagen om pension för arbetstagare.

Enligt 4 mom. kan närmare bestämmelser om beräkningen och tillämpningen av livslängdskoefficienten utfärdas genom förordning av finansministeriet.

8 §. I 1 mom. föreskrivs om förutsättningarna för ålderspension och om när den börjar. Eftersom åldern för ålderspensionering ändras, föreslås att momentet ändras så att förmånstagaren har rätt till ålderspension tidigast från ingången av kalendermånaden efter den månad då han eller hon fyllt 63 år. Förutsättningen är att förmånstagaren inte längre står i det tjänste- eller arbetsförhållande som omfattas av lagen om statens pensioner och från vilket han eller hon pensioneras. Om ålderspension söks inom tre månader från tjänste- eller arbetsförhållandets upphörande, beviljas pensionen likväl från ingången av den kalendermånad som närmast följer efter det att tjänste- eller arbetsförhållandet upphörde. Förmånstagaren förutsätts inte på samma sätt som nu vara borta från arbetet i två månader för att få pension, om han eller hon inleder ett nytt arbete.

I 2 mom. föreskrivs för närvarande om rätten att få ålderspension i förtid och om när den börjar. Bestämmelser om ålderspension i förtid föreslås ingå i 4 §. Under tiden med ålderspension kan förmånstagaren ingå ett nytt tjänste- eller arbetsförhållande på grundval av vilket ny pension intjänas. Därför föreslås att momentet utökas med en bestämmelse om när pension som intjänats under tiden för ålderspension kan börja. Denna pension beviljas på ansökan tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 68 års ålder uppnåddes.

I det gällande 5 mom. föreskrivs om förmånstagarens rätt att oberoende av ålder få ålderspension enligt lagen om statens pensioner om han eller hon har beviljats ålderspension från något annat offentligt pensionssystem. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 5 mom. enligt vilket en förmånstagare som omfattas av det s.k. militärpensionssystemet och som avses i 8 § 4 mom. 1–3 punkten inte skall ha rätt till förtida ålderspension eller deltidspension. Inte heller nu har förmånstagare som omfattas av militärpensionssystemet rätt till pensionsformer

som följer ett system med flexibel pensionsålder. Bestämmelser om detta finns spridda i 8 § 2 mom., 9 c § 4 mom. och 9 d § 6 mom., och för att lagen skall bli tydligare föreslås att de flyttas till samma lagrum.

Nuvarande 5 och 6 mom. blir nya 6 och 7 mom. Lydelsen i det nuvarande 5 mom. ses över, och hänvisningarna till lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare ändras till hänvisningar till lagen om kommunala pensioner, och i stället för folkpensionsanstaltens pensionsreglemente eller pensionsstadgan för folkpensionsanstalten nämns en pensionsstadga som avses i 7 § 1 mom. 8 eller 9 punkten lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001). Det nuvarande 6 mom. blir 7 mom., och samtidigt blir hänvisningen till 5 mom. hänvisning till 6 mom.

9 §. Det föreslås att termen delpension i 2 och 4 mom. preciseras till delinvalidpension, som bättre beskriver denna pensionsform. Individuell förtidspension skall inte längre nämnas i 2 mom. Denna pensionsform försvinner nämligen, och bestämmelser om den kommer att finnas i lagens ikraftträdelsebestämmelse. Till 4 mom. fogas en hänvisning till 7 mom., eftersom förmånstagaren också har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han eller hon uppfyller villkoren i 7 mom. för invalidpension som beviljas i form av delinvalidpension.

Den s.k. begränsningsbestämmelsen i 6 mom. upphävs på grund av att fastställandet av pension för återstående tid när det gäller invalidpension ändras. I momentet föreskrivs att en förmånstagare inte är berättigad till pension på grundval av en anställning, om förmånstagaren då anställningen började redan led av en sjukdom som senare leder till invaliditet och invaliditeten inträder inom ett år från anställningens början. Då pensionen för återstående tid fastställs utgående från arbetsinkomsten de sista fem åren, är bestämmelsen onödig.

Det föreslås att paragrafen utökas med ett nytt 8 mom. enligt vilket ny pension som intjänats genom invalidpension eller delinvalidpension på förmånstagarens ansökan fogas till pensionen då invalidpensionen eller delinvalidpensionen ändras till ålderspension. Förutsättningen är att tjänste- eller arbetsförhållandet då redan har upphört. Om arbets-

förhållandet fortgår erhålls pensionstillväxten tidigast från ingången av den månad då tjänste- eller arbetsförhållandet upphör. I momentet tas också in en bestämmelse om att när ny pension fastställs har förmånstagaren rätt till den pensionstillväxt som intjänats under tidigare invalidpension, om den nya pensionen efter att invalidpensionen upphört beviljas på nya grunder, dvs. om man vid fastställandet av den nya pensionen inte tillämpar bestämmelserna om beviljande av pension enligt tidigare grunder i 5 c § 2 eller 3 mom.

9 a §. I 1 mom. föreskrivs om förutsättningarna för arbetslöshetspension. Till lagrummet fogas enligt förslaget en bestämmelse enligt vilken de som är födda före 1950 är berättigade till arbetslöshetspension. Således har de som är födda 1950 eller därefter inte längre rätt till arbetslöshetspension. Arbetslöshetspension beviljas fram till det att förmånstagaren fyller 63 år. I den gällande 1 mom. 1 punkten föreskrivs att förmånstagaren under de 15 kalenderår som omedelbart föregått dagen för pensionsfallet under minst fem år skall ha intjänat pension. Det föreslås att lydelsen i 1 punkten ändras så att den motsvarar lydelsen i 4 c § 1 mom. 1 punkten lagen om pension för arbetstagare. Dessutom ändras hänvisningen i 1 mom. 2 punkten till 26 § 1 och 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa till en hänvisning till 6 kap. 7 och 9 § i den nya lagen om utkomstskydd för arbetslösa. I 3 punkten föreslås inga ändringar.

I 2 mom. föreslås ändringar som föranleds av den ändring som gäller pension för återstående tid. Det villkor som gäller återstående tid samt pensionslönen fastställs i fråga om arbetslöshetspensioner också i fortsättningen enligt de bestämmelser som gällde före 2005.

Som nytt 5 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken förmånstagaren har rätt till ålderspension utan förtidsminskning vid 62 års ålder, om han eller hon uppfyller villkoren för arbetslöshetspension först efter fyllda 62 år. De som har fyllt 63 år har inte rätt till arbetslöshetspension, utan de beviljas ålderspension.

9 b §. I 1 mom. görs motsvarande ändringar i lydelsen som i 9 § 2 och 4 mom. Dessutom tas det med en hänvisning till 9 § 7 mom.

I 2 mom. föreslås för tydlighetens skull en bestämmelse enligt vilken beloppet av full invalidpension fastställs enligt 10 § 1, 4 och 5 mom. Delinvalidpensionen utgör hälften av full invalidpension.

9 c §. I paragrafen bestäms om förutsättningarna för individuell förtidspension. Eftersom de som är födda 1944 eller senare i regel inte längre har rätt till individuell förtidspension efter lagändring 1006/2002, föreslås paragrafen bli upphävd och bestämmelserna flyttade till ikraftträdelsebestämmelsen. När det gäller individuell förtidspension fastställs villkoret i fråga om återstående tid enligt nu gällande bestämmelser. När individuell förtidspension ändras till ålderspension justeras pensionen inte med livslängdskoefficienten. Om detta bestäms i ikraftträdelsebestämmelsen.

9 d §. I 1 mom. föreskrivs om förutsättningarna för deltidspension. Den övre åldersgränsen för deltidspension ändras från 65 till 68 år. De s.k. slutkarensvillkoren för en anställning föreslås i 2 punkten bli ersatta av ett krav gällande årliga inkomster. Enligt punkt 2 skall förmånstagaren under en tid av minst sex månader omedelbart före deltidspensionens början oavbrutet ha haft anställning på heltid som omfattas av denna lag. Enligt förslaget skall han eller hon vidare under tre kalenderår ha haft årliga inkomster som omfattas av denna lag och uppgår till minst 12 000 euro under fem år omedelbart före det år då deltidspensionen började. Vid tillämpningen av momentet betraktas som anställning på heltid sådant arbete i vilket arbetsinkomsterna uppgår till minst 1 000 euro per månad. Momentets 3 punkt slopas på grund av de ändringar som gäller pension för återstående tid. Bestämmelsen i den gällande 4 punkten ändras så, att inkomsterna av deltidsarbete jämförs med den stabiliserade inkomsten enligt 3 mom., dvs. med inkomsterna under granskningstiden om fem år. Dessutom preciseras lydelsen i 4 punkten och dess hänvisning till ett belopp i 2 § 1 mom. ändras genom att beloppet i fråga nämns i euro per månad, eftersom gränobeloppet i 2 § 1 mom. slopas. Den ovan nämnda 4 punkten blir en 3 punkt. Den nuvarande 5 punkten flyttas oförändrad och blir momentets 4 punkt.

Paragrafens 3 mom. föreslås bli ändrat på

grund av att de bestämmelser som gäller återstående tid ändras. Den stabiliserade inkomsten fastställs på basis av den arbetsinkomst som utgör grund för pension för återstående tid. De inkomster och förmåner för oavlönade perioder som uppburits under granskningstiden beaktas också. Den bestämmelse som gäller avbrott av teknisk natur slopas i momentet.

I 5 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning. Den förordning som nämns i momentet preciseras till förordning av statsrådet, och uttrycket förtjänstgräns i mark ändras till inkomstgräns i pengar.

I 6 mom. skall enligt förslaget inte längre nämnas att en förmånstagare som omfattas av det s.k. militärpensionssystemet och som avses i 8 § 4 mom. 1–3 punkten inte har rätt till deltidspension. En bestämmelse om detta skall nämligen ingå i 8 § 5 mom.

I det gällande 7 mom. föreskrivs om kommunal eller privat anställning som beaktas i slutkarenserna för en förmånstagare som i samband med förstatligande har överförs från kommunal eller privat anställning till statlig anställning. Det villkor som gäller slutkarensen stryks ur lagen och föreslås bli ersatt av ett krav på årliga inkomster. Med stöd av bestämmelsen beaktas den kommunala eller privata anställningen före förstatligandet när den i 1 mom. 2 punkten nämnda tidsfristen om sex månader beräknas och inkomsterna från kommunal eller privat anställning före förstatligandet när inkomsterna under tre år beräknas.

10 §. I paragrafen anges hur pensionen tillväxer. Det föreslås att 1 mom. ändras så, att pensionen enligt huvudregeln tillväxer fram till det att förmånstagaren fyller 53 år, med 1,5 % per år på grundval av de pensionsgrundande arbetsinkomsterna för vart och ett av åren. När förmånstagaren har fyllt 53 år är tillväxten 1,9 % per år. När förmånstagaren har fyllt 63 år är tillväxten 4,5 % per år.

Oavsett ålder tillväxer pensionen med 1,5 % per år på grundval av de arbetsinkomster som pensionstagaren har haft under tid med ålderspension eller invalidpension, samt på grundval av förmåner för oavlönade perioder som utgör grund för pension och som nämns i 6 §. Enligt 1 mom. 1 punkten tillväxer pensionen för inkomster under tiden för delinva-

lidpension också alltid med 1,5 %. Detta är motiverat eftersom delinvalidpensionen när den ändras till ålderspension blir lika stor som full invalidpension. Enligt 1 punkten tillväxer pensionen på basis av inkomster under tiden för arbetslöshetspension också med 1,5 %. Dessutom tillväxer enligt bestämmelsen pensionen på basis av arbetsinkomster enligt denna lag med 1,5 % också i fall där förmånstagaren i enlighet med 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare med stöd av lagen eller en pensionsstadga får invalidpension eller arbetslöshets- eller ålderspension, specialpension för lantbruksföretagare eller motsvarande pension från utlandet. Paragrafens 2 mom. stryks som obehövt.

I 4 mom. föreskrivs om pensionens tillväxt på grundval av inkomster för återstående tid. Pensionen tillväxer med 1,5 % per år fram till utgången av den kalendermånad under vilken förmånstagaren fyller 50 år och med 1,3 % per år från ingången av den kalendermånad som följer efter den under vilken förmånstagaren fyller 50 år fram till utgången av den månad under vilken förmånstagaren fyller 63 år.

I 5 mom. föreskrivs om pensionens tillväxt för den tid under vilken förmånstagaren har fått full invalidpension eller rehabiliteringsstöd. I den föreslagna 5 c § föreskrivs om en situation där en person som beviljats invalidpension börjar arbeta på nytt och efter detta arbete beviljas ny pension. Då tillväxer pensionen också för den tid då den tidigare pensionen betalades. Pensionen tillväxer med 1,5 % per år på grundval av inkomsten för återstående tid fram till utgången av den kalendermånad under vilken förmånstagaren fyller 50 år och med 1,3 % per år från ingången av den kalendermånad som följer efter den under vilken förmånstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken förmånstagaren fyller 63 år. För den tid då förmånstagaren har erhållit delinvalidpension tillväxer pensionen också på basis av inkomsterna under hela den återstående tiden.

I 6 och 7 mom. föreskrivs hur pensionen tillväxer för en förmånstagare som får deltidspension. Pension för deltidarbete tillväxer på samma sätt som för övrigt arbete enligt de tillväxtprocenttal som anges i 1 mom. Un-

der tid med deltidspension tillväxer ålderspensionen med 0,75 % av nedsättningen av inkomsten per år, dvs. 1/16 % per månad. Under tid med deltidspension tillväxer invalidpensionen med 1,5 % av nedsättningen av inkomsten per år, dvs. 1/8 % per månad. För återstående tid beviljas pension enligt 1,3 % per år, dvs. 13/120 % per månad. I detta sammanhang ändras endast bonustillväxten på grundval av deltidarbete efter det att förmånstagaren fyllt 63 år samt tillväxten för återstående tid.

I 9 mom. föreskrivs om avdrag av pension enligt lagen om pension för arbetstagare, om förmånstagaren har rätt till pension enligt denna lag också med stöd av lagen om pension för arbetstagare. Om denna möjlighet föreskrivs i 5 § 5 mom. 2 och 3 punkten. Lagrummen i fråga föreslås likväl bli upphävd eftersom pensionen i fortsättningen tjänas in utifrån årsinkomsterna och inte utifrån tjänstgöringstiden. Också den bestämmelse i momentet som gäller avdrag av pension enligt lagen om pension för arbetstagare föreslås bli upphävd av denna orsak. När pensionen tjänas in utifrån inkomsterna, ger inkomster från den privata sektorn pensionstillväxt enligt lagarna om den privata sektorn och inkomster från arbete hos staten pensionstillväxt enligt denna lag. Kvar i momentet blir en bestämmelse om avdrag av pension från utlandet när det gäller arbetstagare hos staten som har anställts i utlandet. I bestämmelsen görs de preciseringsförändringar som föranleds av det ändrade sättet på vilket pensionen tillväxer. Hänvisningen i det nuvarande 10 mom. ändras enligt förslaget till en hänvisning till 9 mom.

Som 11 mom. fogas till paragrafen en bestämmelse enligt vilken tillväxtprocenten per månad fås genom att den årliga tillväxtprocenten divideras med divisorn 12. Således motsvaras en årlig tillväxt på 1,5 % av 1/8 % per månad, en årlig tillväxt på 1,9 % av 19/120 % per månad, en tillväxt på 4,5 % av 3/8 % per månad och en tillväxt på 1,3 % av 13/120 % per månad.

10 a §. I paragrafen föreskrivs om arbetspensionstillägg. Bestämmelserna om arbetspensionstillägg föreslås bli upphävd eftersom det i 6 § enligt förslaget skall föreskrivas om de förmåner för oavlönade perioder på

grundval av vilka pensionen tillväxer. Det nuvarande 10 b § 1 mom. om förtidsminskning blir i ändrad form 1 mom. i paragrafen. Förtidsminskningen föreslås vara 0,6 % av pensionen för varje månad för vilken pensionen betalas ut före ingången av den månad som följer på den då förmånstagaren fyller 63 år. Förtidsminskningen kan således som mest uppgå till 7,2 % av pensionen. Om någon av förmånstagarens anställningar fortgår efter det att förmånstagaren övergått till förtida ålderspension och också denna anställning upphör innan förmånstagaren fyller 63 år, läggs den pension som intjänats på grundval av denna anställning till ålderspensionen som förtida fram till begynnelse tidpunkten för denna nya pension.

Som 2 mom. tas en bestämmelse om uppskovsförhöjning. Om begynnelse tidpunkten för ålderspensionen skjuts upp efter det att förmånstagaren fyllt 68 år, höjs pensionen med en uppskovsförhöjning räknat från ingången av den månad som följer efter den under vilken förmånstagaren fyller 68 år. Uppskovsförhöjningen är 0,4 % av pensionen för varje månad varmed begynnelse tidpunkten för pensionen uppskjuts.

Enligt 3 mom. som enligt förslaget ändras skall en förmånstagare som är född 1950 eller senare och som har rätt till tilläggsdagar enligt 6 kap. 9 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa ha rätt till ålderspension i en ålder av 62 år utan förtidsminskning. Till pensionen läggs då också den pensionsdel som uträknats för återstående tid. Pensionen för förmånstagare födda 1950–1959 omvandlas likväl enligt ikraftträdelsebestämmelsens 9 mom., om sådana förmånstagare ansöker om ålderspension före den personliga pensionsåldern, dvs. före 65 års ålder.

10 b §. I 1 mom. föreskrivs om förtidsminskning. Bestämmelser om förtidsminskning föreslås ingå i 10 a §, och bestämmelsen i momentet överförs i ändrad form till 10 a § 1 mom.

Lydelsen i 2 mom. ändras så, att deltidspensionen är hälften av differensen mellan den stabiliserade förvärvsinkomsten och förvärvsinkomsterna av deltidsarbete som omfattas av arbetspensionslagarna.

Enligt den gällande paragrafens 3 mom. räknas beloppet av deltidspension enligt h-

gen om statens pensioner i de fall där förmånstagaren samtidigt har rätt till deltidspension enligt flera pensionslagar på en skillnad som delas i förhållande till minskningen av förvärvsinkomster i sådana anställningar på grundval av vilka förmånstagaren har rätt till deltidspension, dock högst till det belopp som motsvarar den minskning av förvärvsinkomst som omfattas av respektive stadgande. Det föreslås att 3 mom. ändras så, att i fall där förmånstagaren samtidigt har rätt till deltidspension enligt flera pensionslagar är beloppet av deltidspensionen enligt lagen om statens pensioner samma relativa andel av skillnaden mellan de stabiliserade förvärvsinkomsterna och förvärvsinkomsterna av deltidsarbete som förvärvsinkomsterna enligt lagen om statens pensioner utgör av de arbetsinkomster som beaktas i de stabiliserade inkomsterna och som baserar sig på de lagar på basis av vilka deltidspension beviljas.

I den nuvarande paragrafens 4 mom. föreskrivs hur deltidspensionens maximibelopp beräknas. Det föreslås att momentet preciseras så, att maximibeloppet av deltidspensionen är 75 % av den pension som samordnats enligt 12 §. Vid beräkningen av deltidspensionens maximibelopp beaktas utöver den intjänade arbetspensionen även beaktar den pension som innan deltidspensionen börjar har intjänats enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre eller för tiden för studier (644/2003). I fall där maximibeloppet av deltidspensionen är 75 % och förmånstagaren har rätt till deltidspension också enligt en annan lag görs minskningen i proportion till de arbetsinkomster som beaktas i de stabiliserade förvärvsinkomsterna enligt de lagar som ligger till grund för förmånstagarens rätt till deltidspension.

11 §. I paragrafen föreskrivs hur pensionens maximibelopp beräknas i fråga om nya förmånstagare som avses i 1 § 3 mom. Efter som samordningen av arbetspensioner slopas, föreslås paragrafen bli upphävd. I 12 § föreslås en bestämmelse om avdrag från pensioner enligt denna lag av primära förmåner som avses i 8 § lagen om pension för arbetstagare.

12 §. I 1, 3 och 4 mom. föreskrivs hur pensionens maximibelopp beräknas i fråga om

gamla förmånstagare som avses i 1 § 3 mom. Eftersom samordningen av arbetspensioner slopas, föreslås bestämmelserna om detta bli slopade.

Samordningen av arbetspensionen med primära förmåner, dvs. förmåner som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen och lagen om olycksfall i militärtjänst, kvarstår dock. Därför föreslås i paragrafen en bestämmelse enligt vilken de ovan avsedda primära förmåner som nämns i 8 § 1 och 5 mom. lagen om pension för arbetstagare och som förmånstagaren eventuellt får, dras av från pension enligt denna lag. Samordningen görs även i övrigt i tillämpliga delar enligt 8 § lagen om pension för arbetstagare.

13 §. Hänvisningen i 1 mom. till 11 och 12 § föreslås bli en hänvisning till 12 §, eftersom 11 § föreslås bli upphävd som obehövlig. I 2 mom. föreslås inga ändringar.

14 §. I 4 mom. föreskrivs om den nedre gränsen för betalning av dröjsmålsförhöjning. Beloppet motsvarar 2004 års indexnivå. Penningbeloppet justeras årligen med den lönekoeficient som det enligt förslaget bestäms om i 7 c §.

15 §. I 1 mom. föreslås det att bestämmelsen om när individuell förtidspension börjar betalas stryks. Eftersom den individuella förtidspensionen är en pensionsform som kommer att försvinna, föreslås att bestämmelserna om den flyttas till lagens ikraftträdelsebestämmelse.

I 2 mom. föreskrivs när ålders- eller invalidpension kan beviljas retroaktivt. Momentets lydelse ändras på så sätt att invalidpension inte utan giltigt skäl skall beviljas retroaktivt för längre tid än ett år före den månad som följer efter ansökan om pension. Samtidigt stryks bestämmelsen om retroaktivt beviljande av ålderspension, och i fråga om ålderspensioner tillämpas i fortsättningen uppskovsförhöjning. Bestämmelser om detta finns i denna lags 4 §. Momentets sista mening, som handlar om retroaktivt beviljande av förtidspension, föreslås bli struken eftersom den individuella förtidspensionen försvinner som pensionsform.

I 5 mom. föreskrivs om utbetalning av ålderspension och full invalidpension som ett engångsbelopp. Momentets hänvisning till 5

a § föreslås bli struken eftersom pensionen för återstående tid ändras. Hänvisningarna till 11 och 12 § ändras till hänvisningar till 12 och 13 § där det bestäms om samordning av primära förmåner. Enligt detta lagförslag ingår i nästan alla invalidpensioner en pensionsdel för återstående tid. Därför föreslås det att återstående tid som en förutsättning för betalning av pensionen som ett engångsbelopp stryks ur bestämmelsen. Vidare föreslås det att i momentet inkluderas en bestämmelse om att statskontoret om det betalar full invalidpension som ett engångsbelopp, samtidigt betalar den ålderspension som beviljas efter invalidpensionen i form av ett engångsbelopp. Social- och hälsovårdsministeriet bekräftar de nya grunder som ligger till grund för betalningen av engångsbeloppet och som räknats så att de motsvarar den nuvarande förväntade dödligheten.

Samtidigt ändras markbeloppet i momentet till euro och till 2004 års indexnivå. Beloppet justeras årligen med lönekoeficienten.

15 a §. Det föreslås att 1 mom. ändras så, att det utökas med en bestämmelse om betalning av den beviljade invalidpensionen i form av ålderspension. Om förmånstagaren fyller 63 år under primärtiden enligt sjukförsäkringslagen beviljas han eller hon i stället för invalidpension direkt ålderspension. Pensionen beräknas som invalidpension och pensionen tillväxer också för tiden mellan arbetsförmågans inträde och ingången av månaden efter den månad då förmånstagaren fyller 63 år. Enligt det föreslagna 20 § 1 mom. ändras invalidpensionen till ålderspension efter uppnådd 63 års ålder. Därför är det inte längre motiverat att bevilja en person som fyllt 63 år invalidpension utan pensionen beviljas direkt som ålderspension och den börjar från ingången av månaden efter den månad då förmånstagaren fyller 63 år, eftersom rätten till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen upphör då ålderspension beviljas.

Enligt förslaget skall individuell förtidspension inte längre nämnas i 2 och 4 mom. Denna pensionsform försvinner nämligen, och bestämmelser om den kommer att finnas i ikraftträdelsebestämmelsen. Termen delinvalidpension i 3 och 5 mom. preciseras till delinvalidpension, som bättre beskriver denna pensionsform. Dessutom ses lydelsen i 6

mom. över på så sätt att pensionsreglementet inte längre nämns, eftersom det inte heller längre nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

16 §. I 1 mom. föreskrivs om de indextal enligt vilka den pensionsgrundande lönen justeras. I 7 c § föreslås bestämmelser om den lönekoeficient som används vid uträkningen av pensionen, och därför behövs bestämmelsen i 1 mom. inte. Till paragrafen överförs med ändrad lydelse den bestämmelse som för närvarande ingår i 2 mom. och som gäller indexjustering av de pensioner som betalas. Pensionens belopp justeras på samma sätt som i 9 § lagen om pension för arbetstagare bestäms om justering av pensioner enligt lagen om pension för arbetstagare. I det index som används är vägningskoeficienten för förändringar i lönenivån således 0,2 och vägningskoeficienten för förändringar i prisnivån 0,8.

16 a §. I paragrafen stryks hänvisningen till 11 §, som föreslås bli upphävd.

16 b §. I 1 mom. bestäms om utredning av kostnaderna i fall där statskontoret som sista pensionsanstalt har betalat pensioner för pensionsskyddscentralens, den kommunala pensionsanstaltens, evangelisk-lutherska kyrkans centralfonds eller Folkpensionsanstaltens del. På motsvarande sätt föreskrivs i 2 mom. om utredning av kostnaderna när den pensionsanstalt som avses i 3 a § 2 mom. som sista anstalt har betalat pension för statskontorets del. För att bestämmelserna skall bli klarare föreslås det att momenten sammanslås.

17 b §. I paragrafen bestäms om betalning av retroaktiv pension till en annan än pensionstagaren själv. Enligt 2 mom. betalas retroaktiv pension till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten som kompensation för arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd, utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning eller utbildningsdagpenning enligt lagen om stödjande av arbetslösa frivilliga studier som betalas för samma tid. Genom lagen om utkomtskydd för arbetslösa (1290/2002) som trädde i kraft vid ingången av januari 2002 upphävdes lagen om stödjande av arbetslösa frivilliga studier (1402/1997) samt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993). I den nya lagen om utkomtskydd för arbetslösa be-

stäms förutom om arbetslöshetsdagpenning också om arbetsmarknadsstöd och om utbildningsdagpenning. Likaså upphävdes genom lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) som trädde i kraft vid ingången av 2003 lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990). I 2 mom. görs de ändringar som föranleds av dessa ändringar.

I 3 mom. bestäms om Folkpensionsanstaltens regressrätt i fall där pensionen på grund av besvär beviljas retroaktivt. Det föreslås att Folkpensionsanstaltens regressrätt i fråga om arbetspension som beviljas retroaktivt utvidgas till fall där statskontoret efter besvärinstansens beslut genom ett beslut om fortsatt beviljande av arbetspension beviljar arbetspension för en längre tid än den tid som fastställts av besvärinstansen och Folkpensionsanstalten för samma tid har betalat för mycket folkpension till pensionstagaren.

När besvärinstansen har stannat för ett tidsbegränsat avgörande lämnar pensionstagaren ofta in nya medicinska redogörelser för sitt hälsotillstånd innan statskontoret hinner verkställa besvärinstansens beslut. Då kan också ett beslut om fortsatt beviljande av pension delvis gälla retroaktiv tid. För närvarande gäller Folkpensionsanstaltens regressrätt endast den tid för vilken retroaktiv arbetspension beviljas med anledning av besvär. Pensionstagaren får under den tid av fortsatt beviljande av arbetspension som statskontoret beviljar samtidigt både arbetspension och folkpension till ett för stort belopp. Den folkpension som betalats till ett för stort belopp återkrävs av pensionstagaren. Förfarandet är dock tungrovt ur administrativ synvinkel och återkrav och eventuell utmätning är inte heller för pensionstagaren ändamålsenligt eftersom den alltför stora betalningen som föranleds av den arbetspension som baserar sig på besvärinstansens avgörande i vilket fall som helst återkrävs direkt från den retroaktiva arbetspensionen. Det vore ändamålsenligt om också den folkpension som betalats till ett för stort belopp som föranleds av den arbetspension som baserar sig på statskontorets beslut om fortsatt beviljande av arbetspension kunde återkrävas direkt från den retroaktiva arbetspensionen. Därför är det ändamålsenligt att utvidga Folkpensionsanstaltens regressrätt som fast-

ställs i 3 mom. Genom en utvidgning av regressrätten kan retroaktiv arbetspension betalas till Folkpensionsanstalten också i fall där statskontoret efter den tidsbestämda arbetspension som beviljats med anledning av besvär retroaktivt beviljar fortsatt pension för samma tid, för vilken Folkpensionsanstalten tillfälligt har betalat folkpension till ett för stort belopp. Betalningen av retroaktiv arbetspension till Folkpensionsanstalten som kompensation för folkpension som betalts till ett för stort belopp är möjligt också då statskontoret efter ett tidsbegränsat rättelsebeslut retroaktivt beviljar fortsatt pension genom ett nytt beslut.

Till paragrafen fogas ett nytt 7 mom. varvid det nuvarande 7 mom. blir 8 mom. I det nya 7 mom. bestäms om samordning av ålderspension och dagpenning enligt sjukförsäkringslagen som beviljats för samma tid. Om en person retroaktivt beviljas ålderspension för samma tid som han eller hon fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen betalas pensionen till sjukförsäkringsfonden till den del den motsvarar beloppet av den dagpenning som betalats för samma tid.

Paragrafens 7 mom., som blir 8 mom., ändras enligt vad som följer av det nya 7 mom. som föreslås ovan. Pensionen betalas i de fall som avses i 1-7 mom. till arbetsgivaren, arbetslöshetskassan, Folkpensionsanstalten, det organ som avses i 4 mom., kommunen eller sjukförsäkringsfonden, dock endast under förutsättning att meddelandet om utbetalning av pension har gjorts till statskontoret minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

18 §. I paragrafen föreskrivs hur förvärvsarbete inverkar på betalningen av invalidpension. Enligt den nuvarande bestämmelsen kan invalidpension dras in, utbetalningen av den avbrytas eller dess belopp nedsättas, om pensionstagaren konstateras vara förmögen att handha förvärvsarbete och om sådant förvärvsarbete står honom eller henne till buds som bör anses vara lämpligt för pensionstagaren och trygga en skälig utkomst.

En invalidpensionstagares inkomster kan inte längre jämföras med pensionslönen för återstående tid på grund av det nya sättet att fastställa den. I denna proposition föreslås dessutom att nytt pensionsskydd intjänas ge-

nom arbete som utförs under tiden för invalidpension. Normalt tillväxer pensionen med 1,9 % efter det att förmånstagaren fyllt 53 år, medan ny pension under tid med invalidpension tillväxer med 1,5 %. Därför måste det så exakt som möjligt anges i lag när invalidpensionen justeras till delinvalidpension, när den dras in och i vilka fall invalidpensionen kan avbrytas. Också tidpunkten för ändringen måste anges tydligare än tidigare. Samtidigt blir innehållet i paragrafen tydligare, och individuell förtidspension kommer inte längre att nämnas.

I 1 mom. föreskrivs att om en invalidpensionstagares arbetsförmåga förändras för minst ett år så att förändringen enligt 9 b § 1 mom. inverkar på pensionens storlek, justeras pensionens belopp från början av den månad som närmast följer efter förändringen.

Enligt 2 mom. dras invalidpensionen in från och med ingången av den månad som följer efter det att pensionstagaren återfått sin arbetsförmåga i sådan grad att han eller hon inte längre uppfyller villkoren för uppbärande av pensionen. I lagrummet föreskrivs också att rehabiliteringsstöd eller rehabiliteringspenning kan dras in också i de fall där mottagaren utan giltig orsak har vägrat delta i yrkesinriktad rehabilitering eller utan giltig orsak har avbrutit sådan rehabilitering. Som giltig orsak kan betraktas bl.a. förvärrad sjukdom, ny sjukdom eller förändringar i andra omständigheter. Utbetalningen av invalidpension rehabiliteringsstöd kan avbrytas om pensionstagaren förvärvsarbetar eller inte har samtyckt till undersökning eller vård som har föreskrivits av pensionsanstalten.

Enligt 3 mom. beaktas ändringen i pensionstagarens arbetsinkomster vid bedömningen av förändringen i eller återfåendet av arbetsförmågan eller då avbrytande av invalidpension prövas. I paragrafen föreskrivs att man inte har rätt till delinvalidpension under den tid då arbetsinkomsterna överstiger 60 % av den stabiliserade inkomstnivån före pensionsfallet. Rätt till full invalidpension har man inte under den tid då arbetsinkomsterna överstiger 40 % av de nämnda genomsnittliga inkomsterna. Invalidpensionen avbryts eller dras dock inte in om arbetsinkomsterna tillfälligt överstiger de genomsnittliga inkomsterna. I paragrafen inkluderas också en

bestämmelse om när full invalidpension justeras så att den blir en delinvalidpension. Justeringen görs om förvärvsinkomsterna är minst 40 och högst 60 % av de genomsnittliga arbetsinkomster som ligger till grund för den intjänade invalidpensionen och som förvärvats före pensionsfallet. Om arbetsinkomsten överstiger 60 %, dras invalidpensionen in eller avbryts utbetalningen av den. Om det på basis av pensionstagarens hälsotillstånd kan bedömas att förvärvsinkomsterna kommer att fortgå, dras invalidpensionen in.

Enligt 4 mom. avbryts eller dras invalidpensionen in eller justeras så att den blir en delinvalidpension på ansökan av pensionstagaren eller på initiativ av statskontoret. Ett överklagbart beslut skall meddelas om avbrytande eller indragning av invalidpension. Pensionen dras då in, avbryts eller justeras så att den blir en delinvalidpension vid ingången av kalendermånaden efter den månad då pensionstagaren inte längre uppfyller förutsättningarna för pension. Indragning, avbrytande eller justering till delinvalidpension görs dock inte retroaktivt för längre tid än ett år. Om utbetalningen av en pension redan har avbrutits på grund av pensionstagarens förvärvsinkomster, dras pensionen enligt 4 mom. in retroaktivt från och med tidpunkten för avbrytandet.

I 5 mom. föreskrivs att om invalidpensionen dras in eller rehabiliteringsstödet upphör kan utbetalningen av pensionen för stödjande av återgången till arbete fortsättas i form av rehabiliteringsstöd till samma belopp som delinvalidpension även för kortare tid än ett år. Delinvalidpension kan betalas som full pension under den rehabiliteringstid som avses i 18 b §.

Det nuvarande 5 mom., som innehåller en bestämmelse om indragning av invalidpension som beviljats med tillämpning av 9 § 1 mom. d-punkten, överförs med oförändrat innehåll till 6 mom.

Det nuvarande 10 mom. om indragning av deltidspension föreslås bli 7 mom. Också för de förmånstagare som får deltidspension är en förutsättning för uppbärande av ålderspension att förmånstagaren upphör med deltidarbetet och ansöker om ålderspension. Till momentet fogas en bestämmelse enligt vilken en förutsättning för att en förmånsta-

gare som får deltidspension skall få ålderspension är att deltidarbetet har upphört och att han eller hon innan deltidspensionen och deltidarbetet upphörde har uppnått den ålder när han eller hon har rätt att få ålderspension. Momentet föreslås också bli utökat med en bestämmelse som anger att om förmånstagaren fortsätter i deltidarbete efter att ha fyllt 68 år, utbetalas pensionen fortfarande till ett lika stort belopp som deltidspensionen, men namnet på pensionen ändras till ålderspension. När förmånstagaren slutar att deltidarbete utbetalas den uppskjutna delen av ålderspensionen förhöjd enligt 10 a § 2 mom. i denna lag och ökad med det belopp som avses i 10 §.

Det nuvarande 11 mom., som gäller indragen deltidspension som börjar betalas på nytt, överförs med oförändrat innehåll till 8 mom.

18 a §. Gränsbeloppet i 1 mom. 2 punkten föreslås bli ändrat till 523,61 euro per månad. Således betalas arbetslöshetspension inte för en kalendermånad under vilken inkomsterna uppgår till minst 523,61 euro per månad. Beloppet har fastställts enligt 2004 års index.

18 b §. Paragrafens 1 mom. föreslås bli ändrat på grund av den ändring som gäller pension för återstående tid. En förutsättning för yrkesinriktad rehabilitering skall vara att om förmånstagaren har blivit arbetsoförmögen, skall inkomsterna under granskningstiden för den invalidpension som beviljas honom eller henne vara minst 25 133,40 euro. Beloppet följer 2004 års indexnivå, och det höjs med lönekoeficienten. Dessutom fogas till 1 mom. 2 punkten begreppet dag för rehabiliteringsfallet.

Till paragrafen fogas nya 7 och 8 moment. I 7 mom. inkluderas en bestämmelse om att förmånstagaren har rätt till ett förhandsbeslut om huruvida han eller hon uppfyller de förutsättningar för yrkesinriktad rehabilitering som fastställs i denna paragrafs 1 och 2 mom.

I 8 mom. föreskrivs om en sakkunnigläkarens deltagande i behandlingen av ärendet då det gäller att avgöra ett invaliditets- eller rehabiliteringsärende eller ett annat ärende som innehåller medicinska frågor. Det föreslås att i momentet inkluderas bestämmelser som klargör vilken ställning statskontorets sak-

kunnigläkare har i behandlingen av pensionsärenden och i förhållande till lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. I rättspraxis har man tolkat privata arbetspensionsförsäkringsbolag som sådan myndighet som avses i 23 § lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (59/1994), även om det i nämnda lag eller motiveringen till den inte konstateras att med myndighet avses också pensionsanstalter inom det privata arbetspensionssystemet. Därför är det skäl att klargöra vilken ställning arbetspensionsanstalternas sakkunnigläkare har vid behandlingen och avgörandet av pensionsansökningar. Den föreslagna ändringen motsvarar helt den ändring som föreslås i 10 c § lagen om pension för arbetstagare.

18 c §. I 2 mom. föreskrivs om rehabiliteringspenningens belopp. I den lagändring, 1217/2003, som trädde i kraft vid ingången av 2004 ändrades definitionen av rehabiliteringspenning så, att rehabiliteringspenningen är lika stor som invalidpensionen och att ett rehabiliteringstillägg dessutom betalas. Definitionen av rehabiliteringspenning preciseras så, att rehabiliteringspenningens belopp är det totala beloppet av de samordnade invalidpensionerna förhöjt med 33 %. Denna definition är vedertagen i arbetspensionssystemet och inverkar inte i sak på beloppet av den förmån som betalas till förmånstagaren. Dessutom föreslås det att den tidpunkt som nämns i 2 mom. och som avses i 18 b § 1 mom. 2 punkten benämns dagen för rehabiliteringsfallet. Till 2 mom. fogas en bestämmelse enligt vilken om pensionstagarens arbete enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare fortsätter efter att han eller hon fått ett beslut om rätt till yrkesinriktad rehabilitering räknas rehabiliteringspenningens belopp på samma sätt som om pensionstagaren blivit arbetsoförmögen dagen före rehabiliteringsåtgärden inleddes. På så sätt hindrar man att den som anordnar rehabilitering är en annan än den pensionsanstalt som försäkrat förmånstagarens arbete under den återstående tiden. Rätten till återstående tid fastställs dock enligt 18 b § 1 mom. 2 punkten.

Det föreslås att lydelsen i 3 mom. ändras så, att beloppet av delrehabiliteringspenning-

en är hälften av den fulla rehabiliteringspenning som fastställs i 2 mom. Ändringen inverkar inte på delrehabiliteringspenningens storlek.

18 d §. Det föreslås att 1 och 2 mom. ändras så, att inget rehabiliteringstillägg betalas utöver rehabiliteringspenningen.

I 2 mom. bestäms enligt förslaget om rehabiliteringstilläggets belopp. Enligt bestämmelsen räknas rehabiliteringstillägget, 33 %, av rehabiliteringsstödet eller av det samordnade beloppet av invalidpensionen. Eftersom det föreslås att samordningen av arbetspensioner slopas blir den samordning av pensioner som föreskrivs i momentet onödigt.

Det föreslås att 3 mom. preciseras så, att bestämmelserna om rehabiliteringsstöd eller invalidpension eller om den som erhåller rehabiliteringsstöd eller invalidpension i tillämpliga delar gäller också rehabiliteringsunderstödet och den som erhåller rehabiliteringsstöd. Dessutom föreslås det att också rehabiliteringsunderstödet kan betalas för en kortare tid än en månad.

18 e §. I paragrafen bestäms om rehabiliteringsunderstödet. På grund av de föreslagna ändringarna i 18 c och 18 d § föreslås det att lydelsen i 1 och 2 mom. preciseras så, att beloppet av rehabiliteringsunderstödet klart framgår av dem. Rehabiliteringsunderstödet är som för närvarande lika stort som invalidpensionen och till det betalas inget rehabiliteringstillägg.

19 §. I paragrafen föreskrivs om situationer då ny pension beviljas på samma grunder som en tidigare indragen pension. Paragrafens innehåll överförs med ändrad lydelse till 5 c §, och därför föreslås paragrafen bli upphävd.

20 §. I 1 mom. föreskrivs att invalidpension eller arbetslöshetspension övergår i ålderspension då anställningen har upphört och pensionstagaren har uppnått pensionsåldern, i fråga om pensionstagare i tjänsteförhållande dock senast då han eller hon uppnår avgångsåldern. I momentet föreslås en sådan ändring att full invalidpension ändras till ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken 63 års ålder eller en lägre pensionsålder uppnåtts. Om en förmånstagare blir arbetsoförmögen när han eller hon fortsätter i tjänsten efter uppnådd 63 års ålder

och han eller hon har rätt till tilläggspensionsdel för tiden före 1995 undersöks förmånstagarens rätt till invalidpension, men pensionen beviljas i form av ålderspension. Härvid bibehåller förmånstagaren också rätten till tilläggspensionsdel. Pensionen beviljas från ingången av månaden efter ansökan eller av särskilda skäl tidigare. När det gäller dem som förlorat tilläggspensionsandelen undersöks arbetsoförmågan inte längre efter uppnådd 63 års ålder. Om en förmånstagare som är född före 1960 har tid som berättigar till pension före 1995 beviljas pensionen till denna del omvandlad till ålderspension. För förmånstagare som är födda 1960 eller senare är beloppet av pensionen lika med beloppet av den intjänade ålderspensionen.

Enligt nuvarande praxis är beloppet av delinvalidpensionen när den omvandlas till ålderspension lika med beloppet av full invalidpension. Det föreslås att en bestämmelse om detta inkluderas i 1 mom. Enligt bestämmelsen omvandlas delinvalidpensionen till en ålderspension som är lika stor som full invalidpension från ingången av månaden efter uppnådd 63 års ålder eller en lägre pensionsålder eller avgångsålder. Bestämmelsen om arbetslöshetspension i momentet ändras på motsvarande sätt, dvs. arbetslöshetspensionen blir ålderspension från ingången av månaden efter uppnådd 63 års ålder. Till momentet fogas också en bestämmelse enligt vilken livslängdskoefficienten enligt 7 e § inte tillämpas när arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension. När arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension läggs pensionen för återstående tid härvid till pensionen. I 2 mom. föreslås inga ändringar.

I 3 mom. föreskrivs hur pensionen för en förmånstagare som uppbär invalidpension som delpension på ansökan ändras till arbetslöshetspension om förmånstagaren blir arbetslös. I momentets lydelse föreslås ändringar som föranleds av den ändring som gäller pension för återstående tid. Bestämmelsen ses också över på så sätt att uttrycket delpension ändras till delinvalidpension.

Paragrafens 4 mom., som anger hur delinvalidpension på ansökan av förmånstagaren ändras till individuell förtidspension, föreslås bli slopat eftersom den individuella förtidspensionen försvinner som pensionsform. Om

fortsatt tillämpning av bestämmelsen på de förmånstagare som har rätt till individuell förtidspension föreskrivs i ikraftträdelsebestämmelsen.

Paragrafens 5 mom. föreslås bli slopat som obehövligt på grund av ändringen i fråga om pension för återstående tid.

26 §. I paragrafen föreskrivs om statskontorets och en besvärinstans enligt denna lag rätt att erhålla uppgifter. Det föreslås att det nuvarande 2 mom. flyttas och blir ett 3 mom., vars hänvisningar samtidigt korrigeras så att de motsvarar de ändringar som föreslås i paragrafen. Som 2 mom. föreslås en bestämmelse om att statskontoret utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har rätt att erhålla uppgifter för uträknande av pensionen av dem som beviljat förmåner och som avses i 6 § 1 mom. och 5 a § 4 mom. Dessa skall lämna uppgifterna på det sätt statskontoret fastställer för varje kalenderår före utgången av maj eller en annan tidpunkt som överenskommits med statskontoret.

26 a §. I 2 mom. bestäms om uppgiftsskyldighet för den som erhåller invalidpension. Bestämmelsen preciseras så, att den som erhåller invalidpension skall meddela statskontoret om han eller hon börjar förvärvsarbete. Utgångspunkten är att arbetsgivaren meddelar statskontoret inkomsterna. Ofta sker detta först i samband med årsanmälningarna. Också pensionstagaren själv skall meddela statskontoret sina inkomster, så att invalidpensionstagarens inkomster kan övervakas och så att pensionen vid behov kan avbrytas i tid. Skyldigheten för den som erhåller individuell förtidspension att meddela om han eller hon börjar förvärvsarbete slopas. Enligt 33 mom. i denna lags ikraftträdelsebestämmelse tillämpas bestämmelsen också på invalidpension vars pensionsfall infaller före denna lags ikraftträdande samt på individuell förtidspension.

27 §. I paragrafen föreskrivs att andra pensioner och ersättningar som betalas till en person skall beaktas vid beräkning av pensionens maximibelopp. Beräkningen av pensionens maximibelopp frångås, och bestämmelsen föreslås därför bli upphävd som obehövlig.

28 §. I bemyndigandet i 1 mom. att utfärda förordning skall inte längre stå att det genom förordning bestäms vem som anses stå i ett sådant i 1 § 1 mom. nämnt tjänstgöringsförhållande till staten som är jämförligt med tjänste- eller arbetsförhållande. Bestämmelser om detta föreslås ingå i lagen. Dessutom slopas möjligheten att utfärda förordning om de frågor som nämns i 2 § 1 mom., 7 § 1 mom. och 7 § 4 mom. som obehövlig. Om möjligheten att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om pensionsdelegationens uppgifter och sammansättning föreskrivs i 3 § 2 mom.

Som 3 mom. föreslås en ny bestämmelse om att de belopp som nämns i denna lag avser summor som motsvarar värdet ett (1,000) av den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Ikraftträdelsebestämmelse

Lagen om ändring av lagen om statens pensioner föreslås träda i kraft den 1 januari 2005. Enligt andra meningen i ikraftträdelsebestämmelsens 1 mom. träder bestämmelsen i lagens 3 § 3 mom. dock i kraft från och med den 1 augusti 2004 eftersom mandattiden för förtidspensionsnämnden vid statskontoret upphör vid utgången av juli 2004.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 2 mom. tillämpas lagen på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar efter att lagen har trätt i kraft. Således tillämpas de föreslagna bestämmelser som gäller ändring av invalid-, arbetslöshets- och deltidspension till ålderspension på sådana pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar vid lagens ikraftträdande eller därefter. På sådana invalid-, arbetslöshets- och deltidspensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande. I ikraftträdelsebestämmelsens 2 mom. föreslås dessutom bestämmelser om situationer där förmånstagaren har fyllt 63 år före arbetsoförmågans inträde eller före utgången av den primärtid som avses i sjukförsäkringslagen när det gäller pensioner som börjar 2005 eller 2006 och i fråga om vilka pensionsfallet inträffat 2005. I dessa situationer räknas pensionen som en invalidpension enligt de bestämmelser som gäller

innan ändringen träder i kraft, men den beviljas som ålderspension.

Enligt den föreslagna 7 a § används vid beräkningen av pensionen i allmänhet inte de verkliga inkomsterna under pensionsfallsåret utan för detta år tillväxer pensionen på basis av arbetsinkomsterna under det föregående året. I ikraftträdelsebestämmelsens 3 mom. bestäms att om en person går i ålderspension eller förtida ålderspension omedelbart efter lagens ikraftträdande, dvs. under 2005, räknas pensionstillväxten för 2005 på basis av pensionslönen för den pension som fastställts fram till utgången av 2004. Pensionslönen omvandlas med lönekoeficienten så, att den motsvarar 2005 års nivå och höjs med antalet månader mellan den 1 januari 2005 och utgången av pensionsfallsmånaden. På motsvarande sätt används i fråga om pensionsfall 2006 och 2007 den pensionslön som fastställts till utgången av 2004 under de inkomstår som inkomsterna under åren före pensionsfallet i enlighet med 7 a § 2 mom. jämförs.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 4 mom. avslutas alla pågående anställningar vid utgången av 2004 och den pension som intjänats i anställningarna fram till den 31 december 2004 beräknas enligt nu gällande bestämmelser. Vid samma tidpunkt beräknas också den pensionsrätt som intjänats på grundval av förmåner som berättigar till arbetspensionstillägg i tillämpliga delar enligt nu gällande bestämmelser. Närmare bestämmelser om beräkningen av arbetspensionstillägg kan utfärdas genom förordning av finansministeriet. Dessa pensionsrättigheter justeras med den lönekoeficient som fastställs i 7 c § för att motsvara beräkningstidpunkten.

När pensionen senare beräknas höjs de fribrev som utfärdats före 2004 till nivån 2004 genom ett så kallat index för personer i förvärvsaktiv ålder, som definieras i 9 § lagen om pension för arbetstagare, och som det hänvisas till i 16 § lagen om statens pensioner. Därefter höjs fribrevet till nivån vid beräkningstidpunkten med hjälp av en ny lönekoeficient.

I ikraftträdelsebestämmelsens 5 mom. bestäms om samordning av det pensionsskydd som intjänats före utgången av 2004 inom det grundpensionsskydd som omfattas av la-

gen om statens pensioner. Bestämmelsen behövs eftersom pensionen inom statens pensionssystem före 1995 har tillväxt avsevärt snabbare än inom den privata sektorn, där den årliga tillväxten varit 1,5 %. Det föreslås att den samordning av pensionerna som för närvarande görs vid pensionsfallet eller då pensionen börjar utbetalas och där arbetspensionerna fastställs till en målnivå som är 60-66 % görs redan vid utgången av 2004. När förmånstagarna inom arbetspensionssystemet intjänar en pension som ligger på en målnivå om 60 % under en ca 40-årig yrkesbana fås genom den föreslagna bestämmelsen till stånd en begränsning av målnivån som representerar tiden mellan det att förmånstagaren uppnått 23 års ålder och 2005 i förhållande till 40 år. På så sätt undviker man att målnivån överskrider på grund av de snabba pensionstillväxter som gällde före 1995, och efter 2004 kan samordningen av pensioner då pensionen börjar utbetalas slopas.

Pension enligt lagen om statens pensioner kan för tillfället vara högst 66 % av den lön som ligger till grund för pensionen. Avsikten är att bibehålla denna maximibestämmelse när det gäller pensioner enligt lagen om statens pensioner som intjänats fram till utgången av 2004. Samordningen vid utgången av 2004 görs enligt de bestämmelser om samordning som gällde innan denna lag trädde i kraft, med undantag av fastställandet av samordningsgränsen och minskandet av den överskjutande delen, om vilka bestämmelser utfärdas separat i detta moment. Samordningsgrunden fastställs på samma sätt som i den nuvarande 8 § lagen om pension för arbetstagare som gäller fram till utgången av 2004. Samordningsgrunden är den högsta lön eller företagarikomst eller de löner eller arbetsinkomster som sammanräknas på grund av parallella arbetsförhållanden eller företagarkerksamhet som ligger till grund för den grundpension som intjänats fram till utgången av 2004. Den är också den högsta lönen ökad med 10/6 av den olycksfalls- eller trafikförsäkringsersättning som betalats i över tre år medan anställningen pågår.

Samordningsgränsen är det belopp av samordningsgrunden som bestäms av en gränsprocent som fastställs vid utgången av 2004. Gränsprocenten räknas ut med en formel där

antalet dagar från det att förmånstagaren fyllde 23 år till den 31 december 2004 är i täljaren och talet 14 400, vilket är antalet dagar på 40 år vid beräkningen av pensionen, är i nämnaren. Vid beräkningen av pensionen har varje månad 30 dagar och varje år 360 dagar. Det bråktal som fås multipliceras fram till utgången av 2004 med målnivån för grundpensionsskyddet i fråga om arbetspensioner, vilken är 60 % av pensionslönen. Den gränsprocent som fås på detta sätt räknas med två decimalers noggrannhet.

Inom statens pensionssystem finns efter 2004 fortfarande ca 20 000 förmånstagare som har valt det gamla systemet med särskild yrkesbaserad pensionsålder. De särskilda yrkesbaserade pensionsåldrarna för dessa förmånstagare är 55, 58 och 60 år. Det föreslås att 1,5 procentenheter läggs till samordningsgränsen för dessa förmånstagare för varje år med vilket den särskilda pensionsåldern underskrider 63 år. Detta är motiverat eftersom de inte har möjlighet att intjäna pension i 40 år på grund av att deras pensionsålder eller avgångsålder är lägre. På så sätt läggs vid 55 års pensionsålder 12 procentenheter till samordningsgränsen, vid 58 års pensionsålder 7,5 procentenheter och vid 60 års pensionsålder 4,5 procentenheter. Gränsprocenten kan dock vara högst 60. I euro är samordningsgränsen det belopp av samordningsgrunden som bestäms av den gränsprocent som räknas på detta sätt.

Samordningen genomförs så, att man räknar samman alla de arbetspensioner inom grundpensionsskyddet som intjänats fram till utgången av 2004. Gamla förmånstagare har i pension enligt lagen om statens pensioner för tiden före den 1 januari 1995 intjänat 2,2 % per år, dvs. 11/60 % i månaden. Det föreslås att denna tillväxt kalkylmässigt indelas i en separat grundpensionsdel som tillväxt med 2,0 % per år och som skall samordnas, och en tilläggspensionsandel som tillväxt med 0,2 % per år och som inte samordnas. Om det sammanlagda beloppet av förmånstagarens samtliga arbetspensioner som beaktas vid samordningen överskrider samordningsgränsen, föreslås det att pensionerna inom den offentliga sektorn i motsvarande grad minskas med den överskjutande delen. Pensioner inom den offentliga sektorn är de

grundpensioner som nämns i 8 § 4 mom. 3-5 och 7-9 punkten lagen om pension för arbetstagare.

I enlighet med hänvisningsbestämmelsen i 5 § lagen om ordnande av pensionsskydd i statliga anställningsförhållanden som varar kortare tid än en månad gäller det som bestäms i detta moment i tillämpliga delar också pension som intjänats fram till den 31 december 2004 enligt nämnda lag.

Den pension i euro som beräknats på det sätt som avses ovan och som intjänats fram till utgången av 2004 benämns slutfribrev. Beloppet av slutfribrevet räknas enligt indexnivån 2004 och justeras sedan i enlighet med 4 mom. till nivån vid beräkningstidpunkten med den lönekoeficient som avses i denna lags 7 c §. Förmånstagarens totala pensionsskydd fås genom att man till slutfribrevet lägger det pensionsskydd som intjänats efter 2004 utan samordning.

I ikraftträdelsebestämmelsens 6 mom. bestäms om fogande av tilläggs pensionsandel till pension enligt lagen om statens pensioner. Efter att den överskjutande delen som avses i 5 mom. har minskats från pensionen föreslås det att till gamla förmånstagares pension fogas en tilläggs pensionsandel om 0,2 % per år, om anställningen fortgår utan avbrott fram till den personliga pensionsåldern eller tills arbetsoförmågan börjar. Om en gammal förmånstagares anställning inte fortgår på det sätt som avses i denna lags 1 § 4 mom. fram till den personliga pensionsåldern eller tills arbetsoförmågan inträder, får han eller hon ingen tilläggs pensionsandel. En förmånstagare som är född 1960 eller senare har dock rätt till tilläggs pensionsandel då han eller hon före sin personliga pensionsålder från en anställning som fortgått utan avbrott går i ålderspension enligt denna lags 4 § tidigast vid 63 års ålder eller i förtida ålderspension tidigast vid 62 års ålder.

Också förmånstagare som avses i denna lags 1 a § intjänar tilläggs pensionsandel för tiden av anställning som omfattas av lagen om statens pensioner före 1995, om de förutsättningar som föreskrivs i 1 a § föreligger. Detta innebär att den statliga anställning som en förmånstagare innehaft före kommunaliseringen av verksamheten och som i samband med kommunalisering övergått till att omfat-

tas av lagen om kommunala pensioner, skall ha fortgått utan avbrott fram till tidpunkten för kommunaliseringen, varvid förmånstagaren har bibehållit sin ställning som gammal förmånstagare. Den anställning som omfattas av lagen om kommunala pensioner skall efter kommunaliseringen fortgå utan avbrott fram till den pensionsålder som fastställs i lagen om kommunala pensioner, eller också skall förmånstagaren om anställningen fortgår bli arbetsoförmögen före pensionsåldern på det sätt som bestäms i lagen om statens pensioner. Tilläggs pensionsandel intjänas på motsvarande sätt också av förmånstagare som avses i denna lags 8 § 6 mom., om de är berättigade till pension enligt den lag som nämns i lagrummet i fråga och enligt den lag som nämns i lagrummet får rätt till förhöjd pensionstillväxt för tiden före den 1 januari 1995.

Eftersom målnivån för pensionen för förmånstagare som är födda före 1940 är 66 % av pensionslönen och tilläggs pensionsskyddet tillväxt med 2,2 % per år för tiden efter 1994, räknas också den tilläggs pensionsandel om 0,2 % per år som tillväxer för dessa förmånstagare under tiden mellan den 1 januari 1995 och den 31 december 2004 till godo i pensionen för undvikande av förmånsförluster. Tilläggs pensionsandelen är högst 6 % av den lön som ligger till grund för pensionen enligt lagen om statens pensioner.

I ikraftträdelsebestämmelsens 7 mom. ingår en skyddsbestämmelse gällande den överskjutande delen. Syftet med bestämmelsen är att förhindra en eventuell minskning av pensionsbeloppen som kan föranledas av den samordning enligt 5 mom. som görs i samband med fribrevsförfarandet gällande den anställning som fortgått fram till den 31 december 2004. Minskandet av den överskjutande del som då uppstår kan minska pensionsbeloppet i de fall då förmånstagarna går i pension strax efter den 1 januari 2005, eftersom motsvarande pensionsskydd för tiden efter 2004 då inte hinner tillväxa.

Enligt momentet, om skillnaden mellan det sammanlagda beloppet av de pensioner som intjänats fram till utgången av 2004 och som samordnats enligt de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande och det sammanlagda beloppet av de pensioner som

samordnats enligt bestämmelserna i 5 mom. ovan och 8 § 4 mom. 3, 5 och 7-9 punkten lagen om pension för arbetstagare med motsvarande innehåll och andra arbetspensioner som beaktats vid samordningen är större än den pension som förmånstagaren intjänat efter 2004 enligt arbetspensionslagarna, utökas pensionen vid beviljandet av pension med det belopp med vilket den ovan avsedda skillnaden överstiger det sammanlagda beloppet av de pensioner som intjänats efter 2004. Såsom pensionsskydd som intjänats efter 2004 beaktas sådant pensionsskydd som intjänats enligt de pensionslagar och det pensionsreglemente som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare samt pension som intjänats enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier. Om det pensionsskydd som intjänats efter 2004 är minst lika stort som den differens som avses ovan återstår inget tillägg att utbetala. Om även pension som avses i 8 § 4 mom. 3, 5 och 7-9 punkten lagen om pension för arbetstagare beaktats vid samordningen utgör tillägget till pension enligt denna lag samma relativa andel av det totala tilläggsbelopp som beräknats på ovan nämnda sätt som pension enligt denna lag utgör av det sammanlagda beloppet av dessa pensioner som beaktats vid samordningen. Om pensionen beviljas omvandlad enligt 9 mom. används vid fastställandet av tillägget till pensionen, i stället för de pensioner som intjänats fram till utgången av 2004, beloppen av de pensioner som omvandlats enligt 9 mom.

I ikraftträdelsebestämmelsens 8 mom. föreskrivs om tillväxtgaranti för dem som valt en särskild yrkesbaserad pensionsålder. Bestämmelsen baserar sig på 10 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (1528/1993) enligt vilken tillväxtprocenten för förmånstagare som är berättigade att välja en särskild pensionsålder är minst 60 % om de har minst 30 år anställningstid som räknas såsom pensionstid enligt lagen om statens pensioner. Denna så kallade tillväxtgaranti avvägs i samband med fribrevsförfarandet vid utgången av 2004 så, att tillväxtprocenten för pensioner enligt lagen om statens pensioner för förmånstagare som valt en särskild yrkesba-

serad pensionsålder är minst den relativa andel av 60 % som fås då den anställningstid enligt lagen om statens pensioner som räknas som pensionstid och som intjänats vid utgången av 2004 jämförs med 30 år. Tillväxtprocenten kan härvid dock inte överstiga den gränsprocent som avses i 5 mom. Om den faktiska tillväxten är mindre än det procenttal som räknas ut med hjälp av tillväxtgarantin utökas den pension som räknats ut enligt den anställning som avslutas vid utgången av 2004 med det belopp som fattas. Om tillväxtgarantiprocenten är större än gränsprocenten kan tillägget dock göras ända fram till gränsprocenten. I den tillväxtprocent som räknats ut i enlighet med detta momert ingår den tilläggspensionsandel som avses i 6 mom.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 9 mom., om en förmånstagare som är född före 1960 beviljas ålderspension före sin nuvarande personliga pensionsålder omvandlas den del av pensionen som intjänats inom grundpensionsskyddet före 1995 så, att den motsvarar 63 års pensionsålder genom division med en omvandlingskoefficient som är 1,106. För tiden före 1995 har pension inom det grundpensionsskydd som omfattas av lagen om statens pensioner tillväxt med 2,0 % per år, dvs. 1/6 % i månaden. Pension i enlighet med grundpensionsskyddet är förknippad med 65 års pensionsålder. Om förmånstagaren går i pension tidigare än detta omvandlas grundpensionsskyddet så att det motsvarar en viss pensionsålder genom att 65 års pensionsålder omvandlas så att den motsvarar 63 års pensionsålder. Omvandlingen görs så att den del av pensionen som intjänats inom grundpensionsskyddet före 1995 divideras med omvandlingskoefficienten 1,106. Koefficienten är den samma som den som används när 65 års pensionsålder omvandlas till 63 års pensionsålder i samband med fribrevsförfarandet i fråga om lagen om pension för arbetstagare. Omvandlingen av pensionen görs före den samordning av pensionerna som avses i 5 mom.

Ett mål för reformen är att man inom statens pensionssystem, alldeles som inom pensionssystemet inom den privata sektorn, skall kunna gå i pension vid 63 års ålder. Före 1995 var dock statens pensionsskydd till och

med på grundpensionsnivå större än inom den privata sektorn. Därför omvandlas den pensionsålder som är förknippad med högre grundpensionsskydd till att motsvara en lägre pensionsålder på 63 år.

Förmånstagare som är födda 1960 eller senare har dock rätt till ålderspension vid 63 års ålder utan omvandling. Dessa åldersklasser har inte i väsentlig utsträckning kunnat erhålla högre pensionstillväxter före 1995, och samma åldersgräns användes då de ändringar som trädde i kraft 1995 gjordes.

Omvandlingen görs dock inte när invalidpension omvandlas till ålderspension. Invalidpension ändras enligt den föreslagna 20 § till ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken förmånstagaren uppnått 63 års ålder eller en lägre pensionsålder eller avgångsålder. Omvandlingen görs inte heller då invalidpension i enlighet med 20 § omvandlas till ålderspension vid 63 års ålder eller då förmånstagaren i enlighet med 9 a § 5 mom. direkt beviljas ålderspension efter att han eller hon uppfyllt förutsättningarna för arbetslöshetspension efter uppnådd 62 års ålder. När det gäller invalid- och arbetslöshetspension görs omvandlingen inte eftersom dessa förmånstagare inte har möjlighet att välja sin personliga pensionsålder som ålderspensionsålder.

Om en förmånstagare som är deltidspensionerad går i ålderspension före den personliga pensionsålder som avses i denna lags 1 § 4 mom. genomförs den omvandling av ålderspensionen som avses i första meningen i detta moment.

Förmånstagare som är födda 1950 eller senare har enligt de förutsättningar som föreskrivs i 6 kap. 9 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa rätt till tilläggsdagar inom utkomstskyddet för arbetslösa fram till 65 års ålder. För dessa förmånstagare föreskrivs i 10 a § 3 mom. rätt till ålderspension utan förtidsminskning vid 62 års ålder. Eftersom ålderspensionen då beviljas före den personliga pensionsåldern genomförs omvandlingen på det sätt som fastställs i första meningen i detta moment. Situationen avviker från situationen i fråga om arbetslöshetspension eftersom förmånstagaren i detta fall kan välja när ålderspensionen skall börja.

Om en förmånstagare som är född före

1960 har rätt till ålderspension enligt 8 § 6 mom. före sin personliga pensionsålder, tillämpas bestämmelserna om omvandling i detta moment inte på hans eller hennes pensionsskydd. I denna lags 8 § 6 mom. bestäms att pensionsskyddet enligt lagen om statens pensioner utlöses då förmånstagaren får ålderspension med stöd av någon av de lagar som nämns i lagrummet så, att i pensionen ingår en årlig tillväxt om 2,2 % för tiden före 1995. Förmånstagaren har då rätt till pension enligt lagen om statens pensioner från samma tidpunkt. Även om förmånstagaren inte har uppnått den pensionsålder som fastställs i lagen om statens pensioner omvandlas pensionen inte eftersom förmånstagaren för att bibehålla en årlig tillväxt om 2,2 % har varit tvungen att arbeta ända fram till den pensionsålder som förutsätts i den lag som nämns i lagrummet.

I ikraftträdelsebestämmelsens 10 mom. bestäms om justering av pensionslönen enligt prövning i samband med det avslutande av anställningen som avses i 4 mom. När anställningen avslutas på det sätt som fastställs i 4 mom. kan det i de inkomstår som inverkar på pensionslönen ingå år då inkomstnivån av någon anledning är lägre eller högre än utan ett sådant undantagsskäl. Eftersom förmånstagaren inte har kunnat veta att dessa inkomster inverkar på hans eller hennes pensionsskydd föreslås i 10 mom. en bestämmelse om att pensionslönen enligt prövning kan justeras på lindrigare grunder än den nuvarande justeringen av pensionslönen enligt prövning och att justeringen kan göras också på initiativ av statskontoret. Enligt förslaget kan pensionslönen justeras enligt prövning om undantagsskäl har en inverkan om 7,5 % på förmånstagarens pensionslön. För närvarande krävs en inverkan om 20 % på pensionsskyddet. Pensionslönen kan justeras inte bara uppåt utan också nedåt i det fall att undantagsskäl inverkar höjande på pensionslönen och de krävda förutsättningarna i övrigt föreligger. Som undantagsskäl godkänns även andra än de skäl som för närvarande godkänns vid pensionsavgöranden. Utöver nuvarande praxis är justering av pensionslönen enligt prövning möjlig till exempel på grund av oavlönade avbrott och altemneringsledighet. Dessutom anses förmånstagarens

anställning enligt bestämmelsen vara fortgående vid tillämpandet av detta moment och de bestämmelser om tekniskt avslutande av anställningen som gäller fram till den 31 januari 2004 tillämpas inte på förmånstagarens anställning.

Eftersom den nuvarande 7 c §, som gäller justering av pensionslönen enligt prövning, upphävs genom denna lag föreslås det ytterligare att den justering som föreslås i momentet kan göras också i fråga om anställningar som upphört före denna lags ikraftträdande. Som skäl godkänns då endast undantagsskäl enligt den paragraf som enligt förslaget upphävs och dess inverkan på pensionsskyddet skall vara minst 20 %. Om anställningsförhållandet har upphört före 1996 tillämpas den inverkan om 3 % som då gällde i enlighet med 6 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (1671/1995). Eftersom avsikten är att alla pensioner som intjänats före 2005 räknas ut färdigt kan inverkan jämföras endast med den pension som intjänats fram till utgången av 2004 eller, om anställningen har upphört före 1996, med pensionslönen.

I ikraftträdelsebestämmelsens 11 mom. bestäms om det tillägg som görs till pension enligt lagen om statens pensioner när pension enligt pensionssystemet inom den privata sektorn beaktats vid samordningen, men rätten till denna pension börjar först senare. Inom statens pensionssystem finns fortfarande förmånstagare vilkas ålderspensionsålder är lägre än 63 år. Inom den privata sektorns pensionssystem kan man gå i ålderspension tidigast vid 63 års ålder. Om det i samordningen av alla pensioner som intjänats före 2005 i samband med fastställandet av pensionen för förmånstagare som omfattas av lagen om statens pensioner även ingår pensioner inom den privata sektorn, föreslås det att den minskning i pensionen som orsakas av dessa ersätts i den pension som omfattas av lagen om statens pensioner. Pensionen enligt lagen om statens pensioner betalas på så sätt förhöjd tills förmånstagaren fyller 63 år eller får rätt till pension inom den privata sektorns pensionssystem.

I ikraftträdelsebestämmelsens 12 mom. föreskrivs om undantag från den samordning som avses i 5 mom. Om förmånstagaren den

31 december 2004 redan får pension som har beviljats inom ett annat pensionssystem inom den offentliga sektorn har denna pension vid tidpunkten för beviljandet samordnats enligt de nuvarande samordningsbestämmelserna som fortfarande gällde den 31 december 2004, när förmånstagaren senare beviljas pension enligt lagen om statens pensioner. Samordningen fungerar inte på ett ändamålsenligt sätt om samma pensionsbelopp minskas med hjälp av olika samordningsgränser. Därför föreslås det att den nya pensionen i dessa situationer inte samordnas enligt 5 mom., utan att endast den tidigare pensionen samordnas på nytt.

I ikraftträdelsebestämmelsens 13 mom. bestäms om samordning av pensionerna i fall där förmånstagaren redan har gått i ålderspension enligt lagen om statens pensioner före denna lags ikraftträdande och senare beviljas pension inom ett annat pensionssystem. För närvarande samordnas pensionerna när förmånstagaren får rätt till pension. Eftersom pensionsrätten inom olika pensionssystem börjar vid olika tidpunkter samordnas den tidigare beviljade pensionen på nytt när den nya pensionen börjar. Ålderspensionsåldern inom statens pensionssystem är lägre än inom den privata sektorns pensionssystem. Förmånstagaren kan redan vara ålderspensionerad inom statens pensionssystem när denna lag träder i kraft, men ännu inte ha rätt till ålderspension inom den privata sektorns pensionssystem. För att dessa förmånstagare skall behandlas jämlikt med de förmånstagare som ännu inte har gått i pension samordnas också beviljade pensioner när förmånstagaren blir berättigad till ny pension. Samma förfarande tillämpas i de fall då pensionsbeloppet ändras. Pension som intjänats efter 2004 samordnas dock inte längre eftersom pensioner som intjänats efter 2004 inte längre samordnas inom arbetspensionssystemet, med undantag av att ersättningar enligt trafikförsäkringslagen och lagen om olycksfallsförsäkring avdras. Eftersom beviljade pensioner efter 2004 inte längre samordnas inom den privata sektorns pensionssystem, men nog inom alla pensionssystem inom den offentliga sektorn, minskas pensionen enligt lagen om statens pensioner i fråga om den del som överstiger samordningsgränsen med

samma relativa andel som pension enligt lagen om statens pensioner utgör av det sammanlagda beloppet av de pensioner som ingår i samordningen av pensioner inom de offentliga pensionssystemen, dvs. de pensioner som nämns i och omfattas av bestämmelserna i 8 § 4 mom. 3-5 och 7-9 punkten lagen om pension för arbetstagare.

I ikraftträdelsebestämmelsens 14 mom. föreskrivs om förutsättningarna för bibehållande av den särskilda yrkesbaserade pensionsålder som förmånstagarna valt. Om möjligheten att välja en särskild yrkesbaserad pensionsålder bestäms i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (103/1989). I lagens ikraftträdelsebestämmelse bestäms att en person som enligt ikraftträdelsebestämmelsen är berättigad till en särskild pensionsålder och som har utövat sin rätt att välja denna pensionsålder, är berättigad till pension enligt de bestämmelser som gällde innan lagen trädde i kraft.

Enligt 8 § i den lag om statens pensioner som gällde innan den nämnda lagen trädde i kraft förutsatte beviljandet av ålderspension vid den särskilda pensionsåldern att kravet på slutkarens uppfylldes. För att kravet på slutkarens skulle uppfyllas krävdes att förmånstagaren under sex månader omedelbart innan anställningen upphörde hade haft en anställning som hade fortgått utan avbrott och som berättigade till särskild pensionsålder och under fem år omedelbart innan anställningen upphörde hade haft sammanlagt minst 3 år pensionstid i anställningen i fråga.

Det föreslås att kravet på slutkarens slopas i detta sammanhang. Slutkarensen skall inte heller kontrolleras i samband med fribrevsförfarandet vid utgången av 2004. Kravet på kontinuitet bibehålls dock. Enligt kravet på kontinuitet skall förmånstagaren den 31 december 1992 ha haft en anställning som omfattas av lagen om statens pensioner och som har fortgått utan avbrott och fortgår utan avbrott fram till pensionsfallet. Vid ingången av 2005 ändras dock kravet på att anställningen skall ha fortgått utan avbrott så, att anställningen anses ha fortgått utan avbrott om förutsättningarna i denna lags 1 § 4 mom. föreligger. Enligt detta skall de arbetsinkomster som omfattas av lagen om statens pensioner vara minst 6000 euro varje år en-

ligt 2004 års indexnivå. Om anställningen upphör under året fås minimiinkomstkravet för året i fråga genom att 6000 euro divideras med 12 och resultatet multipliceras med antalet arbetsmånader. Fram till utgången av 2004 skall kravet på kontinuitet uppfyllas i enlighet med nu gällande bestämmelser.

I sådana fall då förmånstagaren vid tidpunkten för valet har haft en uppgift som grundskollärare med en särskild pensionsålder på 60 år och han eller hon senare övergår till en uppgift som specialklasslärare med en särskild pensionsålder på 55 år och från vilken han eller hon ämnar gå i ålderspension vid 55 års ålder, förutsätts det att kraven på 30 och 15 års karens, vilka är förutsättningar för en särskild pensionsålder på 55 år för specialklasslärare, uppfylls. Enligt kravet på trettio års anställningstid skall förmånstagaren då han eller hon går i pension ha 30 år anställningstid som berättigar till pension enligt lagen om statens pensioner. Dessutom skall förmånstagaren före 1999 ha verkat som sådan lärare eller motsvarande specialklasslärare i hjälpskola (ANS) eller observationsklass (MIS) som avses i 25 § förordningen om tjänsteinnehavarnas vid grundskolan avlöning och pension samt om familjepension efter dem (165/1972). Från och med att lagen om grundläggande utbildning (628/1998) trädde i kraft den 1 december 1999 räknas också annan än sådan specialundervisning i klassform som ges enligt läroplanerna för ANS eller MIS till de krävda 15 åren i fråga om de personer som innehaft tjänst som specialklasslärare vilka före den 1 december 1999 varit heltidsanställda lärare i ANS- eller MIS-klasser, antingen som innehavare av specialklasslärartjänst eller timlärare i minst en månad. Detta gäller på motsvarande sätt rektorn vid en specialskola. På så sätt kan dessa förmånstagare från och med den 1 januari 1999 arbeta ihop de krävda 15 åren som rektor för en läroanstalt som ger specialundervisning.

I ikraftträdelsebestämmelsens 15 mom. fastställs den personliga pensionsåldern för de nya och gamla förmånstagare som avses i 1 § 4 mom. Pensionsåldern för nya förmånstagare är 65 år och för gamla förmånstagare är pensionsåldern graderad mellan 63 och 65 år. Till sitt sakinnehåll motsvarar bestämmel-

sen den gällande 4 § lagen om statens pensioner, sådan den lyder vid utgången av 2004. Förmånstagarna skall vara berättigade att i enlighet med den nu föreslagna 4 § gå i ålderspension flexibelt mellan 63 och 68 års ålder. De skall dock fortsätta i sin anställning utan avbrott fram till sin personliga pensionsålder om de vill få den tilläggspensionsandel som avses i 6 mom. samt pensionen utan den omvandling som avses i 9 mom.

I ikraftträdelsebestämmelsens 16 mom. bestäms om ikraftträdandet av tillämpandet av 6 § som gäller det pensionsskydd som intjänas under oavlönade avbrott. Med stöd av bestämmelsen intjänas pensionsskydd tidigast från och med ikraftträdelsen av denna lag, dvs. från och med den 1 januari 2005, även om förmånstagaren har börjat erhålla i 6 § avsedd förmånen redan tidigare.

I ikraftträdelsebestämmelsens 17 mom. bestäms om en årstillväxt om 2,0 % för gamla förmånstagare som har uppnått en tillväxt om 2,0 % före denna lags ikraftträdande. För dem är tillväxtprocenten också efter att lagen trätt i kraft 2,0 % per år från 55 års ålder till 63 års ålder, då tillväxten stiger till 4,5 %. De förmånstagare som är födda 1949 är den sista åldersklassen som hinner fylla 55 år 2004, dvs. de kan enligt nuvarande bestämmelser uppnå en tillväxt om 2,0 % före 2005. Avsikten är att bibehålla en tillväxtnivå om 2,0 % endast för sådana gamla förmånstagare som före lagens ikraftträdande har uppnått denna tillväxt. Därför gäller bestämmelsen endast de förmånstagare som är födda före 1950.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 18 mom. har en förmånstagare som är född före 1947 och som då denna lag träder i kraft i enlighet med 8 § 2 mom. lagen om statens pensioner är berättigad till ålderspension i förtid, rätt till förtida ålderspension enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft fram till den personliga pensionsålder som avses i ikraftträdelsebestämmelsens 15 mom. För dem fastställs pensionen som hittills, dvs. förtidsminskningen är 0,4 % för varje pensionsmånad före den personliga pensionsåldern. Den omvandling av pensionen som avses i 9 mom. görs inte. Efter uppnådd 63 års ålder är dessa förmånstagare enligt denna lags 4 § berättigade till normal ålderspension, dock så, att om förmånstagaren

går i ålderspension före sin personliga pensionsålder ingår inte den tilläggspensionsandel som avses i 6 mom. i ålderspensionen, och så att ålderspensionen omvandlas på det sätt som avses i 9 mom.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 19 mom. är en förmånstagare som är född 1940-1959 berättigad till ålderspension vid en tidigare ålder, som är tre år lägre än den personliga pensionsålder som nämns i 15 mom. Tidigareläggningen räknas tidigast från början av månaden näst efter den kalendermånad då förmånstagaren uppnår ifrågavarande ålder. Förtidsminskningen är 0,6 % för varje månad för vilken pensionen tas ut i förtid innan förmånstagaren fyller 63 år. Innan förtidsminskningen görs skall pensionsbeloppet omräknas enligt 9 mom. så att det motsvarar 63 års ålder.

I ikraftträdelsebestämmelsens 20 mom. föreskrivs om förtida beviljande av pension enligt lagen om statens pensioner i de fall då en förmånstagare enligt 18-20 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003) har rätt att gå i pension enligt lagen om pension för arbetstagare vid en ålder som är lägre än 62 år. På grundval av anställning som omfattas av lagen om statens pensioner går det att få pension från motsvarande ålder som pension som tillvuxit utifrån ett privat anställningsförhållande.

Efter bolagiseringen av statliga inrättningar (t.ex. statsjärnvägarna och post- och televerket) har förmånstagarens anställning varit privat. I dessa fall kan ett anställningsförhållande som omfattas av den gällande lagen om pension för arbetstagare vara förknippat med tilläggspensionsarrangemang som avses i 18-20 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003). En person som omfattas av ett tilläggspensionsarrangemang kan ha en pensionsålder enligt minimiskyddet som är lägre än 62 år enligt villkoren för arbetsförhållandet, eller också kan tilläggspensions-skyddet basera sig på att grundpensionen fås i förtid vid en ålder som är lägre än 62 år. Med stöd av den föreslagna bestämmelsen kan en förmånstagare i förtid få fribrev som tjänats in i en anställning som omfattas av lagen om statens pensioner från motsvarande

ålder som pension som tjänats in i en privat anställning, dock tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 60 års ålder uppnåts. Förtidsminskningen är 0,6 % för varje månad för vilken pensionen tas ut i förtid innan förmånstagaren fyller 63 år. Innan förtidsminskningen görs skall pensionsbeloppet omräknas enligt 9 mom. så att det motsvarar 63 års ålder i fråga om förmånstagare födda före 1960.

I ikraftträdelsebestämmelsens 21 mom. föreskrivs om individuell förtidspension. En förmånstagare som är född före 1944 har rätt till individuell förtidspension vid fyllda 58 år. En förmånstagare som är född 1944-1946 och som avses i 4 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (1006/2002) har likaså rätt att få individuell förtidspension efter att ha fyllt 58 år. En förmånstagare som är född 1947 och som avses i samma moment har rätt till individuell förtidspension efter att ha fyllt 59 år. Dessa förmånstagare beviljas ålderspension i stället för den individuella förtidspensionen efter fyllda 63 år. Den rätt till pension för återstående tid som är en förutsättning för individuell förtidspension fastställs enligt de bestämmelser i lagen om statens pensioner som är i kraft före 2005. Pensionen skall likväl räknas ut enligt bestämmelserna i denna lag.

I ikraftträdelsebestämmelsens 22 mom. föreskrivs om arbetslöshetspension. De föreslagna ändringar som gäller fastställandet av pension för återstående tid återspeglas också i arbetslöshetspensionen. När de bestämmelser som gäller arbetslöshetspension tidigare har ändrats, har för sådana personer i vissa åldersklasser som varit arbetslösa vid tidpunkten för lagändringarnas ikraftträdande i ikraftträdelsebestämmelserna föreskrivits förmåner enligt tidigare bestämmelser.

Vid ingången av 1996 graderades tillväxtprocenten för återstående tid så att den återstående tiden räknas ut med en tillväxt på 1,5 % fram till 50 års ålder, 1,2 % i åldern 50-59 år och 0,8 % från och med fyllda 60 år. Enligt 9 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (1671/1995) tillämpas 10 § 1 och 3 mom. lagen om statens pensioner, sådana dessa lagrum lydde när den nämnda lagen

trädde i kraft, alltså på förmånstagare som är födda före 1943 och som den 1 januari 1996 hade rätt till arbetslöshetsdagpenning eller vuxenutbildningsstöd, dvs. tillväxten per år för den återstående tiden är 1,5 %. De förmånstagare som är födda 1942 är den yngsta åldersklass som fortfarande omfattas av denna ikraftträdelsebestämmelse. De fyller 65 år 2007.

Eftersom den ovan nämnda ikraftträdelsebestämmelsen garanterar dem som omfattas av den en återstående tid enligt 10 § 1 och 3 mom. lagen om statens pensioner, sådana dessa lagrum lydde den 31 december 1995, föreslås att dessa personers arbetslöshetspension till alla delar fastställs enligt nu gällande bestämmelser. Rätten till återstående tid fastställs således enligt 5 a och 5 b § i den gällande lagen om statens pensioner, den återstående tiden räknas som tid som berättigar till pension tills pensionsåldern eller en lägre avgångsålder uppnås, den lön som ligger till grund för den fastställs enligt 7 och 7 a-7 c § och tillväxten är alltså 1,5 % per år.

Beräkningen av arbetslöshetspensionen ändrades genom en lagändring (1229/1999) vid ingången av 2000 så att pensionsdelen för återstående tid inte längre lades till arbetslöshetspensionen. Pensionsdelen för återstående tid hänförs dock till ålders- och familjepension efter arbetslöshetspensionen. Enligt 4 mom. i lagändringens ikraftträdelsebestämmelse tillämpas på förmånstagare som är födda före 1945 och som den 1 januari 2000 var berättigade till arbetslöshetsdagpenning eller vuxenutbildningsstöd eller till vilka 1999 utbetalats arbetslöshetsdagpenning eller utbildningsstöd för minst hundra dagar sammanlagt, 9 a § 2 mom. lagen om statens pensioner, sådant det lyder då denna lag träder i kraft. Som en följd av denna bestämmelse hänförs återstående tid alltså till dessa förmånstagares arbetslöshetspension, uträknad antingen med en årlig tillväxt på 1,5 % enligt den ikraftträdelsebestämmelse för vilken redogjorts ovan eller med ovan avsedda graderade tillväxtprocenttal. Den yngsta åldersklass som berörs av denna ikraftträdelsebestämmelse, nämligen förmånstagare som är födda 1944, fyller 65 år 2009. Enligt förslaget skall också deras pension för återstående tid även i fortsättningen fastställas en-

ligt nu gällande lagstiftning.

Till arbetslöshetspensionen för andra förmånstagare som är födda före 1950 men som inte omfattas av de ikraftträdelsebestämmelser för vilka redogjorts ovan hänförs inte längre återstående tid, men till ålders- eller familjepension som beviljas därefter läggs återstående tid. Infaller dessa personers pensionsfall 2005 skall arbetslöshetspensionen enligt förslaget likväl räknas ut enligt de nuvarande bestämmelserna om arbetslöshetspension i lagen om statens pensioner och den återstående tid som läggs till ålderspensionen enligt nuvarande bestämmelser.

Arbetslöshetspensionen räknas ut enligt 9 a § 2 mom. lagen om statens pensioner så som den skulle ha räknats ut om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen när han eller hon blev arbetslös. Enligt de nu föreslagna bestämmelserna räknas återstående tid som tid som berättigar till pension fram till 63 års ålder, och tillväxtprocenten för den höjs till 1,3 % per år vid ingången av den månad som följer efter den under vilken förmånstagaren fyller 50 år när det gäller sådana pensioner i fråga om vilka pensionsfallet har inträffat den 1 januari 2006 eller därefter. Pensionslönen för den återstående tiden räknas likväl ut enligt nu gällande bestämmelser, och som index används nuvarande index.

I ikraftträdelsebestämmelsens 23 mom. föreskrivs om deltidspension. De nu föreslagna ändringarna gäller inte deltidspensionstagare som är födda före 1947. Dessa är redan skyddade genom 6 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (1006/2002). Om förmånstagare som är födda före 1947 börjar få deltidspension efter denna lags ikraftträdande, skall således de bestämmelser som gällde den 31 december 2002 tillämpas på villkoren för deltidspension. Dessa förmånstagare har alltså rätt att gå i deltidspension vid fyllda 56 år, och årstillväxten för en gammal förmånstagares tid med deltidspension är 2,0 % per år. För deltidsarbetet tillväxer deras pension på samma sätt som för övrigt arbete enligt de nya bestämmelserna. Enligt den sista meningen i bestämmelsen tillväxer ålderspensionen för förmånstagare som är födda 1947-1951 och som har fått deltidspension första gången efter att de fyllt 60 år med 1/12 %

(1,0 % per år) av den nedsättning av inkomsten som avses i 10 § 9 mom. i denna lag för varje månad för vilken förmånstagaren har fått deltidspension.

I ikraftträdelsebestämmelsens 24 mom. föreskrivs om rätten till deltidspension för förmånstagare som valt en särskild yrkesbaserad pensionsålder. En förmånstagare som har valt en särskild yrkesbaserad pensionsålder kan gå i deltidspension antingen efter att ha uppnått den valda särskilda pensionsåldern eller före det. En förutsättning är att förmånstagaren uppfyller de allmänna villkoren för deltidspension. Om en förmånstagare som har gjort detta val går i deltidspension efter att ha uppnått den valda särskilda pensionsåldern, förblir det tidigare valet i kraft och han eller hon kan övergå till ålderspension vid önskad ålder. Förmånstagaren kan således i stället för att gå i ålderspension fortsätta arbeta på deltid och samtidigt få deltidspension. Avsikten med denna bestämmelse är att stödja människor så att de väljer att stanna kvar i arbetslivet i stället för att heltidspensionera sig. Om en förmånstagare som har gjort detta val däremot går i deltidspension redan innan han eller hon har uppnått den valda särskilda pensionsåldern, förfaller det tidigare valet och de allmänna bestämmelserna om pensionsåldern i lagen om statens pensioner tillämpas på förmånstagaren.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 25 mom. gäller pensionstillväxten i fråga om förmånstagare som får invalidpension eller arbetslöshetspension för arbete som utförts under pensionstiden också de pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffat före denna lags ikraftträdande. Den pension som tillväxt för dessa perioder fogas till pensionen när den ändras till ålderspension, antingen vid 65 års ålder eller om invalidpensionstagaren när han eller hon gick i pension hade rätt till pension enligt tilläggsskyddet, vid en lägre pensionsålder eller avgångsålder. Likaså tillämpas enligt momentet vad som i denna lags 18 § 2-5 mom. bestäms om rätt till invalidpension samt om indragande, avbrytande eller justering av invalidpension på invalidpensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar före denna lags ikraftträdande.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 26 mom. tillämpas en nedre åldersgräns på 18 år

på efter 1986 födda förmånstagares arbetsinkomster som har tjänats in när denna lag har trätt i kraft. På så sätt tillväxer pensionen för personer som fyllt 18 år men inte 23 år, vilket för närvarande är den lägsta åldersgränsen för pensionstillväxt, från och med den tidpunkt lagen träder i kraft. På motsvarande sätt tillväxer pensionen inte på grundval av de arbetsinkomster som en förmånstagare som fyllt 68 år har tjänat in efter denna lags ikraftträdande.

I ikraftträdelsebestämmelsens 27 mom. föreslås att de nya bestämmelser som gäller fastställande av den lön som ligger till grund för pension för återstående tid skall tillämpas på pensionsfall som inträffar 2006 eller därefter. Övergången till det nya sättet att fastställa pensionen för återstående tid sker stegvis så att pensionen för återstående tid första gången 2006 delvis bestäms på grundval av arbetsinkomsterna före 2005 och arbetsinkomsterna under 2005. Som inkomst för 2004 används härvid den till årsinkomst ändrade pensionslön på grundval av vilken pensionen för den återstående tiden skulle ha beräknats enligt nu gällande bestämmelser om förmånstagaren hade blivit arbetsoförmögen den 31 december 2004. Om förmånstagaren inte då hade haft rätt till pension innefattande återstående tid, skall det vid beräkningen av ny pension för den återstående tiden anses att förmånstagaren inte har haft några som helst arbetsinkomster 2004.

Efter 2006 utökas de kalenderår som skall beaktas med ett år i sänder. Grunden för pension för återstående tid kommer således att omfatta fem hela kalenderår före det år då pensionsfallet inträffade när det gäller sådana invalidpensioner i fråga om vilka arbetsoförmågan börjar 2010. Granskningstiden skall på motsvarande sätt förlängas stegvis med ett år i sänder. Om pensionsfallet inträffar 2006, är granskningstiden enligt huvudregeln 24 månader. Enligt huvudregeln omfattar granskningstiden sålunda fem kalenderår också när det gäller invalidpensioner som börjar 2010. På motsvarande sätt bestäms också den tid som avses i 5 a § 6 mom. Förutsättningen för arbetspensionsrehabilitering är att förmånstagaren har minst 25 133,40 euro i arbetsinkomster under en granskningstid om fem år för återstående tid. Enligt för-

slaget beaktas vid bedömningen av förutsättningarna för rehabilitering de verkliga inkomsterna för tiden före 2005. Inkomster beaktas för de fem kalenderåren före dagen för rehabiliteringsfallet.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 28 mom. beviljas förhöjning enligt 7 d § när det gäller invalidpensioner första gången vid ingången av 2010. Den beviljas också i fråga om invalid- och familjepensioner som börjat före denna lags ikraftträdande enligt den förhöjningsprocent som motsvarar invalidpensionstagarens eller förmånslåtarens ålder vid förhöjningstidpunkten, dvs. vid ingången av 2010.

Ikraftträdelsebestämmelsens 29 mom. gäller pensionsskydd som före den 1 juli 1969 tjänats in i anställningsförhållanden vid vissa gamla lagstadgade inrättningar som någon gång har fått statsbidrag. När lagen om vissa pensioner, som skall betalas av statsmedel (382/1969) trädde i kraft överfördes dessa inrättnings pensionsansvar på staten, beräknat enligt grunderna i den då gällande lagen om pension för arbetstagare. Nu föreslås sättet att räkna bli ändrat i analogi med lagen om statens pensioner för att det skall vara tekniskt möjligt att räkna ut den pension som har tjänats in till utgången av 2004. Ändringen kan leda till att pensionstillväxten för några förmånstagare förbättras en aning när det gäller anställningar före den 1 juli 1969. Orsaken till detta är att tillväxtprocenten för det s.k. grundpensionsskyddet enligt lagen om statens pensioner då var högre än grundpensionens tillväxt enligt lagen om pension för arbetstagare. Bestämmelsen behövs för att också den tid som föregår överföringen av ansvaret skall kunna räknas med i det fribrevsbelopp som följer lagen om statens pensioner och som beräknas vid utgången av 2004. Bestämmelsen gäller bara nya pensionsfall som inträffar efter 2004.

I ikraftträdelsebestämmelsens 30 mom. föreskrivs om fastställande av förmånstagares rätt till pension när en inrättning överförs från kommunen till staten. Anställda som omfattas av lagen om kommunala pensioner har övergått till statens pensionssystem från uppgifter som avses i de lagar som nämns i momentet. Eftersom den s.k. utlösningsprincipen inom de offentliga pensionssystemen

har satts i kraft först senare, föreskrevs i de lagar som nämns i momentet separat för varje överföring om trygghand av pensionskyddet. Enligt dessa överföringslagar fick förmånstagarna inom statens pensioner räkna sig till godo också den anställning som omfattades av lagen om kommunala pensioner, förutsatt att anställningen hos staten fortgår oavbrutet fram till pensionsfallet. Enligt överföringslagarna hade förmånstagarna också rätt att välja pensionslag så att pensionskyddet också efter överföringen bestäms enligt lagen om kommunala pensioner. En förutsättning för detta skydd är att förmånstagaren fortsätter i den anställning hos staten till vilken han eller hon överfördes från det kommunala anställningsförhållandet. De tjänstgöringstider som påverkar beloppet av förmånstagarens pension framgår således först i samband med pensioneringen. Eftersom en av förutsättningarna för pensionsreformen är att den pension som förmånstagarna har tjänat in till utgången av 2004 färdigt kan räknas ut, föreslås att överföringsförmånen i dessa fall kvarstår om den gäller vid utgången av 2004. Härvid skall också en tidigare anställning som omfattas av lagen om kommunala pensioner beaktas när det pensionsskydd enligt lagen om statens pensioner som har tjänats in till utgången av 2004 fastställs.

I ikraftträdelsebestämmelsens 31 mom. föreskrivs om fastställande av förmånstagares rätt till pension när en inrättning överförs från staten till kommunen. Anställda som omfattas av lagen om statens pensioner har övergått till det kommunala pensionssystemet från uppgifter som avses i de lagar som nämns i momentet. Enligt dessa överföringslagar fick förmånstagarna välja pensionslag så att pensionsskyddet utifrån anställningen också efter överföringen bestäms enligt lagen om statens pensioner. Om detta val är i kraft vid utgången av 2004, beräknas för förmånstagaren pension enligt lagen om statens pensioner i fråga om anställningar för vilka pension tjänats in till utgången av 2004 och förmånstagaren bibehåller rätten till pension enligt lagen om statens pensioner, om personens kommunala anställningsförhållande fortsätter oavbrutet fram till pensionsfallet.

I 32 § bestäms om den ålderspension som

efter att förmånstagaren fyllt 63 år beviljas i stället för invalidpension. Förutsättningen för tilläggspensionsdel är att förmånstagarens anställning fortgår oavbrutet antingen fram till den personliga pensionsåldern eller att han eller hon medan anställningen fortgår blir arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till invalidpension. Motsvarande rätt har en person som har rätt till tilläggspensionskydd enligt något offentligt pensionssystem eller som på grund av kommunalisering av verksamheten överförs från pensionsskyddet enligt lagen om statens pensioner till lagen om kommunala pensioner. Också då förutsätts att anställningen hos kommunen eller en annan offentlig anställning fortgår fram till pensionsfallet, dvs. till uppnåendet av ålderspensionsåldern eller till tidpunkten för arbetsoförmågan.

Om en sådan förmånstagare som är berättigad till tilläggspensionsdel blir arbetsoförmögen efter uppnådd 63 års ålder men före sin personliga pensionsålder undersöks hans eller hennes rätt till invalidpension, men i stället för invalidpension beviljas han eller hon direkt ålderspension. Rätten till återstående tid upphör efter uppnådd 63 års ålder, så beloppet av invalidpensionen är det samma som beloppet av ålderspensionen. I invalidpensionen beaktas dock inte inkomsterna under pensionsfallsåret utan pensionen tillväxer för året i fråga på basis av inkomsterna för återstående tid. Eftersom inkomsterna för återstående tid inte fastställs i dessa situationer bestäms pensionstillväxten enligt ålderspensionens tillväxt. Även om pensionen beviljas som ålderspension före förmånstagarens personliga pensionsålder görs inte den omvandling av pensionen som avses i 9 mom. eftersom pensionen beviljas på grund av arbetsoförmåga.

Pensionen börjar vid ingången av kalendermånaden efter ansökan eller av särskilda skäl tidigare. Ett särskilt skäl är t.ex. att rätten till lön upphör tidigare än förmånstagaren har ansökt om pension. Pensionen kan dock börja tidigast vid ingången av månaden efter arbetsoförmågans inträde.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 33 mom. gäller den skyldighet för den som får invalidpension att meddela om han eller hon börjar förvärvsarbete också invalidpensioner

i fråga om vilka pensionsfallet infaller före denna lags ikraftträdande samt individuell förtidspension.

I ikraftträdelsebestämmelsens 34 mom. föreskrivs om en s.k. skyddsklausul för sådana exceptionella fall där förmånstagarens pensionsskydd inom ramen för lagen om statens pensioner är mindre än den pensionstillväxt förmånstagaren skulle ha fått med stöd av lagen om pension för arbetstagare för samma yrkesbana. En sådan ytterst sällsynt situation kan uppstå för de förmånstagare som är födda före 1945 och som förlorat sitt tilläggs-pensionsskydd, och som har en yrkesbana som är längre än 35 år före 2005 och som inom ramen för lagen om pension för arbetstagare skulle ha uppnått rätt till en årlig tillväxt om 2,5 % efter uppnådd 60 års ålder. Denna tillväxt enligt lagen om pension för arbetstagare kan under långa yrkesbanor leda till att den pension som har intjänats överstiger maximibeloppet 60 %. Eftersom man inom den privata sektorns pensionssystem 2005 inte längre samordnar intjänade pensioner kan arbetstagarna inom den privata sektorns pensionssystem ha rätt till en pensions-tillväxt som överskrider 60 % redan från och med ingången av 2005.

För att en sådan exceptionell situation skall undvikas höjs den samordningsgräns enligt 5 mom. för förmånstagare födda 1940-1949 så, att 5 procentenheter läggs till samordningsgränsen för dem som är födda 1940. Tillägget minskar med en procentenhet per år så, att till samordningsgränsen för dem som är födda 1944 läggs en procentenhet och för dem som är födda 1945 görs inget tillägg. Förutsättningen för tillägget är att förmånstagaren har förlorat den rätt till tilläggs-pensionsdel som avses i 6 mom.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 35 mom. tillämpas bestämmelserna i 3 a § 1-5 mom. om sista pensionsanstalt inte om en pensionsanstalt inom den privata sektorn vid fastställandet av pensionen tillämpar de nu gällande bestämmelserna och pensionsanstalt inom den offentliga sektorn tillämpar de bestämmelser som träder i kraft vid ingången år 2005 eller tvärtom. Detta innebär att olika beräkningsregler skulle tillämpas vid beräkandet av pensionen. Vid justeringen av inkomsterna skulle t.ex. det så

kallade hälftenindexet tillämpas inom det ena systemet och den nya lönekoeficient inom det andra systemet. Därför skulle iakttagandet av arrangemanget med sista pensionsanstalt föranleda stora förändringar i datasystemen, som det inte är ändamåls-enligt att genomföra med tanke på de förhållandevis få fall som aktualiseras under ikraftträdelseskedet. Pensionsanstalter kan dock, om de så önskar, avtala om att arrangemanget med sista pensionsanstalt iakttas också i dessa situationer.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 36 mom. justeras alla löpande arbetspensioner första gången vid ingången av 2005 med det arbetspensionsindex som avses i 16 § och där vägningskoefficienten för inkomstnivåindex är 20 % och vägningskoefficienten för konsumentprisindex 80 %.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 37 mom. kan åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter vidtas innan lagen träder i kraft.

I ikraftträdelsebestämmelsens 38 mom. föreslås att 1 § förordningen om statens pensioner (611/1966), sådant detta lagrum lyder i förordning 987/1971, upphävs eftersom bestämmelsen överförs från förordningen till lagen.

1.2. Lagen om statens familjepensioner

5 §. I 1 mom. föreskrivs hur familjepensionens storlek bestäms. Momentet föreslås bli utökat med en bestämmelse som anger att om förmånslåtare har arbetat under sin tid med pension, beaktas den pension som intjänats på grundval av detta arbete när familjepensionen fastställs. Till momentet fogas också en bestämmelse om att justering av pensionen med livslängdskoefficienten inte beaktas i förmånslåtarens ålderspension. Eftersom efterlevandepensionen enligt 5 b § justeras med en livslängdskoefficient när pensionerna samordnas förhindrar detta att efterlevandepensionen justeras två gånger med livslängdskoefficienten. På barnpensioner inverkar livslängdskoefficienten på så sätt inte alls.

5 a §. Paragrafen är ny. I paragrafen föreslås en bestämmelse om en engångsförhöjning av familjepensionen enligt 7 d § lagen

om statens pensioner. Om förmånslåtare uppbar invalidpension eller rehabiliteringsstöd vid sin död, läggs till denna pension som ligger till grund för familjepensionen den förhöjning som förmånslåtare skulle ha fått om dödsfallet inte hade inträffat och pensionen hade fortgått i sammanlagt fem hela kalenderår. Förhöjningen görs alltså i det skede då förmånslåtare själv också skulle ha fått den. Om förmånslåtare ännu inte uppbar pension, räknas som grund för familjepensionen den invalidpension som förmånslåtare skulle ha fått om han eller hon i dödsögonblicket i stället hade blivit arbetsoförmögen. Till den invalidpension som räknats ut på detta sätt läggs den engångsförhöjning som förmånslåtare skulle ha fått om pensionen hade fortgått i fem hela kalenderår. Också då görs tilläget vid den tidpunkt då förmånslåtare själv också skulle ha fått det om han eller hon på sin dödsdag i stället hade blivit arbetsoförmögen.

5 b §. Paragrafen är ny. I paragrafen föreslås en bestämmelse om hur den livslängdskoefficient som avses i 7 e § lagen om statens pensioner tillämpas på familjepension som betalas som efterlevandepension. Efterlevandepensionen omvandlas vid pensionsjämkningen med den livslängdskoefficient som fastställts för året i fråga. Första gången justeras de efterlevandepensioner som börjar 2010 med livslängdskoefficienten.

6 §. För närvarande föreskrivs i paragrafen om samordning av familjepension enligt lagen om statens familjepensioner med andra familjepensioner och med primära ersättningar som grundar sig på lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen och lagen om olycksfall i militärtjänst. Eftersom samordningen med andra familjepensioner frångås, stryks bestämmelsen om detta i 1 mom. samt slopas 2, 4 och 5 mom. Samordningen av familjepensionen med primära förmåner enligt 8 § 1 och 5 mom. lagen om pension för arbetstagare kvarstår likväl. Enligt 1 mom. görs denna samordning i tillämpliga delar enligt 8 § lagen om pension för arbetstagare.

Det föreslagna 2 mom. motsvarar det nuvarande 3 mom.

7 §. I 3 mom. föreslås bestämmelsen om s.k. efterkarenstid när det gäller återstående

tid bli slopad på grund av den ändring som gäller pension för återstående tid.

7 a §. Markbeloppen i 1 mom. föreslås bli ändrade till euro och till 2004 års indexnivå. Den sista meningen i momentet överförs till ikraftträdelsebestämmelsen. Enligt denna mening uppgår pensionsjämkningsgrunden år 1990 i stället för 42,89 euro till 58,53 euro, från vilket belopp dras av 1,12 euro varje följande år, om pensionsjämkning första gången förrättas före år 2004.

11 §. I 1 mom. föreskrivs om justering av förmånslåtarens pensionsgrundande lön då familjepensionen beviljas. I 1 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken de belopp som anges i lagen samt förmånslåtarens arbetsinkomst för vart och ett av de år för vilket familjepensionen räknas ut justeras med lönekoefficienten. I lönekoefficienten är vägningskoefficienten för förändringar i lönenivån 0,8 och vägningskoefficienten för förändringar i prisnivån 0,2. Lönekoefficienten fastställs årligen genom en förordning av social- och hälsovårdsministeriet med stöd av 7 b § lagen om pension för arbetstagare. Hänvisningen i 2 mom. till lagen om pension för arbetstagare förslås bli preciserad.

12 §. I 5 mom. föreskrivs om utbetalning av familjepensionen som ett engångsbelopp. Det markbelopp som avses i lagrummet föreslås bli ändrat till euro.

25 §. Som nytt 2 mom. föreslås en ny bestämmelse om att de belopp som nämns i denna lag avser summor som motsvarar värdet ett (1,000) av den lönekoefficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Ikraftträdelsebestämmelse

Lagen om ändring av lagen om statens familjepensioner föreslås träda i kraft den 1 januari 2005.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 2 mom. tillämpas lagen på familjepensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar efter det att lagen har trätt i kraft. På sådan familjepension i fråga om vilken pensionsfallet inträffar 2005 skall enligt förslaget likväl de bestämmelser tillämpas som gällde före denna lags ikraftträdande.

Till ikraftträdelsebestämmelsens 3 mom.

föreslås den sista meningen i gällande 7 a § 1 mom. bli överförd. Samtidigt ändras beloppen så att de motsvarar värdet ett (1,000) av lönekoeficienten 2004, varvid man som pensionsjämningsgrund 1990 i stället för 649,69 euro använder 886,61 euro, från vilket belopp dras av 16,97 euro varje följande år.

I ikraftträdelsebestämmelsens 4 mom. föreskrivs om samordning av familjepensionen. För närvarande räknas familjepensionen ut enligt förmånslåtarens icke samordnade pension, och en egen samordning görs för familjepensionen. Eftersom samordningen slopas i arbetspensionssystemet för den privata sektorn genom bestämmelser som träder i kraft vid ingången av 2005 genom att pensioner som beviljas efter denna tidpunkt inte längre samordnas, kan familjepensioner enligt lagen om statens familjepensioner inte längre samordnas på samma sätt som förut. Därför föreslås att om förmånslåtarens redan har pension innan denna lag träder i kraft, skall samordningen av den familjepension som beviljas efter honom eller henne göras på det sätt som anges i 12 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (/). Om förmånslåtarens däremot ännu inte har pension när denna lag träder i kraft och den pension som han eller hon har tjänat in till utgången av 2004 räknas ut enligt 5 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (/), bestäms också familjepensionen för denna tid utifrån förmånslåtarens pension som har räknats ut på detta sätt.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 5 mom. justeras alla löpande familjepensioner första gången vid ingången av 2005 via hänvisningen i 11 § 2 mom. i denna lag med det i 9 § lagen om pension för arbetstagare avsedda pensionsindex där vägningskoeficienten för konsumentprisindex är 80 % och vägningskoeficienten för inkomstnivåindex 20 %.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 6 mom. får åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter vidtas innan lagen träder i kraft.

1.3. Lagen om upphävande av lagen om ordnande av pensionsskydd i statliga anställningsförhållanden som varar kortare tid än en månad

På grund av de föreslagna ändringarna skall lagen om statens pensioner tillämpas på alla anställningar oavsett hur länge de varar. Därför föreslås att den separata lagen om ordnande av pensionsskydd i statliga anställningsförhållanden som varar kortare tid än en månad upphävs genom en särskild lag om upphävande.

1.4. Lagen om ändring av 35 § statstjänstemannalagen

35 §. I paragrafen anges avgångsåldern för tjänstemän. Den allmänna avgångsåldern för tjänstemän är numera 65 år. Eftersom den nu föreslagna ändringen av lagen om statens pensioner möjliggör en smidig pensionering i åldern mellan 63 och 68 år och pensionsskydd kan tjänas in tills man fyller 68 år, föreslås att den allmänna avgångsåldern för tjänstemän ändras till 68 år. Det vore även skäl att ändra skollagstiftningen så att avgångsåldern för lärare blir 68 år.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2005. För de föreslagna tillämpningsbestämmelserna redogörs i samband med motiveringen till respektive lag.

3. Lagstiftningsordning

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 60/2002 rd behandlat regeringens proposition med förslag till ändring av pensionslagstiftningen (RP 242/2002 rd). Syftet med den proposition som nu behandlas är att genomföra samma ändringar inom statens pensionslagstiftning, varför frågorna huvudsakligen är desamma när det gäller att avgöra lagstiftningsordningen.

I det nämnda utlåtandet säger grundlagsutskottet att den konstitutionella bedömningen av ändringarna i pensionslagstiftningen framför allt bygger på två element, det i 15 § grundlagen reglerade egendomsskyddet och garantierna i 19 § 2 mom. för en grundläggande försörjning. Vad gäller det konstitutionella skyddet för pensionsförmåner har det enligt utskottet (GrUU 13/1995 rd) "uttryckligen varit fråga om skydd för en konkret in-

tjänad ekonomisk förmån och inte till exempel om skydd för ett visst pensionssystem. Enligt statsförfattningen är utgångspunkten att det kan stadgas genom en vanlig lag om substansen i ett pensionssystem så att det också inverkar på dem som står i ett anställningsförhållande. Frågor som kan regleras genom en vanlig lag är bland annat pensionsåldern, pensionstillväxten och pensionens målnivå, om inte något annat följer av någon särskild orsak. En sådan särskild orsak kan framför allt tänkas vara att eventuella ändringar i ett pensionssystem till vissa delar kan leda till en oskäligen försämring av pensionsförmåner som är att betrakta som intjänade."

Grundlagsutskottet påpekar att pensionssystemet enligt proposition 242/2002 rd läggs om stegvis på många punkter. Det kan ses som en indikator på ett konstitutionellt betydelsefullt skydd för de förväntningar dessa åldersklasser berättigat hyser och som oförutsedda ändringar i pensionssystemen strax före pensioneringen annars skulle kunna krossa. Liknande stegvisa omläggningar genomförs enligt den proposition som nu behandlas. Statens pensionslagstiftning avviker från det privata pensionssystemet genom att det i statens pensionssystem enligt olika övergångsbestämmelser finns ett antal gällande pensionsåldrar och särskilda pensionsåldrar som är lägre än inom den privata sektorns pensionssystem. Alla dessa övergångsbestämmelser skall enligt förslaget tas med i 14, 15, 18, 19 och 22—24 mom. i lagens ikraftträdelsebestämmelse. I ikraftträdelsebe-

stämmelsens 26 och 28 mom. föreslås bestämmelser enligt vilka åldersgränserna skall träda i kraft på samma sätt som inom den privata sektorns pensionslagar.

I statens pensionssystem föreslås en likadan livslängdskoefficient i 7 e § lagen om statens pensioner som inom den privata sektorn. Grundlagsutskottet påpekade att "koefficienten inte bara tas i bruk exempelvis för vissa pensionärsgrupper utan att den är en allmän och permanent omläggning i fråga om hela pensionsskyddet. Livslängdskoefficienten är följaktligen inte konstitutionellt sett problematisk med tanke på grundlagens bestämmelser om egendomsskydd."

I fråga om skyddet för den grundläggande försörjningen säger grundlagsutskottet: "Exempelvis förslaget att personer födda 1950 och därefter inte längre skall få arbetslöshetspension kompenseras med att rätten till utkomstskydd för arbetslösa kvarstår tills personen fyller 65 år." När det gäller statens pensionssystem är situationen densamma.

Till övriga delar kan det konstateras att lagändringarna inte ingriper i de rättigheter som skyddas genom grundlagen. Ändringarna gäller pensionsfall som inträffar efter ändringarnas ikraftträdande, och de innebär inte något ingripande i den pension som intjänats fram till ikraftträdandet. Regeringen anser att de föreslagna lagar som ingår i propositionen kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om statens pensioner**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner (280/1966) 1 § 5-12 mom., 5 § 2, 4, 5 och 7 mom., 9 § 6 mom., 9 c §, 10 § 2 mom. samt 11, 19 och 27 §,

dessas lagrum sådana de lyder, 1 § 5 mom. och 27 § i lag 625/2000, 1 § 6 och 7 mom. i lag 333/1986, 1 § 8 mom. och 9 § 6 mom. i lag 1671/1995, 1 § 9-12 mom. i lag 775/2001, 5 § 2 mom. i lag 1153/1997, 5 § 4 mom., 10 § 2 mom., 11 och 19 § i lag 1528/1993, 5 § 5 mom. i lag 902/1979, 5 § 7 mom. i lag 215/1979, 9 c § i lag 103/1989 och 1006/2002 samt i nämnda lagar 1528/1993 och 775/2001,

ändras 1 § 3 och 4 mom., 2 §, 3 § 3 och 4 mom., 3 a § 1 mom., 4 §, 5 § 1 och 8 mom., 5 a, 5 b, 6, 7 och 7 a – 7 e §, 8 § 1 och 2 samt 5 och 6 mom., 9 § 2 och 4 mom., 9 a § 1 och 2 mom., 9 b §, 9 d § 1, 3 och 5-7 mom., 10 § 1, 4-7, 9 och 10 mom., 10 a, 10 b och 12 §, 13 § 1 mom., 14 § 4 mom., 15 § 1, 2 och 5 mom., 15 a § 1-6 mom., 16, 16 a och 16 b §, 17 b § 2, 3 och 7 mom., 18 §, 18 a § 1 mom., 18 b § 1 mom., 18 c § 2 och 3 mom., 18 d, 18 e och 20 §, 26 § 2 mom., 26 a § 2 mom. och 28 § 1 mom.,

av dessa lagrum 1 § 3 mom., 4 §, 8 § 5 mom., 10 § 1 och 7 mom., 13 § 1 mom. och 15 § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1528/1993, 1 § 4 mom. samt 8 § 1 och 6 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1153/1997, 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 793/1968 och 21/1989 samt i nämnda lagar 103/1989, 1528/1993, 1671/1995, 1153/1997 och 775/2001, 3 § 4 mom., 9 d § 5 mom. och 15 a § 2 och 4 mom. sådana de lyder i nämnda lag 103/1989, 3 a § 1 mom., 15 § 1 mom. och 17 b § 7 mom. sådana de lyder i lag 1184/2003, 5 § 1 mom. sådant det lyder i lag 851/1971, 5 § 8 mom., 7 a och 7 e §, 9 § 2 och 4 mom., 10 § 4, 9 och 10 mom. och 15 a § 6 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1671/1995, 5 a § sådan den lyder i nämnda lagar 1528/1993 och 1006/2002, 5 b § sådan den lyder i lag 1231/1995 och i nämnda lag 1528/1993, 6 § sådan den lyder i lag 1026/1982 samt i nämnda lagar 851/1971 1528/1993, 1671/1995 och 775/2001, 7 § sådan den lyder i nämnda lagar 1671/1995 och 775/2001, 7 b § sådan den lyder i lag 84/2001 och i nämnda lag 1671/1995, 7 c § sådan den lyder i nämnda lagar 1671/1995 och 1184/2003, 7 d § sådan den lyder i nämnda lagar 1153/1997 och 775/2001, 8 § 2 mom. och 9 d § 6 mom. sådana de lyder i nämnda lag 775/2001, 9 a § 1 och 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1229/1999, 9 b § sådan den lyder i nämnda lagar 103/1989 och 1528/1993, 9 d § 1 mom. sådant det lyder i nämnda lagar 103/1989, 1528/1993 och 625/2000, 9 d § 3 mom. sådant det lyder i lag 226/1998, 9 d § 7 mom. sådant det lyder i lag 939/1999, 10 § 5 och 6 mom. samt 14 § 4 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1006/2002, 10 a § sådan den lyder i lag 1175/1996 samt i nämnda lagar 1528/1993, 1671/1995 och 775/2001, 10 b § sådan den lyder i lagarna 103/1989, 1528/1993 och 1229/1999, 12 § sådan den lyder i lag 638/1994 samt i nämnda lagar 1528/1993 och 1671/1995, 15 § 5 mom. sådant det lyder i lag 381/2001, 15 a § 1, 3 och 5 mom. sådant det lyder i lag 326/1985, 16 § sådan den lyder i lag 664/1976 och i nämnda lag 1671/1995, 16 a § sådan den lyder i lag 414/1982, 16 b § sådan den lyder i nämnda lagar 381/2001 och 1184/2003, 17 b § 2 och 3 mom. sådana de lyder i nämnda lag 625/2000, 18 § sådan den lyder i lag 656/2002 samt i nämnda lagar 326/1985, 103/1989, 1528/1993 och 1671/1995, 18 a § 1 mom. sådant det lyder i lag 91/1985, 18 b § 1 mom., 18 c § 2 och 3 mom., 18 d och 18 e § sådana de lyder i lag 1217/2003, 20 § sådan den lyder i nämnda lagar 851/1975, 103/1989 och 1229/1999, 26 § 2 mom. och 26 a § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag 656/2002,

fogas till lagen nya 1 a och 5 c §, till 8 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1180/1996 samt

i nämnda lagar 1528/1993, 638/1994, 1153/1997, 939/1999 och 775/2001, ett nytt 5 mom., varvid de ändrade 5 och 6 mom. blir 6 och 7 mom., till 9 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lagar 851/1971, 103/1989, 1671/1995 och 1006/2002, ett nytt 8 mom., till 9 a §, sådan den lyder i nämnda lagar 1229/1999 och 1006/2002, ett nytt 5 mom., till 10 §, sådan den lyder i nämnda lagar 1528/1993, 638/1994, 1671/1995 och 1006/2002, ett nytt 11 mom., till 17 b §, sådan den lyder i nämnda lagar 625/2000 och 1184/2003, ett nytt 8 mom., till 18 b §, sådan den lyder i nämnda lag 1217/2003, nya 7 och 8 mom., till 26 §, sådan den lyder i nämnda lag 656/2002, ett nytt 3 mom. och till 28 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 568/1975, ett nytt 3 mom. som följer:

1 §

Såsom i 1 mom. avsedd person betraktas även personer som står i tjänste- eller arbetsförhållande till riksdagen samt riksdagens justitieombudsman och riksdagens biträdande justitieombudsman.

Ett tjänste- eller arbetsförhållande som avses i 1 mom. benämns i denna lag anställning och en person som avses i samma moment förmånstagare. Med gammal förmånstagare avses i denna lag förmånstagare som den 31 december 1992 hade en anställning som omfattas av denna lag och som har fortgått oavbrutet och fortgår oavbrutet fram till den personliga pensionsåldern. I invalidpensionsfall skall anställningen fortgå oavbrutet fram till dess arbetsförmågan börjar. Vid tillämpning av detta moment anses en anställning fortsätta utan avbrott om den arbetsinkomst som erhålls av anställningen varje år uppgår till sammanlagt minst 6 000 euro. Om arbetsinkomsten under något år likväl understiger 6 000 euro skall förmånstagaren visa att anställningen har varit i kraft utan avbrott. Fortgår en gammal förmånstagares anställning på ovan i detta moment avsett sätt inte oavbrutet fram till den personliga pensionsåldern, anses förmånstagaren vid tillämpningen av denna lag vara en ny förmånstagare.

1 a §

Utan hinder av vad som bestäms i 1 § 4 mom. skall en förmånstagare som i samband med kommunalisering av verksamheten har övergått från anställning som omfattas av statens pensionsskydd till anställning som omfattas av lagen om kommunala pensioner (549/2003) i fråga om sin anställning före kommunaliseringen betraktas som gammal förmånstagare enligt 1 § 4 mom. En förut-

sättning är att förmånstagaren den 31 december 1992 hade en fortlöpande anställning som omfattas av statens pensionsskydd och att denna anställning på det sätt som föreskrivs i 1 § 4 mom. i denna lag fortgår oavbrutet fram till kommunaliseringen. Efter kommunaliseringen skall en anställning som omfattas av lagen om kommunala pensioner på det sätt som avses i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om kommunala pensioner (/) fortgå oavbrutet fram till den pensionsålder som motsvarar den personliga pensionsålder som avses i denna lag.

Invalidpensioner enligt lagen om kommunala pensioner, vilka har beviljats med tillämpning av bestämmelser som motsvarar 5 a §, jämföras med pensioner som har beviljats med tillämpning av det nämnda lagrummet. En förutsättning för erhållande av ålderspension är utöver de villkor som anges i 8 § 1 mom. att den anställning som omfattas av lagen om kommunala pensioner har upphört.

En förmånstagare som har haft sådan rätt att välja pensionsålder som avses i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (103/1989) senast den 30 juni 1999 enligt de bestämmelser som gällde före den 1 juli 1989 och som har gjort en anmälan om ett sådant val, behåller sin rätt till nämnda pensionsålder förutsatt att hans eller hennes anställning som omfattas av lagen om kommunala pensioner fortgår utan avbrott från kommunaliseringen fram till den pensionsålder som avses i sista meningen i 1 mom. I fråga om den som gjort en anmälan om val gäller att med anställningstid som förutsätts för erhållande av ålderspension jämföras från och med kommunaliseringen anställning som omfattas av lagen om kommunala pensioner och som motsvarar förmånstagarens anställning hos staten före

kommunaliseringen i en uppgift som berättigar till den lägre pensionsåldern.

2 §

Denna lag gäller inte

1) anställning före den kalendermånad som följer efter den kalendermånad under vilken förmånstagaren fyller 18 år,

2) anställning efter den kalendermånad under vilken förmånstagaren fyller 68 år,

3) anställning på basis av vilken förmånstagaren med stöd av någon annan lag har rätt till pension,

4) anställning utomlands i statens tjänst, om den anställda inte är finsk medborgare.

3 §

Vid finansministeriet finns statens pensionsdelegation vars medlemmar förordnas av finansministeriet för tre år i sänder bland personer som föreslagits av finansministeriet samt av de mest representativa centralorganisationerna för statens tjänstemän och arbetstagare. Delegationen har till uppgift att vara förhandlingsorgan enligt lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar (681/1988) och enligt samarbetsavtalen, göra framställningar och avge utlåtanden samt vara rådgivande organ i pensionsfrågor. Närmare bestämmelser om delegationens uppgifter och sammansättning kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Vid statskontoret finns en delegation för ärenden gällande arbetsförmåga och rehabilitering vars medlemmar förordnas av finansministeriet för tre år i sänder bland personer som föreslagits av finansministeriet samt av de mest representativa centralorganisationerna för statens tjänstemän och arbetstagare. Delegationen har till uppgift att styra och följa den praxis som tillämpas vid bedömningen av arbetsförmågan och i rehabiliteringsfrågor. Närmare bestämmelser om delegationens uppgifter och sammansättning kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 a §

Om förmånstagaren har omfattats av pensionsskydd såväl enligt denna lag som enligt lagen om kommunala pensioner (549/2003), pensionslagen för evangelisk-lutherska kyr-

kan (298/1966), lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001) (pensionslagar för den offentliga sektorn) eller enligt en lag som nämns i 8 § 4 mom. 1,2 eller 10-13 punkten lagen om pension för arbetstagare (pensionslagar för den privata sektorn) och om han eller hon vid tidpunkten för pensionsfallet eller därförinnan senast hade sådan anställning som omfattas av denna lag, skall statskontoret i egenskap av sista pensionsanstalt

1) ge en beslutssammanställning som upp- tar statskontorets beslut samt beslut av pensionsanstalter som sköter pensionsskydd enligt andra pensionslagar för den offentliga sektorn (pensionsanstalt för den offentliga sektorn) samt motsvarande familjepensionsskydd samt beslut av sådana i 10 d § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare avsedda pensionsanstalter (pensionsanstalt för den privata sektorn) som sköter pensionsskydd enligt pensionslagar för den privata sektorn samt motsvarande familjepensionsskydd,

2) sköta utbetalningen av de pensioner som avses i beslutssammanställningen och pensionsanstaltens övriga uppgifter i anslutning till pensionerna, och

3) behandla och avgöra även pensioner som tillväxt på basis av en förmån som avses i 6 §.

4 §

Förmånstagare har rätt att gå i ålderspension under tiden mellan uppnådd 63 och uppnådd 68 års ålder. Om villkoren för beviljande av ålderspension bestäms i 8 §.

På ansökan beviljas ålderspension i förtid tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 62 års ålder uppnåtts minskad så som bestäms i 10 a § 1 mom. Ålderspension beviljas såsom uppskjuten efter att 68 års ålder uppnåtts och så höjd som föreskrivs i 10 a § 2 mom.

På förtida och uppskjuten ålderspension tillämpas i övrigt vad som i denna lag bestäms om ålderspension.

5 §

Till pension berättigar arbetsinkomst som erhållits av anställning och som förmånstagaren har förtjänat från ingången av kalendermånaden efter den kalendermånad under vilken 18 års ålder uppnåtts till utgången av den

månad under vilken 68 års ålder uppnåtts. Till pension berättigar dock inte arbetsinkomsterna under det år då arbetsförmågan började om den återstående tiden vid fastställandet av invalidpensionen har räknats såsom till pension berättigande på det sätt som föreskrivs i 5 a §.

Finansministeriet kan i enskilda fall, då statens fördel kräver det, bestämma att såsom pensionstid helt eller delvis skall räknas den tid sedan förmånstagaren fyllt 23 år som i övrigt inte skulle räknas såsom pensionstid, dock inte tiden efter den 31 december 2004.

5 a §

När invalidpensionen fastställs skall även tiden från ingången av det kalenderår under vilket arbetsförmågan började till utgången av den kalendermånad då förmånstagaren uppnått 63 års ålder eller en lägre pensionsålder eller avgångsålder (återstående tid) räknas såsom till pension berättigande tid. En förutsättning är dock att förmånstagaren under det år då arbetsförmågan började och de omedelbart föregående tio kalenderåren har haft minst 12 566,70 euro i sådana arbetsinkomster som omfattas av en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Den arbetsinkomst som pensionen för den återstående tiden grundar sig på (inkomst för den återstående tiden) bestäms på grundval av de arbetsinkomster enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare vilka förmånstagaren har erhållit under de fem kalenderår som föregick det år under vilket arbetsförmågan började (granskningstiden). När inkomsten för den återstående tiden bestäms skall årsinkomsterna justeras enligt 7 c §. Inkomsten för den återstående tiden är summan av de på så sätt justerade arbetsinkomster som erhållits under granskningstiden delad med sextio.

När inkomsten för den återstående tiden bestäms medräknas också en under granskningstiden erhållen, med lönekoeficienten enligt 7 c § justerad inkomst eller arbetsinkomst som ligger till grund för en sådan förmån som nämns i 6 §.

Om förmånstagaren under granskningsti-

den har fått grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) eller arbetskraftspolitiskt utbildningsstöd eller utbildningsdagpenning som är lika stora som grunddagpenningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller grundstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) beaktas när inkomsten för den återstående tiden bestäms såsom arbetsinkomst 1 047,22 euro för varje hel månad för vilken nämnda förmån har erlagts. På motsvarande sätt beaktas också dagpenning enligt sjukförsäkringslagen om den har beviljats till samma belopp som grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Om förmånstagaren när inkomsten för den återstående tiden bestäms inte utöver sådana inkomster som avses i 3 och 4 mom. har haft sådana arbetsinkomster som avses i 2 mom. under granskningstiden, har förmånstagaren inte rätt till pension för den återstående tiden.

Om förmånstagarens arbetsinkomster under granskningstiden är mindre än den stabiliserade inkomstnivån på grund av vård av ett barn under tre år och pensionsskyddet till följd av detta skulle ha sjunkit med minst 20 procent, används, utan hinder av vad som bestäms ovan i denna paragraf, på ansökan av förmånstagaren såsom inkomst enligt 2 mom. den arbetsinkomst som barnavårdstiden inte har minskat. Härvid beaktas dock arbetsinkomster som erhållits under de högst tio senaste åren.

Genom förordning av finansministeriet kan närmare bestämmelser om tillämpandet av denna paragraf utfärdas.

5 b §

Utan hinder av vad som bestäms i 5 a § 2 mom. skall när inkomsten för den återstående tiden bestäms även inkomster som erhållits under det år då arbetsförmågan började beaktas fram till utgången av den månad då arbetsförmågan började, om

1) förmånstagaren inte under ett enda år under granskningstiden har sådana arbetsinkomster som enligt 5 a § 2, 3 och 6 mom. beaktas när inkomsten för den återstående tiden bestäms, eller

2) om förmånstagaren har sådana arbetsinkomster som avses i 1 punkten endast under

det år då arbetsoförmågan började eller det föregående året.

Om förmånstagaren har blivit arbetsoförmögen före utgången av det kalenderår under vilket han eller hon fyller 23 år, är granskningstiden, utan hinder av vad som bestäms i 5 a § 2 mom., tiden mellan ingången av den månad som följer efter den under vilken förmånstagaren fyllde 18 år och utgången av den månad då arbetsoförmågan började. Härvid är inkomsten för den återstående tiden summan av de enligt 7 c § justerade arbetsinkomster som erhållits under granskningstiden delad med det antal månader som ingår i samma period.

Inkomst för den återstående tiden som omfattas av denna lag utgör samma relativa andel av summan av de inkomster för återstående tid som bestäms i 5 a § 2, 3 och 6 mom. samt ovan i 1 och 2 mom. som de arbetsinkomster som omfattas av denna lag utgör av summan av de inkomster enligt de lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare under den granskningstid som avses i 5 a § 2 mom. och i 2 mom. ovan.

Finansministeriet kan genom förordning utfärda närmare bestämmelser om tillämpning av 5 a och 5 b §.

Genom förordning av finansministeriet kan närmare bestämmelser om tillämpandet av denna paragraf utfärdas.

5 c §

Skall till en förmånstagare som har invalidpension senare betalas pension på grund av ålder eller ny arbetsoförmåga, räknas såsom till pension berättigande tid även den tid för vilken förmånstagaren var berättigad till den tidigare pensionen. Såsom berättigande till pension räknas dock inte den tid för vilken förmånstagaren enligt 18 § 2 mom. inte är berättigad till pension. När pension enligt denna lag bestäms för tiden av invalidpension används som grund den relativa andel av inkomsten för den återstående tiden som motsvarar den andel som beloppet av arbetsinkomsterna enligt denna lag utgör av det sammanlagda beloppet av arbetsinkomsterna enligt de lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Skall till en förmånstagare som har invalidpension senare betalas pension på grund av sådan ny arbetsoförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att den tidigare pensionen upphörde, eller om pension beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som den tidigare pensionen, fastställs den nya pensionen enligt samma grunder som den tidigare pensionen. Om ålderspensionen börjar innan det förflutit två år från det att invalidpensionen upphört fastställs ålderspensionen enligt samma grunder som invalidpensionen.

Beviljas en förmånstagare som har fått rehabiliteringspenning enligt denna lag invalidpension på grund av arbetsoförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att tiden för betalning av rehabiliteringspenning löpte ut, fastställs pensionen på de grunder enligt vilka den skulle ha fastställts om arbetsoförmågan hade börjat vid ingången av tiden för betalning av rehabiliteringspenning.

6 §

Till pension berättigar också de i 1-9 punkten nedan nämnda förmåner som förmånstagaren har erhållit från ingången av kalendermånaden efter den månad då han eller hon fyllde 18 år till utgången av året före pensionsfallet. Förutsättningen är att förmånstagaren före ingången av pensionsfallsåret har haft minst 12 566,70 euro i arbetsinkomster enligt en pensionslag eller pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare. Förmånerna berättigar dock inte till pension för den tid under vilken förmånstagaren har fått annan pension än familjepension enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare. Den pensionsrätt som avses i denna paragraf bestäms enligt de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för förmånerna enligt följande

1) sådan arbetsinkomst enligt sjukförsäkringslagen (364/1963) som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning,

2) inkomst som ligger till grund för altereringsersättning enligt lagen om altereringsledighet (1305/2002),

3) inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa under förutsättning att dagpenningen har erhållits före 63 års ålder i egenskap av sådan löntagare som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller sådan företagare som avses i 1 kap. 6 § 2 mom. i nämnda lag,

4) inkomst som ligger till grund för förtjänststöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002),

5) inkomst som ligger till grund för den utbildningsdagpenning som avses i 10 kap. lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

6) inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000),

7) arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt en lag eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/1991), eller för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen betalats till förmånstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har utbetalats som ett tillägg till pension,

8) sådan arbetsinkomst, som ligger till grund för sjukdagpenning och specialvårdpenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken dagpenningen har utbetalats till förmånstagaren,

9) arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till förmånstagaren, om förmånstagaren inte får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen på grund av denna ersättning för förlorad inkomst.

För den tid för vilken en i 1 mom. 1 punkten avsedd förmån har betalats till förmånstagaren är grunden för pensionen den arbetsinkomst som ligger till grund för den nämnda förmånen förhöjd med koefficienten 1,17. För den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren är grunden för pensionen den arbetsinkomst som ligger till grund för den nämnda förmånen omvandlad med koeff-

ficienten 0,17. Om emellertid en förmån på grund av att förvärvsinkomster saknas eller de har varit låga har betalats till ett belopp motsvarande minimidagpenning, är den nämnda grunden 523,61 euro i månaden. Om förmånen på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenningen är grunden för förmånen beloppet av den minimidagpenning som betalats till förmånstagaren.

Grunden för pensionen är 75 procent av den inkomst som ligger till grund för den förmån som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten och 65 procent av den inkomst eller arbetsinkomst som ligger till grund för den förmån som avses i 4-9 punkten.

Om en pensionstagare är berättigad till pension enligt två eller flera arbetspensionslagar behandlas och avgörs den del av pensionen som intjänats på basis av de inkomster som nämns i 1-3 mom. av den sista pensionsanstalt som avses i 3 a § eller, om bestämmelserna gällande sista pensionsanstalt inte tillämpas, den pensionsanstalt som avses i 10 d § mom. lagen om pension för arbetstagare eller, om förmånstagaren inte har arbetsinkomster enligt pensionslagar för den privata sektorn, den pensionsanstalt där pensionskyddet har ordnats på basis av det sista förvärvsarbetet. Ansvar för den pension som intjänats på basis av dessa förmåner delas mellan pensionsanstalterna på det sätt som föreskrivs i 12 § 1 mom. 6 punkten lagen om pension för arbetstagare.

7 §

När den arbetsinkomst som pensionen grundar sig på bestäms beaktas den lön eller annat vederlag som betalats eller enligt överenskommelse skall betalas som ersättning för arbete. Ett dylikt vederlag anses höra till pensionsarbetsinkomsten också då det i stället för av arbetsgivaren betalas till förmånstagaren av ett konkursbo, en myndighet som sköter lönegarantiärenden och som avses i lönegarantilagen (866/1998) eller någon annan betalare (ställföreträdande betalare).

Som i 1 mom. avsett vederlag betraktas bl.a. inte

1) personalförmåner som erhållits av arbetsgivaren,

2) dagtraktamenten eller andra kostnader-sättningarna som erhållits för tjänste- eller arbetsresa,

3) sådan lön för väntetid som avses i 2 kap. 14 § 1 mom. arbetsavtalslagen (55/2001),

4) ersättningar som betalas vid upphävande av arbetsavtal eller tjänsteförhållande eller andra skadestånd,

5) till förmånstagaren betalda ersättningar och övriga förmåner enligt lagen om ersättningar på grund av lokala särförhållanden samt andra förmåner till tjänstemän inom utrikesrepresentationen (651/1993) samt ortstillägg och ersättningar enligt förordningen om ersättningar på grund av lokala särförhållanden till tjänstemän inom utrikesrepresentationen (652/1993).

Har en förmånstagare som är finsk medborgare varit tjänsteman inom utrikesrepresentationen, i 64 § förordningen om försvarsmakten (667/1992) avsedd tjänsteman, anställd vid teknologiska utvecklingscentralens utrikesenheter eller annan sådan tjänsteman eller befattningshavare på vars avlöning lagen om ersättningar på grund av lokala särförhållanden samt andra förmåner till tjänstemän inom utrikesrepresentationen tillämpas, fogas vid uträkningen av pensionen till hans eller hennes i 1 mom. avsedda arbetsinkomst dyrtortstillägg, om sådant inte annars ingår i arbetsinkomsten. Dyrtortstillägget utgör det belopp, vartill det skulle betalas, om förmånstagarens verksamhet vore förlagd till Helsingfors.

7 a §

Har förmånstagaren inkomster som omfattas av denna lag under minst tre på varandra följande kalenderår före pensionsfallsåret och som uppgår till minst 6 000 euro varje år, tillväxer pensionen för pensionsfallsåret på grundval av inkomsten under det år som föregick pensionsfallsåret. Inkomsterna under föregående år multipliceras med antalet månader från ingången av pensionsfallsåret till utgången av pensionsfallsmånaden och delas med 12.

Om inkomsterna under det år som föregick pensionsfallsåret likväl avviker från de genomsnittliga inkomsterna under de föregående två åren med över 10 procent, tillämpas inte vad som bestäms i 1 mom. utan pensio-

nen tillväxer för pensionsfallsåret på grundval av de inkomster som omfattas av denna lag och som betalats före pensionsfallet.

7 b §

Då pensionen räknas ut avdras från arbetsinkomsten för vart och ett år ett belopp som motsvarar det procenttal för förmånstagarens pensionsavgift som fastställts för kalenderåret i fråga eller i fråga om förmånstagare som fyllt 53 år, den förhöjda avgiften.

7 c §

De inkomstgränser och belopp som anges i denna lag samt arbetsinkomsten för vart och ett av de år för vilket pensionen räknas ut justeras med en koefficient i vilken vägningskoefficienten för förändringar i lönenivån utgör 0,8 och vägningskoefficienten för förändringar i prisnivån 0,2 (lönkoefficienten). Som lönekoefficient används den lönekoefficient som social- och hälsovårdsministeriet årligen fastställer med stöd av 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

7 d §

Invalidpension eller rehabiliteringsstöd höjs med den nedan nämnda koefficienten från ingången av det kalenderår före vilket pension eller rehabiliteringsstöd har betalats för sammanlagt fem hela kalenderår. Denna engångsförhöjning räknas ut på basis av beloppet av den pension som beviljats förmånstagaren enligt denna lag. Förhöjningen bestäms enligt förmånstagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen så att förhöjningsprocenten är 21 när förmånstagaren är i åldern 24-26 år. Förhöjningsprocenten sjunker för varje levnadsår med 0,7 procentenheter. När förmånstagarens ålder är över 55 år, görs ingen förhöjning.

7 e §

Pensionsskyddet anpassas till förändringen i den förväntade medellivslängden efter 2009 genom att pensionen när ålderspensionen börjar omvandlas med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket förmånstagaren fyllde 62 år. Om ålderspensionen dock börjar före det år då 62 års ålder uppnås, omvandlas ålderspensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år

under vilket pensionen började.

När en invalidpension ändras till ålderspension vid 62 års ålder eller senare, justeras pensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då 62 års ålder uppnåddes. Om en invalidpension ändras till ålderspension före det år då 62 års ålder uppnås, justeras pensionen dock med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då pensionen ändras till ålderspension.

Som livslängdskoefficient används den koefficient som social- och hälsovårdsministeriet årligen fastställer med stöd av 7 h § lagen om pension för arbetstagare.

Närmare bestämmelser om beräkningen av livslängdskoefficienten kan utfärdas genom förordning av finansministeriet.

8 §

Ålderspension beviljas tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 63 års ålder uppnåddes, dock tidigast från ingången av den månad som följer efter den då pensionen söks. En förutsättning är att förmånstagaren inte längre står i det tjänste- eller arbetsförhållande från vilket han eller hon pensioneras. Om pension sökts inom tre månader från tjänste- eller arbetsförhållandets upphörande, beviljas pensionen likväl från ingången av den kalendermånad som närmast följer efter det tjänste- eller arbetsförhållandet upphörde.

Rätt till pension som intjänats av arbetsinkomst under tiden för ålderspension föreligger tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 68 års ålder uppnåddes.

En förmånstagare som avses i 4 mom. 1–3 punkten har inte rätt till förtida ålderspension eller deltidspension.

Om en förmånstagare har beviljats sådan ålderspension enligt denna lag, lagen om kommunala pensioner, en pensionsstadga som avses i 7 § 1 mom. 8 eller 9 punkten lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001), pensionsstadgan för Finlands Bank, pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (298/1966) eller lagen om ortodoxa kyrkosamfundet (521/1969) eller lagstiftningen om det pensionsskydd som i tillämpliga delar i överensstämmelse med bestämmelserna om

statens pensioner skall finansieras av landskapet Åland, som fram till den 31 december 1994 har ökat med 11/60 procent för varje till pensionstiden hänförlig månad, har han eller hon efter det att anställningen upphört rätt till ålderspension enligt denna lag oberoende av om han eller hon har uppnått sin pensionsålder.

Har förmånstagaren med stöd av de bestämmelser som nämns i 6 mom. erhållit en förtida ålderspension som fram till den 31 december 1994 har ökat med 11/60 procent för varje till pensionstiden hänförlig månad, betraktas pensionsåldern för denna pension som förmånstagarens pensionsålder också enligt denna lag.

9 §

Invalidpension beviljas tills vidare eller i form av i 3 mom. avsett rehabiliteringsstöd för viss tid. När invalidpension beviljas med tillämpning av 1 mom. 4 punkten, ges den antingen som full pension eller delinvalidpension, beroende på hur den pension som utgör grunden för pensionen är beviljad.

Förmånstagaren har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han eller hon uppfyller villkoren för invalidpension som avses i 1 och 7 mom., då den söks i form av delinvalidpension, samt de i 9 b § nämnda villkoren för invalidpension som beviljas i form av delinvalidpension. Ändring i beslutet får sökas på det sätt som föreskrivs i 23 §. Ett bifallande förhandsbeslut är bindande för statskontoret, om en därpå grundad pensionsansökan görs inom nio månader eller inom en av arbetsgivaren och förmånstagaren avtalad längre tid från det beslutet vann laga kraft.

Rätt till pension som intjänats under tiden för invalidpension föreligger på ansökan tidigast från den tidpunkt då invalidpensionen ändras till ålderspension, under förutsättning att förmånstagaren inte längre står i det tjänste- eller arbetsförhållande från vilket han eller hon skall pensioneras, eller från den tidpunkt efter att invalidpensionen upphört då

en sådan ny pension beviljas på vilken inte tillämpas 5 c § 2 eller 3 mom.

9 a §

Berättigad till arbetslöshetspension är en före 1950 född långvarigt arbetslös förmånstagare när han eller hon har fyllt 60 år fram till det att han eller hon fyller 63 år, förutsatt att

1) han under de 15 kalenderår som omedelbart föregått den dag för pensionsfallet som avses i 2 mom. under sammanlagt minst fem år har intjänat i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd grundpension eller annan därmed jämförbar pension som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande; på grundval av inkomsterna beaktas den pensionsgrundande tiden härvid så som anges i 4 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden,

2) han eller hon företer ett av arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten utfärdat intyg över att han eller hon enligt 6 kap. 7 eller 9 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) inte längre har rätt till arbetslöshetsdagpenning, och att

3) han företer ett av arbetskraftsbyrån utfärdat intyg över att han är arbetslös arbetsökande där och att han inte kan anvisas sådant arbete som han inte kan vägra att ta emot utan att förlora sin rätt till arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Arbetslöshetspensionen är lika stor som den invalidpension enligt denna lag vilken skulle ha beviljats förmånstagaren, om han eller hon vid tidpunkten för pensionsfallet hade varit berättigad till invalidpension. När pension för återstående tid räknas ut tillämpas dock 5 a, 5 b, 7 och 7 b § sådana de lyder den 31 december 2004. Till arbetslöshetspensionen läggs dock inte den pension som grundar sig på återstående tid. Pensionsfallet anses ha inträffat den dag då förmånstagaren uppfyller alla de villkor för arbetslöshetspension som avses i 1 mom.

Uppfyller en förmånstagare de villkor som anges ovan i denna paragraf när han eller hon fyller 62 år, beviljas han eller hon ålderspension så som föreskrivs i 10 a § 3 mom.

9 b §

I 9 § 1 mom. b- och c-punkten samt i 9 § 7 mom. nämnd invalidpension beviljas antingen som full pension eller som delinvalidpension. Härvid beviljas full invalidpension för förmånstagare vars arbetsförmåga kan uppskattas vara nedsatt med minst 3/5 under åtminstone ett år. Är arbetsförmågan nedsatt med mindre än detta, men likväl med minst 2/5, beviljas pensionen som delinvalidpension.

Beloppet av full invalidpension fastställs enligt 10 § 1, 4 och 5 mom. Delinvalidpensionen utgör hälften av full invalidpension.

9 d §

Rätt till deltidspension har en förmånstagare i åldern 58-67 år som har övergått till deltidarbete,

1) om han inte får pension enligt denna lag, i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd grundpension eller någon annan därmed jämförlig, på arbets- eller tjänsteförhållande eller företagaverksamhet grundad pension,

2) om han eller hon under en tid av minst sex månader omedelbart före deltidspensionens början oavbrutet haft anställning på heltid som omfattas av denna lag och under tre kalenderår har årliga arbetsinkomster som omfattas av denna lag på minst 12 000 euro under fem kalenderår omedelbart före det år då deltidspensionen började; som anställning på heltid betraktas sådant arbete i vilket arbetsinkomsterna uppgår till minst 1 000 euro per månad,

3) om hans eller hennes arbetstid i anställningen eller inkomst har minskat så att arbetsinkomsten i deltidarbete sammanlagt uppgår till minst 35 och högst 70 procent av hans eller hennes stabiliserade inkomst före minskningen, dock minst till 229,34 euro per månad, varvid minskningen i arbetstiden inte får skilja sig väsentligt från nedgången i arbetsinkomsterna, samt

4) om han inte uteblir från arbetet en längre tid än sex veckor i följd, vartill inte räknas semester eller annan därmed jämförbar tid, ej heller tid för vilken han får dagpenning enligt sjukförsäkringslagen.

När deltidspension fastställs betraktas som stabiliserad inkomst den i 5 a § avsedda inkomst för återstående tid på grundval av vilken förmånstagarens invalidpension skulle ha beräknats, om förmånstagaren vid tidpunkten för deltidspensionens början hade blivit arbetsoförmögen.

Genom förordning av statsrådet kan föreskrivas att undantag av särskilda skäl får göras från den inkomstgräns i pengar som avses i 1 mom. 2 punkten och från de villkor som gäller minskad arbetstid och som avses i 1 mom. 4 punkten.

Rätt till deltidspension har inte en förmånstagare som får deltidspension enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962), om den baserar sig på inkomst som erhållits av anställning som räknas såsom pensionstid för pension enligt denna lag.

Om en förmånstagare i samband med förstatligande har överförs från kommunal eller privat anställning till statlig anställning, beaktas den kommunala eller privata anställningen före förstatligandet när den i 1 mom. 2 punkten nämnda tidsfristen om sex månader beräknas, och inkomsterna från kommunal eller privat anställning när inkomsterna under tre år beräknas.

10 §

Pensionen tillväxer årligen på grundval av pensionsgrundande arbetsinkomst som omfattas av denna lag för ettvarit år med

1) 1,5 procent fram till utgången av den kalendermånad under vilken förmånstagaren fyller 53 år, och för den tid under vilken pensionstagaren har fått invalid-, arbetslöshets- eller ålderspension enligt en i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd lag eller pensionsstadga eller generationsväxlingspension för lantbruksföretagare, avträdelseersättning eller avträdelsestöd eller motsvarande pension från utlandet, samt på grundval av den grund för pension som avses i 6 §,

2) 1,9 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken förmånstagaren fyller 53 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken förmånstagaren fyller 63 år,

3) 4,5 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken förmånstagaren fyller 63 år, dock inte om förmånstagaren under denna tid får pension i någon annan form än deltidspension.

Pensionen för den återstående tiden utgör av den inkomst för återstående tid som avses i 5 a §

1) 1,5 procent per år till den del som pensionen omfattar återstående tid fram till utgången av den månad under vilken förmånstagaren fyller 50 år,

2) 1,3 procent per år till den del som den återstående tiden omfattar tiden från ingången av den kalendermånad efter den under vilken förmånstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken förmånstagaren fyller 63 år.

För den tid för vilken förmånstagaren har fått invalidpension tillväxer pensionen från ingången av det år då arbetsoförmågan började till utgången av den månad då pensionen upphör på grundval av den inkomst för återstående tid som avses i 5 a § på det sätt som fastställs i 5 c § 1 mom.:

1) 1,5 procent per år till den del som pensionen omfattar tid fram till utgången av den månad under vilken förmånstagaren fyller 50 år,

2) 1,3 procent per år till den del som pensionen omfattar tid från ingången av den kalendermånad efter den under vilken förmånstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken förmånstagaren fyller 63 år.

För sådan tid under vilken förmånstagaren har fått delinvalidpension tillväxer pensionen med de tillväxtprocentsatser som nämns i 5 mom. på grundval av hälften av den inkomst för återstående tid som avses i 5 a §.

Pension för deltidarbete som utförs vid sidan av deltidspension tillväxer på det sätt som föreskrivs i 1 mom.

För en förmånstagare som har uppburit deltidspension utökas invalidpensionen med 1/8 procent och ålderspensionen med 1/16 procent av den nedsättning av inkomsten som det föreskrivs om nedan för varje månad för vilken förmånstagaren har fått deltidspension. När pensionen bestäms är härvid nedsättningen av inkomsten den skillnad mellan

arbetsinkomsterna enligt 10 b § 2 och 3 mom. på grundval av vilken förmånstagarens deltidspension för första gången har räknats ut. Om pension för återstående tid räknas med i pension som tjänas in genom deltidarbete som utförts vid sidan av deltidspension, skall pension för återstående tid räknas ut enligt 4 mom. 2 punkten också i fråga om den nedsättning av inkomsten som avses ovan.

Från pension som betalas enligt denna lag avdras pension eller motsvarande förmån från utlandet på grundval av anställning hos staten i egenskap av i utlandet anställd arbetstagare i vars kostnader staten har deltagit, till den del den baserar sig på samma arbetsinkomst som pension enligt denna lag.

En förmån som motsvarar i 9 mom. nämnd pension avdras från pension enligt denna lag enligt de beräkningsgrunder som fastställs av finansministeriet.

När pensionstillväxten per månad beräknas används som tillväxtprocent 1/12 av den tillväxtprocent som nämns i 1, 4 och 5 mom.

10 a §

Beviljas ålderspension enligt 4 § 2 mom. i förtid, minskas pensionen med 0,6 procent för varje månad för vilken pensionen betalas ut före ingången av den månad som följer på den då 63 års ålder uppnås. Minskningen beräknas på den pension som förmånstagaren har intjänat fram till den tidpunkt då pensionen börjar.

Börjar ålderspensionen senare än från ingången av månaden efter den då 68 års ålder uppnåddes, höjs pensionen med 0,4 procent för varje månad varmed den tidpunkt då pensionen börjar skjuts upp.

Utan hinder av vad som bestäms i 4 § 2 mom. och ovan i 1 mom. har en förmånstagare som får arbetslöshetsdagpenning med stöd av 6 kap. 9 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa rätt att vid 62 års ålder få ålderspension utan den minskning som beror på att pensionen utbetalas i förtid.

10 b §

Deltidspensionens belopp är, om inte något annat följer av 3 mom., 50 procent av skillnaden mellan den stabiliserade förvärvsin-

komsten som fastställs i 9 d § 1 mom. 2 punkten och förvärvsinkomsten av deltidarbete som omfattas av lagar eller pensionsstadgor som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Om en förmånstagare är berättigad till deltidspension också med stöd av någon annan lag eller pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, är deltidspensionen enligt denna lag samma relativa andel av det belopp som avses i 1 mom. som de i denna lag avsedda arbetsinkomsterna utgör av de i den stabiliserade inkomsten beaktade arbetsinkomsterna enligt de lagar med stöd av vilka deltidspension beviljas.

Deltidspensionens maximibelopp är 75 procent av den pension som har samordnats i enlighet med 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare och som förmånstagaren enligt de lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare samt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003) har tjänat in innan deltidspensionen börjar. Har förmånstagaren rätt till deltidspension också enligt någon annan lag eller pensionsstadga och minskar den begränsning som här avses deltidspensionen, görs minskningen med beaktande av dessa lagar och stadgor i förhållande till de arbetsinkomster som har beaktats i den stabiliserade förvärvsinkomsten.

12 §

Pension enligt denna lag samordnas genom att de förmåner som nämns i 8 § 1 och 5 mom. lagen om pension för arbetstagare dras av från pensionen. Samordningen görs i tillämpliga delar enligt 8 § lagen om pension för arbetstagare.

13 §

Samordning som avses i 12 § görs på nytt i tillämpliga delar enligt 8 a § lagen om pension för arbetstagare.

14 §

Pensionsförhöjning som understiger 5,39

euro skall inte betalas. Det ovan nämnda beloppet justeras årligen med hjälp av den lönekoeficient som fastställs i 7 c §.

—————

15 §

Ålders- och invalidpension betalas, om inte något annat följer av 15 a §, från ingången av månaden näst efter den under vilken rätten till pension uppkommit, i fråga ålderspension likväl tidigast från ingången av månaden efter den då löneutbetalningen upphört. Arbetslöshetspension betalas från ingången av månaden näst efter den under vilken förmånstagaren uppfyller de i 9 a § 1 mom. nämnda förutsättningarna för pensionen. Om förmånstagaren har fått det intyg av Arbetskraftsbyrån som avses i 9 a § 1 mom. 3 punkten senare än en månad efter att det intyg över arbetslöshetsdagpenning som avses i 9 a § 1 mom. 2 punkten utfärdades, betalas arbetslöshetspensionen från ingången av månaden näst efter den då intyget utfärdades. Pension enligt denna lag betalas dock inte för den tid för vilken förmånstagaren har rätt att få i lag, kollektivavtal eller arbetsavtal angiven lön eller motsvarande ersättning under uppsägningstiden eller för vilken tid förmånstagaren på basis av något annat avtal eller arrangemang av sin arbetsgivare får en ekonomisk förmån, dock inte av arbetsgivaren anordnad eller anskaffad utbildning, som kan periodiseras på basis av förmånstagarens stabiliserade lön.

Invalidpension beviljas inte utan grundad anledning retroaktivt för längre tid än ett år innan pensionsansökningen gjordes och arbetslöshetspension eller deltidspension inte för längre tid än sex månader före den månad som följer på den då ansökningen gjordes.

—————

Om beloppet av en ålderspension eller full invalidpension före samordning enligt 12 eller 13 § understiger 12,72 euro i månaden, kan statskontoret betala pensionen som ett engångsbelopp. Om statskontoret betalar invalidpensionen som ett engångsbelopp betalar det samtidigt också den ålderspension som beviljas efter invalidpensionen som ett engångsbelopp. Engångsbeloppet beräknas enligt grunder som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet. Den som fått engångs-

betalning är därefter inte med anledning av samma pensionsfall berättigad till pension på grundval av de anställningar som engångsbetalningen baserade sig på. Har för viss tid beviljad invalidpension utbetalts som ett engångsbelopp, kan pensionstagaren dock beviljas pension för den tid under vilken hans eller hennes arbetsförmåga fortgår efter utgången av nämnda tid. Vad som i detta moment bestäms om pensionens engångsbelopp tillämpas på det sammanlagda beloppet per månad av de pensioner som ingår i den sista pensionsanstaltens beslutssammanställning enligt 3 a § 1 och 2 mom.

15 a §

Full invalidpension betalas, om inte något annat bestäms nedan i denna paragraf, tidigast från ingången av den kalendermånad som följer närmast på den i 27 § sjukförsäkringslagen avsedda primärtiden för dagpenning, dvs. de 150 första betalningsdagarna och de därpå följande, i nämnda paragraf närmare angivna fem eller fyra fulla kalendermånaderna. Om förmånstagaren har fyllt 63 år före utgången av den primärtid som avses i 27 § sjukförsäkringslagen räknas pensionen som en invalidpension, men beviljas i form av ålderspension från ingången av månaden efter att förmånstagaren fyllt 63 år.

Utan hinder av 1 mom. betalas full invalidpension i enlighet 15 §, om pensionsansökan har gjorts innan dagpenning enligt sjukförsäkringslagen har betalats för de i 1 mom. nämnda 150 första betalningsdagarna. Härvid är dock en förutsättning för att full invalidpension skall betalas att före utgången av kalendermånaden efter pensionsansökan eller, om under denna tid ansökts om dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen, före utgången av kalendermånaden efter ansökan, inte har beviljats sådan under minst en månad utan avbrott utbetald dagpenning som hänför sig till tiden efter arbetsförmågans inträde eller, om en dagpenningsansökan som hänför sig till denna tid avslagits, till tiden efter avslaget.

Sker sådan förändring beträffande arbetsförmågan hos förmånstagare, vilken åtnjuter såsom delinvalidpension beviljad invalidpension, att han eller hon får rätt till full invalidpension, tillämpas bestämmelserna i 1 mom.

på den fulla pensionen. Om arbetsoförmågan fortgår, utges invalidpensionen härvid som delinvalidpension till dess utbetalningen av full invalidpension börjar.

Beviljas full invalidpension retroaktivt i enlighet med 1 mom., skall pensionen betalas till sjukförsäkringsfonden till den del den motsvarar för samma tid utbetald dagpenning enligt sjukförsäkringslagen.

Beviljas invalidpension retroaktivt i enlighet med 2 mom. eller såsom delinvalidpension och har för samma tid betalats dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, skall pensionen utbetalas endast till den del den överstiger dagpenning som betalats för samma tid.

Beviljas invalidpension retroaktivt, betalas pension inte för den tid under vilken förmånstagaren har fått rehabiliteringspenning enligt en lag eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/91) eller ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring.

16 §

Pensionens belopp justeras på samma sätt som i 9 § lagen om pension för arbetstagare bestäms om justering av pensioner enligt lagen om pension för arbetstagare.

16 a §

Har en förmånstagare rätt att uppbära på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring grundad dagpenning eller olycksfallspension, på bestämmelserna i trafikförsäkringslagen grundad fortlöpande ersättning för egen skada eller på lagen om skada, ådragen i militärtjänst grundad livränta, kan pension enligt denna lag, utan hinder av vad i 12 § är bestämt, betalas till fullt belopp till dess dagpenningens, olycksfallspensionens, livräntans eller ersättningens belopp är slutligt fastställt. Förmånstagares rätt till nämnd dagpenning, olycksfallspension, livränta eller ersättning övergår på statskontoret till den del den motsvarar det belopp som på grund av ovan nämnda prestationer skall dras av från pensionen.

16 b §

Har statskontoret i egenskap av sådan sista pensionsanstalt som avses i 3 a § 1 mom. betalt ut pensioner enligt en pensionslag för den privata sektorn, lagen om kommunala pensioner, pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan eller 13 § lagen om Folkpensionsanstalten eller familjepension, eller har en i 3 a § 2 mom. avsedd pensionsanstalt i egenskap av sista pensionsanstalt betalt ut pension enligt denna lag, skall statskontoret utreda kostnaderna mellan pensionsanstalterna, av pensionsanstalten återkräva eller gottgöra pensionsanstalten dessa pensionskostnader jämte ränta senast under det kalenderår som följer på utbetalningsåret. Förskott kan också betalas för ändamålet. Pensionskostnaderna återkrävs och gottgörs enligt vad pensionsskyddscentralen, den kommunala pensionsanstalten, evangelisk-lutherska kyrkans centralfond, folkpensionsanstalten och statskontoret närmare avtalar särskilt om saken.

17 b §

Har en förmånstagare fått arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, arbetsmarknadsstöd eller utbildningsdagpenning eller utbildningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice för den tid för vilken honom eller henne beviljas pension retroaktivt, skall statskontoret på yrkande av arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten utbetala den retroaktiva pensionen till arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd, utbildningsstöd eller utbildningsdagpenning som utbetalats för samma tid.

Har en förmånstagare tillfälligt fått av folkpensionsanstalten utbetald pension enligt 45 § 2 mom. folkpensionslagen för den tid för vilken honom eller henne på grund av besvär som avses i 23 § 1 mom. beviljas pension retroaktivt, skall statskontoret utbetala den retroaktiva pensionen till folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av pension som folkpensionsanstalten utbetalt till ett för stort belopp för samma tid. Förfarandet kan vara detsamma, om statskontoret retroaktivt fortsätter utbetalningen av rehabiliteringsstöd på grund av besvär som

avses i 23 § 1 mom. eller när förmånstagaren har fått pension enligt folkpensionslagen för den tid för vilken statskontoret i enlighet med 24 § 3 mom. rättar ett tidigare beslut eller i övrigt justerar beloppet av beviljad pension eller efter beslutet om rättelse retroaktivt beviljar fortsatt rehabiliteringsstöd.

Beviljas en förmånstagare retroaktivt ålderspension för den tid för vilken han eller hon har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen betalas pensionen till sjukförsäkringsfonden till den del den motsvarar beloppet av den dagpenning som betalats för samma tid.

I de fall som avses i 1-7 mom. utbetalas pensionen till arbetsgivaren, arbetslöshetskassan, folkpensionsanstalten, det organ som avses i 4 mom., kommunen eller sjukförsäkringsfonden, dock endast under förutsättning att meddelandet om utbetalning av pensionen har gjorts till statskontoret minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

18 §

Förändras en invalidpensionstagares arbetsförmåga för minst ett år så att förändringen enligt 9 b § 1 mom. inverkar på pensionens storlek, justeras pensionens belopp från början av den månad som närmast följer efter förändringen, om inte annat följer av bestämmelserna i 15 a §.

Om pensionstagaren har återfått sin arbetsförmåga i sådan grad att han eller hon inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pensionen, dras invalidpensionen in från och med ingången av den kalendermånad som följer efter det att han återfått arbetsförmågan. Utbetalningen av invalidpension kan avbrytas eller dras in om pensionstagaren förvärvsarbetar. Rehabiliteringsstöd dras in, om mottagaren utan giltig orsak har vägrat delta i yrkesinriktad rehabilitering eller utan giltig orsak har avbrutit sådan rehabilitering. Utbetalningen av pensionen kan likaså inställas, om pensionstagaren utan godtagbart skäl inte har samtyckt till undersökning eller vård som har föreskrivits och bekostas av statskontoret.

När förändringar i förmånstagarens arbetsförmåga eller återfående av arbetsförmågan bedöms eller avbrytande av invalidpension övervägs, beaktas förändringar i hans eller

hennes arbetsinkomst. Rätt till delinvalidpension föreligger inte under den tid då arbetsinkomsterna överstiger 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten före arbetsförmågans inträde och rätt till full invalidpension föreligger inte under den tid då arbetsinkomsterna överstiger 40 procent av den nämnda genomsnittliga inkomsten och överskridandet av inkomstgränsen inte är tillfälligt. Om arbetsinkomsten är minst 40 men högst 60 procent av den nämnda genomsnittliga inkomsten, justeras pensionen så att den blir en delinvalidpension. Om arbetsinkomsten överstiger 60 procent av den nämnda genomsnittliga inkomsten, dras invalidpensionen in eller avbryts utbetalningen av den.

Invalidpensionen justeras, avbryts eller dras in på ansökan av pensionstagaren eller på statskontorets initiativ på de villkor som anges i 9 b § 1 mom. och ovan i 1-3 mom. Pensionen justeras, avbryts eller dras dock inte in för en längre tid än ett år före den närmast följande kalendermånaden efter pensionstagarens ansökan om justering eller statskontorets vidtagande av justeringsåtgärder. Om en invalidpension vars utbetalning avbrutits dras in, dras pensionen in från och med tidpunkten för avbrytandet.

Om invalidpensionen dras in eller rehabiliteringsstödet upphör kan pensionen för stödjande av återgången till arbetet förlängas i form av rehabiliteringsstöd till beloppet av delinvalidpension även för kortare tid än ett år. Delinvalidpension kan betalas som full pension under den rehabiliteringstid som avses i 18 b §.

Invalidpension, som beviljats med tillämpning av 9 § 1 mom. d-punkten, skall likväl dras in, dess utbetalning avbrytas eller det erlagda beloppet nedsättas endast ifall så förfäres i fråga om den pension, som ligger till grund för beviljande av pensionen. Deltidspensionen skall dras in, om förmånstagaren inte längre uppfyller de villkor för pension som bestäms i 9 d §. Beviljas invalid- eller arbetslöshetspension för en tid för vilken deltidspension utbetalts, betraktas deltidspensionen som delbetalning på invalid- eller arbetslöshetspensionen. En förutsättning för att en förmånstagare som får deltidspension skall få ålderspension är att deltidarbetet har upphört och att han eller hon innan deltid-

pensionen och deltidarbetet upphörde har uppnått den ålder när han eller hon har rätt att få ålderspension. Om förmånstagaren efter att ha fyllt 68 år fortsätter i deltidarbete, omvandlas deltidspensionen utan hinder av vad som bestäms på något annat ställe i denna lag till en lika stor ålderspension. När förmånstagaren slutar att deltidarbete utbetalas den uppskjutna delen av ålderspensionen förhöjd enligt 10 a § 2 mom. och ökad med det belopp som avses i 10 §.

Har deltidspension dragits in i enlighet med 7 mom., har förmånstagaren rätt att på nytt få deltidspension när han eller hon uppfyller villkoren enligt 9 d §. Börjar deltidspension på nytt inom sex månader från det att den tidigare deltidspensionen upphörde, beviljas pensionen på de tidigare grunderna, om inte något annat följer av 13 § 2 mom.

18 a §

Arbetslöshetspension beviljas tills vidare. Arbetslöshetspension utbetalas dock inte

1) för kalendermånad under vilken pensionstagaren på grund av vistelse utomlands eller av annan motsvarande orsak inte kan ta emot arbete,

2) för kalendermånad under vilken pensionstagaren är i förvärvsarbete och därvid per månad förtjänar minst 523,61 euro, eller

3) för den kalendermånad som följer efter den under vilken pensionstagaren vägrat ta emot av arbetskraftsmyndighet honom anvisat, i 9 a § 1 mom. nämnt arbete som fortgår minst en månad.

18 b §

En förmånstagare har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmåga, om

1) en sjukdom, ett lyte eller en kroppsskada som konstaterats på behörigt sätt sannolikt medför risk för arbetsoförmåga enligt 9 § 1 mom., eller förmånstagaren måste betraktas som arbetsoförmögen på det sätt som avses i nämnda lagrum, och

2) inkomsten för den i förmånstagarens pension ingående återstående tid som avses i 5 a § är minst 25 133,40 euro, om förmånstagaren hade blivit arbetsoförmögen vid den

tidpunkt (dagen för rehabiliteringsfallet) då ansökan gjordes eller då förmånstagarens rehabiliteringsbehov senast skall redas ut enligt 6 § lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionanstalten (610/1991); om förmånstagaren redan får invalidpension förutsätts att inkomsten för den återstående tiden uppgår till minst det gränslöpp som nämns ovan eller att den återstående tiden enligt 5 a och 5 b § sådana dessa lagrum gäller den 31 december 2004 har beaktats i pensionen. Dagen för rehabiliteringsfallet är dock dagen före rehabiliteringsåtgärden om ansökan om rehabilitering görs när rehabiliteringsåtgärden redan inletts, eller sjukledighetens första dag, om den sökandes sjukledighet har börjat medan arbetsavtals- eller tjänsteförhållandet pågick och rehabiliteringsbehovet fanns redan när sjukledigheten började.

En förmånstagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han eller hon uppfyller de villkor för yrkesinriktad rehabilitering som fastställs i 1 och 2 mom. Ändring i beslutet får sökas på det sätt som föreskrivs i 23 §. Ett bifallande förhandsbeslut är bindande för statskontoret, om rehabiliteringsplanen tillställs statskontoret inom nio månader från det beslutet vann laga kraft.

En eller flera sakkunnigläkare skall i statskontoret delta i avgörandet av ärenden som gäller arbetsoförmåga eller rehabilitering samt av andra ärenden som innehåller medicinska frågor. På den bedömning som statskontorets sakkunnigläkare gör i detta sitt uppdrag tillämpas inte vad som bestäms i 23 § lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

18 c §

Om en förmånstagare på grund av yrkesinriktad rehabilitering är helt och hållet förhindrad att utföra förvärvsarbete, är rehabiliteringspenningen lika stor som det sammanlagda beloppet, förhöjt med 33 procent, av i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare avsedda grundpensioner som förmånstagaren skulle ha rätt till om han eller hon på den i 18 b § 1 mom. 2 punkten avsedda dagen för rehabiliteringsfallet hade blivit arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till full invalidpension. Om den sökandes arbete enligt de

lagar som nämns i 8 § 4 mom. fortgår efter att han eller hon fått beslut om rätt till yrkesinriktad rehabilitering anses den tidpunkt som avses i detta moment vara dagen före den dag då rehabiliteringsåtgärden inleds.

Om förmånstagaren under den tid yrkesinriktad rehabilitering pågår förtjänar mer än hälften av den lön som ligger till grund för pensionen och på vilken pensionsdelen för återstående tid räknas ut för pension som avses i 2 mom., utgör beloppet av rehabiliteringspenning hälften av beloppet av full rehabiliteringspenning som avses i 2 mom.

18 d §

Rehabiliteringstillägg till rehabiliteringsstöd och invalidpension betalas för den tid en i 18 b § 4 mom. nämnd åtgärd pågår.

Rehabiliteringstillägget utgör 33 procent av beloppet av rehabiliteringsstöd eller invalidpension.

I fråga om rehabiliteringspenningen, rehabiliteringstillägget och rehabiliteringsunderstödet samt mottagare av dem gäller i tillämpliga delar vad som bestäms om rehabiliteringsstöd eller invalidpension eller mottagare av dem. Rehabiliteringspenning, rehabiliteringstillägg och rehabiliteringsunderstöd kan emellertid betalas för en tid som är kortare än en månad.

18 e §

Rehabiliteringspenning kan betalas i form av rehabiliteringsunderstöd enligt prövning också för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan rehabiliteringsperioder. Rehabiliteringsunderstöd betalas emellertid för högst tre månader per kalenderår så att tiden räknas särskilt för vardera av de ovan nämnda grunderna, om det inte för tryggnad av rehabiliteringen är motiverat att rehabiliteringsunderstödet betalas för en längre tid. Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning kan också beviljas för utarbetande av en vård- eller rehabiliteringsplan. Rehabiliteringsunderstödet är lika stort som invalidpensionen och det betalas inte rehabiliteringstillägg till understödet.

Till en person som har fått rehabiliteringspenning kan för högst sex månader betalas

rehabiliteringsunderstöd enligt prövning, om detta är synnerligen behövt för att han eller hon skall kunna få arbete. Härvid fastställs rehabiliteringsunderstödet som ett engångsbelopp och betalas i en eller flera poster. Rehabiliteringsunderstöd betalas emellertid inte för den tid för vilken förmånstagaren har rätt till arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002).

20 §

Invalidpension ändras till ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken 63 års ålder eller en lägre pensionsålder uppnåtts, i fråga om en pensionstagare i tjänsteförhållande dock senast när han eller hon uppnått pensionsåldern. Delinvalidpensionen ändras då till ålderspension som är lika stor som full invalidpension. Arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension från och med ingången av månaden efter den under vilken pensionstagaren fyller 63 år. När arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension tillämpas dock inte bestämmelserna i 7 e §. Om arbetslöshetspensionen fastställdes med tillämpning av tredje meningen i 9 a § 2 mom. läggs pension för återstående tid till ålderspensionen. Pension för återstående tid läggs till ålderspensionen också när en sådan arbetslöshetspension som avses i föregående mening med stöd av 2 mom. har ändrats till invalidpension.

Blir en pensionstagare, medan han eller hon uppbär delinvalidpension, arbetslös på det sätt som avses i 9 a §, ändras pensionen på ansökan till arbetslöshetspension, som börjar i enlighet med 9 a § och bestäms på samma sätt som i det fall att delinvalidpension ändras till full invalidpension. Härvid läggs pensionen för återstående tid enligt 9 a § 2 mom. dock inte till arbetslöshetspensionen men arbetslöshetspensionen fastställs till ett minst lika stort belopp som delinvalidpensionen. Beviljas arbetslöshetspension för samma tid som den för vilken delinvalidpension har betalats, anses delinvalidpensionen utgöra en del prestation av arbetslöshetspensionen. I övrigt gäller i fråga om nämnda arbetslöshetspension vad som bestäms i 15 § 1 och 2 mom.

26 §

Statskontoret har på det sätt som avses i det inledande stycket i 1 mom. dessutom rätt att för beräkning av pensionen få uppgifter om de förmåner som beviljats förmånstagarna och som avses i 6 § 1 mom. och 5 a § 4 mom. av dem som beviljat dessa förmåner. Uppgifterna skall på det sätt statskontoret bestämmer lämnas till statskontoret för varje kalenderår före utgången av maj följande år eller före en annan med statskontoret överenskommen tidpunkt.

Statskontoret och besvärinstansen har rätt att få uppgifterna enligt 1 och 2 mom. avgiftsfritt. En yrkesutbildad person som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården har likväl rätt att få skälig ersättning för utlåenden som ges på basis av den skyldighet att lämna uppgifter som föreskrivs i 1 mom. 2 punkten.

26 a §

Den som får invalidpension är skyldig att underrätta statskontoret om att han eller hon återfått arbetsförmågan, om att han eller hon börjar förvärvsarbete och om att rehabiliteringen avbrutits.

28 §

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

De belopp som fastställs i denna lag avser summor som motsvarar värdet ett (1,000) år 2004 av den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Lagens 3 § 3 mom. träder dock i kraft den 1 augusti 2004.

2. Denna lag tillämpas på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar efter att denna lag har trätt i kraft. På sådana invalid-, arbetslöshets- och deltidspensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft. Om dock förmånstagaren har fyllt 63 år före en arbetsförmåga som börjat 2005, räknas pensionen som invalidpension enligt de bestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft, men beviljas i form av ålderspension från och med ingång-

en av månaden efter ansökan om pension eller, av särskild orsak, tidigare, dock tidigast från ingången av månaden efter den månad då arbetsförmågan började. Om dock förmånstagaren fyller 63 år före utgången av den primärtid som föreskrivs i 27 § sjukförsäkringslagen räknas pensionen som invalidpension enligt de bestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft, men beviljas som ålderspension från ingången av månaden efter den månad då förmånstagaren fyllde 63 år, dock tidigast från ingången av månaden efter den månad under 2005 då arbetsförmågan började. På ålderspension tillämpas inte i de situationer som avses i de två föregående meningarna vad som i 9 mom. bestäms om omvandling av ålderspension.

3. Om förmånstagaren 2005 avgår med ålderspension eller förtida ålderspension från en anställning som var i kraft den 31 december 2004, skall vid fastställandet av pensionen, utan hinder av vad som bestäms i 7 a § i denna lag, inkomsterna för 2005 beräknas på det sätt som föreskrivs nedan i 4 mom. på basis av pensionslönen för den anställning som avslutats vid utgången av 2004. Pensionslönen höjs med lönekoeficienten enligt 7 c § i denna lag så att den motsvarar nivån 2005 och multipliceras med antalet månader från den 1 januari 2005 till utgången av pensionsfalls månaden. Om förmånstagarens pensionsfall inträffar 2006 jämförs vid jämförelsen enligt 7 a § 2 mom. inkomsterna för 2005 med pensionslönen i den anställning som avslutats vid utgången av 2004. På motsvarande sätt jämförs i fråga om pensionsfall som inträffar 2007 inkomsterna för 2006 med inkomsterna för 2005 och ovan nämnda pensionslön.

4. En anställning som börjat innan denna lag trädde i kraft och som fortgår när denna lag träder i kraft avslutas den 31 december 2004 och den pensionsrätt som tjänats in i anställningen räknas ut enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Likaså beräknas den pensionsrätt som intjänats innan denna lag trädde i kraft på basis av förmåner som enligt 10 a § lagen om statens pensioner berättigar till arbetspensionstillägg i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Närmare bestämmelser om beräkningen av

arbetspensionstillägg kan utfärdas genom förordning av finansministeriet. När pensionen beviljas höjs den intjänade pensionsrätten, som beräknas enligt detta samt 5-10 mom., med den lönekoeficient som avses i 7 c § för att motsvara beräkningstidpunkten.

5. Enligt lagen om statens pensioner samordnas för varje månad som räknas som pensionstid den del av pensionen som tillvuxit före den 31 december 2004, med undantag av den tilläggspensionsandelen som avses i 6 mom., med de övriga grundpensioner som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare den 31 december 2004. Samordningsgränsen är det belopp av samordningsgrunden som gränsprocenten anger. Gränsprocenten fastställs genom att procenten för målnivån, dvs. 60 procent, multipliceras med ett bråktal som fås genom en formel där antalet dagar från den dag då förmånstagaren uppnår 23 års ålder till utgången av 2004 divideras med antalet dagar, dvs. 14 400. Till gränsprocenten läggs 1,5 procentenheter för varje år med vilket pensionsåldern för en förmånstagare som valt en särskild yrkesbaserad pensionsålder underskrider 63 år. Gränsprocenten då kan dock vara högst 60 procent. De grundpensioner som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare och som intjänats före den 31 december 2004 räknas samman och om det sammanlagda beloppet av dessa pensioner överskrider den samordningsgräns som avses ovan, minskas pensionen enligt lagen om statens pensioner med ett belopp som utgör en lika stor del av den överskjutande delen som beloppet av pensionen enligt lagen om statens pensioner utgör av det sammanlagda beloppet av de pensioner som nämns i 8 § 4 mom. 3-5 och 7-9 punkten lagen om pension för arbetstagare. Vid samordningen iakttas i övrigt de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande.

6. Fortsätter förmånstagarens anställning på det sätt som avses i 1 § 4 mom. i denna lag oavbrutet fram till den personliga pensionsålder som avses i 14 mom. eller fram till dess arbetsförmågan börjar läggas den del av pensionen som intjänats före 1995 och som överstiger tillväxten på 1/6 procent per månad (tilläggspensionsandel) till pensionen efter den samordning som avses i 5 mom. Utan

hinder av vad som föreskrivs i föregående mening har en förmånstagare som är född 1960 eller senare rätt till tilläggspensionsandel då han eller hon från en fortgående anställning går i ålderspension enligt denna lag tidigast vid 63 års ålder eller i förtida ålderspension tidigast vid 62 års ålder. Också en förmånstagare som avses i 1 a § i denna lag intjänar tilläggspensionsandel på grundval av en anställning enligt lagen om statens pensioner före 1995, om kraven på en oavbruten anställning i 1 a § uppfylls. Även en förmånstagare som avses i 8 § 6 mom. intjänar tilläggspensionsandel om han eller hon har rätt till pension enligt den lag som nämns i lagrummet i fråga och om han eller hon på basis av den lag som nämns i lagrummet får rätt till förhöjd pensionstillväxt för tiden före den 1 januari 1995. Ovan avsedda tilläggspensionsandel läggs till pensionen för förmånstagare födda före 1940 också under tiden mellan 1995 och 2004. Tilläggspensionsandelen kan vara högst 6 procent av den lön som ligger till grund för pensionen enligt lagen om statens pensioner.

7. Om skillnaden mellan det sammanlagda beloppet av de pensioner som intjänats före den 31 december 2004 och som samordnats enligt de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande och det sammanlagda beloppet av de pensioner som samordnats i enlighet med 5 mom. och motsvarande bestämmelser i 8 § 4 mom. 3, 5 och 7-9 § lagen om pension för arbetstagare och andra arbetspensioner som beaktats vid samordningen är större än den pension som förmånstagaren intjänat enligt arbetspensionslagarna efter den 31 december 2004, utökas pensionen vid beviljandet av pension med det belopp med vilket den ovan avsedda skillnaden överstiger det sammanlagda beloppet av de pensioner som intjänats efter den 31 december 2004. Om även pension som avses i 8 § 4 mom. 3, 5 och 7-9 punkten lagen om pension för arbetstagare har beaktats vid samordningen utgör tillägget till pension enligt denna lag samma relativa andel av det totala tilläggsbelopp som beräknats på det sätt som avses i föregående mening som pension enligt denna lag utgör av det sammanlagda belopp av dessa pensioner som beaktats vid samordningen. Om pensionen beviljas omvandlad enligt 9

mom. används vid fastställandet av tillägget till pensionen, i stället för de pensioner som intjänats fram till utgången av 2004, beloppen av den pensioner som omvandlats på i 9 mom. föreskrivet sätt fram till 63 års ålder.

8. För en förmånstagare som är anställd den 31 december 2004 och som har haft sådan rätt välja pensionsålder som avses i 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (103/1989) och som utnyttjat denna rätt, är tillväxtprocenten för pensionen när det gäller anställningar som skall räknas som pensionstid enligt lagen om statens pensioner den 31 december 2004 minst den relativa andel av 60 procent som fås då den anställningstid som räknas som pensionstid enligt lagen om statens pensioner och som förmånstagaren intjänat före den 31 december 2004 jämförs med 30 år. Tillväxtprocenten kan härvid dock inte överstiga den gränsprocent som avses i 5 mom. Skillnaden mellan den tillväxtprocent som räknats ut i enlighet med detta moment och tillväxtprocenten för den pension enligt lagen om statens pensioner som förmånstagaren intjänat före den 31 december 2004 läggs till förmånstagarens pension i sådana fall då tillväxtprocenten beräknad enligt detta moment är större. I den tillväxtprocent som räknats ut enligt detta moment ingår den tilläggspensionsandel som avses i 6 mom.

9. Om en förmånstagare som är född före 1960 beviljas ålderspension innan den personliga pensionsålder som avses i 14 mom. uppnås, omvandlas för tiden före den 1 januari 1995 den del av pensionen som tillvuxit med högst 1/6 procent per månad så, att den motsvarar 63 års pensionsålder genom en division med omvandlingskoefficienten 1,106. Vad som föreskrivs ovan i detta moment tillämpas dock inte då en invalid- eller arbetslöshetspension ändras till ålderspension eller då förmånstagaren beviljas ålderspension enligt 9 a § 5 mom. Omvandlingen av pensionen görs före den samordning av pensionerna som avses i 5 mom. Om en förmånstagare som är född före 1960 har rätt till ålderspension enligt 8 § 6 mom. före den personliga pensionsåldern, tillämpas bestämmelserna i detta moment inte på hans eller hennes pensionskydd.

10. När en anställning avslutas på det sätt som avses i 4 mom. kan pensionslönen i anställningen på ansökan av förmånstagaren eller på initiativ av statskontoret justeras på det sätt som avses i 7 c § lagen om statens pensioner. Pensionslönen kan justeras om pensionslönen av något undantagsskäl eller annat jämförbart skäl har sjunkit och om detta skäl har en inverkan om minst 7,5 procent på pensionslönen. Om det framgår att pensionslönen av något undantagsskäl på det sätt som avses ovan är högre än den stabiliserade arbetsinkomsten, kan pensionslönen sänkas på samma sätt. Utan hinder av vad som i 1 § 5 och 6 mom. lagen om statens pensioner, sådana de lyder den 31 december 2004, föreskrivs om en anställnings upphörande, anses anställningen i fråga vid tillämpningen av detta moment ha fortgått utan avbrott. Justering av undantagsskäl enligt den 7 c § lagen om statens pensioner som gällde när denna lag trädde i kraft kan också göras i fråga om anställningar som upphört tidigare. Undantagsskålet skall då ha en så stor inverkan som den som fastställs i nämnda paragraf och den jämförs med det totala pensionskydd som tillväxt fram till utgången av 2004. Om anställningen har upphört före 1996 kan pensionslönen justeras enligt prövning i enlighet med 6 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (1671/1995).

11. Om förmånstagaren går i ålderspension enligt lagen om statens pensioner före uppnådd 63 års ålder och pensionen samordnas med pension som avses i 8 § 4 mom. 1, 2 eller 10-13 punkten lagen om pension för arbetstagare, utökas förmånstagarens pension enligt lagen om statens pensioner, till dess han eller hon får rätt till pension enligt nämnda lagrum, dock högst till uppnådd 63 års ålder, med det belopp med vilket samordningen av de nämnda pensionerna har minskat beloppet av pensionen enligt lagen om statens pensioner.

12. Får förmånstagaren pension som nämns i 8 § 4 mom. 3-5 eller 7-9 punkten lagen om pension för arbetstagare när denna lag träder i kraft görs den samordning som avses i 5 mom. dock inte.

13. Har förmånstagaren på grundval av pensionsfall som inträffat före denna lags

ikraftträdande rätt till pension enligt lagen om statens pensioner och beviljas förmånstagaren efter denna lags ikraftträdande pension som intjänats på grundval av lagen om pension för arbetstagare och som inte har samordnats enligt 8 § i den lag om pension för arbetstagare som gällde före den 1 januari 2005 eller ändras beloppet av en dylik pension, samordnas ovan nämnda pension enligt lagen om statens pensioner på det sätt som bestäms i 11-13 § i den lag om statens pensioner som gällde när denna lag trädde i kraft. Från pension enligt lagen om statens pensioner dras härvid från den del som överskrider samordningsgränsen samma relativa andel som pension enligt lagen om statens pensioner utgör av det sammanlagda beloppet av de pensioner som nämns i 8 § 4 mom. 3-5 och 7-9 punkten lagen om pension för arbetstagare. När ovan avsedda samordning görs beaktas dock inte pension som intjänats efter den 31 december 2004.

14. Utan hinder av vad som bestäms i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (103/1989) har en förmånstagare som har haft sådan rätt välja särskild pensionsålder som avses i 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i den nämnda lagen och som utnyttjat denna rätt, rätt till ålderspension vid den särskilda valda pensionsåldern om förmånstagarens anställning fortgår utan avbrott fram till pensionsåldern i fråga. Från och med att denna lag träder i kraft anses en anställning vara oavbruten om de villkor som anges i 1 § 4 mom. i denna lag är uppfyllda. I sådana fall då förmånstagaren vid tidpunkten för valet har haft en uppgift som grundskollärare med en särskild pensionsålder på 60 år och han eller hon senare övergår till en uppgift som specialklasslärare med en särskild pensionsålder på 55 år och från vilken han eller hon ämnar gå i ålderspension vid 55 års ålder, har förmånstagaren rätt till ålderspension vid pensionsåldern i fråga förutsatt att han eller hon vid avgången med ålderspension har minst 30 år anställningstid enligt lagen om statens pensioner och att han eller hon har haft sådant undervisningsarbete i klass som avses i 17 § 2 mom. lagen om grundläggande utbildning (628/1998) i minst 15 år. Vad som bestäms ovan tillämpas på motsvarande sätt

på rektorn vid en specialskola.

15. Den personliga pensionsålder som avses i 1 § 4 mom. i denna lag är för en sådan ny förmånstagare som avses i lagrummet 65 år. Den personliga pensionsåldern för en sådan gammal förmånstagare som avses i lagrummet är 65 år, om han eller hon är född efter 1959 eller om han eller hon inte före utgången av 1994 har minst 5 år anställningstid som räknas såsom pensionstid enligt lagen om statens pensioner. I fråga om andra än i föregående mening avsedda gamla förmånstagare bestäms förmånstagarnas personliga pensionsålder på grundval av den anställningstid som räknas såsom pensionstid till utgången av 1994 på följande sätt:

Pensionstid	minst	Pensionsålder
30 år		63 år
25 år		63 år 4 månader
20 år		63 år 8 månader
15 år		64 år
10 år		64 år 4 månader
5 år		64 år 8 månader

16. Bestämmelsen i 6 § i denna lag tillämpas på förmåner från och med den 1 januari 2005.

17. Utan hinder av vad som bestäms i 10 § 1 mom. 2 punkten i denna lag tillväxer pensionen för en sådan i 1 § 4 mom. avsedd gammal förmånstagare som är född före 1950 och som efter uppnådd 55 års ålder har rätt till tillväxt om 2,0 procent per år innan denna lag träder i kraft, alltså med 2,0 procent per år från och med att denna lag träder i kraft till utgången av den kalendermånad då han eller hon fyller 63 år.

18. En förmånstagare som är född före 1947 och som då denna lag träder i kraft i enlighet med 8 § 2 mom. lagen om statens pensioner har rätt till ålderspension i förtid, har rätt till förtida ålderspension enligt de bestämmelser om beviljande av förtida pension som gällde innan denna lag trädde i kraft fram till uppnåendet av den personliga pensionsålder som avses i 15 mom.

19. Utan hinder av vad som bestäms i 4 § 2 mom. i denna lag har en förmånstagare född 1940-1959 rätt att få ålderspension i förtid tidigast från ingången av den månad som föl-

jer på den under vilken förmånstagaren uppnår en ålder som är tre år lägre än den personliga pensionsålder som nämns i 15 mom. Härvid minskas pensionen med 0,6 procent för varje månad för vilken pensionen utbetalas före ingången av den månad som följer på den månad under vilken förmånstagaren fyller 63 år.

20. Utan hinder av vad som bestäms i 4 § 2 mom. i denna lag har förmånstagare som enligt 18-20 i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003) har rätt att gå i pension enligt lagen om pension för arbetstagare vid en ålder som är lägre än 62 år, rätt till ålderspension som tillvuxit på grundval av anställning som omfattas av lagen om statens pensioner i förtid från motsvarande ålder, dock tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 60 års ålder uppnåtts. Härvid minskas pensionen med 0,6 procent för varje månad för vilken pensionen utbetalas före ingången av den månad som följer på den månad under vilken förmånstagaren fyller 63 år.

21. Utan hinder av vad som bestäms i denna lag har en förmånstagare som är född före 1944 samt en förmånstagare som är född 1944-1947 och som avses i 4 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (1006/2002) rätt att få individuell förtidspension enligt 9 c §, 15 § 1 och 2 mom., 15 a § 2 och 4 mom., 18 § 2 och 6-9 mom., 20 § 4 mom. samt nämnda ikraftträdelsebestämmelse i lagen om statens pensioner, sådana de lydte innan denna lag trädde i kraft, likväl så att han eller hon beviljas ålderspension efter uppnådd 63 års ålder. Den rätt till återstående tid som är ett villkor för individuell förtidspension bestäms enligt 5 a och 5 b § lagen om statens pensioner, sådana de lyder före denna lags ikraftträdande. När pensionen räknas ut iakttas likväl bestämmelserna om invalidpension i 5 a och 5 b § i denna lag. Individuell förtidspension ändras till ålderspension vid 63 års ålder. Härvid tillämpas dock inte 7 e § på ålderspensionen.

22. Utan hinder av vad som bestäms i denna lag tillämpas på en sådan förmånstagare som avses i 9 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sta-

tens pensioner (1671/1995) 10 § 1 och 3 mom. lagen om statens pensioner, sådana de lyder vid den nämnda lags ikraftträdande. På en sådan förmånstagare och på en förmånstagare som avses i 4 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (1229/1999) tillämpas 9 a § 2 mom. lagen om statens pensioner, sådant det lyder då lagen om ändring av lagen om statens pensioner (1229/1999) trädde i kraft, samt 2 § 1 mom. 2 punkten, 5 § 4 mom., 5 a och 5 b §, 7 och 7 a-7 c §, 10, 11, 12 och 19 § lagen om statens pensioner, sådana de lyder före denna lags ikraftträdande. När pension räknas ut tillämpas fram till 2011 ett index där avvägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och avvägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer indexet för varje kalenderår.

23. Utan hinder av vad som bestäms i 10 § 7 och 9 mom. i denna lag fastställs deltidspension för en förmånstagare född före 1947 och pension som beviljas efter deltidspensionen enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Ålderspensionen för en förmånstagare som är född 1947-1951 och som har fått deltidspension första gången efter att han eller hon fyllt 60 år tillväxer med avvikelse från 10 § 9 mom. i denna lag med 1/12 procent av den nedsättning av inkomsten som avses i lagrummet i fråga för varje månad för vilken förmånstagaren har fått deltidspension.

24. Utan hinder av vad som bestäms i 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (103/1989) har en förmånstagare som har haft sådan rätt välja särskild pensionsålder som avses i 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i den nämnda lagen och som utnyttjat denna rätt, rätt till deltidspension tidigast från och med att denna lag träder i kraft. En förutsättning är härvid att förmånstagaren uppfyller de i 9 d § 1 mom. föreskrivna villkoren för deltidspension. Om förmånstagarens deltidspension börjar innan förmånstagaren uppnått den särskilda pensionsålder som han eller hon valt, förfaller valet och de allmänna bestämmelserna om pensionsåldern i lagen om statens pensioner tillämpas på förmånstagaren.

25. Om invalid- eller arbetslöshetspension har fastställts enligt de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande tillväxer utan hinder av vad som bestäms i 2 mom. från och med denna lags ikraftträdande ny pension på grundval av inkomster under tiden med pension, enligt 10 § 1 mom. 1 punkten i denna lag. Pension som tillvuxit på detta sätt beviljas när invalid- eller arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension vid 65 års ålder eller, om förmånstagaren vid pensioneringen hade rätt till en lägre pensionsålder eller avgångsålder, vid denna pensionsålder eller avgångsålder på det sätt som fastställs i denna lags 20 § 1 mom. Vad som i denna lags 18 § 2-5 mom. bestäms om rätt till invalidpension samt om indragning, avbrytande eller justering av invalidpension tillämpas också på invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet inträffar före denna lags ikraftträdande.

26. Den nedre åldersgräns på 18 år som anges i 5 § 1 mom. i denna lag tillämpas på efter 1986 födda förmånstagarers arbetsinkomster som har tjänats in efter denna lags ikraftträdande. Den övre åldersgräns på 68 år som anges i samma lagrum tillämpas på förmånstagarers arbetsinkomster som har tjänats in efter denna lags ikraftträdande.

27. Denna lags 5 a-5 c § tillämpas på ett pensionsfall som inträffar den 1 januari 2006 eller därefter. Om pensionsfallet inträffar under 2006-2009, beaktas som arbetsinkomst för 2004 när inkomsten för den återstående tiden bestäms den till årsinkomst ändrade pensionslön på grundval av vilken pensionsdelen för den återstående tiden skulle ha beräknats om förmånstagaren hade blivit arbetsoförmögen den 31 december 2004, och beaktas arbetsinkomsterna för 2005 så som bestäms i 5 a och 5 b § i denna lag. Härvid används även som granskningstid på motsvarande sätt det antal år som skall beaktas som grund för inkomsten för den återstående tiden. Om pensionsfallet inträffar 2010, beaktas arbetsinkomsten för 2005 så som bestäms i 5 a - 5 c § och bestäms granskningstiden på motsvarande sätt på basis av 2005-2010. Vid fastställandet av det inkomstkrav som avses i denna lags 18 b § 1 mom. 2 punkten beaktas dock arbetsinkomsterna för de fem kalenderåren före dagen för rehabiliteringsfallet.

28. Den förhöjning som avses i 7 d § i denna lag beviljas också till invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag trädde i kraft. Härvid beviljas förhöjningen enligt den i 7 d § avsedda förhöjningsprocent som motsvarar förmånstagarers ålder vid ingången av 2010. Förhöjningen beviljas till pension som samordnats enligt 12 eller 13 § som gällde när denna lag trädde i kraft. Om familjepension fastställs på basis av den invalidpension som avses ovan läggs förhöjningen också till familjepensionen.

29. Utan hinder av vad som i 7 § lagen om vissa pensioner, som skall betalas av statsmedel (382/1969) bestäms om fastställande av pensionsrätten enligt det överförbara pensionsansvar som avses i paragrafen, fastställs pensionsrätten enligt det pensionsansvar som avses i ett avtal om överföring av pensionsansvaret som personen omfattas av enligt samma bestämmelser som för en person som står i tjänste- eller arbetsförhållande till staten.

30. Vid avslutande av en anställning i enlighet med 4 mom. vid utgången av 2004 för en sådan förmånstagare som har överförs från ett kommunalt anställningsförhållande till statlig anställning med stöd av bestämmelserna i lagen om överföring av magistraterna, ordningsrätterna och städernas exekutionsverk till staten (344/1976), lagen om indragning av stadshäktena (346/1976), lagen om överföring av rådstuvurätterna och städernas åklagarväsen till staten (353/1976) eller lagen angående ändring av lagen om ändring av polislagen (51/1977), räknas anställning som omfattas av lagen om kommunala pensioner också som pensionstid som enligt lagen om statens pensioner berättigar till pension, om förmånstagaren har en sådan förmån vid överföringen som avses i ovan nämnda lagar och som är i kraft vid utgången av 2004.

31. En förmånstagare som har överförs från statlig anställning eller anställning i vilken pensionsskyddet fastställs på basis av lagen om statens pensioner till ett kommunalt anställningsförhållande på basis av bestämmelserna i lagen om reglering av personalens ställning vid statssjukhus, som övergår till kommunalförbund för centralsjukhusdistrikt (320/1965), lagen om reglering i vissa fall av

personalens ställning vid sjukvårdsanstalter (777/1966), lagen om reglering av personalens ställning vid privat sjukvårds- och annan vårdanstalt, då anstalten övergår i kommuns eller kommunalförbunds ägo (417/1968), lagen om överlåtelse av Etelä-Hämeen keskussammattikoulu benämnda centralyrkesskola till kommunalförbundet Hämeenlinnan seudun ammattikoulun kuntainliitto (18/1972), lagen angående införande av folkhälsolagen (67/1972), lagen om reglering av personalens ställning vid privat institution, då institutionens verksamhet övertages av kommun eller kommunalförbund (988/1975), lagen om reglering av personalens ställning vid statlig vårdanstalt då skötseln av anstaltens verksamhet övertages av kommun eller kommunalförbund (1060/1975), lagen om reglering av personalens ställning vid folkhälsoinstitutets regionalinstitut då skötseln av dess uppgifter övertas av kommun eller kommunalförbund (1142/1983) eller lagen om ordnande av personalens ställning efter överlåtelsen av Barnmorskeinstitutets sjukhus till Helsingfors stad för att användas för en del av funktionerna vid Helsingfors stads hälsovårdscentral (1057/1985) och om förmånstagaren i fråga valt pensionsskydd enligt lagen om statens pensioner med stöd av bestämmelserna i ovan nämnda lagar och detta val är i kraft vid utgången av 2004, bibehålls rätten till pension enligt lagen om statens pensioner om personens kommunala anställningsförhållande fortsätter oavbrutet fram till pensionsfallet.

32. Om en förmånstagare som bibehållit sin rätt till den tilläggspensionsandel som fastställs i 6 mom. blir arbetsoförmögen innan han eller hon uppnår sin personliga pensionsålder som berättigar till pension enligt tilläggspensionsskyddet, men efter att han eller hon fyllt 63 år, beviljas honom eller henne ålderspension. På ålderspensionen tillämpas inte vad som i 9 mom. föreskrivs om

omvandling av ålderspension. Ålderspensionen beviljas från ingången av kalendermånaden efter ansökan eller, av särskilt skäl, tidigare, dock tidigast från ingången av månaden efter att arbetsoförmågan började.

33. Vad som i denna lags 26 a § bestäms om pensionstagarens underrättelseskyldighet tillämpas också på invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat före denna lag trädde i kraft, samt på individuell förtidspension.

34. Den samordningsgräns som fastställs på det sätt som bestäms i 5 mom. höjs i fråga om förmånstagare som är födda 1940-1944 och som inte är berättigade till tilläggspensionsandel enligt 6 mom. så, att samordningsgränsen för en förmånstagare som är född 1940 höjs med 5 procentenheter och förhöjningen minskar med en procentenhet för varje år på så sätt, att samordningsgränsen för förmånstagare som är födda 1945 inte längre höjs.

35. Utan hinder av vad som bestäms i 3 a § 1-5 mom. i denna lag, iakttas arrangementet med sista pensionsanstalt inte om en av de pensionsanstalter som omfattas av arrangementet tillämpar de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft och en annan pensionsanstalt som omfattas av arrangementet tillämpar de bestämmelser som träder i kraft vid ingången av år 2005, om inte pensionsanstalterna avtalar om iakttagandet av arrangementet med sista pensionsanstalt.

36. Denna lags 16 § tillämpas också på sådan pension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag trädde i kraft.

37. Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter kan vidtagas innan lagen träder i kraft.

38. Genom denna lag upphävs i förordningen den 9 december 1966 om statens pensioner (611/1966) 1 § sådan den lyder i förordning 987/1971.

2.

Lag**om ändring av lagen om statens familjepensioner**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 31 december 1968 om statens familjepensioner (774/1968) 6 §, 5 § 1 mom., 7 § 3 mom., 7 a § 1 mom., 11 § och 12 § 5 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 5 § 1 mom. i lag 1230/1999, 6 § i lagarna 103/1990, 1530/1993, 693/1994 och 992/1996, 7 § 3 mom. i nämnda lag 1530/1993, 7 a § 1 mom. i nämnda lag 103/1990, 11 § i lagarna 665/1976 och 1672/1995 och 12 § 5 mom. i lag 626/2000, samt

fogas till lagen nya 5 a och 5 b §, samt till 25 § ett nytt 2 mom., som följer:

5 §

Familjepensionens storlek bestäms på basis av den ålderspension eller fulla invalidpension enligt lagen om statens pensioner som förmånslåtarens fick vid sin död. Härvid beaktas inte omvandlingen av pension enligt 5 b § i förmånslåtarens ålderspension. Om förmånslåtarens fick en sådan arbetslöshetspension som avses i lagen om statens pensioner eller en sådan invalidpension som avses i 20 § 2 mom. i samma lag utan tillägg enligt 9 a § 2 mom. lagen om statens pensioner för pensionen för återstående tid, läggs denna pensionsdel till den pension som familjepensionen grundar sig på. Likaså läggs en ny pension som förmånslåtarens tjänat in under sin tid med pension till den pension som familjepensionen grundar sig på. Fick förmånslåtarens inte sådan pension som nämns i första meningen, uträknas beloppet av pensionen som om sådan arbetsoförmåga hade begynt på dödsdagen som hade medfört rätt till full invalidpension, om inte förmånstagaren visar något annat.

5 a §

Om en i 7 d § lagen om statens pensioner avsedd engångsförhöjning inte ingick i förmånslåtarens pension eller om förmånslåtarens inte erhöll pension vid sin död, ökas förmånslåtarens invalidpension, som beaktas som grund för familjepension, med den engångsförhöjning som förmånslåtarens skulle ha fått om invalidpensionen hade fortsatt un-

der den tid som avses i 7 d § lagen om statens pensioner. Engångsförhöjningen läggs till familjepensionen från början av det kalenderår fram till vilket förmånslåtarens invalidpension eller rehabiliteringsstöd skulle ha fortgått sammanlagt fem fulla kalenderår.

5 b §

Sådan familjepension enligt denna lag som betalas såsom efterlevandepension omvandlas vid pensionsjämkningen med den livslängdskoefficient som avses i 7 e § lagen om statens pensioner och som fastställts för det ifrågavarande året.

6 §

En familjepension skall samordnas med andra förmåner som nämns i 8 § 1 och 5 mom. lagen om pension för arbetstagare efter en och samma förmånslåtare, varvid i tillämpliga delar iakttas 8 § lagen om pension för arbetstagare.

7 §

Om den efterlevande maken inte får sådan pension som avses i 1 mom. anses den efterlevande makens på förvärvsarbete baserade pension vara den pension som han skulle ha beviljats om han hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension på förmånslåtarens dödsdag eller den dag då ett i 2 mom. avsett barn fyller 18 år. Detta förfarande tillämpas också i fråga om

motsvarande förmån som betalas av en främmande stat.

7 a §

Vid pensionsjämkningen minskas den efterlevandepension som har fastställts enligt 5 och 6 §, om den efterlevande makens i 7 § avsedda pensioner som grundar sig på förvärvsarbete överstiger pensionsjämkningsgrunden. Denna är 649,69 euro per månad, om förmånslåtarens enligt 5 § 1 mom. beräknade pension och pension enligt de lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller andra med dem jämförbara pensioner som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande tillsammans överstiger nämnda belopp. Pensionsjämkningsgrunden utgörs av det sammanlagda beloppet av de nämnda pensionerna, om detta belopp överstiger 324,77 euro men inte 649,69 euro. I övriga fall är grunden 324,77 euro.

11 §

De belopp som anges i denna lag samt förmånslåtarens arbetsinkomst för vart och ett av de år för vilket familjepensionen räknas ut justeras med en koefficient i vilken vägningskoefficienten för förändringar i lönenivån utgör 0,8 och vägningskoefficienten för förändringar i prisnivån 0,2 (lönekoeficienten). Som lönekoeficient används den lönekoeficient som social- och hälsovårdsministeriet årligen fastställer med stöd av 7 b § lagen om pension för arbetstagare. Familjepensionens belopp justeras på samma sätt som i 9 § lagen om pension för arbetstagare bestäms om justering av pensioner enligt lagen om pension för arbetstagare.

12 §

När familjepension betalas ut som ett engångsbelopp skall 15 § 5 mom. lagen om statens pensioner iakttas i tillämpliga delar. Som ett engångsbelopp kan statskontoret liksom betala ut en familjepension eller en pension som understiger 12,72 euro och som med stöd av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare

eller deras familjer flyttar inom gemenskapen betalas från Finland till ett barn i form av skillnaden mellan de förmåner som barnet skulle ha rätt till från Finland och de förmåner som barnets bosättningsland har beviljat. Engångsbeloppet beräknas enligt grunder som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

25 §

Med de belopp som fastställs i denna lag avses summor som motsvarar värdet ett (1,000) år 2004 av den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

2. Denna lag tillämpas på familjepensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar efter att denna lag har trätt i kraft. På sådan familjepension i fråga om vilken pensionsfallet inträffar 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande.

3. Om pensionsjämkning första gången för rättas före 2004, uppgår den pensionsjämkningsgrund år 1990 som avses i 7 a § 1 mom. i stället för 649,69 euro till 886,61 euro, från vilket belopp dras av 16,97 euro varje följande år. Beloppen motsvarar värdet ett (1,000) år 2004 av den lönekoeficient som avses i 11 § 1 mom.

4. Vad som bestäms i 12 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av statens pensioner (/) tillämpas också när familjepension beviljas efter en förmånslåtare vars pension har fastställts enligt de bestämmelser som gällde före denna lag trädde i kraft. Familjepension samordnas på det sätt som föreskrivs i 8 § lagen om statens familjepensioner som gällde när denna lag trädde i kraft, dock så, att från pension enligt lagen om statens familjepensioner dras från den del som överskrider samordningsgränsen samma relativa andel som familjepension utgör av det sammanlagda beloppet av de pensioner som nämns i 8 § 4 mom. 3-5 och 7-9 punkten lagen om pension för arbetstagare. När familjepension beviljas efter en förmånslåtare vars pension har fastställts enligt denna lag ligger den pension som förmånslåtaren erhåller och som samordnats enligt 5 mom. i ikraftträdelse-

sebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (/) till grund för familjepensionen.

Denna lags 11 § 2 mom. tillämpas också på sådan familjepension i fråga om vilken pen-

sionsfallet har inträffat innan denna lag trädde i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag

om upphävande av lagen om ordnande av pensionsskydd i statliga anställningsförhållanden som varar kortare tid än en månad

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 § Genom denna lag upphävs lagen den 11 december 1997 om ordnande av pensions- skydd i statliga anställningsförhållanden som varar kortare tid än en månad (1152/1997)	jämte ändringar. 2 § Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.
--	---

4.

Lag**om ändring av 35 § statstjänstemannalagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i statstjänstemannalagen av den 19 augusti 1994 (750/1994) 35 § som följer:

35 §

Den allmänna avgångsåldern för tjänstemän är 68 år.

Genom förordning kan bestämmas att avgångsåldern i en tjänst vars art kräver det är lägre än den allmänna avgångsåldern.

En tjänstemans tjänsteförhållande upphör

utan uppsägning eller annan åtgärd vars syfte är att tjänsteförhållandet skall upphöra vid utgången av den månad under vilken han uppnår avgångsåldern.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Helsingfors den 16 april 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Andra finansminister *Ulla-Maj Widenroos*

1.

Lag**om ändring av lagen om statens pensioner**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner (280/1966) 1 § 5-12 mom., 5 § 2, 4, 5 och 7 mom., 9 § 6 mom., 9 c §, 10 § 2 mom. samt 11, 19 och 27 §,

dessas lagrum sådana de lyder, 1 § 5 mom. och 27 § i lag 625/2000, 1 § 6 och 7 mom. i lag 333/1986, 1 § 8 mom. och 9 § 6 mom. i lag 1671/1995, 1 § 9-12 mom. i lag 775/2001, 5 § 2 mom. i lag 1153/1997, 5 § 4 mom., 10 § 2 mom., 11 och 19 § i lag 1528/1993, 5 § 5 mom. i lag 902/1979, 5 § 7 mom. i lag 215/1979, 9 c § i lag 103/1989 och 1006/2002 samt i nämnda lagar 1528/1993 och 775/2001,

ändras 1 § 3 och 4 mom., 2 §, 3 § 3 och 4 mom., 3 a § 1 mom., 4 §, 5 § 1 och 8 mom., 5 a, 5 b, 6, 7 och 7 a – 7 e §, 8 § 1 och 2 samt 5 och 6 mom., 9 § 2 och 4 mom., 9 a § 1 och 2 mom., 9 b §, 9 d § 1, 3 och 5-7 mom., 10 § 1, 4-7, 9 och 10 mom., 10 a, 10 b och 12 §, 13 § 1 mom., 14 § 4 mom., 15 § 1, 2 och 5 mom., 15 a § 1-6 mom., 16, 16 a och 16 b §, 17 b § 2, 3 och 7 mom., 18 §, 18 a § 1 mom., 18 b § 1 mom., 18 c § 2 och 3 mom., 18 d, 18 e och 20 §, 26 § 2 mom., 26 a § 2 mom. och 28 § 1 mom.,

av dessa lagrum 1 § 3 mom., 4 §, 8 § 5 mom., 10 § 1 och 7 mom., 13 § 1 mom. och 15 § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1528/1993, 1 § 4 mom. samt 8 § 1 och 6 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1153/1997, 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 793/1968 och 21/1989 samt i nämnda lagar 103/1989, 1528/1993, 1671/1995, 1153/1997 och 775/2001, 3 § 4 mom., 9 d § 5 mom. och 15 a § 2 och 4 mom. sådana de lyder i nämnda lag 103/1989, 3 a § 1 mom., 15 § 1 mom. och 17 b § 7 mom. sådana de lyder i lag 1184/2003, 5 § 1 mom. sådant det lyder i lag 851/1971, 5 § 8 mom., 7 a och 7 e §, 9 § 2 och 4 mom., 10 § 4, 9 och 10 mom. och 15 a § 6 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1671/1995, 5 a § sådan den lyder i nämnda lagar 1528/1993 och 1006/2002, 5 b § sådan den lyder i lag 1231/1995 och i nämnda lag 1528/1993, 6 § sådan den lyder i lag 1026/1982 samt i nämnda lagar 851/1971 1528/1993, 1671/1995 och 775/2001, 7 § sådan den lyder i nämnda lagar 1671/1995 och 775/2001, 7 b § sådan den lyder i lag 84/2001 och i nämnda lag 1671/1995, 7 c § sådan den lyder i nämnda lagar 1671/1995 och 1184/2003, 7 d § sådan den lyder i nämnda lagar 1153/1997 och 775/2001, 8 § 2 mom. och 9 d § 6 mom. sådana de lyder i nämnda lag 775/2001, 9 a § 1 och 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1229/1999, 9 b § sådan den lyder i nämnda lagar 103/1989 och 1528/1993, 9 d § 1 mom. sådant det lyder i nämnda lagar 103/1989, 1528/1993 och 625/2000, 9 d § 3 mom. sådant det lyder i lag 226/1998, 9 d § 7 mom. sådant det lyder i lag 939/1999, 10 § 5 och 6 mom. samt 14 § 4 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1006/2002, 10 a § sådan den lyder i lag 1175/1996 samt i nämnda lagar 1528/1993, 1671/1995 och 775/2001, 10 b § sådan den lyder i lagarna 103/1989, 1528/1993 och 1229/1999, 12 § sådan den lyder i lag 638/1994 samt i nämnda lagar 1528/1993 och 1671/1995, 15 § 5 mom. sådant det lyder i lag 381/2001, 15 a § 1, 3 och 5 mom. sådant det lyder i lag 326/1985, 16 § sådan den lyder i lag 664/1976 och i nämnda lag 1671/1995, 16 a § sådan den lyder i lag 414/1982, 16 b § sådan den lyder i nämnda lagar 381/2001 och 1184/2003, 17 b § 2 och 3 mom. sådana de lyder i nämnda lag 625/2000, 18 § sådan den lyder i lag 656/2002 samt i nämnda lagar 326/1985, 103/1989, 1528/1993 och 1671/1995, 18 a § 1 mom. sådant det lyder i lag 91/1985, 18 b § 1 mom., 18 c § 2 och 3 mom., 18 d och 18 e § sådana de lyder i lag 1217/2003, 20 § sådan den lyder i nämnda lagar 851/1975, 103/1989 och 1229/1999, 26 § 2 mom. och 26 a § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag 656/2002,

fogas till lagen nya 1 a och 5 c §, till 8 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1180/1996 samt

i nämnda lagar 1528/1993, 638/1994, 1153/1997, 939/1999 och 775/2001, ett nytt 5 mom., varvid de ändrade 5 och 6 mom. blir 6 och 7 mom., till 9 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lagar 851/1971, 103/1989, 1671/1995 och 1006/2002, ett nytt 8 mom., till 9 a §, sådan den lyder i nämnda lagar 1229/1999 och 1006/2002, ett nytt 5 mom., till 10 §, sådan den lyder i nämnda lagar 1528/1993, 638/1994, 1671/1995 och 1006/2002, ett nytt 11 mom., till 17 b §, sådan den lyder i nämnda lagar 625/2000 och 1184/2003, ett nytt 8 mom., till 18 b §, sådan den lyder i nämnda lag 1217/2003, nya 7 och 8 mom., till 26 §, sådan den lyder i nämnda lag 656/2002, ett nytt 3 mom. och till 28 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 568/1975, ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Ett tjänste- eller arbetsförhållande som avses i 1 mom. benämns i denna lag anställning och en person som avses i samma moment förmånstagare. Med gammal förmånstagare avses i denna lag förmånstagare som den 31 december 1992 har en anställning som omfattas av denna lag och som har fortgått oavbrutet och fortgår oavbrutet fram till pensionsfallet. Vid tillämpning av detta moment anses en anställning fram till den 31 december 1998 fortsätta utan avbrott, om det förflutit högst en månad sedan den föregående anställningen upphörde. En förutsättning är dessutom att förmånstagaren under sex månader omedelbart innan anställningen upphörde hade en anställning som hade fortsatt utan avbrott och att han under fem år omedelbart innan anställningen upphörde har sammanlagt minst 3 år pensions-tid eller att invalid- eller arbetslöshetspension beviljas med stöd av 5 a §. Andra än gamla förmånstagare anses vid tillämpningen av denna lag vara nya förmånstagare.

En anställning anses fortgå oavbrutet, även om förmånstagaren övergår från en anställning till en annan, ifall övergången har skett omedelbart. Innehar en förmånstagare två eller flere samtidigt fortgående tjänster, arbeten eller uppdrag, och åtminstone ett av dessa fortgår minst en månad, utgör de tillsammans en anställning. Om en förmånstagare vid sidan av en anställning

Såsom i 1 mom. avsedd person betraktas även personer som står i tjänste- eller arbetsförhållande till riksdagen samt riksdagens justitieombudsman och riksdagens biträdande justitieombudsman.

Ett tjänste- eller arbetsförhållande som avses i 1 mom. benämns i denna lag anställning och en person som avses i samma moment förmånstagare. Med gammal förmånstagare avses i denna lag förmånstagare som den 31 december 1992 hade en anställning som omfattas av denna lag och som har fortgått oavbrutet och fortgår oavbrutet fram till den personliga pensionsåldern. I invalidpensionsfall skall anställningen fortgå oavbrutet fram till dess arbetsoförmågan börjar. Vid tillämpning av detta moment anses en anställning fortsätta utan avbrott om den arbetsinkomst som erhålls av anställningen varje år uppgår till sammanlagt minst 6 000 euro. Om arbetsinkomsten under något år likväl understiger 6 000 euro skall förmånstagaren visa att anställningen har varit i kraft utan avbrott. Fortgår en gammal förmånstagares anställning på ovan i detta moment avsett sätt inte oavbrutet fram till den personliga pensionsåldern, anses förmånstagaren vid tillämpningen av denna lag vara en ny förmånstagare.

som varar minst en månad samtidigt också arbetar i en statlig kommission, delegation, nämnd eller något annat organ som består av flera personmedlemmar, betraktas hans verksamhet i sin helhet som en sådan anställning som avses i denna lag. Om de olika uppdrag som hör till anställningen börjar och upphör vid olika tidpunkter, betraktas den tidpunkt då det första uppdraget börjar som begynnelse­dag för anställningen i sin helhet och den tidpunkt då det sista uppdraget upphör som avslutning på anställningen i sin helhet.

Förändras förmånstagares såsom regelbunden betraktade arbetstid eller arbetstidsarrangemang sedan anställningen har fortgått minst tre år och sjunker hans eller hennes arbetsförtjänst samtidigt med minst en fjärdedel eller stiger den med minst en tredjedel, och är förändringen av arbetstiden eller arbetstidsarrangemanget inte avsedd att vara tillfällig, anses anställningen såsom annan anställning räknat från ingången av den månad som följer på förändringen, dock inte om pensionsfallet inträffar innan två år har förflutit.

(5 mom. upphävs)

Vad som stadgas i 5 mom. tillämpas också, om det utreds att förändringen i arbetstiden har skett stegvis och att arbetsförtjäns­ten på grund härav har förändrats på det sätt som avses i nämnda moment under en period av högst tre år räknat från den första förändringen. Vid jämförelse mellan arbetsförtjänsterna vid olika tidpunkter justeras dessa i enlighet med 16 §.

(6 mom. upphävs)

På ansökan av förmånstagaren skall beslut utfärdas om huruvida 5 eller 6 mom. är tillämpligt på anställningen och, om detta är fallet, fastställas den rätt till pension som förvärras för anställning, som har upphört på detta sätt. Ändring i detta beslut får sökas på det sätt varom stadgas i 23 §.

(7 mom. upphävs)

En anställning som fortgått utan avbrott minst tio år före utgången av det år under vilket arbetstagaren har fyllt 54 år avslutas tekniskt vid utgången av nämnda år för uträknande av pensionen. Har anställningen vid ovan nämnda tidpunkt inte fortgått tio år, avslutas den vid utgången av det år då tioårsgränsen nås. Anställningen avslutas dock inte längre efter det år vid vars utgång det återstår två hela kalenderår till för-

(8 mom. upphävs)

Gällande lydelse

månstagarens pensionsålder eller avgångs-ålder som är lägre än denna. Om förmånstagaren fortsätter att arbeta, anses det vara fråga om en ny anställning. Anställningen avbryts dock inte, om förmånstagarens lön i den anställningen som föreligger efter avbrottet har nedgått av ett sådant undantags-skäl som har framkommit innan anställningen har avslutats så som avses i detta moment och om förutsättningarna för tillämpningen av 7 c § härvid uppfylls. Anställningen avbryts inte heller, om den avslutas eller pensionsfallet inträffar innan det har gått ett år efter att en anställning enligt detta moment upphör.

Utan hinder av vad 5-8 mom. stadgar om anställningens upphörande, anses en anställning ha fortgått utan avbrott vid beräkning av den tid om ett år som avses i 8 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare samt vid tillämpning av 9 § 5 mom. i denna lag. Utan hinder av vad 8 mom. stadgar om anställningens upphörande, anses anställningen ha fortgått utan avbrott även när 5 eller 6 mom. tillämpas.

Utan hinder av vad som bestäms i 3 mom. skall en förmånstagare som i samband med kommunalisering av verksamheten har övergått från anställning som omfattas av statens pensionsskydd till anställning som omfattas av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (202/1964) i fråga om sin anställning före kommunaliseringen betraktas som gammal förmånstagare enligt 3 mom. En förutsättning är att förmånstagaren den 31 december 1992 hade en fortlöpande anställning som omfattas av statens pensionsskydd och att denna anställning eller, efter kommunaliseringen, anställning som omfattas av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare fortgår oavbrutet fram till pensionsfallet på det sätt som avses i ikraftträdelsebestämmelserna för de ändringar i pensionsstadgan som delegationen för den kommunala pensionsanstalten godkände den 20 november 1992 och som träd-

Föreslagen lydelse

(9 mom. upphävs)
(10 mom. upphävs)
(11 mom. upphävs)
(12 mom. upphävs)

1 a §

Utan hinder av vad som bestäms i 1 § 4 mom. skall en förmånstagare som i samband med kommunalisering av verksamheten har övergått från anställning som omfattas av statens pensionsskydd till anställning som omfattas av lagen om kommunala pensioner (549/2003) i fråga om sin anställning före kommunaliseringen betraktas som gammal förmånstagare enligt 1 § 4 mom. En förutsättning är att förmånstagaren den 31 december 1992 hade en fortlöpande anställning som omfattas av statens pensionsskydd och att denna anställning på det sätt som föreskrivs i 1 § 4 mom. i denna lag fortgår oavbrutet fram till kommunaliseringen. Efter kommunaliseringen skall en anställning som omfattas av lagen om kommunala pensioner på det sätt som avses i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om kommunala pensioner (/) fortgå oavbrutet fram till den pensionsålder som motsvarar den personliga pen-

de i kraft den 1 januari 1993.

Vid tillämpningen av det krav på sex månaders anställning och det krav på tre års pensionstid som anges i 3 mom. jämföras en anställning som omfattas av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare från och med kommunaliseringen enligt 9 mom. med en anställning som omfattas av denna lag. Invalidpensioner enligt lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare, vilka har beviljats med tillämpning av bestämmelser som motsvarar 5 a §, jämföras med pensioner som har beviljats med tillämpning av det nämnda lagrummet. En förutsättning för erhållande av ålderspension är utöver de villkor som anges i 8 § att den anställning som omfattas av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare har upphört.

En förmånstagare som har haft sådan rätt att välja pensionsålder som avses i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen (103/1989) om ändring av lagen om statens pensioner senast den 30 juni 1999 enligt de bestämmelser som gällde före den 1 juli 1989 och som har gjort en anmälan om ett sådant val, behåller sin rätt till nämnda pensionsålder förutsatt att hans eller hennes anställning som omfattas av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare fortgår utan avbrott från kommunaliseringen enligt 9 mom. fram till pensionsfallet. I fråga om den som gjort en anmälan om val gäller att med anställningstid som förutsätts för erhållande av ålderspension jämföras från och med kommunaliseringen anställning som omfattas av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare och som motsvarar förmånstagarens anställning hos staten före kommunaliseringen i en uppgift som berättigar till den lägre pensionsåldern.

2 §

Denna lag gäller inte

- 1) anställning som börjat efter det förmånstagaren fyllt 65 år, (3.2.1989/103)
- 2) anställning under den tid för vilken förmånstagaren på grundval av tjänste- eller arbetsförhållande eller företagarverksamhet är berättigad till ålderspension, med undan-

sionsålder som avses i denna lag.

Invalidpensioner enligt lagen om kommunala pensioner, vilka har beviljats med tillämpning av bestämmelser som motsvarar 5 a §, jämföras med pensioner som har beviljats med tillämpning av det nämnda lagrummet. En förutsättning för erhållande av ålderspension är utöver de villkor som anges i 8 § 1 mom. att den anställning som omfattas av lagen om kommunala pensioner har upphört.

En förmånstagare som har haft sådan rätt att välja pensionsålder som avses i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (103/1989) senast den 30 juni 1999 enligt de bestämmelser som gällde före den 1 juli 1989 och som har gjort en anmälan om ett sådant val, behåller sin rätt till nämnda pensionsålder förutsatt att hans eller hennes anställning som omfattas av lagen om kommunala pensioner fortgår utan avbrott från kommunaliseringen fram till den pensionsålder som avses i sista meningen i 1 mom. I fråga om den som gjort en anmälan om val gäller att med anställningstid som förutsätts för erhållande av ålderspension jämföras från och med kommunaliseringen anställning som omfattas av lagen om kommunala pensioner och som motsvarar förmånstagarens anställning hos staten före kommunaliseringen i en uppgift som berättigar till den lägre pensionsåldern.

2 §

Denna lag gäller inte

- 1) anställning före den kalendermånad som följer efter den kalendermånad under vilken förmånstagaren fyller 18 år,
- 2) anställning efter den kalendermånad under vilken förmånstagaren fyller 68 år,
- 3) anställning på basis av vilken förmåns-

Gällande lydelse

tag av förtida ålderspension, enligt denna lag eller någon annan lag eller förordning, eller sådan invalid- eller arbetslöshetspension vars storlek fastställs med beaktande av den tid som återstår till pensionsåldern eller av motsvarande arbetsförtjänst.

3) anställning som beaktas för pension enligt lagen om sjömanspensioner (72/1956) eller enligt lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985),

4) anställning i vilken förmånstagarens arbetsförtjänst i denna i medeltal understiger 90 mark i månaden.

5) anställning, som utan avbrott har fortgått kortare tid än en månad, ej heller

6) anställning utomlands i statens tjänst, om den anställda inte är finsk medborgare.

Det i 1 mom. nämnda markbeloppet justeras i enlighet med 1 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare på sätt finansministeriet närmare förordnar.

Föreslagen lydelse

tagaren med stöd av någon annan lag har rätt till pension,

4) anställning utomlands i statens tjänst, om den anställda inte är finsk medborgare.

3 §

Delegationen för pensionsärenden, vars medlemmar utses bland personer, som föreslagits av finansministeriet samt av de mest representativa centralorganisationerna för statens tjänstemän och arbetstagare, gör framställningar och avger utlåtanden angående utvecklandet av pensionsskyddet samt verkar i andra principiella frågor såsom rådgivande organ.

Vid statskontoret finns en förtidspensionsnämnd som skall styra och följa tillämpningen av systemen med individuell förtidspension, förtida ålderspension och deltidspension. Om delegationens uppgifter och sammansättning stadgas närmare genom förordning.

Vid finansministeriet finns statens pensionsdelegation vars medlemmar förordnas av finansministeriet för tre år i sänder bland personer som föreslagits av finansministeriet samt av de mest representativa centralorganisationerna för statens tjänstemän och arbetstagare. Delegationen har till uppgift att vara förhandlingsorgan enligt lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar (681/1988) och enligt samarbetsavtalen, göra framställningar och avge utlåtanden samt vara rådgivande organ i pensionsfrågor. Närmare bestämmelser om delegationens uppgifter och sammansättning kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Vid statskontoret finns en delegation för ärenden gällande arbetsoförmåga och rehabilitering vars medlemmar förordnas av finansministeriet för tre år i sänder bland personer som föreslagits av finansministeriet samt av de mest representativa centralorganisationerna för statens tjänstemän och arbetstagare. Delegationen har till uppgift att styra och följa den praxis som tillämpas vid bedömningen av arbetsförmågan och i rehabiliteringsfrågor. Närmare bestämmel-

3 a §

Om en förmånstagare har omfattats av pensionsskydd såväl enligt denna lag som enligt lagen om kommunala pensioner (549/2003), pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (298/1966), lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001) (*pensionslagar för den offentliga sektorn*) eller enligt en lag som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 eller 10–13 punkten lagen om pension för arbetstagare (395/1961) (*pensionslagar för den privata sektorn*) och om han eller hon vid tidpunkten för pensionsfallet eller därefter senast hade sådan anställning som omfattas av denna lag, skall statskontoret i egenskap av sista pensionsanstalt

1) ge en beslutssammanställning som upp- tar statskontorets beslut och beslut av andra pensionsanstalter (*pensionsanstalter inom den offentliga sektorn*) som sköter pensionsskydd enligt pensionslagarna för den offentliga sektorn och motsvarande familjepensionsskydd samt pensionsanstalter enligt 10 d § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare (*pensionsanstalter inom den privata sektorn*) som sköter pensionsskydd enligt pensionslagarna för den privata sektorn och motsvarande familjepensionsskydd, och

2) sköta utbetalningen av de pensioner som avses i beslutssammanställningen och pensionsanstaltens övriga uppgifter i anslutning till pensionerna.

4 §

Pensionsålder för sådan ny förmånstagare som avses i 1 § 3 mom. är 65 år. Pensionsåldern för en i nämnda lagrum avsedd gammal förmånstagare är 65 år, om han är född efter 1959 eller om han inte före utgången av 1994 har minst fem år anställningstid som räknas som pensionstid.

Pensionsålder för andra förmånstagare än i 1 mom. nämnda gamla förmånstagare be-

ser om delegationens uppgifter och sammansättning kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 a §

Om förmånstagaren har omfattats av pensionsskydd såväl enligt denna lag som enligt lagen om kommunala pensioner (549/2003), pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (298/1966), lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001) (*pensionslagar för den offentliga sektorn*) eller enligt en lag som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 eller 10–13 punkten lagen om pension för arbetstagare (*pensionslagar för den privata sektorn*) och om han eller hon vid tidpunkten för pensionsfallet eller därefter senast hade sådan anställning som omfattas av denna lag, skall statskontoret i egenskap av sista pensionsanstalt

1) ge en beslutssammanställning som upp- tar statskontorets beslut samt beslut av pensionsanstalter som sköter pensionsskydd enligt andra pensionslagar för den offentliga sektorn (*pensionsanstalt för den offentliga sektorn*) samt motsvarande familjepensionsskydd samt beslut av sådana i 10 d § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare avsedda pensionsanstalter (*pensionsanstalt för den privata sektorn*) som sköter pensionsskydd enligt pensionslagar för den privata sektorn samt motsvarande familjepensionsskydd,

2) sköta utbetalningen av de pensioner som avses i beslutssammanställningen och pensionsanstaltens övriga uppgifter i anslutning till pensionerna, och

3) *behandla och avgöra även pensioner som tillväxt på basis av en förmån som avses i 6 §.*

4 §

Förmånstagare har rätt att gå i ålderspension under tiden mellan uppnådd 63 och uppnådd 68 års ålder. Om villkoren för beviljande av ålderspension bestäms i 8 §.

På ansökan beviljas ålderspension i förtid tidigast från ingången av kalendermånaden

Gällande lydelse

stäms på grundval av anställningstid som enligt denna lag räknas som pensionstid till utgången av 1994, på följande sätt:

Pensionstid minst	Pensionsålder
30 år	63 år
25 år	63 år 4 månader
20 år	63 år 8 månader
15 år	64 år
10 år	64 år 4 månader
5 år	64 år 8 månader

5 §

Såsom pensionstid räknas den tid, under vilken förmånstagaren efter att ha fyllt 23 år innehaft minst en månad oavbrutet fortlöpande anställning.

Pensionstiden beräknas i hela månader. Då pensionen räknas ut, avrundas en tid om mer än 14 dagar som överstiger de hela månaderna till nästa hela månad.

3 mom. har upphävts genom L 30.12.1993/1528.

Till pensionstiden räknas även den tid under vilken förmånstagaren efter fyllda 23 år har rätt att av statsmedel få i denna lag nämnd invalid- eller arbetslöshetspension som beviljats med tillämpning av 5 a § eller förtidspension enligt lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82) i sådant fall då han senare på grund av ålder eller ny invaliditet eller arbetslöshet skall beviljas pension på grundval av sådan anställning vari beaktats tiden från invaliditetens eller arbetslöshetens början fram till pensionsåldern eller avgångsåldern, om denna är lägre.

Till pensionstiden räknas likaså sådan tid, som oavbrutet fortgått minst en månad och:

Föreslagen lydelse

efter den under vilken 62 års ålder uppnåtts minskad så som bestäms i 10 a § 1 mom. Ålderspension beviljas såsom uppskjuten efter att 68 års ålder uppnåtts och så höjd som föreskrivs i 10 a § 2 mom.

På förtida och uppskjuten ålderspension tillämpas i övrigt vad som i denna lag bestäms om ålderspension.

5 §

Till pension berättigar arbetsinkomst som erhållits av anställning och som förmånstagaren har förtjänat från ingången av kalendermånaden efter den kalendermånad under vilken 18 års ålder uppnåtts till utgången av den månad under vilken 68 års ålder uppnåtts. Till pension berättigar dock inte arbetsinkomsterna under det år då arbetsoförmågan började om den återstående tiden vid fastställandet av invalidpensionen har räknats såsom till pension berättigande på det sätt som föreskrivs i 5 a §.

(2 mom.)

(4 mom.)

(5 mom.)

1) under vilken förmånstagaren efter fyllda 23 år innehaft annat än statligt uppdrag, till vilket i enlighet med vad som särskilt är stadgat hör rätt till ålders-, invalid- eller arbetslöshetspension som utgår av statsmedel;

2) under vilken förmånstagaren efter fyllda 23 år varit i anställning hos privat samfund eller anstalt, som staten helt eller delvis övertagit, om han var anställd hos dylikt samfund eller dylik anstalt när samfundet eller anstalten eller del därav övertogs av staten, och omedelbart vid övertagandet övergick till anställning hos staten; eller

3) under vilken förmånstagaren efter fyllda 23 år varit i anställning hos sådan tjänsteinnehavare, vilken erhållit en del av sin arbetsförtjänst i form av avgifter och lösen som han i uppdrag, som hänför sig till handhavandet av sin tjänst, uppburit av betalningsskyldiga, om förmånstagaren var anställd hos en dylik tjänsteinnehavare i uppdrag, som hänför sig till handhavandet av dennes tjänst, när tjänsten överfördes till totalavlöning, och omedelbart övergick till anställning hos staten.

Vid beräkningen av pensionstiden beaktas varje period endast en gång.

Finansministeriet kan i enskilda fall, då statens fördel kräver det, bestämma att såsom pensionstid helt eller delvis skall räknas den tid under vilken förmånstagaren efter fyllda 23 år innehaft någon annan anställning eller något annat uppdrag än de som nämns i 1 och 5 mom.

5 a §

Om arbetsoförmågan eller arbetslösheten har börjat innan 360 dagar förflutit efter att anställningen upphörde, skall även tiden mellan arbetsoförmågans eller arbetslöshetens början och pensionsåldern eller avgångsåldern, om denna är lägre, (återstående tid) räknas såsom till pension berättigande tid när den invalid- eller arbetslöshetspension som beviljas på grundval av denna anställning fastställs. En förutsättning är dock att förmånstagaren under det år då arbetsoförmågan eller arbetslösheten började och de omedelbart föregående tio kalenderåren i minst 12 månader har haft sådant för-

(7 mom.)

Finansministeriet kan i enskilda fall, då statens fördel kräver det, bestämma att såsom pensionstid helt eller delvis skall räknas den tid sedan förmånstagaren fyllt 23 år som i övrigt inte skulle räknas såsom pensionstid, dock inte tiden efter den 31 december 2004.

5 a §

När invalidpensionen fastställs skall även tiden från ingången av det kalenderår under vilket arbetsoförmågan började till utgången av den kalendermånad då förmånstagaren uppnått 63 års ålder eller en lägre pensionsålder eller avgångsålder (återstående tid) räknas såsom till pension berättigande tid. En förutsättning är dock att förmånstagaren under det år då arbetsoförmågan började och de omedelbart föregående tio kalenderåren har haft minst 12 566,70 euro i sådana arbetsinkomster som omfattas av en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Gällande lydelse

värvsarbete, som omfattas av arbetspensionsskyddet från Finland och som berättigar till grundpension enligt 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare. När ovan nämnda tid om 12 månader räknas ut betraktas såsom till pension berättigande tid en sådan kalendermånad under vilken förmånstagaren har haft sådana förvärvsinkomster som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, dock under förutsättning att inkomsterna för hela kalenderåret uppgår till minst det belopp som nämns i lagens 5 § 2 mom. En kalendermånad under vilken arbetstagaren har haft sådana inkomster som avses i lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985) beaktas på motsvarande sätt, om inkomsterna för hela kalenderåret uppgår till minst det belopp som nämns i den sistnämnda lagens 3 § 2 mom.

Vid beräkandet av de 360 dagar som avses i 1 mom. beaktas inte de dagar då förmånstagaren

1) har haft studieledighet enligt lagen om studieledighet (273/79),

2) har fått personligt stöd för frivillig yrkesinriktad vuxenutbildning enligt statstjänstemannalagen (755/86), grundskolelagen (476/83), gymnasielagen (477/83) eller lagen om utbildnings- och avgångsbidragsfonden (537/90),

3) har fått utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/90),

4) har fått dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) eller arbetslöshetsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/93) i högst 180 dagar, dock högst för maximiantalet dagar enligt 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

5) har fått rehabiliteringspenning enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller rehabiliteringspenning enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/91) eller ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliteringsstadgandena inom olycksfalls- eller trafikförsäkringen, eller

6) har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen (364/63) under de tre senaste åren innan sådan arbetsoförmåga som avses

Föreslagen lydelse

Den arbetsinkomst som pensionen för den återstående tiden grundar sig på (inkomst för den återstående tiden) bestäms på grundval av de arbetsinkomster enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare vilka förmånstagaren har erhållit under de fem kalenderår som föregick det år under vilket arbetsoförmågan började (granskningstiden). När inkomsten för den återstående tiden bestäms skall årsinkomsterna justeras enligt 7 c §. Inkomsten för den återstående tiden är summan av de på så sätt justerade arbetsinkomster som erhållits under granskningstiden delad med sextio.

När inkomsten för den återstående tiden bestäms medräknas också en under granskningstiden erhållen, med lönekoeficienten enligt 7 c § justerad inkomst eller arbetsinkomst som ligger till grund för en sådan förmån som nämns i 6 §.

Om förmånstagaren under granskningstiden har fått grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) eller arbetskraftspolitiskt utbildningsstöd eller utbildningsdagpenning som är lika stora som grunddagpenningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller grundstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) beaktas när inkomsten för den återstående tiden bestäms såsom arbetsinkomst 1 047,22 euro för varje hel månad för vilken nämnda förmån har erlagts. På motsvarande sätt beaktas också dagpenning enligt sjukförsäkringslagen om den har beviljats till samma belopp som grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Om förmånstagaren när inkomsten för den återstående tiden bestäms inte utöver sådana inkomster som avses i 3 och 4 mom. har haft sådana arbetsinkomster som avses i 2 mom. under granskningstiden, har förmånstagaren inte rätt till pension för den återstående tiden.

Om förmånstagarens arbetsinkomster under granskningstiden är mindre än den stabiliserade inkomstnivån på grund av vård av ett barn under tre år och pensionsskyddet till följd av detta skulle ha sjunkit med minst 20 procent, används, utan hinder av vad

i denna lag började; med dessa dagar jämställs dagar för vilka dagpenning hade betalats om inte arbetstagaren hade fått i 27 § 1 mom. sjukförsäkringslagen angiven motsvarande ersättning för arbetsoförmåga på grund av sjukdom, lyte eller skada med stöd av någon annan lag.

Har en förmånstagare fått arbetslöshetsdagpenning med stöd av 26 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa innan de i 1 eller 2 mom. avsedda 360 dagarna har förflutit efter att anställningen upphörde, skall den återstående tiden räknas såsom till pension berättigande tid när den invalidpension som beviljas på grundval av detta arbetsförhållande fastställs.

Den återstående tiden räknas såsom till invalid- eller arbetslöshetspension berättigande tid även på grundval av en sådan anställning, efter vars upphörande förmånstagaren under en högst nio år lång tid mellan den tidpunkt då de i 1 eller 2 mom. avsedda 360 dagarna har förflutit och den tidpunkt då arbetsoförmågan eller arbetslösheten börjat har haft ett barn som är yngre än tre år och som avses i 2 § lagen om statens familjepensioner. Härvid förutsätts dock att

1) förmånstagaren på grund av detta barn fått moderskaps, faderskaps eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen eller stöd för hemvård enligt lagen om stöd för hemvård av barn (797/92), och

2) den återstående tiden inte räknas såsom till pension berättigande enligt 13 mom.

Vad som ovan stadgas beträffande återstående tid tillämpas endast om förmånstagaren har varit bosatt i Finland minst fem år innan arbetsoförmågan eller arbetslösheten började. Av särskilda skäl kan pensionsskyddscentralen dock besluta att förutsättningen i fråga om boende inte skall tillämpas.

5 b §

Återstående tid räknas såsom till pension berättigande på grundval av en anställning som har fortgått minst sex månader.

Den återstående tiden räknas dock såsom till pension berättigande på grundval av en anställning som har fortgått kortare tid än sex månader, om förmånstagaren inte på grundval av ett arbets- eller tjänsteförhållande eller företagverksamhet som börjat

som bestäms ovan i denna paragraf, på ansökan av förmånstagaren såsom inkomst enligt 2 mom. den arbetsinkomst som barnavårdstiden inte har minskat. Härvid beaktas dock arbetsinkomster som erhållits under de högst tio senaste åren.

Genom förordning av finansministeriet kan närmare bestämmelser om tillämpandet av denna paragraf utfärdas.

5 b §

Utan hinder av vad som bestäms i 5 a § 2 mom. skall när inkomsten för den återstående tiden bestäms även inkomster som erhållits under det år då arbetsoförmågan började beaktas fram till utgången av den månad då arbetsoförmågan började, om

1) förmånstagaren inte under ett enda år under granskningstiden har sådana arbetsinkomster som enligt 5 a § 2, 3 och 6 mom.

Gällande lydelse

före denna anställning är berättigad till pension som har fastställts med beaktande av den tid som återstår till pensionsåldern eller av motsvarande arbetsförtjänst (heleffektiv pension).

Om förmånstagaren, sedan den till återstående tid berättigande löneutbetalningen i anställningen har upphört, på grundval av ett annat arbets- eller tjänsteförhållande eller företagaverksamhet har blivit berättigad till heleffektiv pension som avses i 1 och 2 mom., tillämpas inte stadgandena i 5 a § på den tidigare anställningen. Förmånstagaren anses härvid ha förvärvat ovan avsedda rätt till pensionsskydd enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62) vid den tidpunkt då hans sammanlagda arbetsförtjänst i arbetsförhållanden som avses i nämnda lag, innan han drabbats av den sjukdom, det lyte eller den skada som utgör huvudsaklig orsak till arbetsoförmågan, har uppgått till det gränsbelopp som förutsätts i 7 § 1 mom. i nämnda lag.

En förmånstagare som har fyllt 55 år anses dock inte ha förvärvat sådan i 3 mom. nämnd rätt till heleffektiv pension på grundval av ett arbets- eller tjänsteförhållande genom vilket förmånstagaren har sysselsatts enligt 18 § 3 mom. sysselsättningslagen (275/87) eller, ifall det är fråga om någon annan arbetsgivare än staten eller en kommun, enligt motsvarande förfarande (garanterat arbete) och den pensionsgrundande lönen i detta arbetsförhållande är mindre än motsvarande lön som har uträknats på grundval av det tidigare arbets- eller tjänsteförhållandet eller den tidigare företagaverksamheten. Om förmånstagaren inte har förlorat sin rätt till återstående tid på grundval av ett tidigare arbets- eller tjänsteförhållande vid den tidpunkt då hans garanterade arbete började, anses han inte vid tillämpningen av detta moment till följd av det garanterade arbetet ha förlorat sin rätt till återstående tid från det tidigare arbets- eller tjänsteförhållandet.

Föreslagen lydelse

beaktas när inkomsten för den återstående tiden bestäms, eller

2) om förmånstagaren har sådana arbetsinkomster som avses i 1 punkten endast under det år då arbetsoförmågan började eller det föregående året.

Om förmånstagaren har blivit arbetsoförmögen före utgången av det kalenderår under vilket han eller hon fyller 23 år, är granskningstiden, utan hinder av vad som bestäms i 5 a § 2 mom., tiden mellan ingången av den månad som följer efter den under vilken förmånstagaren fyllde 18 år och utgången av den månad då arbetsoförmågan började. Härvid är inkomsten för den återstående tiden summan av de enligt 7 c § justerade arbetsinkomster som erhållits under granskningstiden delad med det antal månader som ingår i samma period.

Inkomst för den återstående tiden som omfattas av denna lag utgör samma relativa andel av summan av de inkomster för återstående tid som bestäms i 5 a § 2, 3 och 6 mom. samt ovan i 1 och 2 mom. som de arbetsinkomster som omfattas av denna lag utgör av summan av de inkomster enligt de lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare under den granskningstid som avses i 5 a § 2 mom. och i 2 mom. ovan.

Finansministeriet kan genom förordning utfärda närmare bestämmelser om tillämpningen av 5 a och 5 b §.

Genom förordning av finansministeriet kan närmare bestämmelser om tillämpandet av denna paragraf utfärdas.

5 c §

Skall till en förmånstagare som har invalidpension senare betalas pension på grund av ålder eller ny arbetsoförmåga, räknas

såsom till pension berättigande tid även den tid för vilken förmånstagaren var berättigad till den tidigare pensionen. Såsom berättigande till pension räknas dock inte den tid för vilken förmånstagaren enligt 18 § 2 mom. inte är berättigad till pension. När pension enligt denna lag bestäms för tiden av invalidpension används som grund den relativa andel av inkomsten för den återstående tiden som motsvarar den andel som beloppet av arbetsinkomsterna enligt denna lag utgör av det sammanlagda beloppet av arbetsinkomsterna enligt de lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Skall till en förmånstagare som har invalidpension senare betalas pension på grund av sådan ny arbetsoförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att den tidigare pensionen upphörde, eller om pension beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som den tidigare pensionen, fastställs den nya pensionen enligt samma grunder som den tidigare pensionen. Om ålderspensionen börjar innan det förflutit två år från det att invalidpensionen upphört fastställs ålderspensionen enligt samma grunder som invalidpensionen.

Beviljas en förmånstagare som har fått rehabiliteringspenning enligt denna lag invalidpension på grund av arbetsoförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att tiden för betalning av rehabiliteringspenning löpte ut, fastställs pensionen på de grunder enligt vilka den skulle ha fastställts om arbetsoförmågan hade börjat vid ingången av tiden för betalning av rehabiliteringspenning.

6 §

Till pensionstiden räknas dock inte

1) tid i anställning, om denna anställningstid skall räknas förmånstagaren till godo för pension med stöd av annan lag, utom då det är fråga om anställningstid som avses i 5 § 5 mom. 2 eller 3 punkten;

2) tid under vilken förmånstagaren varit uppförd på indragningsstat, såvida hans lön på indragningsstat under denna tid med stöd av lag helt eller delvis innehållits;

3) tid under vilken arbete eller tjänstgö-

6 §

Till pension berättigar också de i 1-9 punkten nedan nämnda förmåner som förmånstagaren har erhållit från ingången av kalendermånaden efter den månad då han eller hon fyllde 18 år till utgången av året före pensionsfallet. Förutsättningen är att förmånstagaren före ingången av pensionsfallsåret har haft minst 12 566,70 euro i arbetsinkomster enligt en pensionslag eller pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare. Förmåner berättigar dock inte till pension för

Gällande lydelse

ring under fortgående anställning varit avbruten utan lön i en följd längre än ett år eller då förmånstagaren under det oavlönade avbrottet har handhaft arbete som omfattas av pensionsskydd enligt 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller motsvarande utländskt pensionsskydd; den tid avbrottet varar räknas dock även i dessa fall till pensionstiden, om orsaken till att lön inte betalats har varit

a) utbetalning av sådan invalid- eller arbetslöshetspension som beviljats med tillämpning av 5 a § ; eller

b) tjänstledighet eller ledighet som beviljats med stöd av 21 och 23 § sjukförsäkringslagen till den del moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen hänför sig till den eller tjänstledighet under vilken förmånstagaren får rehabiliteringspenning enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, rehabiliteringspenning enligt lagen om rehabiliteringspenning, rehabiliteringspenning med stöd av statskontorets anvisningar för tidigrehabilitering eller ersättning för inkomstbortfall enligt bestämmelserna om rehabilitering inom olycksfalls- eller trafikförsäkringen; inte heller

4) tid i anställning för vilken den erhållna inkomsten skall räknas förmånstagaren till godo för pension med stöd av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.

Föreslagen lydelse

den tid under vilken förmånstagaren har fått annan pension än familjepension enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare. Den pensionsrätt som avses i denna paragraf bestäms enligt de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för förmånerna enligt följande

1) sådan arbetsinkomst enligt sjukförsäkringslagen (364/1963) som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning,

2) inkomst som ligger till grund för alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002),

3) inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa under förutsättning att dagpenningen har erhållits före 63 års ålder i egenskap av sådan löntagare som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller sådan företagare som avses i 1 kap. 6 § 2 mom. i nämnda lag,

4) inkomst som ligger till grund för förtjänststöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002),

5) inkomst som ligger till grund för den utbildningsdagpenning som avses i 10 kap. lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

6) inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000),

7) arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt en lag eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/1991), eller för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen betalats till förmånstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har utbetalats som ett tillägg till pension,

8) sådan arbetsinkomst, som ligger till grund för sjukdagpenning och specialvårdpenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken dagpenningen har utbetalats till förmånstagaren,

9) arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning för förlorad inkomst som bevil-

jats enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till förmånstagaren, om förmånstagaren inte får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen på grund av denna ersättning för förlorad inkomst.

För den tid för vilken en i 1 mom. 1 punkten avsedd förmån har betalats till förmånstagaren är grunden för pensionen den arbetsinkomst som ligger till grund för den nämnda förmånen förhöjd med koefficienten 1,17. För den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren är grunden för pensionen den arbetsinkomst som ligger till grund för den nämnda förmånen omvandlad med koefficienten 0,17. Om emellertid en förmån på grund av att förvärvsinkomster saknas eller de har varit låga har betalats till ett belopp motsvarande minimidagpenning, är den nämnda grunden 523,61 euro i månaden. Om förmånen på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenningen är grunden för förmånen beloppet av den minimidagpenning som betalats till förmånstagaren.

Grunden för pensionen är 75 procent av den inkomst som ligger till grund för den förmån som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten och 65 procent av den inkomst eller arbetsinkomst som ligger till grund för den förmån som avses i 4-9 punkten.

Om en pensionstagare är berättigad till pension enligt två eller flera arbetspensionslagar behandlas och avgörs den del av pensionen som intjänats på basis av de inkomster som nämns i 1-3 mom. av den sista pensionsanstalt som avses i 3 a § eller, om bestämmelserna gällande sista pensionsanstalt inte tillämpas, den pensionsanstalt som avses i 10 d § mom. lagen om pension för arbetstagare eller, om förmånstagaren inte har arbetsinkomster enligt pensionslagar för den privata sektorn, den pensionsanstalt där pensionsskyddet har ordnats på basis av det sista förvärvsarbetet. Ansvar för den pension som intjänats på basis av dessa förmåner delas mellan pensionsanstalterna på det sätt som föreskrivs i 12 § 1 mom. 6 punkten lagen om pension för arbetstagare.

Den pensionsgrundande lönen (pensionslönen) fastställs särskilt för varje anställning. Pensionslönen räknas ut på arbetsförtjänsterna för de högst 10 sista kalenderåren före det år då anställningen upphörde (urvalsår). Det år då anställningen upphörde beaktas dock som ett urvalsår, om anställningen har fortgått under högst tre kalenderår och anställningen inte har upphört så som avses i 1 § 8 mom. eller om anställningen har fortgått hela det år då anställningen upphörde. Då pensionslönen räknas ut justeras arbetsinkomsterna för urvalsåren enligt 16 §.

Då pensionslönen räknas ut beaktas inte de urvalsår och motsvarande inkomster under vilka medeltalet av inkomsterna understiger 50 procent av medeltalet av arbetsförtjänsterna för samtliga urvalsår. De år som lämnas obeaktade på detta sätt kan dock utgöra högst en tredjedel av antalet urvalsår.

Pensionslönen utgör medeltalet per månad av arbetsförtjänsterna för de kalenderår som har beaktats på ovan nämnt sätt.

Då pensionslönen räknas ut beaktas dock inte tid för vilken förmånstagaren har varit berättigad till heffektiv pension enligt 5 b § 2 mom. Om en anställning har avslutats enligt 1 § 8 mom., anses det dock vid tillämpningen av denna paragraf att anställningen har fortgått utan avbrott, ifall pensionens belopp blir större om det räknas ut på detta sätt.

Finansministeriet får meddela närmare föreskrifter om tillämpningen av denna paragraf.

När den arbetsinkomst som pensionen grundar sig på bestäms beaktas den lön eller annat vederlag som betalats eller enligt överenskommelse skall betalas som ersättning för arbete. Ett dylikt vederlag anses höra till pensionsarbetsinkomsten också då det i stället för av arbetsgivaren betalas till förmånstagaren av ett konkursbo, en myndighet som sköter lönegarantiärenden och som avses i lönegarantilagen (866/1998) eller någon annan betalare (ställföreträdande betalare).

Som i 1 mom. avsett vederlag betraktas bl.a. inte

1) personalförmåner som erhållits av arbetsgivaren,

2) dagtraktamenten eller andra kostnadsersättningar som erhållits för tjänste- eller arbetsresa,

3) sådan lön för väntetid som avses i 2 kap. 14 § 1 mom. arbetsavtalslagen (55/2001),

4) ersättningar som betalas vid upphävande av arbetsavtal eller tjänsteförhållanden eller andra skadestånd,

5) till förmånstagaren betalda ersättningar och övriga förmåner enligt lagen om ersättningar på grund av lokala särförhållanden samt andra förmåner till tjänstemän inom utrikesrepresentationen (651/1993) samt ortstillägg och ersättningar enligt förordningen om ersättningar på grund av lokala särförhållanden till tjänstemän inom utrikesrepresentationen (652/1993).

Har en förmånstagare som är finsk medborgare varit tjänsteman inom utrikesrepresentationen, i 64 § förordningen om försvarsmakten (667/1992) avsedd tjänsteman, anställd vid teknologiska utvecklingscentralens utrikesenheter eller annan sådan tjänsteman eller befattningshavare på vars avlöning lagen om ersättningar på grund av lokala särförhållanden samt andra förmåner till tjänstemän inom utrikesrepresentationen tillämpas, fogas vid uträkningen av pensionen till hans eller hennes i 1 mom. avsedda arbetsinkomst dyrortstillägg, om sådant inte annars ingår i arbetsinkomsten. Dyrortstillägget utgör det belopp, vartill det skulle betalas, om förmånstagarens verksamhet vore förlagd till Helsingfors.

7 a §

Då pensionslönen räknas ut avdras från arbetsförtjänsten för vart och ett urvalsår ett belopp som motsvarar det procenttal för förmånstagarens pensionsavgift som fastställts för kalenderåret i fråga.

Arbetsförtjänsten minskas dock inte på grund av förmånstagarens pensionsavgift med mera än det relativa belopp med vilket den relativa ökningen av förtjänstnivån överstiger den relativa prisökningen räknat från det tredje kvartalet 1992 fram till utgången av det tredje kvartalet av det kalenderår som föregått året för intjänande av nämnda arbetsförtjänst. Varje år avdras dock minst det relativa belopp som fastställts för föregående kalenderår.

Avdraget enligt 1 och 2 mom. görs med hjälp av den koefficient som avses i 7 a § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare.

7 b §

Om det i de kalenderår som avses i 7 § ingår sådan oavlönad särskild moderskapsledighet, moderskaps- eller föräldraledighet eller vårdledighet som avses i 4 kap. 1 eller 3 § arbetsavtalslagen (55/2001) eller i 23 eller 24 § statstjänstemannaförordningen (971/1994), uträknas pensionslönen med avvikelse från 7 § så att såsom kalenderår beaktas högst de tio sista av de kalenderår som inte inbegriper oavlönad tid av nämnda slag.

Om sådan oavlönad tid som avses i 1 mom. dock ingår i alla kalenderår under anställningen eller om inget av de år som valts ingår i de tio sista kalenderåren under en anställning, anses som pensionslön medeltalet av de inkomster som erhållits på grundval av tid i anställning och som motsvarar den stabiliserade inkomstnivån före anställningens upphörande.

Pensionslönen bestäms enligt förutsättningarna i 7 eller 7 c §, om den blir större när den räknas ut på detta sätt.

Finansministeriet får meddela närmare anvisningar om tillämpningen av denna paragraf.

7 c §

Om det av förmånstagarens uppgifter framgår att pensionslönen i hans eller hennes

7 a §

Har förmånstagaren inkomster som omfattas av denna lag under minst tre på varandra följande kalenderår före pensionsfallsåret och som uppgår till minst 6 000 euro varje år, tillväxer pensionen för pensionsfallsåret på grundval av inkomsten under det år som föregick pensionsfallsåret. Inkomsterna under föregående år multipliceras med antalet månader från ingången av pensionsfallsåret till utgången av pensionsfallsmånaden och delas med 12.

Om inkomsterna under det år som föregick pensionsfallsåret likväl avviker från de genomsnittliga inkomsterna under de föregående två åren med över 10 procent, tillämpas inte vad som bestäms i 1 mom. utan pensionen tillväxer för pensionsfallsåret på grundval av de inkomster som omfattas av denna lag och som betalats före pensionsfalllet.

7 b §

Då pensionen räknas ut avdras från arbetsinkomsten för vart och ett år ett belopp som motsvarar det procenttal för förmånstagarens pensionsavgift som fastställts för kalenderåret i fråga eller i fråga om förmånstagare som fyllt 53 år, den förhöjda avgiften.

7 c §

De inkomstgränser och belopp som anges i denna lag samt arbetsinkomsten för vart

Gällande lydelse

nes anställning som omfattas av denna lag, av något undantagsskäl som yppat sig högst tio år före pensionsfallet är lägre än hans eller hennes enligt 16 § justerade pensionslön i samma anställning, innan ett sådant skäl yppade sig, under så lång tid att den större lönen kunde anses såsom stabiliserad, och om denna omständighet har en inverkan om minst 20 procent på helhetspensionsskyddet, anses såsom pensionslön i denna anställning den genomsnittliga arbetsförtjänst som förmånstagaren hade haft om nämnda skäl inte hade funnits.

Om förmånstagaren lämnar upplysningar som kan anses vara tillräckliga, skall 1 mom. iaktas även om undantagsskälet har yppat sig tidigare än tio år före pensionsfallet.

Om det framgår att pensionslönen av något undantagsskäl så som avses i 1 mom. är högre än den stabiliserade arbetsförtjänsten, kan pensionslönen sänkas på samma sätt.

Utan hinder av vad 1 § 5 och 6 mom. stadgar om en anställnings upphörande på grund av en förändring i arbetstiden, anses anställningen i fråga vid tillämpningen av denna paragraf ha fortgått utan avbrott.

Finansministeriet får meddela närmare föreskrifter om tillämpningen av denna paragraf.

7 d §

Då pensionslönen räknas ut bestäms arbetsförtjänsten enligt betalningstidpunkten på samma grunder som tillämpas vid innehållning av skatteförskott eller skatt. Som arbetsförtjänst anses också lön och arvoden för de uppdrag och det arbete i olika organ som avses i 1 § 2 och 4 mom. Som arbetsförtjänst betraktas dock inte

1) semesterersättning som skall betalas då en anställning upphör,

2) förmåner enligt sista meningen i 15 § 1 mom., som gäller tiden efter att anställningen upphörde, och inte heller

3) till förmånstagaren betalda ersättningar och övriga förmåner enligt lagen om ersättningar på grund av lokala särförhållanden samt andra förmåner till tjänstemän inom utrikesrepresentationen (651/1993) samt ortstillägg och ersättningar enligt förordningen om ersättningar på grund av lo-

Föreslagen lydelse

och ett av de år för vilket pensionen räknas ut justeras med en koefficient i vilken vägningskoefficienten för förändringar i lönen i vån utgör 0,8 och vägningskoefficienten för förändringar i prisnivån 0,2 (lönekoefficienten). Som lönekoefficient används den lönekoefficient som social- och hälsovårdsministeriet årligen fastställer med stöd av 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

7 d §

Invalidpension eller rehabiliteringsstöd höjs med den nedan nämnda koefficienten från ingången av det kalenderår före vilket pension eller rehabiliteringsstöd har betalats för sammanlagt fem hela kalenderår. Denna engångsförhöjning räknas ut på basis av beloppet av den pension som beviljats förmånstagaren enligt denna lag. Förhöjningen bestäms enligt förmånstagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen så att förhöjningsprocenten är 21 när förmånstagaren är i åldern 24-26 år. Förhöjningsprocenten sjunker för varje levnadsår med 0,7 procentenheter. När förmånstagarens ålder är över 55 år, görs ingen förhöjning.

kala särförhållanden till tjänstemän inom utrikesrepresentationen (652/1993).

Har en förmånstagare som är finsk medborgare, under den tid på grundval av vilken den pensionsgrundande lönen räknas ut, varit tjänsteman inom utrikesrepresentationen, i 64 § förordningen om försvarsmakten avsedd tjänsteman (667/1992), anställd vid teknologiska utvecklingscentralens utrikesenheter eller i 1 § förordningen om arbetskraftsattachéer (209/1977) avsedd befattningshavare eller annan sådan tjänsteman eller befattningshavare på vars avlöning lagen om ersättningar på grund av lokala särförhållanden samt andra förmåner till tjänstemän inom utrikesrepresentationen tillämpas, fogas vid uträkningen av den pensionsgrundande lönen till hans eller hennes i 1 mom. avsedda arbetsförtjänst dyrortstillägg, om sådant inte annars ingår i arbetsförtjänsten. Dyrortstillägget utgör det belopp, vartill det skulle betalas, om förmånstagarens verksamhet vore förlagd till Helsingfors.

7 e §

Pensionslönen för en förmånstagare som uppförts på indragningsstat bestäms enligt 7-7 d §, med undantag för att den bestäms högst för de fyra sista kalenderår under vilka anställningen fortgått före uppförandet på indragningsstat, dock så att den pensionsgrundande lönen bestäms fram till anställningens upphörande, om pensionen blir större när den räknas ut på detta sätt.

7 e §

Pensionsskyddet anpassas till förändringen i den förväntade medellivslängden efter 2009 genom att pensionen när ålderspensionen börjar omvandlas med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket förmånstagaren fyllde 62 år. Om ålderspensionen dock börjar före det år då 62 års ålder uppnås, omvandlas ålderspensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket pensionen började.

När en invalidpension ändras till ålderspension vid 62 års ålder eller senare, justeras pensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då 62 års ålder uppnåddes. Om en invalidpension ändras till ålderspension före det år då 62 års ålder uppnås, justeras pensionen dock med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då pensionen ändras till ålderspension.

Som livslängdskoefficient används den koefficient som social- och hälsovårdsministeriet årligen fastställer med stöd av 7 h § lagen om pension för arbetstagare.

Närmare bestämmelser om beräkningen av

Gällande lydelse

8 §

En förutsättning för ålderspension är att förmånstagaren har en pensionstid av minst en månad, att han uppnått pensionsåldern och att anställningen upphört. Om förmånstagaren fortsätter i något av de till anställningen hörande uppdrag som avses i 1 § 4 mom. ännu efter det att anställningens övriga delar upphört, anses anställningen vid tillämpningen av detta moment ha upphört i sin helhet då det uppdrag upphör för vilket den per månad beräknade förtjänsten är den största.

Förmånstagaren har rätt att få ålderspension i förtid tidigast från ingången av månaden efter den under vilken han eller hon uppnår den ålder som är fem år lägre än hans eller hennes pensionsålder enligt 4 §. Härvid minskas pensionen så som anges i 10 b §. På förtida ålderspension tillämpas i övrigt vad som i denna lag bestäms om ålderspension. En förmånstagare som avses i 4 mom. 1–3 punkten har inte rätt till förtida ålderspension.

Om en förmånstagare som har en pensionstid om minst en månad har beviljats ålderspension enligt denna lag, lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (202/64), folkpensionsanstaltens pensionsreglemente eller pensionsstadgan för folkpensionsanstalten, pensionsstadgan för Finlands Bank, pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (298/66) eller lagstiftningen om det pensionsskydd som i tillämpliga delar i överensstämmelse med stadgandena om statens pensioner skall finansieras av landskapet Åland, har han efter det att anställningen upphört rätt till ålderspension enligt denna lag oberoende av om han har uppnått sin pensionsålder.

Har förmånstagaren med stöd av de be-

Föreslagen lydelse

livslängdskoefficienten kan utfärdas genom förordning av finansministeriet.

8 §

Ålderspension beviljas tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 63 års ålder uppnåddes, dock tidigast från ingången av den månad som följer efter den då pensionen söks. En förutsättning är att förmånstagaren inte längre står i det tjänste- eller arbetsförhållande från vilket han eller hon pensioneras. Om pension sökts inom tre månader från tjänste- eller arbetsförhållandets upphörande, beviljas pensionen likväl från ingången av den kalendermånad som närmast följer efter det tjänste- eller arbetsförhållandet upphörde.

Rätt till pension som intjänats av arbetsinkomst under tiden för ålderspension föreligger tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 68 års ålder uppnåddes.

En förmånstagare som avses i 4 mom. 1–3 punkten har inte rätt till förtida ålderspension eller deltidspension.

Om en förmånstagare har beviljats sådan ålderspension enligt denna lag, lagen om kommunala pensioner, en pensionsstadga som avses i 7 § 1 mom. 8 eller 9 punkten lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001), pensionsstadgan för Finlands Bank, pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (298/1966) eller lagen om ortodoxa kyrkosamfundet (521/1969) eller lagstiftningen om det pensionsskydd som i tillämpliga delar i överensstämmelse med bestämmelserna om statens pensioner skall finansieras av landskapet Åland, som fram till den 31 december 1994 har ökat med 11/60 procent för varje till pensionstiden hänförlig månad, har han eller hon efter det att anställningen upphört rätt till ålderspension enligt denna lag oberoende av om han eller hon har uppnått sin pensionsålder.

Har förmånstagaren med stöd av de be-

stämmelser som nämns i 5 mom. erhållit en förtida ålderspension som fram till den 31 december 1994 har ökat med 11/60 procent för varje till pensionstiden hänförlig månad, betraktas pensionsåldern för denna pension som förmånstagarens pensionsålder också enligt denna lag.

stämmelser som nämns i 6 mom. erhållit en förtida ålderspension som fram till den 31 december 1994 har ökat med 11/60 procent för varje till pensionstiden hänförlig månad, betraktas pensionsåldern för denna pension som förmånstagarens pensionsålder också enligt denna lag.

9 §

Invalidpension beviljas tills vidare eller för viss tid i form av rehabiliteringsstöd enligt 3 mom. När invalidpension beviljas med tillämpning av 1 mom. 4 punkten, ges den antingen som full pension eller delpension *eller som individuell förtidspension*, beroende på hur den pension som utgör grunden för invalidpensionen är beviljad.

Invalidpension beviljas tills vidare eller i form av i 3 mom. avsett rehabiliteringsstöd för viss tid. När invalidpension beviljas med tillämpning av 1 mom. 4 punkten, ges den antingen som full pension *eller delinvalidpension*, beroende på hur den pension som utgör grunden för pensionen är beviljad.

Förmånstagaren har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han uppfyller de i 1 mom. och i 9 b § nämnda villkoren för invalidpension som beviljas i form av delpension. Ändring i beslutet får sökas så som stadgas i 23 §. Ett bifallande förhandsbeslut är bindande för statskontoret, om en därpå grundad pensionsansökan görs inom nio månader eller inom en av arbetsgivaren och förmånstagaren avtalad längre tid från det beslutet vann laga kraft.

Förmånstagaren har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han eller hon uppfyller villkoren för invalidpension som avses i 1 och 7 mom., *då den söks i form av delinvalidpension, samt de i 9 b § nämnda villkoren för invalidpension som beviljas i form av delinvalidpension*. Ändring i beslutet får sökas på det sätt som föreskrivs i 23 §. Ett bifallande förhandsbeslut är bindande för statskontoret, om en därpå grundad pensionsansökan görs inom nio månader eller inom en av arbetsgivaren och förmånstagaren avtalad längre tid från det beslutet vann laga kraft.

Invalidpension beviljas icke eller ock sänkes dess belopp, om förmånstagare uppsåtligen förorsakat sin invaliditet. Pensionens belopp må sänkas, om invaliditeten förorsakats av förmånstagaren genom grovt vållande eller om han ådragit sig sjukdom, lyte eller skada genom brottslig gärning.

(6 mom. upphävs)

Rätt till pension som intjänats under tiden för invalidpension föreligger på ansökan tidigast från den tidpunkt då invalidpensionen ändras till ålderspension, under förutsättning att förmånstagaren inte längre står i det tjänste- eller arbetsförhållande från vilket han eller hon skall pensioneras, eller från den tidpunkt efter att invalidpensionen upphört då en sådan ny pension beviljas på vilken inte tillämpas 5 c § 2 eller 3 mom.

Gällande lydelse

9 a §

Berättigad till arbetslöshetspension är en långvarigt arbetslös förmånstagare som fyllt 60 år och som har minst en månad pensions-tid, förutsatt att

1) han under de 15 kalenderår som ome-delbart föregått den dag för pensionsfallet som avses i 2 mom. under sammanlagt minst fem år har intjänat i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd grund-pension eller annan därmed jämförbar pen-sion som grundar sig på arbets- eller tjänste-förhållande; på grundval av arbetsförtjäns-ten i arbetsförhållanden som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga ar-betsförhållanden beaktas intjänandetiden härvid så som anges i 4 § 6 mom. i nämnda lag,

2) han företer ett av arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten utfärdat intyg över att han enligt 26 § 1 eller 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984) inte längre har rätt till arbetslöshetsdagpen-ning, och att

3) han företer ett av Arbetskraftsbyrån ut-färdat intyg över att han är arbetslös arbets-sökande där och att han inte kan anvisas så-dant arbete som han inte kan vägra att ta emot utan att förlora sin rätt till arbetslös-hetsdagpenning enligt lagen om utkomst-skydd för arbetslösa.

Arbetslöshetspensionen är lika stor som den invalidpension enligt denna lag vilken skulle ha beviljats förmånstagaren, om han vid tidpunkten för pensionsfallet varit berät-tigad till invalidpension. Härvid läggs dock varken den pensionsdel som grundar sig på den återstående tiden enligt 5 a § 1 mom. el-ler det arbetspensionstillägg som enligt 10 a § skall räknas in i pensionen (pensionsdel för återstående tid) till arbetslöshetspensio-nen. Pensionsfallet anses ha inträffat den dag då förmånstagaren uppfyller alla de villkor för arbetslöshetspension som avses i 1 mom.

Föreslagen lydelse

9 a §

Berättigad till arbetslöshetspension är *en före 1950 född* långvarigt arbetslös förmåns-tagare *när han eller hon har fyllt 60 år fram till det att han eller hon fyller 63 år*, förut-satt att

1) *han under de 15 kalenderår som ome-delbart föregått den dag för pensionsfallet som avses i 2 mom. under sammanlagt minst fem år har intjänat i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd grundpen-sion eller annan därmed jämförbar pension som grundar sig på arbets- eller tjänsteför-hållande; på grundval av inkomsterna beak-tas den pensionsgrundande tiden härvid så som anges i 4 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhål-landen,*

2) han eller hon företer ett av arbetslös-hetskassan eller folkpensionsanstalten utfär-dat intyg över att han eller hon *enligt 6 kap. 7 eller 9 § lagen om utkomstskydd för ar-betslösa (1290/2002)* inte längre har rätt till arbetslöshetsdagpenning, och att

3) han företer ett av Arbetskraftsbyrån ut-färdat intyg över att han är arbetslös arbets-sökande där och att han inte kan anvisas så-dant arbete som han inte kan vägra att ta emot utan att förlora sin rätt till arbetslös-hetsdagpenning enligt lagen om utkomst-skydd för arbetslösa.

Arbetslöshetspensionen är lika stor som den invalidpension enligt denna lag vilken skulle ha beviljats förmånstagaren, om han eller hon vid tidpunkten för pensionsfallet hade varit berättigad till invalidpension. *När pension för återstående tid räknas ut tilläm-pas dock 5 a, 5 b, 7 och 7 b § sådana de ly-der den 31 december 2004. Till arbetslös-hetspensionen läggs dock inte den pension som grundar sig på återstående tid.* Pen-sionsfallet anses ha inträffat den dag då förmånstagaren uppfyller alla de villkor för arbetslöshetspension som avses i 1 mom.

Uppfyller en förmånstagare de villkor som anges ovan i denna paragraf när han eller hon fyller 62 år, beviljas han eller hon ål-derspension så som föreskrivs i 10 a § 3 mom.

9 b §

I 9 § 1 mom. b- och c-punkten nämnd invalidpension beviljas antingen som full pension eller som delpension. Härvid beviljas full invalidpension förmånstagare vars arbetsförmåga kan uppskattas vara nedsatt med minst 3/5 under åtminstone ett år. Är arbetsförmågan nedsatt med mindre än detta, men likväl med minst 2/5, beviljas pensionen som delpension. Invalidpension som beviljas i form av delpension utgör hälften av full invalidpension.

Individuell förtidspension beviljas som full invalidpension.

9 c §

Utan hinder av vad som i 9 § 1 mom. bestäms om erhållande av invalidpension har en förmånstagare som är född före 1944 rätt att när han eller hon fyllt 58 år få invalidpension i form av individuell förtidspension, om arbetsförmågan, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrande, lång tid i anställningen, ett för honom eller henne påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han eller hon skall fortsätta sin anställning. Ett villkor är dock att förmånstagaren har upphört med sådant förvärvsarbete som avses i en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller att hans eller hennes förvärvsinkomst per månad av dessa arbeten kan uppskattas bli mindre än det belopp som avses i 2 § 1 mom. i denna lag. Med undantag av det fall som avses i 9 § 1 mom. d-punkten och det fall att förmånstagaren är berättigad till ålderspension vid en ålder som är lägre än 65 år enligt någon annan lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, är en förutsättning för individuell förtidspension dessutom att då den individuella förtidspensionen fastställs kan såsom pensionstid även räknas den tid som återstår till pensionsåldern eller till avgångsåldern, om denna är lägre.

Då de i 1 mom. nämnda arbetsförhållandena bedöms skall även beaktas de särskil-

9 b §

I 9 § 1 mom. b- och c-punkten samt i 9 § 7 mom. nämnd invalidpension beviljas antingen som full pension eller som *delinvalidpension*. Härvid beviljas full invalidpension förmånstagare vars arbetsförmåga kan uppskattas vara nedsatt med minst 3/5 under åtminstone ett år. Är arbetsförmågan nedsatt med mindre än detta, men likväl med minst 2/5, beviljas pensionen som *delinvalidpension*.

Beloppet av full invalidpension fastställs enligt 10 § 1, 4 och 5 mom. *Delinvalidpensionen* utgör hälften av full invalidpension.

9 c §

(upphävs)

Gällande lydelse

da krav som bör ställas på vissa uppgifter till följd av den offentliga förvaltningens speciella natur och som hänför sig till den allmänna säkerheten, den anställdes egen säkerhet eller det ansvar som med hänsyn till ett allmänt intresse är förbundet med arbetet.

Förmånstagaren har rätt till förhandsbesked om huruvida han uppfyller de i första och sista meningen i 1 mom. och de i 2 mom. nämnda villkoren för pension. Ändring i beslutet får sökas enligt 23 §. Ett positivt förhandsbesked är bindande för statskontoret, om en därpå grundad ansökan görs inom nio månader eller inom en av arbetsgivaren och arbetstagaren avtalad längre tid från det beslutet vann laga kraft.

Rätt till individuell förtidspension har inte en förmånstagare som avses i 8 § 4 mom. 1–3 punkten.

9 d §

Rätt till deltidspension har en förmånstagare som har fyllt 58 år,

1) om han inte får pension enligt denna lag, i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd grundpension eller någon annan därmed jämförlig, på arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarkerksamhet grundad pension,

2) om han under en tid av sex månader omedelbart före deltidspensionens början haft oavbrutet fortgående anställning och har sammanlagt minst tre år pensionstid under fem år omedelbart före deltidspensionens början och om han under denna tid har haft en sådan anställning på heltid, där hans arbetsförtjänst enligt denna lag eller arbetsförtjänst av en i denna lag angiven anställning och av verksamhet som omfattas av de stadganden som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare sammanlagt är minst fyra gånger det belopp som nämns i 2 § 1 mom. 4 punkten i denna lag.

3) om den tid som återstår till pensionsåldern eller till avgångsåldern, då denna är lägre, skulle beaktas när pensionen fastställs på grundvalen av hans till tillämpningsområdet för denna lag hörande anställning, såvida han hade blivit arbetsoförmögen vid den tidpunkt då deltidspensionen börjar,

4) om hans eller hennes arbetstid och för-

Föreslagen lydelse

9 d §

Rätt till deltidspension har en förmånstagare i åldern 58-67 år som har övergått till deltidarbete,

1) om han inte får pension enligt denna lag, i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd grundpension eller någon annan därmed jämförlig, på arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarkerksamhet grundad pension,

2) om han eller hon under en tid av minst sex månader omedelbart före deltidspensionens början oavbrutet haft anställning på heltid som omfattas av denna lag och under tre kalenderår har årliga arbetsinkomster som omfattas av denna lag på minst 12 000 euro under fem kalenderår omedelbart före det år då deltidspensionen började; som anställning på heltid betraktas sådant arbete i vilket arbetsinkomsterna uppgår till minst 1 000 euro per månad,

3) om hans eller hennes arbetstid i anställningen eller inkomst har minskat så att arbetsinkomsten i deltidarbete sammanlagt uppgår till minst 35 och högst 70 procent av hans eller hennes stabiliserade inkomst före minskningen, dock minst till 229,34 euro per månad, varvid minskningen i arbetstiden inte får skilja sig väsentligt från nedgången i arbetsinkomsterna, samt

förvärsinkomst i anställning som omfattas av denna lag har minskat så att förvärsinkomsten av återstående arbete eller företagarverksamhet som omfattas av de bestämmelser som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, nedan kallat deltidarbete, sammanlagt uppgår till minst 35 och högst 70 procent av hans eller hennes stabiliserade förvärsinkomst före minskningen, dock minst till det belopp som nämns i 2 § 1 mom., varvid minskningen i arbetstiden inte får skilja sig väsentligt från nedgången i förvärsinkomsterna, samt

När deltidspension fastställs, betraktas som stabiliserad förvärsinkomst den pensionsgrundande lönen av den anställning på grundval av vilken vid fastställande av pension skulle beaktas den återstående tiden till pensionsåldern, om förmånstagaren vid den tidpunkt då deltidspensionen börjar hade blivit arbetsoförmögen. *Om anställningen har avslutats med stöd av 1 § 8 mom., anses den dock ha fortgått utan avbrott när deltidspension fastställs.*

Genom förordning kan stadgas att undantag av särskilda skäl får göras från den förtjänstgräns i mark som avses i 1 mom. 2 punkten och från de villkor som gäller minskad arbetstid och som avses i 1 mom. 4 punkten.

Rätt till deltidspension *har inte en förmånstagare som avses i 8 § 4 mom. 1–3 punkten*, inte heller en förmånstagare som får deltidspension enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, om den baserar sig på förtjänst som erhållits av anställning som räknas såsom pensionstid enligt denna lag.

Om en förmånstagare i samband med förstatligande har överförts från kommunal eller privat anställning till statlig anställning, beaktas den kommunala eller privata anställningen före förstatligandet när den i 1 mom. 2 punkten nämnda tidsfristen om sex månader och tre år beräknas.

10 §

Pensionen beräknas särskilt för varje an-

4) *om han inte uteblir från arbetet en längre tid än sex veckor i följd, vartill inte räknas semester eller annan därmed jämförbar tid, ej heller tid för vilken han får dagpenning enligt sjukförsäkringslagen.*

När deltidspension fastställs betraktas som stabiliserad *inkomst den i 5 a § avsedda inkomst för återstående tid* på grundval av vilken *förmånstagarens invalidpension skulle ha beräknats*, om förmånstagaren vid tidpunkten för deltidspensionens början hade blivit arbetsoförmögen.

Genom förordning av *statsrådet* kan föreskrivas att undantag av särskilda skäl får göras från den inkomstgräns i pengar som avses i 1 mom. 2 punkten och från de villkor som gäller minskad arbetstid och som avses i 1 mom. 4 punkten.

Rätt till deltidspension *har inte en förmånstagare som får deltidspension enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962)*, om den baserar sig på inkomst som erhållits av anställning som räknas såsom pensionstid för pension enligt denna lag.

Om en förmånstagare i samband med förstatligande har överförts från kommunal eller privat anställning till statlig anställning, *beaktas den kommunala eller privata anställningen före förstatligandet när den i 1 mom. 2 punkten nämnda tidsfristen om sex månader beräknas, och inkomsterna från kommunal eller privat anställning när inkomsterna under tre år beräknas.*

10 §

Pensionen *tillväxer årligen på grundval*

Gällande lydelse

ställning. I fråga om varje anställning uppgår pensionens belopp för varje till pensionstiden hänförlig hel månad till 1/2 procent för tiden före den 1 juli 1962 och från denna tidpunkt fram till den 31 december 1994 till 1/6 procent av den pensionsgrundande lönen. Från och med den 1 januari 1995 utgör pensionens belopp för varje till pensionstiden hänförlig hel månad 1/8 procent av den pensionsgrundande lönen. I fråga om i 1 § 3 mom. avsedd ny förmånstagares anställning som har börjat efter 1992 är pensionens belopp dock även för varje till pensionstiden hänförlig hel månad som hänförs till tiden före 1995 1/8 procent av den pensionsgrundande lönen. Från och med den 1 januari 1995 utgör dock pensionens belopp för varje till pensionstiden hänförlig hel månad 1/6 procent av den pensionsgrundande lönen räknat från ingången av den månad som följer efter månaden under vilken en i 1 § 3 mom. avsedd gammal förmånstagare fyller 55 år, och från och med den 1 januari 1994 för varje till pensionstiden hänförlig hel månad 5/24 procent av den pensionsgrundande lönen räknat från ingången av det år under vilket en i 1 § 3 mom. avsedd ny förmånstagare fyller 60 år, dock inte till den del tiden mellan arbetsoförmågans eller arbetslöshetens början och pensionsåldern eller avgångsåldern, om denna är lägre, räknas såsom pensionstid enligt 5 a § eller med stöd av 5 § 4 mom. den tid under vilken förmånstagaren erhållit pension.

Pensionsbeloppet för en i 1 § 3 mom. nämnd gammal förmånstagare är dock fram till den 31 december 1994 för varje till pensionstiden hänförlig hel månad 11/60 procent av den pensionsgrundande lönen. Det samma gäller förmånstagare som har beviljats pension enligt de i 8 § 5 mom. nämnda stadgandena eller bestämmelserna och som har räknats för anställningstiden fram till den 31 december 1994 med tillämpning av motsvarande stadganden som i detta moment.

Till den del återstående tid enligt 5 a § 1 mom. eller tid för vilken förmånstagaren har uppburit heffektiv pension med stöd av 5 § 4 mom. medräknas i den till pension berätt-

Föreslagen lydelse

av pensionsgrundande arbetsinkomst som omfattas av denna lag för ettvarit år med

1) 1,5 procent fram till utgången av den kalendermånad under vilken förmånstagaren fyller 53 år, och för den tid under vilken pensionstagaren har fått invalid-, arbetslöshets- eller ålderspension enligt en i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd lag eller pensionsstadga eller generationsväxlingspension för lantbruksföretagare, avträdelseersättning eller avträdelsestöd eller motsvarande pension från utlandet, samt på grundval av den grund för pension som avses i 6 §,

2) 1,9 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken förmånstagaren fyller 53 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken förmånstagaren fyller 63 år,

3) 4,5 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken förmånstagaren fyller 63 år, dock inte om förmånstagaren under denna tid får pension i någon annan form än deltidspension.

(2 mom. upphävs)

Pensionen för den återstående tiden utgör av den inkomst för återstående tid som avses i 5 a §

1) 1,5 procent per år till den del som pen-

tigande tiden är pensionsbeloppet dock 1/10 procent för varje till pensionstiden hänförlig hel månad till den del återstående tid omfattar eller pension har uppburits för tid efter det att förmånstagaren fyllde 50 år och 1/15 procent för varje till pensionstiden hänförlig hel månad till den del återstående tid omfattar eller pension har uppburits för tid efter det att förmånstagaren fyllde 60 år.

För deltidarbete som utförs vid sidan av deltidspension beräknas pensionen på det sätt som bestäms ovan i denna paragraf.

För en förmånstagare som har fått deltidspension utökas ålderspensionen för tiden i deltidspension med ett belopp som för varje månad under vilken förmånstagaren har fått deltidspension är 1/16 procent av den pensionsgrundande lönen, och invalidpensionen på motsvarande sätt med ett belopp enligt tredje och femte meningen i 1 mom. Som pensionsgrundande lön betraktas härvid den skillnad enligt 10 b § 2 och 3 mom. i förvärvsinkomsterna på grundval av vilken förmånstagarens deltidspension har bestämts. Om med pension för deltidarbete som utförts vid sidan av deltidspension sammanräknas pension som intjänas för återstående tid enligt 5 a §, intjänas pension för denna tid i enlighet med 4 mom. även

sionen omfattar återstående tid fram till utgången av den månad under vilken förmånstagaren fyller 50 år,

2) 1,3 procent per år till den del som den återstående tiden omfattar tiden från ingången av den kalendermånad efter den under vilken förmånstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken förmånstagaren fyller 63 år.

För den tid för vilken förmånstagaren har fått invalidpension tillväxer pensionen från ingången av det år då arbetsförmågan började till utgången av den månad då pensionen upphör på grundval av den inkomst för återstående tid som avses i 5 a § på det sätt som fastställs i 5 c § 1 mom.:

1) 1,5 procent per år till den del som pensionen omfattar tid fram till utgången av den månad under vilken förmånstagaren fyller 50 år,

2) 1,3 procent per år till den del som pensionen omfattar tid från ingången av den kalendermånad efter den under vilken förmånstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken förmånstagaren fyller 63 år.

För sådan tid under vilken förmånstagaren har fått delinvalidpension tillväxer pensionen med de tillväxtprocentsatser som nämns i 5 mom. på grundval av hälften av den inkomst för återstående tid som avses i 5 a §.

Pension för deltidarbete som utförs vid sidan av deltidspension tillväxer på det sätt som föreskrivs i 1 mom.

För en förmånstagare som har uppburit deltidspension utökas invalidpensionen med 1/8 procent och ålderspensionen med 1/16 procent av den nedsättning av inkomsten som det föreskrivs om nedan för varje månad för vilken förmånstagaren har fått deltidspension. När pensionen bestäms är härvid nedsättningen av inkomsten den skillnad mellan arbetsinkomsterna enligt 10 b § 2 och 3 mom. på grundval av vilken förmånstagarens deltidspension för första gången har räknats ut. Om pension för återstående tid räknas med i pension som tjänas in genom deltidarbete som utförts vid sidan av deltidspension, skall pension för återstående tid räknas ut enligt 4 mom. 2 punkten också i fråga om den nedsättning av inkomsten

Gällande lydelse

för den skillnad i förvärvsinkomsterna som avses ovan.

De pensioner som fastställs för varje anställning skall sammanräknas. För en sådan i 1 § 3 mom. i denna lag nämnd gammal förmånstagare som är född efter 1959 eller som inte före utgången av 1994 har minst fem år anställningstid som enligt denna lag räknas såsom pensionstid och för i nämnda lagrum avsedd ny förmånstagare får pensionernas sammanlagda belopp uppgå till högst 60 procent av den högsta pensionsgrundande lönen för pension som beräknas enligt denna lag, då pensionstiden är minst två år. Finns det inte sådan pension, får pensionernas sammanlagda belopp uppgå till högst 60 procent av den högsta pensionsgrundande lönen enligt denna lag. I fråga om andra än i detta moment avsedda gamla förmånstagare samt förmånstagare som på grundval av de i 8 § 5 mom. nämnda stadgandena eller bestämmelserna har beviljats pension enligt 2 mom. och som före utgången av 1994 har minst fem år pensionstid enligt denna lag, bestäms pensionerna dock i procent av den ovan nämnda pensionsgrundande lönen på grundval av anställningstid som enligt denna lag räknas såsom pensionstid till utgången av 1994, på följande sätt

Pensionstid minst	Pensionernas maximibelopp
30 år	66 procent
25 år	65 procent
20 år	64 procent
15 år	63 procent
10 år	62 procent
5 år	61 procent

Om en förmånstagare på grundval av en anställning som avses i 5 § 5 mom. 2 eller 3 punkten har rätt till pension även med stöd av lagen om pension för arbetstagare eller om han på grund av en anställning hos staten i egenskap av i utlandet anställd arbetstagare har rätt även till sådan pension eller motsvarande förmån från utlandet i vars kostnader staten har deltagit, avdras från pension som betalas enligt denna lag

1) pension som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare, till den del den grundar sig på samma anställningstid som

Föreslagen lydelse

som avses ovan.

Från pension som betalas enligt denna lag avdras pension eller motsvarande förmån från utlandet på grundval av anställning hos staten i egenskap av i utlandet anställd arbetstagare i vars kostnader staten har deltagit, till den del den baserar sig på samma arbetsinkomst som pension enligt denna lag.

pension enligt denna lag,

2) pension eller motsvarande förmån från utlandet på grundval av anställning hos staten i egenskap av i utlandet anställd arbetstagare, till den del den baserar sig på samma anställningstid som pension enligt denna lag, varvid avdrag som till följd av andra pensioner och ersättningar skall göras från pension som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare inte skall beaktas. Angående pensionens maximibelopp gäller i övrigt vad som stadgas nedan.

En förmån som motsvarar i 8 mom. 2 punkten nämnd pension avdras från pension enligt denna lag enligt de beräkningsgrunder som fastställs av finansministeriet.

10 a §

Annan pension än deltidspension höjs med ett arbetspensionstillägg, om förmånstagaren har fått

1) dagpenning avvägd enligt förtjänsten med stöd av lagen om utkomstskydd för arbetslösa antingen såsom löntagare enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller såsom i 1 a § 1 mom. 1-3 punkten lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd person som idkar företagsverksamhet,

2) förtjänststöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning,

3) stöd för frivillig yrkesinriktad vuxenutbildning enligt statstjänstemannalagen, grundskolelagen, gymnasielagen eller lagen om utbildnings- och avgångsbidragsfonden,

3 a) vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), eller

4) rehabiliteringspenning enligt de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om rehabiliteringspenning eller ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliteringsstadgandena inom olycksfalls- eller trafikförsäkringen, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som tillägg till pensionen.

I 1 mom. nämnd förmån berättigar inte till arbetspensionstillägg, om förmånen har be-

En förmån som motsvarar i 9 mom. nämnd pension avdras från pension enligt denna lag enligt de beräkningsgrunder som fastställs av finansministeriet.

När pensionstillväxten per månad beräknas används som tillväxtprocent 1/12 av den tillväxtprocent som nämns i 1, 4 och 5 mom.

10 a §

Beviljas ålderspension enligt 4 § 2 mom. i förtid, minskas pensionen med 0,6 procent för varje månad för vilken pensionen betalas ut före ingången av den månad som följer på den då 63 års ålder uppnås. Minskningen beräknas på den pension som förmånstagaren har intjänat fram till den tidpunkt då pensionen börjar.

Börjar ålderspensionen senare än från ingången av månaden efter den då 68 års ålder uppnåddes, höjs pensionen med 0,4 procent för varje månad varmed den tidpunkt då pensionen börjar skjuts upp.

Utan hinder av vad som bestäms i 4 § 2 mom. och ovan i 1 mom. har en förmånstagare som får arbetslöshetsdagpenning med stöd av 6 kap. 9 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa rätt att vid 62 års ålder få ålderspension utan den minskning som beror på att pensionen utbetalas i förtid.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

talats

1) för tiden före ingången av det kalenderår under vilket förmånstagaren har fyllt 23 år,

2) för tiden före det kalenderår under vilket arbetstagaren första gången har varit i tjänste- eller arbetsförhållande eller i företagarkerksamhet som berättigar till pension enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, eller för det nämnda kalenderåret,

3) för det kalenderår under vilket förmånstagaren har varit i tjänste- eller arbetsförhållande eller i företagarkerksamhet som omfattas av en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, om inte förmånstagaren under samma år har intjänat lön som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden till minst det gränobelopp som avses i 5 § 2 mom. i nämnda lag, eller

4) för det år under vilket pensionsfallet inträffar.

Arbetspensionstillägget beräknas så att 80 procent av pensionens belopp multipliceras med det antal månader för vilka en i 1 mom. nämnd förmån har betalats (förmånsmånader), varefter produkten divideras med det tal som erhålls då antalet förmånsmånader subtraheras från antalet sådana fulla månader som ingår i tiden från det förmånstidpunkten har fyllt 23 år, dock tidigast räknat från den 1 juli 1962, tills han uppnår 65 års ålder. Förmånsmånaderna bestäms särskilt för varje förmånsslag såsom fulla månader på basis av det sammanlagda antalet sådana dagar för vilka förmånstagaren har uppburit förmån som enligt 1 mom. berättigar till arbetspensionstillägg. Då förmånsmånaderna bestäms, används som divisor för dagarna beträffande varje förmånsslag det antal dagar för vilka förmånen i genomsnitt högst kan betalas per månad.

I fråga om en förmånstagare som har fått jämkad arbetslöshetsdagpenning enligt 17 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa används såsom antal arbetslöshetsdagar det antal fulla dagar som motsvarar de uppburna dagpenningarna. Samma förfarande

skall iakttas om någon annan förmån som nämns i 1 mom. har betalats på något annat sätt än såsom motsvarande full dagpenning.

10 b §

Beviljas ålderspension enligt 8 § 2 mom. i förtid, minskas pensionen med 0,4 procent för varje månad för vilken pension utbetalas före ingången av månaden efter den då pensionsåldern uppnås. Minskningen beräknas på den samordnade pension som förmånstagaren har intjänat fram till den tidpunkt då pensionen börjar.

Deltidspensionens belopp är, om inte något annat följer av 3 mom., 50 procent av skillnaden mellan den stabiliserade förvärvsinkomsten av anställning som nämns i 9 d § 1 mom. 2 punkten och förvärvsinkomsten av deltidssarbete.

Har förmånstagaren samtidigt två eller flera förvärvsarbeten som avses i 9 d § 1 mom. 2 punkten, beräknas beloppet av deltidspensionen på skillnaden mellan de i 9 d § 2 mom. angivna sammanlagda förvärvsinkomsterna före förmånstagarens övergång till deltidssarbete och de sammanlagda förvärvsinkomsterna under deltidssarbetet. Skillnaden delas i förhållande till minskningen av förvärvsinkomster i sådana anställningar på grunval av vilka förmånstagaren har rätt till deltidspension, dock högst till det belopp som motsvarar den minskning av förvärvsinkomst som omfattas av respektive stadgande.

Deltidspensionens maximibelopp är 75 procent av den enligt 11 eller 12 § samordnade pension som förmånstagaren enligt de stadganden som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare har intjänat före den tidpunkt då deltidspensionen börjar. Har förmånstagaren rätt till deltidspension också med stöd av något annat ovan avsett stadgande och minskar den begränsning som här avses deltidspensionen, görs minskningen enligt dessa stadganden i förhållande till de pensionsrättigheter som intjänats och samordnats enligt dem.

11 §

Då pension beviljas en ny förmånstagare som avses i 1 § 3 mom. beräknas pensionens maximibelopp i tillämpliga delar enligt 8 §

10 b §

Deltidspensionens belopp är, om inte något annat följer av 3 mom., 50 procent av skillnaden mellan den stabiliserade förvärvsinkomsten som fastställs i 9 d § 1 mom. 2 punkten och förvärvsinkomsten av deltidssarbete som omfattas av lagar eller pensionsstadgor som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Om en förmånstagare är berättigad till deltidspension också med stöd av någon annan lag eller pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, är deltidspensionen enligt denna lag samma relativa andel av det belopp som avses i 1 mom. som de i denna lag avsedda arbetsinkomsterna utgör av de i den stabiliserade inkomsten beaktade arbetsinkomsterna enligt de lagar med stöd av vilka deltidspension beviljas.

Deltidspensionens maximibelopp är 75 procent av den pension som har samordnats i enlighet med 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare och som förmånstagaren enligt de lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare samt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003) har tjänat in innan deltidspensionen börjar. Har förmånstagaren rätt till deltidspension också enligt någon annan lag eller pensionsstadga och minskar den begränsning som här avses deltidspensionen, görs minskningen med beaktande av dessa lagar och stadgor i förhållande till de arbetsinkomster som har beaktats i den stabiliserade förvärvsinkomsten.

11 §

(upphävs)

Gällande lydelse

lagen om pension för arbetstagare. Ålderspensioner som har beviljats i förtid beaktas vid samordningen utan den minskning som beror på att pensionen utbetalas i förtid.

12 §

När pension beviljas en gammal förmånstagare som avses i 1 § 3 mom. beräknas pensionens maximibelopp i tillämpliga delar enligt 8 § lagen om pension för arbetstagare. För en sådan gammal förmånstagare, som är född efter 1959 eller som inte före utgången av 1994 har minst fem år anställningstid som räknas såsom pensionstid enligt denna lag, är samordningsgränsen 60 procent av samordningsgrunden. När pensionen för andra än i detta moment avsedda gamla förmånstagare och förmånstagare som avses i 10 § 2 mom. samordnas används dock i stället för nämnda 60 procent ett procenttal enligt följande tabell, vilket bestäms enligt anställningstid enligt denna lag som räknas såsom pensionstid till utgången av 1994:

Pensionstid minst	Procent
30 år	66
25 år	65
20 år	64
15 år	63
10 år	62
5 år	61

Vid samordning av såsom delpension beviljad invalidpension utgör samordningsgränsen 30 procent av samordningsgrunden.

Vid samordningen beaktas de i 8 § lagen om pension för arbetstagare nämnda prestationerna. Pension enligt denna lag som beviljats en i 1 § 3 mom. avsedd gammal förmånstagare beaktas likväl oförändrad vid samordningen. Ålderspensioner som har beviljats i förtid beaktas vid samordningen utan den minskning som beror på att pensionen utbetalas i förtid. Överskrider det sammanlagda beloppet av prestationerna samordningsgränsen, avdras den överskjutande delen från pension som betalas enligt denna lag.

13 §

Föreslagen lydelse

12 §

Pension enligt denna lag samordnas genom att de förmåner som nämns i 8 § 1 och 5 mom. lagen om pension för arbetstagare dras av från pensionen. Samordningen görs i tillämpliga delar enligt 8 § lagen om pension för arbetstagare.

13 §

Samordning som avses i 11 och 12 § görs på nytt i tillämpliga delar enligt 8 § lagen om pension för arbetstagare.

Deltidspensionens belopp beräknas på nytt, om det i pensionstagarens förvärvsinkomster under deltidsarbete har skett en förändring som betydligt avviker från den allmänna löneutvecklingen.

Samordning som avses i 12 § görs på nytt i tillämpliga delar enligt 8 a § lagen om pension för arbetstagare.

Deltidspensionens belopp beräknas på nytt, om det i pensionstagarens förvärvsinkomster under deltidsarbete har skett en förändring som betydligt avviker från den allmänna löneutvecklingen.

14 §

Pensionsförhöjning som understiger 2,52 euro skall inte betalas. Detta belopp justeras årligen enligt det löneindex som nämns i 9 § 2 mom. första meningen lagen om pension för arbetstagare.

Pensionsförhöjning som understiger 5,39 euro skall inte betalas. *Det ovan nämnda beloppet justeras årligen med hjälp av den lönekoeficient som fastställs i 7 c §.*

15 §

Ålders- och invalidpension betalas, om inte något annat följer av 15 a §, från ingången av månaden näst efter den under vilken rätten till pension uppkommit, i fråga om ålderspension likväl tidigast från ingången av månaden efter den då löneutbetalningen upphört. *Individuell förtidspension betalas enligt vad som bestäms ovan dock tidigast från ingången av månaden näst efter den då ansökan om pension gjordes eller förhandsbeskedet begärdes.* Arbetslöshetspension betalas från ingången av månaden näst efter den under vilken förmånstagaren uppfyller de i 9 a § 1 mom. nämnda förutsättningarna för pensionen. Om förmånstagaren har fått det intyg av Arbetskraftsbyrån som avses i 9 a § 1 mom. 3 punkten senare än en månad efter att det intyg över arbetslöshetsdagpenning som avses i 9 a § 1 mom. 2 punkten utfärdades, betalas arbetslöshetspensionen från ingången av månaden näst efter den då intyget utfärdades. Pension enligt denna lag betalas dock inte för den tid för vilken förmånstagaren har rätt att få i lag, kollektivavtal eller arbetsavtal angiven lön eller motsvarande ersättning för uppsägningstiden eller för vilken tid förmånstagaren på basis av något annat avtal eller arrangemang av sin arbetsgivare får en ekonomisk förmån, dock inte av arbetsgivaren anordnad eller anskaffad utbildning, som kan periodiseras på basis av förmånstagarens stabiliserade lön.

15 §

Ålders- och invalidpension betalas, om inte något annat följer av 15 a §, från ingången av månaden näst efter den under vilken rätten till pension uppkommit, i fråga om ålderspension likväl tidigast från ingången av månaden efter den då löneutbetalningen upphört. Arbetslöshetspension betalas från ingången av månaden näst efter den under vilken förmånstagaren uppfyller de i 9 a § 1 mom. nämnda förutsättningarna för pensionen. Om förmånstagaren har fått det intyg av Arbetskraftsbyrån som avses i 9 a § 1 mom. 3 punkten senare än en månad efter att det intyg över arbetslöshetsdagpenning som avses i 9 a § 1 mom. 2 punkten utfärdades, betalas arbetslöshetspensionen från ingången av månaden näst efter den då intyget utfärdades. Pension enligt denna lag betalas dock inte för den tid för vilken förmånstagaren har rätt att få i lag, kollektivavtal eller arbetsavtal angiven lön eller motsvarande ersättning under uppsägningstiden eller för vilken tid förmånstagaren på basis av något annat avtal eller arrangemang av sin arbetsgivare får en ekonomisk förmån, dock inte av arbetsgivaren anordnad eller anskaffad utbildning, som kan periodiseras på basis av förmånstagarens stabiliserade lön.

Gällande lydelse

Ålders- eller invalidpension beviljas inte utan grundad anledning retroaktivt för längre tid än ett år innan pensionsansökningen gjordes. Arbetslöshetspension eller deltids- pension beviljas inte för längre tid än sex månader före månaden efter den tidpunkt då ansökningen gjordes. Individuell förtidspension kan av undantags skäl beviljas retroaktivt, dock högst för ett år före månaden näst efter den tidpunkt då ansökningen gjordes.

Om beloppet av ålderspension eller sådan full invalidpension, vars storlek inte har fastställts med tillämpning av 5 a §, innan pensionens maximibelopp räknas ut enligt 11 eller 12 § understiger fem mark i månaden, kan statskontoret betala pensionen som ett engångsbelopp. Engångsbeloppet beräknas enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställt. Den som fått engångsbetalning är därefter inte med anledning av samma pensionsfall berättigad till pension på grundval av de anställningar som engångsbetalningen baserade sig på. Har för viss tid beviljad invalidpension utbetalts som ett engångsbelopp, kan pensionstagaren dock beviljas pension för den tid under vilken hans eller hennes arbetsförmåga fortgår efter utgången av nämnda tid. Ovan nämnda belopp justeras årligen vid ingången av januari månad enligt det indextal som fastställs för tillämpning av första meningen i 9 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagar. Vad som i detta moment bestäms om pensionens engångsbelopp tillämpas på det sammanlagda beloppet av de pensioner som ingår i den sista pensionsanstaltens besluts-sammanställning enligt 3 a § 1 och 2 mom.

Full invalidpension betalas, om inte i den paragraf stadgas annorlunda, tidigast från ingången av den kalendermånad som följer näst efter den i 27 § sjukförsäkringslagen avsedda primärtiden för dagpenning, nämligen de 150 första betalningsdagarna och de därpå följande, i nämnda paragraf närmare bestämda fem eller fyra fulla kalendermånaderna.

Föreslagen lydelse

Invalidpension beviljas inte utan grundad anledning retroaktivt för längre tid än ett år innan pensionsansökningen gjordes och arbetslöshetspension eller deltids- pension inte för längre tid än sex månader före den månad som följer på den då ansökningen gjordes.

Om beloppet av en ålderspension eller full invalidpension före samordning enligt 12 eller 13 § understiger 12,72 euro i månaden, kan statskontoret betala pensionen som ett engångsbelopp. Om statskontoret betalar invalidpensionen som ett engångsbelopp betalar det samtidigt också den ålderspension som beviljas efter invalidpensionen som ett engångsbelopp. Engångsbeloppet beräknas enligt grunder som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet. Den som fått engångsbetalning är därefter inte med anledning av samma pensionsfall berättigad till pension på grundval av de anställningar som engångsbetalningen baserade sig på. Har för viss tid beviljad invalidpension utbetalts som ett engångsbelopp, kan pensionstagaren dock beviljas pension för den tid under vilken hans eller hennes arbetsförmåga fortgår efter utgången av nämnda tid. Vad som i detta moment bestäms om pensionens engångsbelopp tillämpas på det sammanlagda beloppet per månad av de pensioner som ingår i den sista pensionsanstaltens besluts-sammanställning enligt 3 a § 1 och 2 mom.

15 a §

Full invalidpension betalas, om inte något annat bestäms nedan i denna paragraf, tidigast från ingången av den kalendermånad som följer närmast på den i 27 § sjukförsäkringslagen avsedda primärtiden för dagpenning, dvs. de 150 första betalningsdagarna och de därpå följande, i nämnda paragraf närmare angivna fem eller fyra fulla kalendermånaderna. Om förmånstagaren har fyllt 63 år före utgången av den primärtid som avses i 27 § sjukförsäkringslagen räknas

Utan hinder av 1 mom. betalas full invalidpension i enlighet 15 §, om pensionsansökan har gjorts innan dagpenning enligt sjukförsäkringslagen har betalats för de i 1 mom. nämnda 150 första betalningsdagarna eller om invalidpension beviljas såsom i 9 c § nämnd individuell förtidspension. Härvid är dock en förutsättning för att full invalidpension skall betalas att före utgången av kalendermånaden efter pensionsansökan eller, om under denna tid ansökts om dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen, före utgången av kalendermånaden efter ansökan, inte har beviljats sådan under minst en månad utan avbrott utbetald dagpenning som hänför sig till tiden efter arbetsförmågans inträde eller, om en dagpenningsansökan som hänför sig till denna tid avslagits, till tiden efter avslaget.

Sker sådan förändring beträffande arbetsförmågan hos förmånstagare, vilken åtnjuter såsom delpension beviljad invalidpension, att han får rätt till full invalidpension, tillämpas stadgandena i 1 mom. på den fulla pensionen. Om arbetsförmågan fortgår, utges invalidpensionen härvid som delpension till dess utbetalningen av full invalidpension börjar.

Beviljas full invalidpension retroaktivt i enlighet med 1 mom., skall pensionen betalas till sjukförsäkringsfonden till den del den motsvarar för samma tid utbetald dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. *Detsamma gäller, om invalidpension beviljas retroaktivt som individuell förtidspension.*

Beviljas invalidpension retroaktivt i enlighet med 2 mom. eller såsom delpension och har för samma tid betalats dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, skall pensionen utbetalas endast till den del den överstiger dagpenning som betalats för samma tid

Beviljas invalidpension retroaktivt, betalas pension inte för den tid under vilken förmånstagaren har fått rehabiliteringspenning enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/91)

pensionen som en invalidpension, men beviljas i form av ålderspension från ingången av månaden efter att förmånstagaren fyllt 63 år.

Utan hinder av 1 mom. betalas full invalidpension i enlighet 15 §, om pensionsansökan har gjorts innan dagpenning enligt sjukförsäkringslagen har betalats för de i 1 mom. nämnda 150 första betalningsdagarna. Härvid är dock en förutsättning för att full invalidpension skall betalas att före utgången av kalendermånaden efter pensionsansökan eller, om under denna tid ansökts om dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen, före utgången av kalendermånaden efter ansökan, inte har beviljats sådan under minst en månad utan avbrott utbetald dagpenning som hänför sig till tiden efter arbetsförmågans inträde eller, om en dagpenningsansökan som hänför sig till denna tid avslagits, till tiden efter avslaget.

Sker sådan förändring beträffande arbetsförmågan hos förmånstagare, vilken åtnjuter såsom *delinvalidpension* beviljad invalidpension, att han eller hon får rätt till full invalidpension, tillämpas bestämmelserna i 1 mom. på den fulla pensionen. Om arbetsförmågan fortgår, utges invalidpensionen härvid som *delinvalidpension* till dess utbetalningen av full invalidpension börjar.

Beviljas full invalidpension retroaktivt i enlighet med 1 mom., skall pensionen betalas till sjukförsäkringsfonden till den del den motsvarar för samma tid utbetald dagpenning enligt sjukförsäkringslagen.

Beviljas invalidpension retroaktivt i enlighet med 2 mom. eller såsom *delinvalidpension* och har för samma tid betalats dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, skall pensionen utbetalas endast till den del den överstiger dagpenning som betalats för samma tid.

Beviljas invalidpension retroaktivt, betalas pension inte för den tid under vilken förmånstagaren har fått rehabiliteringspenning enligt en lag eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om rehabili-

Gällande lydelse

eller ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliteringsstadgandena inom olycksfalls- eller trafikförsäkringslagen.

16 §

Den pensionsgrundande lönen justeras, då pensionen beviljas och då 13 § tillämpas, enligt de indextal, som årligen fastställs för tillämpningen av 9 § lagen om pension för arbetstagare.

Pensionens belopp justeras på sätt som är stadgat om justering av pensioner som utgå enligt lagen om pension för arbetstagare.

16 a §

Har förmånstagare rätt att uppbära på stadgandena i lagen om olycksfallsförsäkring grundad dagpenning eller olycksfallspension, på stadgandena i trafikförsäkringslagen grundad fortlöpande ersättning för egen skada eller på lagen om skada, ådragen i militärtjänst grundad livränta, kan pension som utgår enligt denna lag, utan hinder av vad i 11 och 12 § är stadgat, utgå till fullt belopp till dess dagpenningens, olycksfallspensionens, livräntans eller ersättningens belopp är slutligt fastställt. Förmånstagares rätt till nämnd dagpenning, olycksfallspension, livränta eller ersättning övergår på statskontoret till den del den motsvarar det belopp som på grund av ovan nämnda prestationer skall avdragas från pensionen.

16 b §

Har statskontoret i egenskap av sådan sista pensionsanstalt som avses i 3 a § 1 mom. betalt ut pensioner eller familjepensioner enligt en pensionslag för den privata sektorn, lagen om kommunala pensioner, pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan eller 13 § lagen om Folkpensionsanstalten, skall den driva in dessa pensionskostnader jämte ränta senast under det kalenderår som följer på utbetalningsåret. Förskott kan också tas ut för ändamålet. Pensionskostnaderna drivs in enligt vad pensionsskyddscentralen, den kommunala pensionsanstalten, evangelisk-lutherska kyrkans centralfond, Folkpensionsanstalten och statskontoret närmare av-

Föreslagen lydelse

teringspenning (611/1991) eller ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring.

16 §

Pensionens belopp justeras på samma sätt som i 9 § lagen om pension för arbetstagare bestäms om justering av pensioner enligt lagen om pension för arbetstagare.

16 a §

Har en förmånstagare rätt att uppbära på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring grundad dagpenning eller olycksfallspension, på bestämmelserna i trafikförsäkringslagen grundad fortlöpande ersättning för egen skada eller på lagen om skada, ådragen i militärtjänst grundad livränta, kan pension enligt denna lag, utan hinder av vad i 12 § är bestämt, betalas till fullt belopp till dess dagpenningens, olycksfallspensionens, livräntans eller ersättningens belopp är slutligt fastställt. Förmånstagares rätt till nämnd dagpenning, olycksfallspension, livränta eller ersättning övergår på statskontoret till den del den motsvarar det belopp som på grund av ovan nämnda prestationer skall dras av från pensionen.

16 b §

Har statskontoret i egenskap av sådan sista pensionsanstalt som avses i 3 a § 1 mom. betalt ut pensioner enligt en pensionslag för den privata sektorn, lagen om kommunala pensioner, pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan eller 13 § lagen om Folkpensionsanstalten eller familjepension, eller har en i 3 a § 2 mom. avsedd pensionsanstalt i egenskap av sista pensionsanstalt betalt ut pension enligt denna lag, skall statskontoret utreda kostnaderna mellan pensionsanstalterna, av pensionsanstalten återkräva eller gottgöra pensionsanstalten dessa pensionskostnader jämte ränta senast under det kalenderår som följer på utbeta-

tar särskilt om saken.

Om en pensionsanstalt som avses i 3 a § 2 mom. i egenskap av sista pensionsanstalt har betalt ut pension enligt denna lag, skall den få ersättning för dessa pensionskostnader jämte ränta enligt vad som bestäms i 1 mom.

ningsåret. Förskott kan också betalas för ändamålet. Pensionskostnaderna återkrävs och gottgörs enligt vad pensionskyddscentralen, den kommunala pensionsanstalten, evangelisk-lutherska kyrkans centralfond, folkpensionsanstalten och statskontoret närmare avtalar särskilt om saken.

17 b §

Har en förmånstagare fått arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd eller utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990) eller utbildningsdagpenning enligt lagen om stöd-jande av arbetslösas frivilliga studier (1402/1997) för den tid för vilken honom eller henne beviljas pension retroaktivt, skall statskontoret på yrkande av arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten utbetala den retroaktiva pensionen till arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd, utbildningsstöd eller utbildningsdagpenning som har utbetalts för samma tid.

Har en förmånstagare tillfälligt fått av folkpensionsanstalten utbetald pension enligt 45 § 2 mom. folkpensionslagen för den tid för vilken honom eller henne på grund av besvär som avses i 23 § 1 mom. beviljas pension retroaktivt, skall statskontoret utbetala den retroaktiva pensionen till folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av pension som folkpensionsanstalten utbetalt till ett för stort belopp för samma tid. Förfarandet kan vara detsamma, om förmånstagaren har fått pension enligt folkpensionslagen för den tid för vilken statskontoret i enlighet med 24 § 3 mom. rättar eller i övrigt justerar beloppet av beviljad pension.

Har en förmånstagare fått arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, *arbetsmarknadsstöd eller utbildningsdagpenning eller utbildningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice* för den tid för vilken honom eller henne beviljas pension retroaktivt, skall statskontoret på yrkande av arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten utbetala den retroaktiva pensionen till arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd, utbildningsstöd eller utbildningsdagpenning som utbetalts för samma tid.

Har en förmånstagare tillfälligt fått av folkpensionsanstalten utbetald pension enligt 45 § 2 mom. folkpensionslagen för den tid för vilken honom eller henne på grund av besvär som avses i 23 § 1 mom. beviljas pension retroaktivt, skall statskontoret utbetala den retroaktiva pensionen till folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av pension som folkpensionsanstalten utbetalt till ett för stort belopp för samma tid. *Förfarandet kan vara detsamma, om statskontoret retroaktivt fortsätter utbetalningen av rehabiliteringsstöd på grund av besvär som avses i 23 § 1 mom. eller när förmånstagaren har fått pension enligt folkpensionslagen för den tid för vilken statskontoret i enlighet med 24 § 3 mom. rättar ett tidigare beslut eller i övrigt justerar beloppet av beviljad pension eller efter beslutet om rättelse retroaktivt beviljar fortsatt rehabiliteringsstöd.*

Beviljas en förmånstagare retroaktivt ålderspension för den tid för vilken han eller

Gällande lydelse

I de fall som avses i 1–6 mom. utbetalas pensionen till arbetsgivaren, arbetslöshetskassan, Folkpensionsanstalten, det organ som avses i 4 mom., kommunen eller *samkommunen*, dock endast under förutsättning att meddelandet om utbetalning av pensionen har gjorts till statskontoret minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

18 §

Invalidpension skall indras, utbetalningen av den avbrytas eller dess belopp nedsätts, om pensionstagaren innan han uppnått pensionsåldern konstateras vara förmögen att handha förvärvsarbete och om sådant statligt eller annat förvärvsarbete står honom till buds som med beaktande av hans ålder, yrkeskunskap och övriga omständigheter bör anses vara lämpligt för honom och trygga en skälig utkomst. Utbetalningen av pensionen kan avbrytas, om pensionstagaren utan godtagbart skäl inte har samtyckt till undersökning eller vård som har föreskrivits och bekostas av pensionsanstalten, med undantag för undersöknings- eller vårdåtgärder som skall anses livsfarliga, eller om han utan giltig orsak har vägrat delta i rehabilitering eller utbildning. Rehabiliteringsstöd kan indras, om mottagaren utan giltig orsak har vägrat delta i rehabilitering.

Om den som uppbär individuell förtidspension börjar förvärvsarbete och härvid förtjänar det belopp som avses i 2 § 1 mom. eller mera, kan utan hinder av vad som stadgas i 9 b § 2 mom. individuell förtidspension utbetalas enligt samma belopp som delpension enligt 9 b §. Överstiger pensionstagarens förvärvsinkomster dock 3/5 av den pensionsgrundande lönen, utbetalas pensionen inte utan lämnas vilande.

Föreslagen lydelse

hon har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen betalas pensionen till sjukförsäkringsfonden till den del den motsvarar beloppet av den dagpenning som betalats för samma tid.

I de fall som avses i 1-7 mom. utbetalas pensionen till arbetsgivaren, arbetslöshetskassan, folkpensionsanstalten, det organ som avses i 4 mom., kommunen eller *sjukförsäkringsfonden*, dock endast under förutsättning att meddelandet om utbetalning av pensionen har gjorts till statskontoret minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

18 §

Förändras en invalidpensionstagares arbetsförmåga för minst ett år så att förändringen enligt 9 b § 1 mom. inverkar på pensionens storlek, justeras pensionens belopp från början av den månad som närmast följer efter förändringen, om inte annat följer av bestämmelserna i 15 a §.

Om pensionstagaren har återfått sin arbetsförmåga i sådan grad att han eller hon inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pensionen, dras invalidpensionen in från och med ingången av den kalendermånad som följer efter det att han återfått arbetsförmågan. Utbetalningen av invalidpension kan avbrytas eller dras in om pensionstagaren förvärvsarbetar. Rehabiliteringsstöd dras in, om mottagaren utan giltig orsak har vägrat delta i yrkesinriktad rehabilitering eller utan giltig orsak har avbrutit sådan rehabilitering. Utbetalningen av pensionen kan likaså inställas, om pensionstagaren utan godtagbart skäl inte har sam-

Förändras förmånstagares arbetsförmåga så att förändringen enligt 9 b § inverkar på pensionens storlek och kan förändringen, med beaktande även av den tid som redan förflutit, antas bli bestående åtminstone under ett år, justeras pensionens belopp på ansökan av förmånstagaren eller på statskontorets initiativ från början av den månad som närmast följer på förändringen, om inte annat följer av stadgandena i 15 a §. Pensionen minskas inte för den tid för vilken den redan utbetalts och höjs inte för längre tid än för sex månader före den kalendermånad som närmast följer efter förmånstagarens ansökan eller statskontorets justeringsbeslut. *Invalidpension som har beviljats i form av delpension ändras på ansökan av pensionstagaren till individuell förtidspension från ingången av månaden närmast efter den månad under vilken pensionstagaren har uppfyllt de förutsättningar som stadgas i 9 c § 1 mom., dock inte retroaktivt för längre tid än sex månader före den månad som följer efter ansökan.*

Indragen invalidpension kan betalas ut i form av delpension även för kortare tid än ett år. Delpension kan betalas som full pension under den rehabiliteringstid som avses i 18 d § 2 mom.

Invalidpension, som beviljats med tillämpning av 9 § 1 mom. punkt d), skall likväl indragas, dess utbetalning avbrytas eller det erlagda beloppet nedsättas endast ifall så förfäres i fråga om den pension, som ligger till grund för beviljande av pensionen.

Om den som uppbär individuell förtidspension börjar förvärvsarbete, varav det enligt 2 mom. följer att pensionen skall betalas enligt samma belopp som delpension eller att den inte alls får utbetalas, ändrar statskontoret pensionsbeloppet eller avbryter pensionsutbetalningen räknat från följande möjliga betalningsperiod. I dessa fall kan

tyckt till undersökning eller vård som har föreskrivits och bekostas av statskontoret.

När förändringar i förmånstagarens arbetsförmåga eller återfående av arbetsförmågan bedöms eller avbrytande av invalidpension övervägs, beaktas förändringar i hans eller hennes arbetsinkomst. Rätt till delinvalidpension föreligger inte under den tid då arbetsinkomsterna överstiger 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten före arbetsförmågans inträde och rätt till full invalidpension föreligger inte under den tid då arbetsinkomsterna överstiger 40 procent av den nämnda genomsnittliga inkomsten och överskridandet av inkomstgränsen inte är tillfälligt. Om arbetsinkomsten är minst 40 men högst 60 procent av den nämnda genomsnittliga inkomsten, justeras pensionen så att den blir en delinvalidpension. Om arbetsinkomsten överstiger 60 procent av den nämnda genomsnittliga inkomsten, dras invalidpensionen in eller avbryts utbetalningen av den.

Invalidpensionen justeras, avbryts eller dras in på ansökan av pensionstagaren eller på statskontorets initiativ på de villkor som anges i 9 b § 1 mom. och ovan i 1-3 mom. Pensionen justeras, avbryts eller dras dock inte in för en längre tid än ett år före den närmast följande kalendermånaden efter pensionstagarens ansökan om justering eller statskontorets vidtagande av justeringsåtgärder. Om en invalidpension vars utbetalning avbrutits dras in, dras pensionen in från och med tidpunkten för avbrytandet.

Om invalidpensionen dras in eller rehabiliteringsstödet upphör kan pensionen för stödjande av återgången till arbetet förlängas i form av rehabiliteringsstöd till beloppet av delinvalidpension även för kortare tid än ett år. Delinvalidpension kan betalas som full pension under den rehabiliteringstid som avses i 18 b §.

Invalidpension, som beviljats med tillämpning av 9 § 1 mom. d-punkten, skall likväl dras in, dess utbetalning avbrytas eller det erlagda beloppet nedsättas endast ifall så förfäres i fråga om den pension, som ligger till grund för beviljande av pensionen. Del-

Gällande lydelse

statskontoret återkräva de pensionsrater som har betalats utan grund räknat från det att pensionstagaren började förvärvsarbete.

Då arbetet upphör eller minskar så att arbetstagaren har rätt till individuell förtidspension till fullt belopp eller enligt samma belopp som delpension, börjar vilande individuell förtidspension utbetalas räknat från ingången av den månad som närmast följer efter ansökan. Av undantagsskäl kan pensionen betalas retroaktivt, dock högst för ett år före den månad som följer efter ansökan.

Vilande individuell förtidspension kan på ansökan av pensionstagaren dras in räknat från ingången av den månad som närmast följer efter ansökan. Om krav på ny utbetalning av vilande individuell förtidspension inte framställs inom fem år räknat från avbrottet, anses det utan särskilt beslut att förtidspensionen upphör vid utgången av denna tid.

Invalidpension som beviljats i form av individuell förtidspension indras, om pensionstagaren inte längre uppfyller de villkor för pension som anges i 9 c § 1 mom. I övrigt gäller om pensionen i tillämpliga delar vad som stadgas om full invalidpension.

Deltidspension skall indras, om förmånstagaren inte längre uppfyller de villkor för pension som anges i 9 d §. Beviljas invalid- eller arbetslöshetspension för den tid för vilken deltidspension har betalats, betraktas deltidspensionen som delbetalning på invalid- eller arbetslöshetspensionen.

Har deltidspension indragits i enlighet med 7 mom., har förmånstagaren rätt att på nytt få deltidspension när han uppfyller villkoren enligt 9 d §. Börjar deltidspension på nytt inom sex månader från det att den tidigare deltidspensionen upphörde, beviljas pensionen på de tidigare grunderna, om inte något annat följer av 13 § 2 mom.

Föreslagen lydelse

tids pensionen skall dras in, om förmånstagaren inte längre uppfyller de villkor för pension som bestäms i 9 d §. Beviljas invalid- eller arbetslöshetspension för en tid för vilken deltidspension utbetalats, betraktas deltidspensionen som delbetalning på invalid- eller arbetslöshetspensionen. En föresättning för att en förmånstagare som får deltidspension skall få ålderspension är att deltidsarbetet har upphört och att han eller hon innan deltidspensionen och deltidsarbetet upphörde har uppnått den ålder när han eller hon har rätt att få ålderspension. Om förmånstagaren efter att ha fyllt 68 år fortsätter i deltidsarbete, omvandlas deltidspensionen utan hinder av vad som bestäms på något annat ställe i denna lag till en lika stor ålderspension. När förmånstagaren slutar att deltidsarbete utbetalas den uppskjutna delen av ålderspensionen förhöjd enligt 10 a § 2 mom. och ökad med det belopp som avses i 10 §.

Har deltidspension dragits in i enlighet med 7 mom., har förmånstagaren rätt att på nytt få deltidspension när han eller hon uppfyller villkoren enligt 9 d §. Börjar deltidspension på nytt inom sex månader från det att den tidigare deltidspensionen upphörde, beviljas pensionen på de tidigare grunderna, om inte något annat följer av 13 § 2 mom.

12 mom. har upphävts genom L
9.8.2002/656.

13 mom. har upphävts genom L
9.8.2002/656.

18 a §

Arbetslöshetspension beviljas tills vidare.

Arbetslöshetspension utbetalas dock inte

1) för kalendermånad under vilken pensionstagaren på grund av vistelse utomlands eller av annan motsvarande orsak inte kan ta emot arbete;

2) för kalendermånad under vilken pensionstagaren är i förvärvsarbete och därvid per månad förtjänar minst två gånger det belopp som avses i 2 § 1 mom.; eller

3) för den kalendermånad som följer efter den under vilken pensionstagaren vägrat ta emot av Arbetskraftsmyndighet honom anvisat, i 9 a § 1 mom. nämnt arbete som fortgår minst en månad.

1) för kalendermånad under vilken pensionstagaren på grund av vistelse utomlands eller av annan motsvarande orsak inte kan ta emot arbete,

2) för kalendermånad under vilken pensionstagaren är i förvärvsarbete och därvid per månad förtjänar minst 523,61 euro, eller

3) för den kalendermånad som följer efter den under vilken pensionstagaren vägrat ta emot av Arbetskraftsmyndighet honom anvisat, i 9 a § 1 mom. nämnt arbete som fortgår minst en månad.

18 b §

En förmånstagare har rätt att få ändamåls-
enlig yrkesinriktad rehabilitering för för-
hindrande av arbetsoförmåga eller förbät-
rande av arbets- och förvärvsförmåga, om

1) en sjukdom, ett lyte eller en kroppsskada som konstaterats på behörigt sätt sannolikt medför risk för arbetsoförmåga enligt 9 § 1 mom., eller förmånstagaren måste betraktas som arbetsoförmögen på det sätt som avses i nämnda lagrum, och

2) den återstående tid som avses i 5 a § 1 mom. skulle beaktas såsom berättigande till pension vid fastställandet av förmånstagarens pension, om förmånstagaren hade blivit arbetsoförmögen vid den tidpunkt då ansökan gjordes eller då förmånstagarens rehabiliteringsbehov senast skall redas ut enligt 6 § lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/1991); om förmånstagaren redan får invalidpension förutsätts att pensionen är heileffektiv på det sätt som avses ovan.

1) en sjukdom, ett lyte eller en kroppsskada som konstaterats på behörigt sätt sannolikt medför risk för arbetsoförmåga enligt 9 § 1 mom., eller förmånstagaren måste betraktas som arbetsoförmögen på det sätt som avses i nämnda lagrum, och

2) *inkomsten för den i förmånstagarens pension ingående återstående tid som avses i 5 a § är minst 25 133,40 euro*, om förmånstagaren hade blivit arbetsoförmögen vid den tidpunkt (dagen för rehabiliteringsfallet) då ansökan gjordes eller då förmånstagarens rehabiliteringsbehov senast skall redas ut enligt 6 § lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/1991); om förmånstagaren redan får invalidpension förutsätts *att inkomsten för den återstående tiden uppgår till minst det gränobelopp som nämns ovan eller att den återstående tiden enligt 5 a och 5 b § sådana dessa lagrum gäller den 31 december 2004 har beaktats i pensionen. Dagen för rehabiliteringsfallet är dock dagen före rehabiliteringsåtgärden om ansökan om reha-*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

bilitering görs när rehabiliteringsåtgärden redan inletts, eller sjukledighetens första dag, om den sökandes sjukledighet har börjat medan arbetsavtals- eller tjänsteförhållandet pågick och rehabiliteringsbehovet fanns redan när sjukledigheten började.

En förmånstagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han eller hon uppfyller de villkor för yrkesinriktad rehabilitering som fastställs i 1 och 2 mom. Ändring i beslutet får sökas på det sätt som föreskrivs i 23 §. Ett bifallande förhandsbeslut är bindande för statskontoret, om rehabiliteringsplanen tillställs statskontoret inom nio månader från det beslutet vann laga kraft.

En eller flera sakkunnigläkare skall i statskontoret delta i avgörandet av ärenden som gäller arbetsoförmåga eller rehabilitering samt av andra ärenden som innehåller medicinska frågor. På den bedömning som statskontorets sakkunnigläkare gör i detta sitt uppdrag tillämpas inte vad som bestäms i 23 § lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

18 c §

Om en förmånstagare är helt och hållet förhindrad att utföra förvärvsarbete på grund av yrkesinriktad rehabilitering, är rehabiliteringspenningen lika stor som de pensioner som förmånstagaren enligt de pensionslagar och de pensionsstadgor vilka nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare skulle ha rätt till om han eller hon vid den tidpunkt som avses i 18 b § 1 mom. 2 punkten hade blivit arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till full invalidpension.

Om förmånstagaren under den tid yrkesinriktad rehabilitering pågår förtjänar mer än hälften av den lön som ligger till grund för pensionen och på vilken pensionsdelen för återstående tid räknas ut för pension som

18 c §

Om en förmånstagare på grund av yrkesinriktad rehabilitering är helt och hållet förhindrad att utföra förvärvsarbete, är rehabiliteringspenningen lika stor som det sammanlagda beloppet, förhöjt med 33 procent, av i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare avsedda grundpensioner som förmånstagaren skulle ha rätt till om han eller hon på den i 18 b § 1 mom. 2 punkten avsedda dagen för rehabiliteringsfallet hade blivit arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till full invalidpension. Om den sökandes arbete enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. fortgår efter att han eller hon fått beslut om rätt till yrkesinriktad rehabilitering anses den tidpunkt som avses i detta moment vara dagen före den dag då rehabiliteringsåtgärden inleds.

Om förmånstagaren under den tid yrkesinriktad rehabilitering pågår förtjänar mer än hälften av den lön som ligger till grund för pensionen och på vilken pensionsdelen för återstående tid räknas ut för pension som

avses i 2 mom., utgör beloppet av rehabiliteringspenning hälften av beloppet av full invalidpension enligt 2 mom.

18 d §

Rehabiliteringstillägg till *rehabiliteringspenning*, rehabiliteringsstöd och invalidpension betalas för den tid en i 18 b § 4 mom. nämnd åtgärd pågår.

Rehabiliteringstillägget utgör 33 procent av det *samordnade* beloppet av *rehabiliteringspenning*, rehabiliteringsstöd eller invalidpension.

I fråga om rehabiliteringspenningen och rehabiliteringstillägget samt mottagare av dem gäller i tillämpliga delar vad som bestäms om rehabiliteringsstöd eller invalidpension eller mottagare av dem. Rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg kan emellertid betalas för en tid som är kortare än en månad.

18 e §

Rehabiliteringspenning kan betalas i form av rehabiliteringsunderstöd enligt prövning också för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan rehabiliteringsperioder. Rehabiliteringsunderstöd betalas emellertid för högst tre månader per kalenderår så att tiden räknas särskilt för vardera av de ovan nämnda grunderna, om det inte för tryggande av rehabiliteringen är motiverat att rehabiliteringsunderstödet betalas för en längre tid. Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning kan också beviljas för utarbetande av en vård- eller rehabiliteringsplan.

Till en person som har fått rehabiliteringspenning kan för högst sex månader betalas rehabiliteringsunderstöd som är lika stort som rehabiliteringspenningen enligt 18 c §, om detta är synnerligen behövligt för att han eller hon skall kunna få arbete. Härvid fastställs rehabiliteringsunderstödet som ett engångsbelopp och betalas i en eller flera poster. Rehabiliteringsunderstöd betalas emellertid inte för den tid för vilken arbetstagaren har rätt till arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om ut-

avses i 2 mom., utgör beloppet av rehabiliteringspenning hälften av beloppet av full rehabiliteringspenning som avses i 2 mom.

18 d §

Rehabiliteringstillägg till rehabiliteringsstöd och invalidpension betalas för den tid en i 18 b § 4 mom. nämnd åtgärd pågår.

Rehabiliteringstillägget utgör 33 procent av beloppet av rehabiliteringsstöd eller invalidpension.

I fråga om *rehabiliteringspenningen*, *rehabiliteringstillägget* och *rehabiliteringsunderstödet* samt mottagare av dem gäller i tillämpliga delar vad som bestäms om rehabiliteringsstöd eller invalidpension eller mottagare av dem. *Rehabiliteringspenning*, *rehabiliteringstillägg* och *rehabiliteringsunderstöd* kan emellertid betalas för en tid som är kortare än en månad.

18 e §

Rehabiliteringspenning kan betalas i form av rehabiliteringsunderstöd enligt prövning också för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan rehabiliteringsperioder. Rehabiliteringsunderstöd betalas emellertid för högst tre månader per kalenderår så att tiden räknas särskilt för vardera av de ovan nämnda grunderna, om det inte för tryggande av rehabiliteringen är motiverat att rehabiliteringsunderstödet betalas för en längre tid. Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning kan också beviljas för utarbetande av en vård- eller rehabiliteringsplan. *Rehabiliteringsunderstödet är lika stort som invalidpensionen och det betalas inte rehabiliteringstillägg till understödet.*

Till en person som har fått rehabiliteringspenning kan för högst sex månader betalas rehabiliteringsunderstöd enligt prövning, om detta är synnerligen behövligt för att han eller hon skall kunna få arbete. Härvid fastställs rehabiliteringsunderstödet som ett engångsbelopp och betalas i en eller flera poster. Rehabiliteringsunderstöd betalas emellertid inte för den tid för vilken *förmånstagaren* har rätt till arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002).

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

komstskydd för arbetslösa (1290/2002).

19 §

Beviljas någon, sedan hans med tillämpning av 5 a § beviljade invalidpension indragits, ny invalidpension på grund av sådan arbetsförmåga som har börjat innan två år förflutit sedan den indragna pensionen upphörde, eller blir han senare på grund av samma sjukdom, lyte eller skada på nytt arbetsförmögen, skall han beviljas invalidpension enligt samma grunder som i fråga om den indragna pensionen.

Fastställs sådan pension som fastställts med beaktande av den tid som återstår till pensionsåldern eller av motsvarande arbetsförtjänst och som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande eller på företagareverksamhet, på grund av ny arbetsförmåga enligt samma grunder som den tidigare pensionen, beaktas inte det arbets- eller tjänsteförhållande eller den företagareverksamhet som har fortsatt efter det att den tidigare pensionen upphörde såsom till pension berättigande.

Beviljas en förmånstagare som fått rehabiliteringspenning enligt denna lag invalidpension på grund av arbetsförmåga som börjat innan två år förflutit efter att tiden för betalning av rehabiliteringspenning gick ut, skall pensionen fastställas på de grunder enligt vilka den skulle ha fastställts om arbetsförmågan hade börjat när rehabiliteringsbeslutet fattades.

20 §

Full invalidpension eller arbetslöshetspension övergår i ålderspension då anställningen har upphört och pensionstagaren har uppnått pensionsåldern, i fråga om pensionstagare i tjänsteförhållande dock senast då han uppnår avgångsåldern. Om arbetslöshetspensionen fastställdes med tillämpning av andra meningen i 9 a § 2 mom. läggs den pensionsdel för återstående tid som avses i den till ålderspensionen. Pensionsdelen för återstående tid läggs till ålderspensionen också när en arbetslöshetspension som avses i föregående mening med stöd av 2 mom. har övergått i invalidpension som senare med stöd av detta moment över-

19 §

(upphävs)

20 §

Invalidpension ändras till ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken 63 års ålder eller en lägre pensionsålder uppnåtts, i fråga om en pensionstagare i tjänsteförhållande dock senast när han eller hon uppnått pensionsåldern. Delinvalidpensionen ändras då till ålderspension som är lika stor som full invalidpension. Arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension från och med ingången av månaden efter den under vilken pensionstagaren fyller 63 år. När arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension tillämpas dock inte bestämmelserna i 7 e §. Om arbetslöshetspensionen fastställdes med tillämpning av tredje me-

går i ålderspension.

Blir pensionstagare, medan han uppbär arbetslöshetspension, oförmögen till arbete på det sätt som avses i 9 §, ändras pensionen till invalidpension av samma storlek.

Blir en pensionstagare, medan han uppbär delpension, arbetslös på det sätt som avses i 9 a §, ändras pensionen på ansökan till arbetslöshetspension, som börjar i enlighet med 9 a § och bestäms på samma sätt som i det fall att delpension ändras till full invalidpension. Härvid läggs pensionsdelen för återstående tid enligt 9 a § 2 mom. dock inte till arbetslöshetspensionen men arbetslöshetspensionen fastställs till ett minst lika stort belopp som delpensionen. Beviljas arbetslöshetspension för samma tid som den för vilken delpension har betalats, anses delpensionen utgöra en delprestation av arbetslöshetspensionen. I övrigt gäller i fråga om nämnda arbetslöshetspension vad som bestäms i 15 § 1 och 2 mom.

Invalidpension som beviljats i form av delpension ändras på ansökan av förmånstagaren till individuell förtidspension från ingången av månaden efter den månad under vilken han uppfyller villkoren i 9 c § 1 mom. för pension, dock inte retroaktivt för längre tid än sex månader före ingången av månaden efter ansökningen.

En arbetslöshetspension som enligt 9 a § 2 mom. inte skall ökas med pensionsdelen för återstående tid betraktas dock som heleggeffektiv pension i enlighet med 2 § 1 mom. 2 punkten och 5 a § när denna lag tillämpas. Ändras en sådan arbetslöshetspension med stöd av 2 mom. till invalidpension betraktas också invalidpensionen som heleggeffektiv pension.

ningen i 9 a § 2 mom. läggs *pension* för återstående tid till ålderspensionen. *Pension* för återstående tid läggs till ålderspensionen också när en sådan arbetslöshetspension som avses i föregående mening med stöd av 2 mom. har ändrats till invalidpension.

Blir pensionstagare, medan han uppbär arbetslöshetspension, oförmögen till arbete på det sätt som avses i 9 §, ändras pensionen till invalidpension av samma storlek.

Blir en pensionstagare, medan han eller hon uppbär *delinvalidpension*, arbetslös på det sätt som avses i 9 a §, ändras pensionen på ansökan till arbetslöshetspension, som börjar i enlighet med 9 a § och bestäms på samma sätt som i det fall att *delinvalidpension* ändras till full invalidpension. Härvid läggs *pensionen* för återstående tid enligt 9 a § 2 mom. dock inte till arbetslöshetspensionen men arbetslöshetspensionen fastställs till ett minst lika stort belopp som *delinvalidpensionen*. Beviljas arbetslöshetspension för samma tid som den för vilken *delinvalidpension* har betalats, anses *delinvalidpensionen* utgöra en delprestation av arbetslöshetspensionen. I övrigt gäller i fråga om nämnda arbetslöshetspension vad som bestäms i 15 § 1 och 2 mom.

Statskontoret och besvärinstansen har rätt att få uppgifterna enligt 1 mom. avgiftsfritt. En yrkesutbildad person som avses i lagen

Statskontoret har på det sätt som avses i det inledande stycket i 1 mom. dessutom rätt att för beräklandet av pensionen få uppgif-

Gällande lydelse

om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården har likväl rätt att få skälig ersättning för utlåtanden som ges på basis av den skyldighet att lämna uppgifter som föreskrivs i 1 mom. 2 punkten.

Föreslagen lydelse

ter om de förmåner som beviljats förmånstagarna och som avses i 6 § 1 mom. och 5 a § 4 mom. av dem som beviljat dessa förmåner. Uppgifterna skall på det sätt statskontoret bestämmer lämnas till statskontoret för varje kalenderår före utgången av maj följande år eller före en annan med statskontoret överenskommen tidpunkt.

Statskontoret och besvärsinstansen har rätt att få uppgifterna enligt 1 och 2 mom. avgiftsfritt. En yrkesutbildad person som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården har likväl rätt att få skälig ersättning för utlåtanden som ges på basis av den skyldighet att lämna uppgifter som föreskrivs i 1 mom. 2 punkten.

26 a §

Den som får invalidpension är skyldig att underrätta Statskontoret om att han eller hon återfått arbetsförmågan och att rehabiliteringen avbrutits samt den som får individuell förtidspension som beviljats som invalidpension att han eller hon börjar förvärvsarbete.

Den som får invalidpension är skyldig att underrätta statskontoret om att han eller hon återfått arbetsförmågan, om att han eller hon börjar förvärvsarbete och om att rehabiliteringen avbrutits.

27 §

Den som har rätt till pension enligt denna lag är skyldig att underkasta sig vad som framdeles möjligen bestäms om beaktande av honom eller henne samtidigt tillkommande pensioner samt sjuk-, olycksfalls-, militärskade- eller trafikförsäkringsersättningar vid beräkning av den i 10 § 6–9 mom. avsedda pensionens maximibelopp.

27 §

(upphävs)

28 §

Genom förordning stadgas, vem som anses stå i sådant i 1 § 1 mom. nämnt tjänstgöringsförhållande till staten, som är jämförligt med tjänste- eller arbetsförhållande, huru den i 2 § 1 mom. och 7 § 1 mom. avsedda genomsnittliga arbetsförtjänsten beräknas och till vilken avlöningsklass i 7 § 4 mom. avsedda tjänster vid fastställande av pensionen skola hänföras samt utfärdas närmare stadganden om delegationen för

28 §

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

pensionsärenden och övriga stadganden angående verkställigheten och tillämpningen av denna lag.

De belopp som fastställs i denna lag avser summor som motsvarar värdet ett (1,000) år 2004 av den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Lagens 3 § 3 mom. träder dock i kraft den 1 augusti 2004.

2. Denna lag tillämpas på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar efter att denna lag har trätt i kraft. På sådana invalid-, arbetslöshets- och deltidspensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft. Om dock förmånstagaren har fyllt 63 år före en arbetsoförmåga som börjat 2005, räknas pensionen som invalidpension enligt de bestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft, men beviljas i form av ålderspension från och med ingången av månaden efter ansökan om pension eller, av särskild orsak, tidigare, dock tidigast från ingången av månaden efter den månad då arbetsoförmågan började. Om dock förmånstagaren fyller 63 år före utgången av den primärtid som föreskrivs i 27 § sjukförsäkringslagen räknas pensionen som invalidpension enligt de bestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft, men beviljas som ålderspension från ingången av månaden efter den månad då förmånstagaren fyllde 63 år, dock tidigast från ingången av månaden efter den månad under 2005 då arbetsoförmågan började. På ålderspension tillämpas inte i de situationer som avses i de två föregående meningarna vad som i 9 mom. bestäms om omvandling av ålderspension.

3. Om förmånstagaren 2005 avgår med ålderspension eller förtida ålderspension från en anställning som var i kraft den 31 december 2004, skall vid fastställandet av pensionen, utan hinder av vad som bestäms i 7 a § i denna lag, inkomsterna för 2005 beräknas på det sätt som föreskrivs nedan i 4 mom. på basis av pensionslönen för den anställning som avslutats vid utgången av 2004. Pensionslönen höjs med lönekoeffici-

enten enligt 7 c § i denna lag så att den motsvarar nivån 2005 och multipliceras med antalet månader från den 1 januari 2005 till utgången av pensionsfallsmåna-den. Om förmånstagarens pensionsfall in-träffar 2006 jämförs vid jämförelsen enligt 7 a § 2 mom. inkomsterna för 2005 med pen-sionslönen i den anställning som avslutats vid utgången av 2004. På motsvarande sätt jämförs i fråga om pensionsfall som inträ-far 2007 inkomsterna för 2006 med inkomst-erna för 2005 och ovan nämnda pensions-lön.

4. En anställning som börjat innan denna lag trädde i kraft och som fortgår när denna lag träder i kraft avslutas den 31 december 2004 och den pensionsrätt som tjänats in i anställningen räknas ut enligt de bestäm-melser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Likaså beräknas den pensionsrätt som intjänats innan denna lag trädde i kraft på basis av förmåner som enligt 10 a § lagen om statens pensioner berättigar till arbets-pensionstillägg i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Närmare bestämmelser om beräkningen av arbetspensionstillägg kan utfärdas genom förordning av finansmini-steriet. När pensionen beviljas höjs den in-tjänade pensionsrätten, som beräknas enligt detta samt 5-10 mom., med den lönecoeffi-cient som avses i 7 c § för att motsvara be-räkningstidpunkten.

5. Enligt lagen om statens pensioner sam-ordnas för varje månad som räknas som pensionstid den del av pensionen som till-vuxit före den 31 december 2004, med un-dantag av den tilläggspensionsandelen som avses i 6 mom., med de övriga grundpensio-ner som avses i 8 § 4 mom. lagen om pen-sion för arbetstagare den 31 december 2004. Samordningsgränsen är det belopp av samordningsgrunden som gränsprocenten anger. Gränsprocenten fastställs genom att procenten för målnivån, dvs. 60 procent, multipliceras med ett bråktal som fås genom en formel där antalet dagar från den dag då förmånstagaren uppnår 23 års ålder till ut-gången av 2004 divideras med antalet da-gar, dvs. 14 400. Till gränsprocenten läggs 1,5 procentenheter för varje år med vilket pensionsåldern för en förmånstagare som

valt en särskild yrkesbaserad pensionsålder underskrider 63 år. Gränsprocenten då kan dock vara högst 60 procent. De grundpensioner som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare och som intjänats före den 31 december 2004 räknas samman och om det sammanlagda beloppet av dessa pensioner överskrider den samordningsgräns som avses ovan, minskas pensionen enligt lagen om statens pensioner med ett belopp som utgör en lika stor del av den överskjutande delen som beloppet av pensionen enligt lagen om statens pensioner utgör av det sammanlagda beloppet av de pensioner som nämns i 8 § 4 mom. 3-5 och 7-9 punkten lagen om pension för arbetstagare. Vid samordningen iakttas i övrigt de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande.

6. Försätter förmånstagarens anställning på det sätt som avses i 1 § 4 mom. i denna lag oavbrutet fram till den personliga pensionsålder som avses i 14 mom. eller fram till dess arbetsoförmågan börjar läggs den del av pensionen som intjänats före 1995 och som överstiger tillväxten på 1/6 procent per månad (tilläggs-pensionsandel) till pensionen efter den samordning som avses i 5 mom. Utan hinder av vad som föreskrivs i föregående mening har en förmånstagare som är född 1960 eller senare rätt till tilläggs-pensionsandel då han eller hon från en fortgående anställning går i ålderspension enligt denna lag tidigast vid 63 års ålder eller i förtida ålderspension tidigast vid 62 års ålder. Också en förmånstagare som avses i 1 a § i denna lag intjänar tilläggs-pensionsandel på grundval av en anställning enligt lagen om statens pensioner före 1995, om kraven på en oavbruten anställning i 1 a § uppfylls. Även en förmånstagare som avses i 8 § 6 mom. intjänar tilläggs-pensionsandel om han eller hon har rätt till pension enligt den lag som nämns i lagrummet i fråga och om han eller hon på basis av den lag som nämns i lagrummet får rätt till förhöjd pensionstillväxt för tiden före den 1 januari 1995. Ovan avsedda tilläggs-pensionsandel läggs till pensionen för förmånstagare födda före 1940 också under tiden mellan 1995 och 2004. Tilläggs-pensionsandelen kan vara högst 6

procent av den lön som ligger till grund för pensionen enligt lagen om statens pensioner.

7. Om skillnaden mellan det sammanlagda beloppet av de pensioner som intjänats före den 31 december 2004 och som samordnats enligt de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande och det sammanlagda beloppet av de pensioner som samordnats i enlighet med 5 mom. och motsvarande bestämmelser i 8 § 4 mom. 3, 5 och 7-9 § lagen om pension för arbetstagare och andra arbetspensioner som beaktats vid samordningen är större än den pension som förmånstagaren intjänat enligt arbetspensionslagarna efter den 31 december 2004, utökas pensionen vid beviljandet av pension med det belopp med vilket den ovan avsedda skillnaden överstiger det sammanlagda beloppet av de pensioner som intjänats efter den 31 december 2004. Om även pension som avses i 8 § 4 mom. 3, 5 och 7-9 punkten lagen om pension för arbetstagare har beaktats vid samordningen utgör tillägget till pension enligt denna lag samma relativa andel av det totala tilläggsbelopp som beräknats på det sätt som avses i föregående mening som pension enligt denna lag utgör av det sammanlagda belopp av dessa pensioner som beaktats vid samordningen. Om pensionen beviljas omvandlad enligt 9 mom. används vid fastställandet av tillägget till pensionen, i stället för de pensioner som intjänats fram till utgången av 2004, beloppen av den pensioner som omvandlats på i 9 mom. föreskrivet sätt fram till 63 års ålder.

8. För en förmånstagare som är anställd den 31 december 2004 och som har haft sådan rätt välja pensionsålder som avses i 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (103/1989) och som utnyttjat denna rätt, är tillväxtprocenten för pensionen när det gäller anställningar som skall räknas som pensionstid enligt lagen om statens pensioner den 31 december 2004 minst den relativa andel av 60 procent som fås då den anställningstid som räknas som pensionstid enligt lagen om statens pensioner och som förmånstagaren intjänat före den 31 december 2004 jämförs med 30 år. Tillväxtprocenten kan härvid dock inte överstiga den gräns-

procent som avses i 5 mom. Skillnaden mellan den tillväxtprocent som räknats ut i enlighet med detta moment och tillväxtprocenten för den pension enligt lagen om statens pensioner som förmånstagaren intjänat före den 31 december 2004 läggs till förmånstagarens pension i sådana fall då tillväxtprocenten beräknad enligt detta moment är större. I den tillväxtprocent som räknats ut enligt detta moment ingår den tilläggspensionsandel som avses i 6 mom.

9. Om en förmånstagare som är född före 1960 beviljas ålderspension innan den personliga pensionsålder som avses i 14 mom. uppnås, omvandlas för tiden före den 1 januari 1995 den del av pensionen som tillvuxit med högst 1/6 procent per månad så, att den motsvarar 63 års pensionsålder genom en division med omvandlingskoefficienten 1,106. Vad som föreskrivs ovan i detta moment tillämpas dock inte då en invalid- eller arbetslöshetspension ändras till ålderspension eller då förmånstagaren beviljas ålderspension enligt 9 a § 5 mom. Omvandlingen av pensionen görs före den samordning av pensionerna som avses i 5 mom. Om en förmånstagare som är född före 1960 har rätt till ålderspension enligt 8 § 6 mom. före den personliga pensionsåldern, tillämpas bestämmelserna i detta moment inte på hans eller hennes pensionsskydd.

10. När en anställning avslutas på det sätt som avses i 4 mom. kan pensionslönen i anställningen på ansökan av förmånstagaren eller på initiativ av statskontoret justeras på det sätt som avses i 7 c § lagen om statens pensioner. Pensionslönen kan justeras om pensionslönen av något undantagsskäl eller annat jämförbart skäl har sjunkit och om detta skäl har en inverkan om minst 7,5 procent på pensionslönen. Om det framgår att pensionslönen av något undantagsskäl på det sätt som avses ovan är högre än den stabiliserade arbetsinkomsten, kan pensionslönen sänkas på samma sätt. Utan hinder av vad som i 1 § 5 och 6 mom. lagen om statens pensioner, sådana de lyder den 31 december 2004, föreskrivs om en anställnings upphörande, anses anställningen i fråga vid tillämpningen av detta moment ha fortgått utan avbrott. Justering av undantagsskäl enligt den 7 c § lagen om sta-

tens pensioner som gällde när denna lag trädde i kraft kan också göras i fråga om anställningar som upphört tidigare. Undantagsskälet skall då ha en så stor inverkan som den som fastställs i nämnda paragraf och den jämförs med det totala pensionskydd som tillväxt fram till utgången av 2004. Om anställningen har upphört före 1996 kan pensionslönen justeras enligt prövning i enlighet med 6 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (1671/1995).

11. Om förmånstagaren går i ålderspension enligt lagen om statens pensioner före uppnådd 63 års ålder och pensionen samordnas med pension som avses i 8 § 4 mom. 1, 2 eller 10-13 punkten lagen om pension för arbetstagare, utökas förmånstagarens pension enligt lagen om statens pensioner, till dess han eller hon får rätt till pension enligt nämnda lagrum, dock högst till uppnådd 63 års ålder, med det belopp med vilket samordningen av de nämnda pensionerna har minskat beloppet av pensionen enligt lagen om statens pensioner.

12. Får förmånstagaren pension som nämns i 8 § 4 mom. 3-5 eller 7-9 punkten lagen om pension för arbetstagare när denna lag träder i kraft görs den samordning som avses i 5 mom. dock inte.

13. Har förmånstagaren på grundval av pensionsfall som inträffat före denna lags ikraftträdande rätt till pension enligt lagen om statens pensioner och beviljas förmånstagaren efter denna lags ikraftträdande pension som intjänats på grundval av lagen om pension för arbetstagare och som inte har samordnats enligt 8 § i den lag om pension för arbetstagare som gällde före den 1 januari 2005 eller ändras beloppet av en dylik pension, samordnas ovan nämnda pension enligt lagen om statens pensioner på det sätt som bestäms i 11-13 § i den lag om statens pensioner som gällde när denna lag trädde i kraft. Från pension enligt lagen om statens pensioner dras härvid från den del som överskrider samordningsgränsen samma relativa andel som pension enligt lagen om statens pensioner utgör av det sammanlagda beloppet av de pensioner som nämns i 8 § 4 mom. 3-5 och 7-9 punkten lagen om pension för arbetstagare. När ovan avsedda

samordning görs beaktas dock inte pension som intjänats efter den 31 december 2004.

14. Utan hinder av vad som bestäms i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (103/1989) har en förmånstagare som har haft sådan rätt välja särskild pensionsålder som avses i 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i den nämnda lagen och som utnyttjat denna rätt, rätt till ålderspension vid den särskilda valda pensionsåldern om förmånstagarens anställning fortgår utan avbrott fram till pensionsåldern i fråga. Från och med att denna lag träder i kraft anses en anställning vara oavbruten om de villkor som anges i 1 § 4 mom. i denna lag är uppfyllda. I sådana fall då förmånstagaren vid tidpunkten för valet har haft en uppgift som grundskollärare med en särskild pensionsålder på 60 år och han eller hon senare övergår till en uppgift som specialklasslärare med en särskild pensionsålder på 55 år och från vilken han eller hon ämnar gå i ålderspension vid 55 års ålder, har förmånstagaren rätt till ålderspension vid pensionsåldern i fråga förutsatt att han eller hon vid avgången med ålderspension har minst 30 år anställningstid enligt lagen om statens pensioner och att han eller hon har haft sådant undervisningsarbete i klass som avses i 17 § 2 mom. lagen om grundläggande utbildning (628/1998) i minst 15 år. Vad som bestäms ovan tillämpas på motsvarande sätt på rektorn vid en specialskola.

15. Den personliga pensionsålder som avses i 1 § 4 mom. i denna lag är för en sådan ny förmånstagare som avses i lagrummet 65 år. Den personliga pensionsåldern för en sådan gammal förmånstagare som avses i lagrummet är 65 år, om han eller hon är född efter 1959 eller om han eller hon inte före utgången av 1994 har minst 5 år anställningstid som räknas såsom pensionstid enligt lagen om statens pensioner. I fråga om andra än i föregående mening avsedda gamla förmånstagare bestäms förmånstagarnas personliga pensionsålder på grundval av den anställningstid som räknas såsom pensionstid till utgången av 1994 på följande sätt:

Pensionstid

Pensionsålder

minst	
30 år	63 år
25 år	63 år 4 månader
20 år	63 år 8 månader
15 år	64 år
10 år	64 år 4 månader
5 år	64 år 8 månader

16. Bestämmelsen i 6 § i denna lag tillämpas på förmåner från och med den 1 januari 2005.

17. Utan hinder av vad som bestäms i 10 § 1 mom. 2 punkten i denna lag tillväxer pensionen för en sådan i 1 § 4 mom. avsedd gammal förmånstagare som är född före 1950 och som efter uppnådd 55 års ålder har rätt till tillväxt om 2,0 procent per år innan denna lag träder i kraft, alltså med 2,0 procent per år från och med att denna lag träder i kraft till utgången av den kalendermånad då han eller hon fyller 63 år.

18. En förmånstagare som är född före 1947 och som då denna lag träder i kraft i enlighet med 8 § 2 mom. lagen om statens pensioner har rätt till ålderspension i förtid, har rätt till förtida ålderspension enligt de bestämmelser om beviljande av förtida pension som gällde innan denna lag trädde i kraft fram till uppnåendet av den personliga pensionsålder som avses i 15 mom.

19. Utan hinder av vad som bestäms i 4 § 2 mom. i denna lag har en förmånstagare född 1940-1959 rätt att få ålderspension i förtid tidigast från ingången av den månad som följer på den under vilken förmånstagaren uppnår en ålder som är tre år lägre än den personliga pensionsålder som nämns i 15 mom. Härvid minskas pensionen med 0,6 procent för varje månad för vilken pensionen utbetalas före ingången av den månad som följer på den månad under vilken förmånstagaren fyller 63 år.

20. Utan hinder av vad som bestäms i 4 § 2 mom. i denna lag har förmånstagare som enligt 18-20 i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003) har rätt att gå i pension enligt lagen om pension för arbetstagare vid en ålder som är lägre än 62 år, rätt till ålderspension som tillvuxit på grundval av anställning som omfattas av lagen om statens pensioner i förtid från mo-

svarande ålder, dock tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 60 års ålder uppnåtts. Härvid minskas pensionen med 0,6 procent för varje månad för vilken pensionen utbetalas före ingången av den månad som följer på den månad under vilken förmånstagaren fyller 63 år.

21. Utan hinder av vad som bestäms i denna lag har en förmånstagare som är född före 1944 samt en förmånstagare som är född 1944-1947 och som avses i 4 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (1006/2002) rätt att få individuell förtidspension enligt 9 c §, 15 § 1 och 2 mom., 15 a § 2 och 4 mom., 18 § 2 och 6-9 mom., 20 § 4 mom. samt nämnda ikraftträdelsebestämmelse i lagen om statens pensioner, sådana de lydde innan denna lag trädde i kraft, likväl så att han eller hon beviljas ålderspension efter uppnådd 63 års ålder. Den rätt till återstående tid som är ett villkor för individuell förtidspension bestäms enligt 5 a och 5 b § lagen om statens pensioner, sådana de lyder före denna lags ikraftträdande. När pensionen räknas ut iakttas likväl bestämmelserna om invalidpension i 5 a och 5 b § i denna lag. Individuell förtidspension ändras till ålderspension vid 63 års ålder. Härvid tillämpas dock inte 7 e § på ålderspensionen.

22. Utan hinder av vad som bestäms i denna lag tillämpas på en sådan förmånstagare som avses i 9 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (1671/1995) 10 § 1 och 3 mom. lagen om statens pensioner, sådana de lyder vid den nämnda lags ikraftträdande. På en sådan förmånstagare och på en förmånstagare som avses i 4 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (1229/1999) tillämpas 9 a § 2 mom. lagen om statens pensioner, sådant det lyder då lagen om ändring av lagen om statens pensioner (1229/1999) trädde i kraft, samt 2 § 1 mom. 2 punkten, 5 § 4 mom., 5 a och 5 b §, 7 och 7 a-7 c §, 10, 11, 12 och 19 § lagen om statens pensioner, sådana de lyder före denna lags ikraftträdande. När pension räknas ut tillämpas fram till 2011 ett index där avvägningskoefficienten för förändringen i

lönenivån är 0,5 och avvägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer indexet för varje kalenderår.

23. Utan hinder av vad som bestäms i 10 § 7 och 9 mom. i denna lag fastställs deltidspension för en förmånstagare född före 1947 och pension som beviljas efter deltidspensionen enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Ålderspensionen för en förmånstagare som är född 1947-1951 och som har fått deltidspension första gången efter att han eller hon fyllt 60 år tillväxer med avvikelse från 10 § 9 mom. i denna lag med 1/12 procent av den nedläggning av inkomsten som avses i lagrummet i fråga för varje månad för vilken förmånstagaren har fått deltidspension.

24. Utan hinder av vad som bestäms i 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (103/1989) har en förmånstagare som har haft sådan rätt välja särskild pensionsålder som avses i 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i den nämnda lagen och som utnyttjat denna rätt, rätt till deltidspension tidigast från och med att denna lag träder i kraft. En förutsättning är härvid att förmånstagaren uppfyller de i 9 d § 1 mom. föreskrivna villkoren för deltidspension. Om förmånstagarens deltidspension börjar innan förmånstagaren uppnått den särskilda pensionsålder som han eller hon valt, förfaller valet och de allmänna bestämmelserna om pensionsåldern i lagen om statens pensioner tillämpas på förmånstagaren.

25. Om invalid- eller arbetslöshetspension har fastställts enligt de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande tillväxer utan hinder av vad som bestäms i 2 mom. från och med denna lags ikraftträdande ny pension på grundval av inkomster under tiden med pension, enligt 10 § 1 mom. 1 punkten i denna lag. Pension som tillvuxit på detta sätt beviljas när invalid- eller arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension vid 65 års ålder eller, om förmånstagaren vid pensioneringen hade rätt till en lägre pensionsålder eller avgångsålder, vid denna pensionsålder eller avgångsålder på det sätt som fastställs i denna lags 20 § 1 mom. Vad som i denna lags 18 § 2-5 mom.

bestäms om rätt till invalidpension samt om indragning, avbrytande eller justering av invalidpension tillämpas också på invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet inträffar före denna lags ikraftträdande.

26. Den nedre åldersgräns på 18 år som anges i 5 § 1 mom. i denna lag tillämpas på efter 1986 födda förmånstagares arbetsinkomster som har tjänats in efter denna lags ikraftträdande. Den övre åldersgräns på 68 år som anges i samma lagrum tillämpas på förmånstagarens arbetsinkomster som har tjänats in efter denna lags ikraftträdande.

27. Denna lags 5 a–5 c § tillämpas på ett pensionsfall som inträffar den 1 januari 2006 eller därefter. Om pensionsfallet inträffar under 2006–2009, beaktas som arbetsinkomst för 2004 när inkomsten för den återstående tiden bestäms den till årsinkomst ändrade pensionslön på grundval av vilken pensionsdelen för den återstående tiden skulle ha beräknats om förmånstagaren hade blivit arbetsoförmögen den 31 december 2004, och beaktas arbetsinkomsterna för 2005 så som bestäms i 5 a och 5 b § i denna lag. Härvid används även som granskningstid på motsvarande sätt det antal år som skall beaktas som grund för inkomsten för den återstående tiden. Om pensionsfallet inträffar 2010, beaktas arbetsinkomsten för 2005 så som bestäms i 5 a - 5 c § och bestäms granskningstiden på motsvarande sätt på basis av 2005–2010. Vid fastställandet av det inkomstkrav som avses i denna lags 18 b § 1 mom. 2 punkten beaktas dock arbetsinkomsterna för de fem kalenderåren före dagen för rehabiliteringsfallet.

28. Den förhöjning som avses i 7 d § i denna lag beviljas också till invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag trädde i kraft. Härvid beviljas förhöjningen enligt den i 7 d § avsedda förhöjningsprocent som motsvarar förmånstagarens ålder vid ingången av 2010. Förhöjningen beviljas till pension som samordnats enligt 12 eller 13 § som gällde när denna lag trädde i kraft. Om familjepension fastställs på basis av den invalidpension som avses ovan läggs förhöjningen också till familjepensionen.

29. Utan hinder av vad som i 7 § lagen om vissa pensioner, som skall betalas av stats-

medel (382/1969) bestäms om fastställande av pensionsrätten enligt det överförbara pensionsansvar som avses i paragrafen, fastställs pensionsrätten enligt det pensionsansvar som avses i ett avtal om överföring av pensionsansvaret som personen omfattas av enligt samma bestämmelser som för en person som står i tjänste- eller arbetsförhållande till staten.

30. Vid avslutande av en anställning i enlighet med 4 mom. vid utgången av 2004 för en sådan förmånstagare som har överförs från ett kommunalt anställningsförhållande till statlig anställning med stöd av bestämmelserna i lagen om överföring av magistraterna, ordningsrätterna och städernas exekutionsverk till staten (344/1976), lagen om indragning av stadshäktena (346/1976), lagen om överföring av rådstuvurätterna och städernas åklagarväsen till staten (353/1976) eller lagen angående ändring av lagen om ändring av polislagen (51/1977), räknas anställning som omfattas av lagen om kommunala pensioner också som pensionstid som enligt lagen om statens pensioner berättigar till pension, om förmånstagaren har en sådan förmån vid överföringen som avses i ovan nämnda lagar och som är i kraft vid utgången av 2004.

31. En förmånstagare som har överförs från statlig anställning eller anställning i vilken pensionsskyddet fastställs på basis av lagen om statens pensioner till ett kommunalt anställningsförhållande på basis av bestämmelserna i lagen om reglering av personalens ställning vid statssjukhus, som övergår till kommunalförbund för centralsjukhusdistrikt (320/1965), lagen om reglering i vissa fall av personalens ställning vid sjukvårdsanstalter (777/1966), lagen om reglering av personalens ställning vid privat sjukvårds- och annan vårdanstalt, då anstalten övergår i kommuns eller kommunalförbunds ägo (417/1968), lagen om överlåtelse av Etelä-Hämeen keskusammattikoulu benämnda centralyrkesskola till kommunalförbundet Hämeenlinnan seudun ammattikoulun kuntainliitto (18/1972), lagen angående införande av folkhälsolagen (67/1972), lagen om reglering av personalens ställning vid privat institution, då institutionens verksamhet övertages av kommun eller kommu-

nalförbund (988/1975), lagen om reglering av personalens ställning vid statlig vårdanstalt då skötseln av anstaltens verksamhet övertages av kommun eller kommunalförbund (1060/1975), lagen om reglering av personalens ställning vid folkhälsainstitutets regionalinstitut då skötseln av dess uppgifter övertas av kommun eller kommunalförbund (1142/1983) eller lagen om ordnande av personalens ställning efter överlåtelsen av Barnmorskeinstitutets sjukhus till Helsingfors stad för att användas för en del av funktionerna vid Helsingfors stads hälsovårdscentral (1057/1985) och om förmånstagaren i fråga valt pensionsskydd enligt lagen om statens pensioner med stöd av bestämmelserna i ovan nämnda lagar och detta val är i kraft vid utgången av 2004, bibehålls rätten till pension enligt lagen om statens pensioner om personens kommunala anställningsförhållande fortsätter oavbrutet fram till pensionsfallet.

32. Om en förmånstagare som bibehållit sin rätt till den tilläggspensionsandel som fastställs i 6 mom. blir arbetsförmögen innan han eller hon uppnår sin personliga pensionsålder som berättigar till pension enligt tilläggspensionsskyddet, men efter att han eller hon fyllt 63 år, beviljas honom eller henne ålderspension. På ålderspensionen tillämpas inte vad som i 9 mom. föreskrivs om omvandling av ålderspension. Ålderspensionen beviljas från ingången av kalendermånaden efter ansökan eller, av särskilt skäl, tidigare, dock tidigast från ingången av månaden efter att arbetsförmågan började.

33. Vad som i denna lags 26 a § bestäms om pensionstagarens underrättelseskyldighet tillämpas också på invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat före denna lag trädde i kraft, samt på individuell förtidspension.

34. Den samordningsgräns som fastställs på det sätt som bestäms i 5 mom. höjs i fråga om förmånstagare som är födda 1940-1944 och som inte är berättigade till tilläggspensionsandel enligt 6 mom. så, att samordningsgränsen för en förmånstagare som är född 1940 höjs med 5 procentenheter och förhöjningen minskar med en procentenhet för varje år på så sätt, att sam-

ordningsgränsen för förmånstagare som är födda 1945 inte längre höjs.

35. Utan hinder av vad som bestäms i 3 a § 1-5 mom. i denna lag, iakttas arrangementet med sista pensionsanstalt inte om en av de pensionsanstalter som omfattas av arrangementet tillämpar de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft och en annan pensionsanstalt som omfattas av arrangementet tillämpar de bestämmelser som träder i kraft vid ingången av år 2005, om inte pensionsanstalterna avtalar om iakttagandet av arrangementet med sista pensionsanstalt.

36. Denna lags 16 § tillämpas också på sådan pension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag trädde i kraft.

37. Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter kan vidtagas innan lagen träder i kraft.

38. Genom denna lag upphävs i förordningen den 9 december 1966 om statens pensioner (611/1966) 1 § sådan den lyder i förordning 987/1971.

2.

Lag**om ändring av lagen om statens familjepensioner**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 31 december 1968 om statens familjepensioner (774/1968) 6 §, 5 § 1 mom., 7 § 3 mom., 7 a § 1 mom., 11 § och 12 § 5 mom.,
 dessa lagrum sådana de lyder, 5 § 1 mom. i lag 1230/1999, 6 § i lagarna 103/1990, 1530/1993, 693/1994 och 992/1996, 7 § 3 mom. i nämnda lag 1530/1993, 7 a § 1 mom. i nämnda lag 103/1990, 11 § i lagarna 665/1976 och 1672/1995 och 12 § 5 mom. i lag 626/2000, samt
fogas till lagen nya 5 a och 5 b §, samt till 25 § ett nytt 2 mom., som följer:

Gällande lydelse

5 §

Familjepensionens storlek bestäms på basis av den ålderspension eller fulla invalidpension enligt lagen om statens pensioner som förmånslåtaren fick vid sin död. Om förmånslåtaren fick en sådan arbetslöshetspension som avses i lagen om statens pensioner eller en sådan invalidpension som avses i 20 § 2 mom. i samma lag utan tillägg enligt 9 a § 2 mom. lagen om statens pensioner för pensionsdelen för återstående tid, läggs denna pensionsdel till den pension som familjepensionen grundar sig på. Fick förmånslåtaren inte sådan pension, uträknas beloppet av pensionen som om sådan arbetsförmåga hade inträtt på dödsdagen som hade medfört rätt till full invalidpension, om inte förmånstagaren visar något annat. När familjepensionens belopp räknas ut beaktas dock inte avdrag som beror på samordning av förmånslåtarens pensioner.

—————

Föreslagen lydelse

5 §

Familjepensionens storlek bestäms på basis av den ålderspension eller fulla invalidpension enligt lagen om statens pensioner som förmånslåtaren fick vid sin död. *Härvid beaktas inte omvandlingen av pension enligt 5 b § i förmånslåtarens ålderspension.* Om förmånslåtaren fick en sådan arbetslöshetspension som avses i lagen om statens pensioner eller en sådan invalidpension som avses i 20 § 2 mom. i samma lag utan tillägg enligt 9 a § 2 mom. lagen om statens pensioner för pensionen för återstående tid, läggs denna pensionsdel till den pension som familjepensionen grundar sig på. Lika så läggs en ny pension som förmånslåtaren tjänat in under sin tid med pension till den pension som familjepensionen grundar sig på. Fick förmånslåtaren inte sådan pension som nämns i första meningen, uträknas beloppet av pensionen som om sådan arbetsförmåga hade begynt på dödsdagen som hade medfört rätt till full invalidpension, om inte förmånstagaren visar något annat.

—————

5 a §

Om en i 7 d § lagen om statens pensioner avsedd engångsförhöjning inte ingick i förmånslåtarens pension eller om förmånslåtaren inte erhöll pension vid sin död, ökas förmånslåtarens invalidpension, som beaktas som grund för familjepension, med den

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

engångsförhöjning som förmånslåtare skulle ha fått om invalidpensionen hade fortsatt under den tid som avses i 7 d § lagen om statens pensioner. Engångsförhöjningen läggs till familjepensionen från början av det kalenderår fram till vilket förmånslåtarens invalidpension eller rehabiliteringsstöd skulle ha fortgått sammanlagt fem fulla kalenderår.

5 b §

Sådan familjepension enligt denna lag som betalas såsom efterlevandepension omvandlas vid pensionsjämkningen med den livslängdskoefficient som avses i 7 e § lagen om statens pensioner och som fastställts för det ifrågavarande året.

6 §

En familjepension skall samordnas med andra familjepensioner och ersättningar som betalas till förmånstagarna efter en och samma förmånslåtare, varvid i tillämpliga delar iakttas 8 § lagen om pension för arbetstagare.

Om familjepension beviljas efter en förmånslåtare, som var i 1 § 3 mom. lagen om statens pensioner avsedd gammal förmånstagare, är samordningsgränsen dock ett procenttal enligt följande tabell vilket bestäms på grundval av förmånstagarens anställningstid som enligt lagen om statens pensioner räknas såsom pensionstid till utgången av 1994:

Pensionstid minst	Procent
30 år	66
25 år	65
20 år	64
15 år	63
10 år	62
5 år	61
mindre än 5 år	60

6 §

En familjepension skall samordnas med andra förmåner som nämns i 8 § 1 och 5 mom. lagen om pension för arbetstagare efter en och samma förmånslåtare, varvid i tillämpliga delar iakttas 8 § lagen om pension för arbetstagare.

Om familjepension beviljas efter en förmånslåtare som var en förmånstagare som avses i 12 § 2 mom. lagen om statens pensioner är samordningsgränsen dock ett procenttal enligt följande tabell, vilket bestäms på grundval av den anställningstid som enligt nämnda lagrum räknas såsom pensionstid till utgången av 1994:

Pensionstid	Procent
minst 16 år	66
minst 13 år	65
minst 10 år	64
minst 7 år	63
minst 3 år	62
mindre än 3 år	61

Från samordningsgränsen avdras för varje barn som är förmånstagare grundbeloppet av barnpensionen enligt familjepensionslagen (38/69) samt, om också en efterlevande make är förmånstagare enligt denna lag, grundbeloppet av efterlevandepensionen enligt familjepensionslagen. Som avdrag beaktas i procent av samordnings-

gränsen dock inte mer än hälften av procenttalet enligt tabellen. Då en tidigare make till förmånslåtarens får familjepension i stället för den efterlevande maken, avdras vid samordningen inte grundbeloppet av basdelen av efterlevandepensionen enligt familjepensionslagen.

Är den familjepension som har beräknats enligt 5 § på basis av antalet förmånstagare mindre än förmånslåtarens pension, sänks de i 2 mom. nämnda procentsatserna i motsvarande grad. Den samordnade familjepensionen fördelas mellan förmånstagarna enligt de tal som nämns i 5 §.

7 §

Får den efterlevande maken inte pension som nämns i 1 mom., anses som den efterlevandes på förvärvsarbete grundade pension den pension som hade beviljats om den efterlevande den dag då förmånslåtarens avled eller den dag då ett i 2 mom. nämnt barn fyller 18 år hade blivit så arbetsförmögen att det hade medfört rätt till full invalidpension. Samma förfarande tillämpas även på en liknande förmån från en främmande stat. När pensionen fastställs, tillämpas dock inte stadgandena i 5 a § lagen om statens pensioner om de dagar som skall lämnas obekräftade då den däri nämnda tiden om 360 dagar beräknas.

Om den efterlevande maken inte får sådan pension som avses i 1 mom. anses den efterlevande makens på förvärvsarbete baserade pension vara den pension som han skulle ha beviljats om han hade blivit arbetsförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension på förmånslåtarens dödsdag eller den dag då ett i 2 mom. avsett barn fyller 18 år. Detta förfarande tillämpas också i fråga om motsvarande förmån som betalas av en främmande stat.

7 a §

Vid pensionsjämkningen minskas den efterlevandepension som har fastställts enligt 5 och 6 §, om den efterlevande makens i 7 § nämnda pensioner som grundar sig på förvärvsarbete överstiger pensionsjämkningsgrunden. Denna är 255 mark per månad, om förmånslåtarens enligt 5 § 1 mom. beräknade pension och pension enligt de lagar, pensionsstadgor eller pensionsreglementen som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller andra med dem jämförbara pensioner som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande tillsammans överstiger nämnda belopp. Pensionsjämkningsgrunden utgörs av det sammanlagda beloppet av de nämnda pensionerna, om detta belopp över-

7 a §

Vid pensionsjämkningen minskas den efterlevandepension som har fastställts enligt 5 och 6 §, om den efterlevande makens i 7 § avsedda pensioner som grundar sig på förvärvsarbete överstiger pensionsjämkningsgrunden. Denna är 649,69 euro per månad, om förmånslåtarens enligt 5 § 1 mom. beräknade pension och pension enligt de lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller andra med dem jämförbara pensioner som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande tillsammans överstiger nämnda belopp. Pensionsjämkningsgrunden utgörs av det sammanlagda beloppet av de nämnda pensionerna, om detta belopp överstiger

Gällande lydelse

stiger 127,50 men inte 255 mark. I övriga fall är grunden 127,50 mark. Om pensionsjämkning första gången förrättas före 2004, uppgår pensionsjämningsgrunden 1990 i stället för 255 mark till 348 mark, från vilket belopp dras av 6,64 mark varje följande år.

11 §

Förmånslåtarens pensionsgrundande lön justeras då familjepensionen beviljas och då 8 § tillämpas enligt de indextal som årligen fastställs för tillämpningen av 9 § lagen om pension för arbetstagare.

Familjepensionens belopp justeras på sätt som är stadgat om justering av pensioner som utgår enligt lagen om pension för arbetstagare.

Föreslagen lydelse

324,77 euro men inte 649,69 euro. I övriga fall är grunden 324,77 euro.

11 §

De belopp som anges i denna lag samt förmånslåtarens arbetsinkomst för vart och ett av de år för vilket familjepensionen räknas ut justeras med en koefficient i vilken vägningskoefficienten för förändringar i lönenivån utgör 0,8 och vägningskoefficienten för förändringar i prisnivån 0,2 (lönekoefficienten). Som lönekoefficient används den lönekoefficient som social- och hälsovårdsministeriet årligen fastställer med stöd av 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Familjepensionens belopp justeras på samma sätt som i 9 § lagen om pension för arbetstagare bestäms om justering av pensioner enligt lagen om pension för arbetstagare.

12 §

När familjepension betalas ut som ett engångsbelopp skall 15 § 5 mom. lagen om statens pensioner iakttas i tillämpliga delar. Som ett engångsbelopp kan statskontoret liksom betala ut en familjepension eller en pension som understiger 67,01 mark (enligt indextalet år 2000) och som med stöd av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemet för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen betalas från Finland till ett barn i form av skillnaden mellan de förmåner som barnet skulle ha rätt till från Finland och de förmåner som barnets bosättningsland har beviljat. Engångsbeloppet beräknas enligt grunder som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet. Ovan nämnda belopp justeras årligen vid ingången av januari månad enligt de indextal som fastställs för tillämpning av första meningen i 9 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare.

När familjepension betalas ut som ett engångsbelopp skall 15 § 5 mom. lagen om statens pensioner iakttas i tillämpliga delar. Som ett engångsbelopp kan statskontoret liksom betala ut en familjepension eller en pension som understiger 12,72 euro och som med stöd av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen betalas från Finland till ett barn i form av skillnaden mellan de förmåner som barnet skulle ha rätt till från Finland och de förmåner som barnets bosättningsland har beviljat. Engångsbeloppet beräknas enligt grunder som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

Med de belopp som fastställs i denna lag avses summor som motsvarar värdet ett (1,000) år 2004 av den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

2. Denna lag tillämpas på familjepensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar efter att denna lag har trätt i kraft. På sådan familjepension i fråga om vilken pensionsfallet inträffar 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande.

3. Om pensionsjämkning första gången förrättas före 2004, uppgår den pensionsjämningsgrund år 1990 som avses i 7 a § 1 mom. i stället för 649,69 euro till 886,61 euro, från vilket belopp dras av 16,97 euro varje följande år. Beloppen motsvarar värdet ett (1,000) år 2004 av den lönekoeficient som avses i 11 § 1 mom.

4. Vad som bestäms i 12 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av statens pensioner (/) tillämpas också när familjepension beviljas efter en förmånslåtare vars pension har fastställts enligt de bestämmelser som gällde före denna lag trädde i kraft. Familjepension samordnas på det sätt som föreskrivs i 8 § lagen om statens familjepensioner som gällde när denna lag trädde i kraft, dock så, att från pension enligt lagen om statens familjepensioner dras från den del som överskrider samordningsgränsen samma relativa andel som familjepension utgör av det sammanlagda beloppet av de pensioner som nämns i 8 § 4 mom. 3-5 och 7-9 punkten lagen om pension för arbetstagare. När familjepension beviljas efter en förmånslåtare vars pension har fastställts enligt denna lag ligger den pension som förmånslåtarens erhåller och som samordnats enligt 5 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (/) till grund för familjepensionen.

Denna lags 11 § 2 mom. tillämpas också på sådan familjepension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

trädde i kraft.

*Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.*

4.

Lag**om ändring av 35 § statstjänstemannalagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i statstjänstemannalagen av den 19 augusti 1994 (750/1994) 35 § som följer:

Gällande lydelse

35 §

Den allmänna avgångsåldern för tjänstemän är 65 år. *På domare tillämpas dock en avgångsålder om 67 år, om inte annat följer av 75 §.*

Genom förordning kan stadgas att avgångsåldern i en tjänst vars art kräver det är lägre än den allmänna avgångsåldern.

En tjänstemans tjänsteförhållande upphör utan uppsägning eller annan åtgärd vars syfte är att tjänsteförhållandet skall upphöra, vid utgången av den månad under vilken han uppnår avgångsåldern. *Myndigheten kan dock av vägande skäl och med tjänstemannens samtycke besluta att tjänstemannen får kvarstå i samma tjänst en bestämd tid efter avgångsåldern, dock högst ett år. Efter utgången av denna tidsfrist upphör tjänsteförhållandet utan uppsägning. Beslut om en tjänstemans rätt att kvarstå i tjänsten skall fattas innan tjänstemannen uppnår avgångsåldern.*

Myndigheten kan av vägande skäl och med tjänstemannens samtycke besluta att en tjänsteman som utnämnts till ett tjänsteförhållande för viss tid och som uppnår avgångsåldern under den mandatperiod som bestäms för honom i lag eller förordning får kvarstå i sin uppgift till mandatperiodens utgång, dock högst ett år. Härvid upphör tjänsteförhållandet utan uppsägning när tiden har gått ut.

Föreslagen lydelse

35 §

Den allmänna avgångsåldern för tjänstemän är 68 år.

Genom förordning kan bestämmas att avgångsåldern i en tjänst vars art kräver det är lägre än den allmänna avgångsåldern.

En tjänstemans tjänsteförhållande upphör utan uppsägning eller annan åtgärd vars syfte är att tjänsteförhållandet skall upphöra vid utgången av den månad under vilken han uppnår avgångsåldern.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.